PDF4Kurd

نووسینی: بیار بیون

لەکۆشکی ئالیزییەوە

شیراک و سارکۆزی و روایال ...

وەرگێڕانی

شێرزاد هەینی

حکومەتی هەرێمی کوردستان

وەزارەتی ڕۆشنبیری

بەڕێوەبەرایەتی خانەی وەرگێران

xaneywergeran@hotmail.com

- ناوی کتێب: لەکۆشکی ئالیزییەوە شیراک و سارکۆزی و ڕوایال
- نووسەر: : بیار بیون
- وەرگێڕانی لە عەرەبییەوە : شێرزاد هەینی
- پیتچنین: شێرزاد هەینی
- دیزاینی ناوەرۆك : زانا کەمال
- بەرگ : ئارام عەلی
- تیراژ: ٧٥٠
- زنجیرە: ٢٠٧
- چاپخانە: ڕوون
- چاپ: چاپی یەکەم
- ژمارەی سپاردن: (٦٤٠) ساڵی (٢٠٠٨)

جاك شيراك

نەناسراوەکەی کۆشکی ئالیزی.

پێشەکی:

کتێبی (نەناسراوەکەی ئالیزی) لاپەرەی زۆر نهێنی ژیانی سەرۆکی فەرەنسی جاك شیراکی ئاشکراکردووە، ئەوەی بەنیازە لەو رۆژانەدا کۆشکەی ئالیزی جێبهێلێت، بریاریداوە وازی لە سیاسەت بهێنێت، بەڵام هێشتا بەرنامەی ئایندەی خزمەتی وڵاتەکەی دیارنەکردووە، بەڵام ئەو لەومەودوا وەك خۆی وتویەتی: بەنیازە لە بوارێکی تردا خزمەتی وڵاتەکەی بکات.

جاك شیراك لە دوا وتاری پێش هەڵبژاردنەکانا، دڵسۆزی بۆ بنماکانی کۆماری فەرەنسی و دادی کۆمەڵایەتی دەربرییبوو. شیراك لە ١٢ دیدارەکەی لەگەڵ (بیار دیۆن) ی نووسەری کتێبەکە زۆر رووی شاراوەی سیاسەتی فەرەنسی روونکردیتەوە، ئەو دیدارانە ٣٠ سەعاتی خایاندووە. نوسەرەکە لە ناردن و بڵاوکردنەوەی وێنەی کاریکاتێری سەرۆکەوە بۆ دیدارێك کاریکردووە، زۆر لایەنی تایبەتی سەرۆکی باسکردووە، نووسیویەتی ئەو سەرسامی سەدام حوسین بووە، لە شێستەکانەوە پشتیوانی نیلسۆن ماندیلای کردووە، دژایەتی سیاسەتی نەژادپەرستی لە وڵاتی خوارووی ئەفریقیای کردووە، زۆریش بە زیرەکی و رۆشنبیری و هەڵوێستە سیاسیەکانی سەرۆکی پێشووی فەرەنسی فرانسوا میتران سەرسام بووە، سارکۆزی کاندیدکراوی حزبەکەیان بۆ سەرۆکایەتی بە کەسێکی لیبرال ناو هێناوە.

لە کتێبەکەدا هیمای ئەوەی پێوەیە ئەو زوو بایەخی بە عەرەب داوە تا دەستەڵاتەکەی زۆرتر فراوانتر بکات، زۆریش شەیداو سەرسامە بە جوولەکەو رەخنەشی لە ئەمریکا هەیە، چونکە ئەوان زوو هەڵوێست و بۆچوونی خۆیان دەچەسپێنن.

ئەو کتێبە ئاوێتەی ژیاننامەو بیرەوەرییە، بەو نووسینە کەسایەتی سەرۆکی پێناسەکردووە، ئەگەرچی ئەو دەیان ساڵ

حکومی ئەو وڵاتەی کردووە، بەڵام هێشتا زۆر لایەنی تایبەتی ئەو سەرکردەیە لەلایەن فەرەنسییەکانەوە شاراوەیە، بۆیە نووسەرەکە ئەو پەردەیەی لەسەر لاداوە.

جاك شیراك لە تەمەنی ٤٢ ساڵییەوە بوویتە سەرۆك وەزیرانی فەرەنسا، بەو پلەیەش زۆر رازی بووە، چونکە بەو پۆستە توانیویەتی خواست و ویستەکانی تێربکات، ئەو رای وابووە بەو پلەیە دەتوانێ کارنامەی (یەکێتی دیموکراسیخوازەکان لە پێناوی کۆمار) بگرێتە دەست. لەبەر ئەو رۆشناییەوە کاریکردووە تا ببێتە کورِی روحی جۆرج بومبیدۆ، ئەو قسەیەی ئەومان لەبیرماوە، کە ئەو پلەیەی وەرگرتبوو وتبووی:

من رازی دەبم .. بەڵام رۆژێ دێ پەشیمان دەبنەوە!

لەلایەکی تریشەوە سەرۆکی کۆمار فالیری جیسکار دیستان بەکەمی تەماشای سەرۆك وەزیرانەکەی کردووە، کە حزبە دیگۆلییەکەی ئەوی لەسەر سینیەکی زێر پێشکەش کردبوو، ئەوەندە بە سووکی تەماشای کردووە تا رۆژێك بە سکرتێری گشتی حزبەکەی وتبوو، من وەك منالێك تەماشای شیراك دەکەم، ئەو کەسێکی دووربین نییە. پاش حەوت مانگ شتەکان بەپێچەوانە بوونەتەوە، شیراك لە لوتکەی دەستەڵاتی حزبە دیگۆلییەکەیان خۆی دۆزییەوە، ئەگەرچی هەموو بالۆنەکانیش دژی بوون، هەموو ئەستەنگ و دیوارەکانی پێشی برِی و توانی پۆترێتی کەسێکی سیاسی خاوەن ئەزموون و شارەزا بۆ خۆی دروست بکات، تا گەیشتە ئەو ئەنجامە هەموو شتێکی کرد.

سەرەتا بە ناخۆشی دەستی پێکردووە، جیسکار دیستان دەستەڵاتەکەی لەگەڵ وەزیرە یەکەمەکی بەش نەکرد، زۆربەی ئەندامانی حکومەتەکەی لەسەرکردە ماڵ، زۆر بە رووحێکی گەورەوە مامەلەی لەگەڵ کردووە، بە چاوی سووك و نزمەوە تەماشای کردووە، زۆریش وەفاداریەکەشی تاقیدەکردەوە.

بەشی یەکەم

سەرەتاکانی پەراوێزکردنەکەی

بەشی یەکەم:

سەرەتاکانی پەراوێزکردنەکەی:

رۆژێکیان جاك شیراك پێشوازی راوێژکاری ئەلمانی هیلمۆت شمیدت کردبوو، لە فرۆکەخانەوە گەیاندبووە نووسینگەی جیسکار دیستان، کە سەرۆك مێوانەکەی لە نووسینگەی تایبەتیەکەی خۆی وەرگرت، دەرگای بەرووی شیراك داخستبوو، بواری بەشداری مێوانداریيەکەی نەکردووە، لە خوانەکەی ئێوارەی سەرۆکایەتی بەشداری پێنەکردووە، لە هەفتەکانی یەکەمی دەستبەکاربوونەکەی دووجار شیراك لە توورەیی پەراوێزکردنەکانی دەست لەکارکێشانەوەی پێشکەشی سەرۆك کردبوو، جاری یەکەم کە مەڵبەندی جۆرج بومبیدۆی سازکردبوو، جاری دووەمیش کە تاقیکردنەوەی ناوەکییان لە ئوقیانووسی ئارام ئەنجامدابوو، زۆریش بریارو بەیان لە سەرۆکایەتی کۆشکی ئالیزی دەردەچوو بەبێ ئەوەی سەرۆك وەزیران پرسیشی پێبکرێت.

کۆشش بۆ پێکهێنانی کۆمەڵگایەکی فرە مرۆڤدۆستانە:

شیراك لەگەڵ هەموو ئەستەنگەکانیش وەك سەرکردەی باڵای حکومەت کاری بۆ گۆڕینی کۆمەڵایەتی کردووە، بەیارمەتی خاتوو (سیمۆن فیل) وەزیری راسپێردراوی کاروباری کۆمەڵایەتی، هاوکاری بووە، بۆ دەرچوونی یاسای تایبەت لە بەرژەوەندی ژنانی دووگیان و ئاوسبوون. ئەو هەڵوێستەی بە وتارێك راگەیاند، لە رۆژانی قەیرانەکانی پترۆڵدا هاوشانی فەرمانبەران بووە،

یارمەتی زۆری پێشکەشکردوون، بە زۆرکردنی کرێ رۆژانەی مووچەخۆران و مووچەی خانەنیشینان و کۆمەکی خێزان، ئەو دامەزراوانەی کۆمەکیان بەخشیوەتەوەو لاری ئابووریان هاتووتە پێش بەرنامەی یارمەتی بۆ داناوون، ژێرخانی پێشەسازی گەشەدارکردووە، چارەسەری بەرنامەی یارمەتی دارشتووە، هەمووش بۆ یارمەتی و پشتیوانی رێکخراوە گچکەکان و دامەزراوە ناوەندییەکان بووە.

شیراك کاری زۆری کردە تا فەرمانبەران واز لە کارکردن نەهێنن و سستەمی قەرەبووی داناو سەعاتەکاتی کاری کەمکردیتەوە، پاداشتێکی زۆری داوە بەو کەسانە لە بواری ئابووری وازیانهێناوەو لە ماوەی یەك ساڵ ٩٠% مووچەکانیان وەرگرتووە.

سیاسەتی دەرەوەی شیراك لە دەروازەی عیراقەوە:

لە دیمانەیەکی گۆڤاری (لونوفیل ئاوبسارفاتور) دا، شیراك دووپاتی کردیتەوە ئەوە زۆر بایەخی بە گۆڕانی ئابووری و رەوشی کۆمەڵایەتی هاووڵاتیانی داوە، کۆششیکردەوە جیاوازی و نایەکسانیەکانی ناو کۆمەڵگە نەهێڵێت. کاری بۆ ئەوەکردووە بوارو بەرنامەی وا بدۆزێتەوە کۆمەڵگاکە رێکبخات و رەوشی مرۆڤانە زۆرترو باشتر بەرقراربێت. شیراك لەو دەروازانەی پابەندی بە زۆرینەی خەڵکەوە هەبووە، چویتە ناو کێشەو رۆژانەی کاری سیاسی.

سەرەتا بەو بەرنامەیە کاریکردووە، پاشان لە دەرگای دەرەوەی داوە، بەو بەرنامەیە ویستویەتی سەرۆکایەتی وەزیران بەرەو ئاستی بەرزترو پایەدارتر بەرێت، پێشوازی (دینگ هیساو بینگ) ی وەزیری یەکەمی چینی کردووە، پەیوەندی تایبەتی بەو پەیداکردووە. سەردانی لیبیاو رووسیاو هیندو عیراقی کردووە، لە

عیراقا دۆستایەتی بە سەرۆکی عیراق سەدام حوسین خۆش و باش کردووە، لەبەر بوونی ئەو پەیوەندییەی، ئەمریکییەکان بە وەکالەتی هەواڵگری سی ئی ئای زۆر دژیبوون و بەرووی وەستاون، بەتایبەتی پاش ئەوەی رازی نەبوو بەشداری و پشتیوانی بۆمبارانی و هێرشی بەغدا بکات.

شارل دیگۆل بناغەی سیاسەتی پەیوەندی و هاوکاری وڵاتانی عەرەبی لە رۆژانی شەڕە شەش رۆژەکەی عەرەب ئیسرائیل دارشتبوو، شیراك بۆ تەواوکردنی ئەو بەرنامەیەو لە دەروازەی بەغداوە ئەو پەیوەندییەی خۆشترکرد. لە پاش شەڕی دووەمی جیهانەوە فەرەنسا بایەخی بە پترۆلی عیراقی دابوو، کاری بۆ ئەوە کردبوو، توانی ٢٣,٧٥ % نەوتی عیراقی وەرگرێت کە ئەمریکاو بەریتانیا کۆمپانیە تورکیەیان لەسەرخۆیان دابەشکردبوو. عیراقییەکان بە سەرۆکایەتی سەرۆك قاسم کاری زۆری کردبوو، تا بەشی بێگانەکان لە پترۆلی عیراقی وەرگرێتەوە، بەتایبەتی بەشی کۆمپانیای (تۆتال) ی فەرەنسی، تا لە دیسمبەری ساڵی ١٩٦١ توانی رێژەی ٩٩,٥% وەرگرێتەوە، بەڵام عیراق پاش کۆتایی شەڕی شەش رۆژەکەو هەڵوێستی روونی فەرەنسا سەبارەت بە ئیسرائیل، ویستی پەیوەندی لەگەڵ فەرەنسا نۆژەن بکاتەوە، ئەوەش بۆ پتەوکردنی پێگەی خۆی بوو لە جەمسەری خۆرئاواوە.

کۆمپانیای نیشتیمانی عیراقی گرێبەستێکی لەگەڵ کۆمپانیای ئالف لە ٢٣ ی دیسمبەری ساڵی ١٩٦٧ بەستبوو، ئەوەش پەیوەندی عیراقی فەرەنسی بەرەو ئاقارێکیتر بردووە، بۆیە ژەنرال دیگۆل سەردانەکە بەغدای لە مانگی دیسمبەرا قبوولکردووە، هەروەها مارشال عبدالسلام عارفی سەرۆکی دەوڵەتی عیراق، دوا سەفەری فەرەنسای لە فبرایری ساڵی ١٩٦٨ کردووە، لە سەردانەکەیدا بۆ یەکەمجار داوای کڕینی فڕۆکەی میراجی لە فەرەنساکردووە،

ئەوەش وڵاتی عیراقی لەناو بازنەی تەنیایی دەرهێناوە، پاریس بەرەو قووڵایی پەیوەندی عەرەبی فەرەنسی بردووە، بۆیە توانیویەتی بەتەنهاو بەبێ چاوێردی و ئاگاداری واشنتۆن و لەندەن پەیوەندی دەرەوەی بە جیهانی عەرەبیەوە گرێداوە.

لە کودەتایە سەربازییەکەی سپتمبەری ساڵی ١٩٦٨ ژەنرال ئەحمەد حسن بکر دەستەڵاتی لە عیراق وەرگرتووە، بەڵام زۆری نەخایاندووە لوتکەی دەستەڵاتەکە زوو گەیشتۆتە دەست یاریدەرکەی سەدام حوسین، ئەویش وەك کەسێکی بەهێز لەناو وڵات و حزبەکەیان ناوی هەبوو. لە یەکی یونیۆی ساڵی ١٩٧٢ عیراقییەکان نەوتەکەیان خۆماڵی کردەوە، چارەنووسی کۆمپانیە سەرەکییە بێگانەکەش کۆمپانیای تۆتالیش تووشی سەرلێشێوان بوو، بەڵام زوو سەفارەتی فەرەنسی لە عیراق ئاگادارکراوەتەوە کەوا بەرژەوەندییە فەرەنسیەکان پارێزراو دەبێت، ئەوەش بۆ فەرەنسا زەمانەتێکی زۆر گرنگ بوو، چونکە چارێگی هاتووی کۆمپانیا نیشتیمانی فەرەنسی سەرچاوەکەی پترۆلی عیراقی بووە، کە دەکاتە ١٥% پترۆلی فەرەنسا.

سەدام بۆ یەکەمجار سەردانی پاریس دەکات:

بەرەسمی لە ١٤ تا ١٧ی یونیۆ سەدام سەردانی پاریسی کردووە، لە خوانێکی ئێوارەی کاردا لەگەڵ سەرۆك وەزیران (جاك شابان دلماس) سەدام وتبووی:

دەرگامان بەرووی ئەمریکییەکان و ئینگلیزەکان داخستووە، ئەوانەو ئەوانەی کە رێزی کەرامەتمان ناگرن، ئێمە ئەوە باش دەزانین کەوا فەرەنسییەکان و مێژووەکەیان گەواهی دەدەن رێزی کەرامەتی ئێمەیان گرتووە. ئێمەش پێشنیار دەکەین یارمەتی ئێمە بدەن و هاوکارمان بن، بەهەمان ئەو مەرجانەی یەکێتی سۆڤیەتی وەك هەڤاڵبەندێك لەگەڵ ئێمە هەیەتی.

پاش ئەو لێدوانەو پاش ٤٨ سەعات سەرۆکی فەرەنسی جۆرج بۆمبیدۆ سەدام حوسینی بینیووە، لەوێ سەرۆك فەرەنسی رازی بوو فڕۆکە هیلکۆپتریان پێبفرۆشێت، لەو دانیشتنەدا سەرۆکی فەرەنسی پشتیوانی تەقەمەنی وشکایی پێداوون، بەڵام رازی نەبووە فڕۆکەی میراجیان پێبفرۆشێت.

بۆ رۆژی دوایی هەردوو سەرۆك کۆماری فەرەنسی و عیراقی رێکەوتنامەیەکیان مۆرکردووە، بەپێی ئەو رێکەوتنامەیە بەرژەوەندی پترۆلیەکانی فەرەنسی تا دە ساڵ پارێزراو دەبێت، پاش ئەو رێکەوتنامەیە پەیوەندی نێوان ئەو دوو وڵاتە لەسەردەمی فالیری جیسکار دیستان زۆرتر گەشەی کردوووە، لە مانگی ئوگسستی ساڵی ١٩٧٤ وەفدێکی عیراقی سەردانی پاریسی کردووە، تا بواری سەردانی سەرۆك وەزیران جاك شیراك خۆش بکات.

لە یەکی دیسمبەری ساڵی ١٩٧٣ کە سەدام حوسین سەردانی پاریسی کردبوو، چاودێران هەستیان بەوەکردبوو، کەوا سەدام بە کەسایەتی شیراك سەرسامە، کە بینی شیراك سەرنجراکێشانە مامەلە لەگەڵ کات دەکات، بە خۆشییەوە بۆ یاریکردنی مناڵانیش دادەبەزێتە خوارەوە. لەلایەن خۆشیەوە سەرۆك شیراك بەو پێشوازییە گەرمەی لەلایەن سەدام حوسینەوە لێیکرابوو، شادومانی دەبڕیبوو، بۆیە بریاری دابوو رێکەوتنامەیەك لەگەڵ دامەزراوە فەرەنسیەکان بە بەهای ١٥ ملێون فەرەنگی فەرەنسی بکەن، ئەو ژمارە قەبەیەش لە بوارەکانی پەیوەندی سەربازی و پیشەسازی نێوان ئەو دوو وڵاتەوە بێت.

تا پەیوەندییەکە بەرەو باشترو گەرمتر ببەن، وەفدێکی تری فەرەنسی لە ١٢ ی مارسی ساڵی ١٩٧٥ گەیشتوونەتە عیراق، لەو سەردانەدا باسی نمونەی فڕۆکەی میراجی جۆری ئێف ١ کرا، کە سەدامیش سەردانی پاریسی کرد سەرۆك شیراك لە

پێشوازییەکەیدا وتبووی:

تۆ برادەرێکی تایبەتی منی، منیش رێزت دەگرم و پایەدارت دەکەم..!

سەرسامبوونی دووسەرە:

ئەو دوو پیاوە چەند رۆژ سەردانی دامەزراوە سەربازییەکانیان کردبوو، لە پشووی کۆتایی هەفتەش تا زۆرتر یەکتری بناسن و قووڵتر شارەزای یەکتربن، ئەو رۆژانەش بەیەکەوە مانەوە. دانیشتووانی شاری (بۆ دۆ بروفانس) ئەو رۆژانەیان لەبیرە کە سەدام و شیراك لەو شارە بەیەکەوە مانەوە، ئەوەشیان لەبیرماوە کەوا سەدام بە خوانی چێشتخانەکەی (ئوستان دۆ بومانیار) زۆر سەرسامبووە. شیراك سەدامی وەك پێشەوایەکی گەورەی عەرەبی سیکۆلار (علمانی) بینیبوو، ئەوەی دەخوازێت وڵاتەکەی بەرەو شارەستانی ببات و داوای پشتیوانی فەرەنساش لەو بوارەدا دەکات.

سەبارەت بەو پێشهاتەش سەفیری فەرەنسی لە بەغدا وتویەتی:

هەردووکیان کەوتنە باوەشی یەکتری، شیراك لە بوارێکدا دەگەڕا لە پێگەی سیاسەتی دەرەوەی جێگایەك بۆ خۆی بکاتەوە، ئەوەی جیسکار نەیتوانیبوو بیگاتێ، سەدامیش دەیویست لە وسایەتی یەکێتی سۆڤیەت دەربازی بێت و بکەوێتە ناو لایەنێکی ئەوروپی کە لە تەکنەلۆژی نوێ جێگەی دیاری هەبێت، شیراکیش دەیزانی عیراق وڵاتێکی گرنگەو ئەو هەلەی باش قۆستەوە..!

لە دانیشتنەکەی کۆشکی فرسای لەکاتی خوانی ئێوارەدا، کە لەسەر شەرەفی سەدام حوسین سازکرابوو، وەزیری یەکەمی فەرەنسی پابەندبوونی وڵاتەکەی بە راسپاردەو ئیلتیزامەکان

دووپاتکردیتەوەو وتبووی:

فەرەنسا ئامادەیی هەیە لە بواری کەسایەتی و تەکنەلۆژیی و زانیاریی و شارەزایی پێشکەشی وڵاتەکەت بکات. دیارە کەوا (مارسیل داسولت) یەکێك بوو لە ئامادەبووانی دانیشتنەکە، بۆیەش سەرۆك شیراك پشتیوانی لە بەڵێنەکانی سەبارەت بە یارمەتی و کۆمەکی عیراق ڕاگەیاندبوو، هەمووی بە ڕەواو ڕاست زانیبوو، وەك چۆن ژەنرال گالۆ گێراویەتەوە.

داسولت زۆر شانازی و شۆخی بە شیراك هاتووەو وتویەتی:

ئەو پیاوە گچکەیە زۆر دوور دەڕوات!

پێش هاتنیشی بۆ کۆشکی سەرۆکایەتی حکومەتیش، ئەو بۆچوونەی لەسەر ئەو پیاوە هەبوو، کۆك بووینە لەسەرئەوەی هاوبەش بن لە هاندانی سەربەخۆیی عیراق و کۆشش بکەن ئەو وڵاتە لە ئامێزی سۆڤیەت دەربهێنن.

مارسیل داسولت خاوەن بیرۆکەی پیشەسازی فڕۆکەوانی جەنگی گەیشتە ئەو ڕاستییەی پێویستە فەرەنسا پەیوەندی بە وڵاتانی عەرەبی چاك بکات، کە عیراق چەند بارە چەکی فەرەنسی کڕی، ئەو زۆر شانازی بەو پێشهاتە هاتبوو، پاش فرۆشتنی یەکەم بارەکە، چەند بارە چەکی تریش فرۆشرا. لە نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٥ەوە یەکەم دەستەی ئەفسەرانی هێزەکانی فڕۆکەوانی عیراقی هاتنە پاریس و سەردانی یەکە پیشەسازییەکانی فڕۆکەی ئێف ١ یان کرد، ئەو فڕۆکەیەی خەونیان پێوە دەبینی، ئەنجامەکەی پاش مانگێك ڕێکەوتنی هاوکاری ناوەکی لێکەوتەوە. دوو مانگ پاش ئەو ڕێکەوتنامەیە سەرۆك شیراك لە ڕێگای گەڕانەوەی لە وڵاتی هیند سەردانی بەغدای کردووە، لەو سەردانیەیدا وەزیری بازرگانی

(ریمۆند بار) ی هاوشانبووە، مەبەستیش پێشوەچوونی دانووستانە بازرگانیەکانی نێوان هەردوو وڵاتەکەبووە.

بەشی دووەم

بەخشینی فرۆكە بە عیراق پشتیوانیەك بوو بۆ دیموكراسییەكانی فەرەنسا

بەشی دووەم:

بەخشینی فڕۆكە بە عیراق پشتیوانیەك بوو بۆ دیموكراسییەكانی فەرەنسا:

لە كۆتایی وەرزی هاوینا، جاك شیراك دەستی لەكاركێشایەوەو ریمۆند بار پۆستەكەی وەرگرت، ئەویش لە ٢٥ ی یولیۆی ساڵی ١٩٧٧ سەردانی بەغدای كردو رێكەوتنی فرۆشتنی ٣٦ فڕۆكەی میراجی ئێف ١ ی كردبوو. رێكەوتنەكانی نێوان فەرەنساو عیراق بۆ حزبە دیگۆلییەكەو حزبەكانی تر باش بوو، ئەوەشمان لەو دیدارەوە بۆ ئاشكرابوو كە لەگەڵ مارسیل داسولتی سازمانكردبوو. ژەنرال گالوای یاریدەری نزیكی داسولت گلەیی لە یارمەتی و بەخشینی زۆری پارە بە حزبەكان كردووە، بۆیە وڵامی گالوای داوەتەوەو وتویەتی:

هاوڕێم گالوا، تۆ سەرت لە هیچ دەرناچێت، من پشتیوانی دیموكراسیەت دەكەم، یارمەتی هەموو حزبە سیاسییەكان دەدەم، ئەوەش دەبێ بكرێت، ئێمە بە ناردنی كالا بۆ دەرەوە پارەی زۆرمان دەستدەكەوێت، ئەوە پارەیەی لە رەوشە سیاسییەكان سەرف دەكرێت، ئەوەی حزبەكان وەریدەگرن لە دەرەوە بۆمان دێت، ئەوانە هەمووی پارەی دەرەوەیە، هیچ نی یە، ئەو پارەیە تەنها بەزیادكردنی نرخی كالا ناردراوەكان تێدەهێنینەوە.

ڕاستیەكەیەش وابوو، ئەو پارەی لەو رەوشە سەرفكراوە بەزیادكردنی نرخی شتەكان قەرەبووكراوەتەوە، ئەوەی ئێمە بە وڵاتانی عەرەبی فرۆشتوومانە، بەبێ پارەدان بە پێناوەكان نەبووە، هەموو سەودایەك و فرۆشتنێك پارەی ویستووە تا پرۆسەكە جێبەجێ بووە، مەسەلەكە ئاسان و روونە، بۆ نمونە كە

٥٠ ملێونمان داوە، بەو كەسانەی یارمەتیان داوین، لەو پارەیە ٢٥ ملێون لەلایەن كڕیارەكانەوە بردراوەتەوە، ٢٥ ملێونەكەی تریش وەك
(سیولە) لە بانكەكانەوە بۆ حزبە سیاسییەكانەوە رۆیشتووە.

ئەوە پرۆسەیەش تەنها لە فەرەنسا نەبووە، لە ئەمریكاش وابووە، ئەوانیش پارەیان داوە تا لە سویسراوە پرۆژەكان وەرگیراوە، ئەو شەرمەزارییەی هۆلەنداشی هەژاندبوو، پاش ئەوەی ئاشكرابوو ئەمیر برنهارد خۆی پارەی وەرگرتووە، بەو شێوەیە داسولت پرۆسەی دیموكراسی لە پارەی فرۆشتنی فڕۆكەكان بە عیراق گەشەپێداوەو پارەی بۆ داناون، چەند پارەیان ویستووە ئەوان ئەوەندە نرخی فڕۆكەكانیش بەرزتر كردیتەوە.

دەرزی نێوان شیراك و دیستان بەرینتر دەبێت:

كە سەرۆك كۆمار فالیری جیسكار داوای گۆڕینی چەند وەزیرێكی لە حكومەت كردبوو، نێوان سەرۆك وەزیران و سەرۆك كۆمار دەرزی ناكۆكی نێوانیان زۆرتربوو، جیسكار دوو كەسی كردبووە وەزیر، هەردووكیان بە دوژمنایەتی و ركابەرایەتی شیراكیان كردبوو، ئەوانیش بونیا و جۆن لوكانوبی بوون، هەردووكیان وەك وەزیری دەوڵەت دامەزرێندرابوون. بۆیە شیراك بەپەلە داوای لە سەرۆك كۆماركردبوو، بە زووترین كات یەكێك بۆ جێگرتنەوەی ئەو بدۆزێتەوە. لە رۆژانی هەڵبژاردنە لۆكالییەكانی ساڵی ١٩٧٦ دا رەوشی سەرۆك خراپ بوو، لە هەموو لایەك توانج و رەخنە ئاراستەی سەرۆك كۆمار دەكرا، زۆرینەكە رەوشی ئاڵۆزبوو، بەڵام كەمتر ناوی سەرۆك حكومەت دەهات. لە كۆتایی مانگی مارسا بە فشاری بیار جوبیە سەرۆك جیسكار، جاك شیراكی راسپارد چالاكی و رێكخراویی حزبەكانی زۆرینەكە گەرمتر بكاتەوە، بەوەش شیراك بووە سەرۆكی زۆرینەكەو ئەرك و

دەستەڵاتی زۆرتری كەوتە بندەست، بەڵام دووبارەو لەناكاو رەوشی نێوان سەرۆك و سەرۆك حكومەتەكە ئاڵۆزبۆوە، بەوەش قۆناخێكی تری دابڕان و دووركەوتنەوە لەیەكتری هاتە پێشیان، بۆیە بەراشكاوی پێی وتبووو بەرێز، ئەگەر دەتەوێت وەزیری یەكەمەكەت بهێنیتە شوێنەكەم، ئەوا بە راشكاوی داوا بكە.

شیراك كە ویستی پۆستی سەرۆك وەزیران جێبهێڵێت، لە باشترین رەوشییدابوو، چونكە لەلایەن جۆن لوكانوی و جاك دوهامل و بونیا بەئاشكرا شەڕیان دەكردو بەیەكەوە دامەزراندنی (یەكێتی بۆ دیموكراسی فەرەنسا) یان راگەیاند.

<u>هەڵویستێكی نامۆ:</u>

لەو دەمانەدا جیسكار دیستان داوای لە شیراك و برنادیتی ژنی كردبوو، بەیەكەوە پشوودانی كۆتایی هەفتەیان لە بریگونسۆن ببەنە سەر، پاش پێنج مانگ لەلای برنار بیو ئەوەی ئاشكراكردبوو، كەوا جیسكار نەیویستوە كوڕەكانی وەك وەزیرە یەكەمەكەی لە بەردەمی بڕۆن و نەمینێن، ئەگەر دیدارێكیتر هەبووایە ئەوە من بووم دەڕۆیشتم و پاشان برنادیتی و دواییش سەگەكەم.

منیش لەلایەن خۆمەوە پرسیاری ئەوەم لە شیراككرد، ئەوان چەند لە مێوانخانەكەی سەرۆكایەتی لە بریگونسۆن مانەوە، ئەویش دانی بەوەدانا كەوا ئەو لەبەر مانەوەی لە مێوانخانەكەو پێشهاتەكانی ئەو دانیشتنە نەبوو كە دەستی لەكاركێشاوەتەوە، لە كۆتایی هەفتەكە راستی رەوشی تایبەتی و پەیوەندی ئەو دوو كەسە بەیەكتری ئاشكرابووە. ئەوەی سەرسام و نیگەرانی كردم، ئێمە تا نیوەڕۆیەكەی لە ژوورەكەی خۆمانەوە ماینەوە، هیچ رووی نەدا، رەوشەكە ئاسایی بوو تا كاتژمێر حەوت و نیوی ئێوارە، بۆ بەیانیش جیسكار راهێنەرەكەی خلیسكانی سەربەفرو

راهێنەرەكەی مالەوانەییەكەی و ژنەكەی داوەت كردبوو، مێوانەكان كەسی بەزەوق و بەرێزبوون، بەڵام كە هەموو گەیشتن رەوشێكی ناشیرین روویدا، ئانیمۆن جیسكار دیستان تەلەفۆنی بۆ برنادیت كردبوو لە كاتی هاتنەكەی فستانێكی درێژ لەبەر بكات، بەڵام ژنە مێوانەكەی تریش فستانێكی كورتی لەبەربوو، پۆشینی پیاوەكەشی ئاسایی بوو، ئەو نەخۆش بوو، بۆیە كیژەكە زۆر خەریكی هەڵوەشانەوەی خوارەوەی فستانەكەبوو، تا چەند سانتیمەترێك درێژی بكاتەوە. كە ئەو دیمەنە بینرا مێوانەكان زۆر نارەحەت ببوون، چونكە ئەوان خەمباربوون. ئەوەش كرابوو تا بەراستی مێوانەكان باش لە ئاستی داوەتەكە بگەن و راستی رەوشەكە بزانن. هەموو پێشهاتەكان ناشیرینی و بەدرەوشتی پێوەدیاربوو، ئەوەش بە هیچ شێوەیەك قبوول نەدەكرا. ئەوانەی لەو دانیشتنەدا ئامادەبوون هەستیان بەنیگەرانی و بێزاری كردبوو، ئەوان كەوتنە پێش رەوشێكی نادروست، ژنی سەرۆك كۆمارو وەزیری یەكەمی بە فستانی درێژەوە هاتنە ژوورەوە، خۆت بهێنە جێگەی ئەو گەنجەی هەرگیز نەماندیووەو قسەمان لەگەڵی نەكردووە، ئەگەرچی من زۆر ویستم لەگەڵ ژنەكەی قسە بكەم، بەڵام ئەو رازی نەبوو وڵامم بداتەوە. ئەو لە شوێنی خۆی ڕەشهەڵگەڕاو ئێمەش ئەوەمان لا قبوول نەبوو، ئاشكرایە دەبێ هەموو كەس بە رەوشتێكی بەرزەوە مامەلەی لەگەڵ بكرێت و ڕەچاوی دابونەریتەكان بكرێت، چونكە ئەوەی كراوە دوورن لە رەوشتی بەرزو شایستە. دوو كەروێتە بۆ سەرۆك و ژنەكەی و دوو شوێنی دانیشتنیش بۆ من و برنادیت دانرابوو، ئەوانی تریش شوێنی دانیشتینیان بۆ دانەندرابوو.

بەكورتی دیمەنەكەو رووداوەكە زۆر بێ رێزی پێوەبوو.

<u>تووڕەبوونەکەی وایکرد شیراك دەست لەکاربکێشێتەوە:</u>

بە کورتی شیراك وتی:

من تووڕەبووم بۆیە پاش کەمتر لە مانگێك لە ٤ ی یولیۆی ساڵی ١٩٧٦ دەست لە کار کێشانەوەکەم پێشکەشی سەرۆك کۆمارکرد، بەڵام دیستان داوای کرد دەست لەکارکێشانەوەکەم راگرم، بۆیە شیراك لە ٢٥ ی ئوگسستی و پێش هاتنی سەرۆك بۆ کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران بە بیانۆی نەبوونی بوارو ئیمکانیاتی پێویست بۆ رووبەرووبونەوەی رەوشە ئاڵۆزو زەحمەتەکان پەیامی دەست لەکارکێشانەوەکەی ئامادەکردبوو. لەسەر ئەو رەوشە وتبووی:

من ئازادی و ئیمکانیاتم لەبەردەست نەمابوو، ئەوانەی داوام کردوون، هیچیان فەراهەم نەکراوون. هەروەها لەلای بونیاو لاکانوییش وتبووی:

هەندێك لە ئێوە راسپێردرابوون یەکێتیەکەمان لاوازبکەن و پەیوەندییە پتەوەکەی حکومەتەکەمان شل بکەنەوە، ئەوانەش لە لاوازکردنی زۆرینەکە سەرکەوتن.

کە سەرۆك گەیشتە دانیشتنەکەی ئەنجومەنی وەزیران، شیراك چەند برگەیەکی دەست لەکارکێشانەوەکی گۆڕیبوو، پاش رامانێك سەرۆك قبوولی کردبوو، ماوەیەکی کورتیش بەیەکەوە دانیشتن، ئەو بوارە کورتەش باش بوو، تا بە جیسکار رابگەیێنت نایەوێت گۆڕەپانی سیاسی ناوی بهێنن و باسی بکەن. پاش چەند ساتێك لە بارەگای سەرۆکایەتی حکومەتەوە شیراك لەبەر چاوی کامیراکانی میدیاو تەلڤزێونەکانەوە وتبووی:

لەو رۆژەدا من هێچ وەسیلەیەکم لە پێشدا نەماوە، تا ئەرکەکانم راپەڕێنم، کارو فەرمانم وەك وەزیری یەکەم بکەم، لەبەر ئەو رەوشانەدا، من هێڵی کۆتاییم لەژێر پۆستەکەم دانا،

ئەوەش ئاگری شەڕی نێوان جاك شیراك و جیسکار دیستان هەڵگیرساندبوو.

سەرۆك وەزیرانی دەست لەکارکێشراوەکە ئێوارەکەی، کۆبونەوەیەکی لەگەڵ ئەندامانی دیوانەکەی کردبوو، لەو دانیشتنەدا وتبووی:

من کە لە ساڵی ١٩٧٤ جیسکار دیستانم بۆ بەیەکەوە کارکردن هەڵبژاردبوو، لەبەر نەبوونی ئەگەرو بژاری تربووە، هیچ ئیمکانیاتی دەستەڵاتم نەبوو، بۆیە ئیمڕۆ دوودڵ نەبووم، لە پێش سەرۆك کۆمارو بە ئامادەبوونی ئەو وەزیرانەی هاوکاربوون لە ناکۆکی و ململانێیەکەی نێوانمان دەست لەکار بکێشمەوە، لە پاش ئەو رۆژەوە خەباتی سیاسی خۆم، لەناو قەوارەی زۆرینەی سەرۆکایەتی بۆ پاراستنی فەرەنسا، لە کاتی رووداني نیگەرانیەك لەو رەوشەی تێیکەوتووە درێژە پێدەدەم، دیارە کەوا هەڤاڵبەندی بە سەرپەرشتی شیوعیەکانەوە گەیشتوونەتە دەستەڵات، من لەگەڵ وەرگرتن و گۆڕینەوەی دەستەڵاتم، بەڵام ئەو رەوشە شیوعیەکانی ناو هەڤاڵبەندییە چەپڕەوییەکە دەیرووخێنن، ئێمە ئەوەمان لەبیرە ئەوانە، هەرگیز بە ئارەزووی خۆیان وازیان لە دەستەڵات نەهێناوە، ئەگەر ئەوان لە هەڵبژاردنە لۆکالییەکانی ساڵی ١٩٧٧ و هەڵبژاردنەکانی یاسادانانی ساڵی ١٩٧٨ زۆرینە وەرگرن، ئەوە دەرئەنجامی ئازادی و دیموکراسی وڵاتەکەمان رەوشەکەی دیاردەبێت چی بەسەردێت، بۆیە هەمووتان گوێم بۆ راگرن، ئەگەر چەپڕەوەکان دەستەڵاتیان وەرگرت، لە داهاتوو هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی ناکرێتەوە.

بەڵام ئەوەی جاك شیراك مەزندەی کرد راست دەرچوو ..؟

ریمۆند بار ئەوەی پاش شیراك پۆستی سەرۆکی حکومەتی وەرگرتبوو وتیبووی:

ئەو رەوشەکەی زۆر بە شپرزەیی بینیبوو، کارەسات بوو، هەروەها سەندووقەکانیش بەتاڵ بوون.

پاش دە ساڵ رۆژنامەنووس فیلی کسبۆنسیون لەرۆژنامەی کریستین میتال نووسیبووی:

رێژەی هەڵاوسانەکە زۆر روو لە کزی کردووە، تا گەیشتە ١٠ تا ١٥% و بەرهەمیش باش بوو، بەڵام بێکاری زۆر زیادیکردو کەرتی بازرگانی سستی کەوتێ، ئەویش بە کەمی وزەی پترۆلەوە پەیدابوو.

<u>بوینا پەیوەندی نێوان شیراك و جیسکاری تێکدابوو:</u>

ئەگەرچی زۆر لایەنی شاراوەیی پەیوەندی و ئاڵۆزییەکەی نێوان شیراك و جیسکار هەبووە، ئەوەی یەکەمیان زەبری توندی لێوەشاندبوو، ئەویش بە هەموو هێزێکەوە وڵامی دەدایەوە، بەڵام ئیمرۆ شیراك رای وابووە، ئەگەر (بونیا) نەبووایە بەئاسانی نێوانیان چاك دەکرایەوەو رەوشەکە ئاسایی دەبۆوە، بۆیە ئەو وتویەتی:

پەیوەندی نێوانمان لەلایەن بونیاوە تێکچووە، ئەو هۆکاربووە، هەموو شتی کرد پەیوەندییەکەی گەیاندە ئەو رەوشەی تێیکەوتین، ئەو نەبووایە ئێمە هیچمان لە نێواندا نەبوو. وا دەزانم ئەو شرۆڤەکردنە بەشێکە لە گێرانەوەی رابردوو، دەیەوێت چاکەی جیسکار بگێرێتەوە، ئەوەی بواری سازکرد تا شیراك بەهاوشانی ئەو بگاتە کۆشکی ئالیزی، ماوەیەکی زۆریش بە کەسایەتی جیسکار سەرسام بووە. لە ساڵی ١٩٧٤ تا بگاتە ئەو پلەیە وتبووی، من زۆر دوورم تا بگەمە بەشێکی زیرەکی و دەستەڵاتی هزری و هۆشیاری سەرۆك کۆمار ...؟

لە ماوەی دیمانەکانا زۆرجار بە باشەو بە خراپە ناوی سەرۆك کۆماری هێناوە، بەڵام

بێگومان بووە، لەوەی دەوری هەبووە لە گەیشتنی بۆ کۆشکی سەرۆکایەتی، باشتربوو پاشان بۆچوونەکەم گۆڕی، منیش پرسیم باشتربوو، چونکە دژایەتی چەپەکانی کردووە، یان خۆی باش بوو ..؟؟ نەخێر زیرەکیەکەی ئەو سەرنجی راکێشابووم، پیاوێکی دیاربوو، بەلام هەلەی کردووەو زۆریش نوێنەرایەتی فەرەنسای نەدەکرد، ئەو بە پێچەوانەی بابە دیگۆل بوو، پێچەوانەی بۆمبیدۆبوو، ڕەنگە سەرسام بن ئەگەر بڵێم پێچەوانەی میترانیش بوو.

بەشی سێیەم

شیراك پاریسی کردە بەهێزترین سەرچاوەی فشار لە فەرەنسا

بەشی سێیەم:

شیراك پاریسی كردە بەهێزترین سەرچاوەی فشار لە فەرەنسا:

شیراك نەیدەتوانی كەسێكی سست و خاو بمێنێتەوە، كە لە لوتكەی دەستەڵاتی حكومەت بووە، سەرەرای زۆری كارەكانی و چالاكی بەردەوامی رێزی زۆری بۆ رووحی كۆماری پێنجەم هەبووە، بڕواشی وابووە سەرۆك كلیلی سستەمەكەش بووە، بەڵام كە لە پۆستەكەی نەما توانی ئازادانەترو باشتر كاربكات و هەستی بە نەمانی كۆتەكان كرد، بەربەستەكانی پێشی لاچوون و سەربەستانەتر كەوتە كاركردن.

ئامادەكاری بۆ راگەیاندنی (كۆبەند لە پێناوی كۆمارییدا) لە قۆناخی دواییەكانیدا بوو كە جیسكار دیستان (میشال دورنانو) ی سەرۆكی شارەوانی دوفیل و وەزیری پیشەسازی كردە یەكەم سەرۆك شارەوانی هەڵبژێردراوی پاریس، بەپێی یاسایە نوێیەكەی پایتەخت، ئەو پۆستە لە ئاستی كلیلێكە بۆ كردنەوەی كۆماری فەرەنسی.

روونكردنەوە:

سەرۆك دەیزانی ئەو هەڵبژاردنە بە شێوەیەكی رووكەش دەبێت و هیچی تر، بەڵام لە ١٢ ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٦ میشال جورنارو خۆی بۆ ئەو پۆستە كاندیدكرد، ئەوەش بۆ دیگۆلییەكان هەڵگیرسانی شەڕی دەگەیاند.

لەدایكبوونی كۆبەند لە پێناوی كۆمارییدا:

پاش ٤٨ سەعات شیراك لە هەرێمی كوریز بە پەرلەمانتار هەڵبژێردرا، پاش چەند رۆژێك راوێژكارەكەی (ماری فرانس گارۆ) بیرۆكەی خۆكاندیدكردنی بۆ سەرۆكی شارەوانی پاریسی بۆ پێشنیاركرد، بەڵام ئەو پێشنیارەكەی بە دوودڵی وڵامدایەوە.

لە ٥ ی دیسمبەر كۆبەند لە پێناوی كۆمارییدا هاتە دامەزراندن، لە كۆبوونەوەیەك بە ئامادەبوونی ٥٠ هەزار خەباتگێرانی خۆیان لە سەرەتای ینایری ساڵی ١٩٧٧ شیراكیان كاندیدكرد بۆ سەرۆكی شارەوانی پاریس، كۆبوونەوەی یەكەمیان لە بارەگای سەرەكی حزبەكەیان لە نهۆمی ٣٢ ی تاوەری مونبرناس بەست، كێشەی سەرەكیان ئەوەبوو نەیاندەویست شیراك وەك كەسی یەكەمی زۆرینەكە سوێند بخوات. شیراك لە ٨ ی ینایر بە ریمۆند باری سەرۆك وەزیرانی راگەیاند، وا ئەو بەرەو پاریس بەرێدەكەوێت و قبوولی نییە ئەو شارەی كە پایتەختی وڵاتی فەرەنسایە بكەوێتە ژێردەستی ئیشتراكییەكان و شیوعیەكان، كاندیدكردنەكەشی بۆ ئەوەبوو تا پاریس نەرووخێت، چونكە مێژوو سەڵماندوویەتی هەر لە شۆرشەكەی ساڵی ١٧٨٩ ەوە فەرەنسا بە رووخانی پایتەختەكەی دەرووخێت.

شیراك بەبیری دێتەوە:

شیراك ئیمرۆ زەبرەكانی لەلایەن لایەنگیرانی دیستانەوە بەریكەوتبوون بەبیردێتەوە:

من بیرم لەوە نەكردبۆوە خۆم بۆ سەرۆك شارەوانی پاریس كاندیدبكەم، بەڵام كە هەستمكرد چە ئاژاوەیەك بەرێوەیەوە، ئەو بریارەمدا، زۆر لە دیگۆلییەكانی وەك كریستیان دۆلامالان و گبریل كاسبریت و بییربا خۆیان كاندیدكردبوو، ویستم واز لە بیرۆكەكە بهێنم، بەڵام لەگەڵ ماری فرانس گارۆو بیار جۆی مەسەلەكەمان

باسکرد، گەیشتینە ئەو بریارەی بوار نەماوە گۆرەپانەکە چۆل بکەین، بۆیە بریارمداو داوامکرد ئەوەی لەگەڵمە با هاوکارم بێت و پشتیوانم بکات، جیسکار پشتیوانی دورنانۆی کردبوو، منیش رەخنەم هەبوو پێمووت دانانی سەرۆك شارەوانی بەو شێوەیە نابێت، بۆیە ویستی ئادگار فۆر رازی بکات خۆی بۆ ئەو پۆستە کاندیدبکات، منیش هاورێیەکی نزیکی ئادگارو لۆسی فۆربووم، لەبیرمە ئەو کاتەی بە تەلەفۆن داوای کردم سەعات یازدەی شەو لە هوتێلی لاسای سەردانیان بکەم ئەو ژن و مێردە ببینم، لە قسەکانیانەوە دیاربوو مەسەلەکە گرنگ بوو، من ئەو دەمە وەزیربووم.

کە گەیشتمە هوتێلەکە لۆسی بەپێوە وەستابوو، مێردەکەشی لەسەر کورسیەك دانیشتبوو، سەری لەناو دەستەکانی نابوو، من بەشەرەف سوێندم دا، خۆی بۆ سەرۆکایەتی شارەوانی پاریس کاندید نەکات.

ئادگار فۆر لەسەر پێشنیاری جیسکار دیستان خۆی کاندیدکردبوو، بەڵام کە لۆسی مەرجی لەسەردانا بەرەسمی سوێند بە شەرەفی خوارد، بەراستی ئادگار پیاوێکی چاك و زۆر مەردانەبوو. من بیرم لە هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی شارەوانی پاریس نەکردبوەوە، نیازی شتی لەم جۆرەشم نەبوو، بەڵام کارەساتەکە لەوە هات کە جیسکار سەفقەیەکی بۆ پێشنیارکردم، منیش وڵامم دایەوەو وتم:

ئەوە چۆن دەبێت، ئەوە موستحیلە.!

وتارەکانی شیراك ئەو سەردەمە شیرین بوون، هەموو لایەك بۆچوونی باشیان بەرامبەر ئەو هەبوو، پەیوەندی باشی بە خەڵکەوە هەبوو، تام و ئارەزووی زۆری لەو پەیوەندییە هەبوو، بەبێ ئەو وتارانەش هەست بەوە دەکرا، کەوا خۆشەویستی خەڵکی زۆری بەدەست هێناوە.

لە گەشتی دورینەوەی دەنگەکانی هەڵبژاردن:

لەو دەمانەدا جۆن فرانسوا بروبست بە کاروباری راگەیاندنی شیراکەوە راسپاردبوو، ئەو رووداوێکی گێرایەوە، کە لە کۆتایی مانگی ینایریساڵی ١٩٧٧ روویدابوو، لەوەوە بوارو شێوەکانی بەشداریکردنی شیراکی لە پرۆسەی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی تێدابوو، کات نیوەرۆبوو، دەستەیەکی بەرێوەبەرانی گەرەکێك و بازاڕێکی هەرێمی ١٥ هاتنەوە، چاوەروان بوون شیراك ئەوانەی لەوێ بوون بەیەکەوە بچنە داوەتێکی سەندیکای رۆژنامەنووسانی ناوچەکە بۆ نانخواردن. کاروانەکە بەرێکەوت، کە گەیشتە پێش تاوەری ئیڤل ئوتومبێلەکەی پێشەوە راوەستا، هەموو تەماشای شیراکیان کرد هاتە خوارەوە چووە لای فرۆشیارێکی دەستگێری کەستنا، کە لە پشت عارەبانە شرەکەی لە ترسی سەرما خۆی شاردبۆوە، شیراك بۆ راوی دەنگەکان چووە لای ئەو ژنە فرۆشیارە، هەموو گوێیان لە ئاخاوتنەکەیان بوو:

ـ بەیانی باش، خاتوونەکەم، من جاك شیراکم، خۆم بۆ سەرۆکی شارەزانی پاریس کاندید کردووە.!

ـ بەیانی باشتر، گەورەم من هاووڵاتییەکی ناوچەی کوریزم..

ـ گەورەت کردین، خاتوونەکەم، ئیشەکان باش دەرِوات؟

ـ نەخێر .. هیچ باش نی یە..

ـ چی بووە .. بۆ ..؟؟

ـ ئەوانە بێزارم دەکەن...

ـ کێن . ئەوانەی بێزارت دەکەن..؟

ـ گەورەم پۆلیس، بەردەوام بەبیانۆی ئەوەی پسولەم نییە، بێزارم دەکەن..

ـ چاوەروان بە، من ئێستا تەلەفۆن بۆ سەرۆکی دائیرەکە دەکەم..

زوو یەکسەر شیراك لەناو ئوتومبێلەکەیەوە ئاگاداری کاربەدەستانی کردەوە، هاووڵاتیەکی ناوچەکەی ئەو، لەلایەن پۆلیسەوە هەراسان و بێزارکراوە، ئەو ژنە دەستفرۆشە لەژێر تاوەری ئیڤل گلەیی هەیە. پاش یەك چارەگە سەعات پارێزگاری پۆلیس پەیوەندی بە شیراك کردەوەو داوای لێبووردنی خواست، بەرپرسەکەی پۆلیس وەعدی دا، چیتر ئەو ژنە کەستنا فرۆشە بێزار ناکەین و پۆلیس لێ دووردەکەوێتەوە، ئەویش سوپاسی کردەوە، دیارە بێگومان ئەو ژنە دەنگ بە لیستی کۆبەند لە پێناوی کۆمارییدا دەدا. ئەو رووداوە وەك بروسك لەناوچەی کوریز بڵاوبۆوە، شیراك ماوەی بیست دەقە لەلای ئەو ژنە کەستنا فرۆشە مایەوەو لە جیاتی هێنانی بڕێك کەستناش ٥٠ فرەنگی فەرەنسی پێدا.

لە ٢٢ ی مارسی ساڵی ١٩٧٧ شیراك بە سەرۆك شارەوانی پاریس هەڵبژێردرا، لەو پۆستە نوێیەدا بودجەیەکی زۆری وەك ١٥ ملیار فرەنگی فەرەنسی کەوتە دەست و ٣٦ هەزار فەرمانبەریشی کەوتە بندەستی. ریمۆن بار وتبووی بەو دەستەڵاتەی شیراك لە شارەوانی هەبوو، هەروەها بە زیرەکی و لێهاتوویی و خواستە زۆرەکانی توانی فشارێکی سیاسی بەهێز لە فەرەنسا وەرگرێت.

با بیرەوەرییەکانی سەرۆك لەو سەردەمەدا بگێرینەوە:

من حزبە دیگۆلییەکەم زیندوو کردەوە، توانم ئەو پۆستەی پاریس دەستەبەر بکەم، من دەزانم ئەو دەمانە ئێوە بیرتان لە پۆستی سەرۆکایەتی نەکردبۆوە.!! نازانم چۆنت وڵامم بدەمەوە .. رەنگە ببێت .. دەبێت ..! بەپێچەوانەی هەموو زانیاری و پێشبینیەکان راسترەوەکان بەئازایی کۆبەند لە پێناوی کۆمارییدا لە هەڵبژاردنەکانی یاسادانانە سەرکەوتن، بەو سەرکەوتنە کۆبەند بەسەر یەکێتی بۆ دیموکراسی سەرکەوت، خەونی جیسکار

دیستان و بونیاش بۆ رووخاندنی حزبەکەیان نەهاتەدی، حزبەکەی (برادەران و چەتەکان)! لەو رۆژەوە سەرۆکی شارەوانی پایتەخت بووە پێشەوای زۆرینە، بەرنامەکەشی لەو رۆژەوە پشتیوانی پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی و دژایەتی لیبرالەکان و سەرچاوەو ژێدەرەکەشی بۆ چەسپاندی ئەوروپایەکی دامەزراو لەسەر نیشتیمانپەروەری بوو.

بەشی چوارەم

پاش شەڕێکی درێژ شیراك توانی پۆستەکەی میتران وەربگرێت

بەشی چوارەم:

پاش شەڕێكی درێژ شیراك توانی پۆستەكەی میتران وەربگرێت:

كە شیراك هەستیكرد رەوشی لەناو حزبەكەی باش نییە، پلان لە دوای پلانی دەگێرا، ئەو جارەش پاڵەوانی ناپاكیەكەی ئەو جارە (نیكۆلا ساركۆزی) بوو، لەبەرئەوەی لە كیژەكەی نزیك بوو، بۆیە یارمەتی دا تا پۆستی سەرۆك شارەوانی (نیویلی) وەرگرت،

ئیمڕۆش وەزیری ناوخۆیەو كاندیدی سەرۆكایەتیە، شیراك دەیزانی ساركۆزی زۆر زیرەكەو وزەی زۆرەو چەندین دۆسیەی گرنگی بەدەست بووە، تێدا سەركەوتنی بەدەستهێناوە، هەر لە سەرەتای حەفتاكانەوە رێكوپێكی و بەرنامەرێژییەكەی باش بووە، بۆیە شیراك بەچاوی كوڕی خۆی تەماشای كردووە. سەرەتای ناپاكییەكەش لە رۆژی ٢٤ ی ئوكتۆبەر سەریهەڵداوە، كە بەرێز ساركۆزی لە وڵامی پرسیاری ئێوە بۆ بەشداری كۆبوونەوەكانی راوێژكارانی جاك شیراك بەشداری ناكەن ..؟؟ وەزیری میزانیەی ئەو كات، لە وڵامدا وتبووی:

لەبەرئەوەی سەرۆك وەزیران (شیراك) داوای لە وەزیرەكان كردبوو، بە كاروباری كەرتەكانی خۆتان سەرقاڵ بن، كاری لاوەكی مەكەن وەك هەڵبژاردنەكانی سەرۆكایەتی، ئەوەش من و هەموو وەزیرەكانی تر دەیكەین، بۆیە حكومەت لە ململانێ و پارچەپارچەبوون و ناكۆكی دوور راگرت! ساركۆزی لە پاییزی ساڵی ١٩٩٣ لە شیراك دووركەوتەوە، بەو شێوەیەش باسی دەكات:

سەرەتا ئەوم وەك دبلۆماتێكی ساوە لە نویلی ناسی، پەیوەندی

سیاسیمان بەیەكەوەبوو، بوار هاتە پێش بتوانم خزمەتێك بەو دبلۆماتە گەرمە بكەم، ئەویش بە مردنی سەرۆكی شارەوانی نویلی (ئەشیل بیریتی) بوو، كە ئەو مرد، ساركۆزی حەزی دەكرد پۆستەكەی ئەو وەرگرێت، پرۆسەكە ئاسان نەبوو، بەڵام لەبەرئەوەی زیرەك و ئامادەبوو، بۆیە نازی لەسەر هەموولایەك هەبوو، من ئەو دەمە سەرۆك شارەوانی پاریس بووم، لەو ئیشەدا بە

(باسك) م وت، تۆ مەچوو بواری ئەو گەنجە بدە، ساركۆزی گەنجەو پشتیوانیكردنی ئەوانە پێویستە. ئەو لەو كاروانە چووە پێشەوە، زۆریش وتویەتی من هیچ نەبووم، ئەو زۆر پشتیوانی منی كردووە، بەردەوام هاوكارم بووە.ّ!

چیرۆكی سەرۆك و ساركۆزی:

دووبارە سەرۆك باسی ساركۆزی دەكاتەوە:

ئەوەی دەیگێرێتەوە مێژووەكەی دەگەرێتەوە بۆ رۆژی ٢٤ ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٩٣، سەرۆك وتبووی: كۆبوونەوەی بیرۆی سیاسی كۆبەند لە پێناوی كۆمارییمان لە بارەگاكەی شەقامی لیل لە پاریسدا هەبوو، كۆبوونەوەكە تەواوبوو، هەموولایەك هەڵسانەوە بۆ رۆیشتن ساركۆزی نەرویشت مایەوە، هاتە تەنیشتم و وتی، هەندێ قسە هەیە ئارەزوومە بەتەنها بیكەین، منیش لەسەر داوای ئەو مامەوە، لەناو هۆلێكی سی كورسی بەتاڵدا دانیشتین!

من پشتیوانی (بالادور) دەكەم، گوێ راگرە، بزانە من بۆ ئەو كارە دەكەم، من سیاسەت دەكەم، من سیاسییم بۆیە دەبێ بالادور دەربچێت.

منیش وڵامم دایەوە:

باشە چیت پێ باشە بیكە.

شیراك وتبووی:

ئەو ئیشە بۆ من زۆر لەناکاوو سەرسورهێنەربوو، سەیربوو ئەو کوڕی بەردەوامی پشتی من بووە، ئێستا رووبەروو پێم دەڵێت بالادور کەسێکی سیاسیەو من پشتیوانی دەکەم!

بەڵام نیکۆلای سارکۆزی مەسەلەکەی بەشێوەیەکیتر گێرایەوە، گوایە شیراك داوای لێکردبوو، ئەو هێلکە نەهاوێتە ناو هەمان سەبەتە، تۆش بەشداری هەڵبژاردن بکە، خۆت کاندیدبکە، بۆیەش بەو شێوەیە وڵامی شیراکی داوەتەوە، من تەنها قسەکەری تایبەتی بالادور دەبم، هەرچی رووی دابێت، بە قسەی فرانسوا باراون، شیراك داوای لە سارکۆزی کردووە بگەرێتەوەو هاوشانی ئەو کاربکاتەوە. لەو قۆناخە ناسکەدا کە شیراك سەرۆکی شارەوانی پاریس بووە، لە کۆتایی نوڤمبەری ساڵی ١٩٩٣ کە لە کاتی کردنەوەی مۆزەخانەی لۆڤەر سەرۆك کۆمار، بە ئیشارەتێکی گچکەوە بانگی کردووە، هەموو بینوویانە، هەردووکیان بەیەکەوە کەتوونەتە قسەکردن و بە دەنگێکی بەرز پێدەکەنن.

(سیمۆن فای) وەزیری کاروباری کۆمەڵایەتی و (فرانسوا لیوتار) وەزیری بەرگری لە ١٩ ی دیسمبەرا هەڵمەتی هەڵبژاردنی سەرۆکایەتیان راگەیاند، سەرۆك وەزیرانیش هەموو مەرجەکانی خۆکاندیدکردنی هەبوو، بەڵام فرانسوا میتران دەستپێکردنی هەڵمەتەکەی بە وادەی باش و گونجاو نەزانیبوو، بە (جۆن بییر خباش) ی وتبووی:

دەستپکردنی هەڵمەتەکە لەو رۆژەوە دەستیپێکردووە، واتە دانانی پردێکە بەرەو کێشەکانی بەیانی.

<u>دەستێك لەسەر زامەکە:</u>

سەرۆك میتران تا دەهات سەری زۆرتر لە سەرۆك حکومەتەکەی ئەستوورتردەبوو، بەڵام لە کۆتایی ساردبۆوەو لە ٤

ی ینایری ساڵی ١٩٩٤ کەوتە پێش سەرۆکی شارەوانی پاریس، کە بەدرێژی باسی برسیەتی و زۆری بێنەواکانی ناو پایتەختی بۆ کردبوو. سێ مانگ پێشتر سەرۆکی شارەوانی کارێکی ئەنجام دابوو، هەرگیز ئەو کارە کاری ئەو نەبووەو بیریش لەوە نەکراوەتەوە، ئەو رۆژێك لە رۆژان خۆی بەو جۆرە کارانە سەرقاڵ بکات، پرسیشی بە راوێژکاران و یاریدەرەکانیشی نەکردبوو، ئەو ئەنجامەکەی لە گەڕان و سۆراخی راستەوخۆی مەیدانی خۆیەوە بۆ دەرکەوتبوو، سەردانی گەڕەکە گوزەران شێواوو خراپەکانی کردبوو.

شیراك ئەو کارەی لەو ڤیلایەوە کردبوو، کە لە (مونتفۆرد لامورای) بەناوێکی خواستراو بۆ ئەو مەبەستە بەکرێی گرتبوو، بەبەردەوامی کاریکردبوو دەستی بە نووسینەوەی تێبنیەکانی کردبوو، تەنها سێ کەس ئاگاداری بوون و دەیزانی شیراك لەکێیەو خەریکی چییە، ئەوانیش کلۆدی کیژی و مۆریس ئولریخ و جۆن بییر دونیس بوون. کە شیراك لە نووسینی کتێبەکەی بوویتەوە، کتێبەکەی بە ناوی (ژنە نوێیەکە) پاشان ناوەکەی بوویتە (فەرەنسای نوێ) داوەتە (نیکۆل لاتناس) کە دەزگایەکی تایبەتی پەخشی هەبووە، کتێبەکە بەناوی جوستین بڵاوکراوەتەوە، واتە ناوی شیراکی لەسەر نەبووە. کتێبەکە لە ٢١ ی یونیوی ساڵی ١٩٩٤ لە دەزگای پەخشی ریفلکسیون بڵاوکراوەتەوە، سوودیشی لە دعایە گەورەکەی راگەیاندن وەرگرتبوو، بەتایبەتی سوودشی لە پرۆسەی کاندیدکردن وەرگرتبوو کە واقیعی فەرەنسی بۆی رەخساندبوو، شیراك کتێبەکەی کردبوو دیاری ئەوانەی پاش ساڵی ١٩٦٨ لەدایکببوون، بۆ ئەو نەوەیەی نووسیبوو، کە پێی وتبوون:

ئێوە لە کۆمەڵگایەکی ساردا دەژین و رەخنەو گلەییتان لە بنیات و پرنسیپەکانی نییە.! ئەگەرچی ئێمە باسی بێکاریمان

کردووە، بەڵام خۆمان لەقەرەی هەندێ گەڕەك نەداوە، لەوانەی هاووڵاتی فرەرەگەزی تێدایە، بۆیە دەکرێ باسی ئەوە بکرێت، رەوشێکی ئالۆز هەیە لە ئاوێتەنەبوونی رەگەزەکان، وەك چۆن(ئالان تۆرین) یش ئاماژەی پێداوە، ئەو نمونەیەش لە پایتەختی ئەو وڵاتانەی برسیەتی تێدایە زۆرە.

شیراك بەشێکی کتێبەکەی بۆ باسی بێکاری و نەبوونی کردووە، بەشەکەی ناوناوە (کار پێش هەموو شتێك)، لە برگەی یەکەمی باسەکەیدا نووسیویەتی:

(بێکاری کێشەو کارەساتەکەی ئێمەیە)

نووسەرەکەی پێشنیاری کۆبوونەوەیەکی نوێ دەکات، زۆرتر باس لە کۆمارەکەو هاوسەنگی بوارەکەی کردووە، بەڵام ئەو بۆچوونێکی بەژانی خستۆتە روو، وەك (ئەو بیست ساڵەی دوایی وا فەرەنسیەکان هێدی هێدی فەرەنسا تەڵاق دەدەن، ئەو تەنگژەیە ئابوورییەی رووبەروویان بوویتەوە پەیوەندی و بڕوابونەکەی نەهێشتووە، هەموو لایەك خنکاون، چونکە بێکاری دوورکەوتنەوەو پەراوێزکردن دەگەێنێت).

لە کتێبە قەوارە ١٤١ لاپەرەییەکەیدا، شیراك هەڵویستەکانی خۆی دیارکردووە، زۆربەی بەشەکانی کتێبەکەی بابەتی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانیەتی، خەڵکە پێشەنگەکەش چاوەروانی کەسایەتی بالادوربوون، ئەویش سەرقاڵی خەملاندنی بۆچوونەکان بوو. کە بۆ جاری دووەم سەرۆك لە ١٩ ی یولیۆی ١٩٩٤ نەشتەرگەری بۆ کرا، زۆر مەسەلە ستراتیژەکان لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران تێکەڵبوون، یاریدەرەکانی هەستی ئەوەیان کرد کەوا کانسەرەکی سەرۆك تەشەنەی کردووە، ئەوەندەی لە ژیانیدا ماوە، بەو نەخۆشیەوە دەناڵێنێت. لە کۆبوونەوەکەی رۆژی ٣ ی ئۆگستیدا ئەنجومەنی وەزیرانەدا، سەرۆك هەستی بە ماندووبون دەکرد، بۆیە توانی تەنها چەند رستەیەك دەرببرێت، وەزیرەکان هەموو

هەستیان بەو رەوشەی سەرۆك کردبوو، لە پاش کۆبوونەوەکەش هەستیان بەوەکرد.

من ماوەی ٥٠ دەقە لەگەڵی مامەوە. هەر لەو ماوەیەدا لە رۆژی ٢ ی ئۆگسستی وتارێك لە رۆژنامەی لۆمۆند بڵاوکرایەوە، لە وتارەکە ئاماژە بەوە درابوو، دەستەکەی بالادور ئامادەباشی تەواویان بۆ هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی هەیە، ئەوانیش هێزێکی ئامادەییان بە هاوکاری نیکۆلا بازیرو نیکۆلا سارکۆزی سازکردووە، پاش ئەوە بالادورییەکی (ئەو ناوە پەیوەستە بەناوی بالادور) چەند بارەگایەکیان لە شەقامی گرونال دۆزیبۆوە.

سەرۆك بروای بەنزیکبوونەوەی مردنەی نەدەکرد، بۆیە جاك شیراك رازی نەبوو زووتر ئەفیشەکانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکان، بە یاوەرەکانی نیشان بدات بیانۆکەشی بۆ بەدبەختی گەڕاندەوە.

بالادور رووبەروی میترانی سەرۆکی دەبێتەوە:

زۆر رووداو هاتە پێش و ئەوانەش رەوشی فرانسوا میتران دەشێواند، یەکێك لەوانە لێدوانەکەی بالادوربوو، بۆ رۆژنامەی لوفیگارۆ بەناوی

(سیاسەتی دەرەوەم) بوو، لەو دیمانەدا وەك سەرۆك میتران، یان لەجیاتی میتران قسەی کردبوو، مردن و نەمانی دانابوو، دیارە لە مردنەکەی بەپەلەیە، بە قسەی نیکۆلا باریز فرانسوا میتران بە دیدارەکە تووشی شۆك هاتبوو. پاش ئەو رووداوە

(بیلهان) چرای کەسکی لە میتران وەرگرت تا پشتیوانی سەرۆك شارەوانی پاریس بکات و لایەنگیری وەزیرە یەکەمەکەیان نەکەن، ئەوەش کردنەوەی پەنجەرەی دەنگدانی پێشوەخت بوو، لە یادی ٥٠ ساڵەی رزگارکردنی پاریس کە لە هوتێلی شاراکرا.

هەموو شتەکان ئامادەکرا، لە پێش چوار هەزار مێوان سەرۆك میتران پێشوازی لە ئاداورد بالادورو جاك شیراك دەکات، دیمەنی

یەکەم لەلایەن ئەوەوە دەستپێدەکات، نەك لەبەرئەوەی سەرۆك کۆمارە، بەڵکو لەبەرئەوەی ئەو وەك ئەندامی حکومەتە کاتیەکەی بووەو بەشداری رزگارکردنی پاریسی کردووە. بەرنامەکە وابوو، سەرەتا جاك شیراك وتارێکی بەکورتی پێشکەشکردبوو، پاشان سەرۆك فرانسوا میتران، باسی رۆڵی جوانی سەرۆکی شارەوانی کرد، بۆ سازدانی ئەو ئاهەنگە جوانە، ئەوەی سەرۆك حکومەت نەیدەزانی و ئاگاداری نەبوو، سەرۆك کۆمارو سەرۆك شارەوانی لە دیوانی سەرۆکایەتی شارەوانیدا هەردووکیان، کتێبی زێرینی پاریس مۆردەکەن، ئەوەش پاش وتارەکەی سەرۆك کۆمار دەبێت، کە وتارەکەی تەواوکرد یەکسەر هەموو لایەك هەڵسان بۆ مۆرکردنی کتێبەکەو بوار نەدرا سەرۆك وەزیران بالادور وتارێکی هەبێت، بەو رووداوە سەرۆك وەزیران شێت و هاربوو لە پێش چاوی کامیراکان و تەلەفزیۆنەکانی فەرەنسا لە وتارو یادکرنەوەکەدا بێبەشکرا.

<u>جاك شیراك ئەو رووداوەی باش لەبیرەو دەگێڕێتەوە:</u>

سەرۆك هاتە نووسینگەکەم، هاتە ژوورەوەو بەنیازی وەرگرتنی دەرمانەکانی بوو، بەڵام مەبەستی تەنها خواردنی دەرمانەکانی نەبوو، مەبەستی هاتنە ژوورەوەی و دیداری من تەنها بۆ نارەحەتکردنی بالادوربوو، ئەو ماوە کورتەی لەناو نووسینگەکەی من مایەوە تەندروستی زۆر باش دیاربوو، لەوێ بەمنی وت:

(تۆ دەردەچیت)!

نازانم هەمان شتیشی بە بالادرو وتبوو، ئەوەیان نازانم .؟ ئەوەم نەزانی..!

لە شیراکم پرسی:

دیاربوو فرانسوا میتران زۆری کردووە، تا هانی تر بدات و پشتیوانیت بکات، تا سەرکەوتن وا دەزانم دەیویست تۆ رۆڵی خۆت

ببینیت، چونکە دەیزانی میللەت تۆی خۆشدەوێت.

لە وڵامدا وتی:

پەیوەندی من و ئەو زۆر باش بوو، چونکە کەسێکی ئاسایی نەبوو.!

فرانسوا میتران پێویستی بە بوارێك هەبوو بۆ چالاکی، ئەگەرنا بەزیندووی چاوی دەیبینی سەرۆك وەزیران بۆ پۆستەکەی ئەو دەخشێت، ئەوە نۆ مانگە ئەو هەست بەوە دەکات، باشترین چارەش هاندانی شیراك و پشتیوانی ئەوبوو، شیراك پاڵێکی نوێی دەوێت. نیکۆلا باریز ئەوەی کەسی زۆر بە سەرۆك پێشووتر سەرسام بوو گێراویەتەوە:

ئەو پێویستی بە ئامۆژگاری وەزیری بەرگری و سەرۆك وەزیران نەبوو، ئەو پیاوێکی پرشنگداربوو، زۆر لە پێشەواو سەرکردەکانی جیهانی لەو نزیك دەبوونەوە، دەهاتنە لای، کەسیان بەقەد ئەو زیرەك و بەتوانا نەبوون..!

<u>جاك شیراك لە ساڵی ١٩٩٤ بەبیری دێتەوە:</u>

ئەو ساتانە بیرم لەوە نەدەکردەوە، من لەو پرۆسەیە دەرناچم و لە هەڵبژاردنەکانا دەرناچم، چەند رۆژێك مابوو بۆ ساڵی نوێ لە راپرسییەکدا دەرکەوت، دەرکەوت من رێژەکەم کەمترە، بەیەکەوە لەگەڵ ئالان جوبیە بۆ نانخواردنی ئێوارە چووینە چێشتخانەیەکی گچکە، ئەو لەوێ پێی وتم، (ئەوانە چەپەڵن)، منیش وڵامم دایەوە من لەو هەڵبژاردنەدا دەردەچم..!

جارێکی تر پرسیاری ئەوەم لێکردووە، ئەو سەردەمە زۆر هێرشت کراوەتە سەر، زۆر ناپاکیت بەرروودا کراوە، تەنیایی و خیانەتت رووبەروو کرایەوە.

لە وڵامدا وتی:

چی بکەم !؟ تولەیان لێبکەمەوە.؟؟

منیش وتم:

تۆو سارکۆزی و فیلیبان و .. رافییش دەڵێن تۆ بەنیازبوویت لە نێوان کۆتایی ساڵی ١٩٩٤و سەرەتای ساڵی ١٩٩٥ەوە لە هەڵبژاردنەکە بکێشیتەوە، واز بهێنیت.

لە وەلامدا وتی:

هەرگیز بەرنامەی وام نەبووە.

هەتا لەوە ساتانەی راپرسییەکانی دەرئەنجامی باشیان بە تۆ نەدەگەیاند، ئەو دەمانەش. ئەو وتبووی، من نەدەرووخام، دانەدەوەشام، من هەرگیز بروام بەو ئەنجامانەی راپرسییەکان نەبوو، هیچ رۆژێك بڕوام نەکردووە، بڕوام بەباش و بەخراپەکەشی نەکردووە، یەکێکە لە ناکۆکییەکانم لەگەڵ سارکۆزی ئەوەبوو من بەردەوام بم، من ناکشێمەوە، زۆریش پێم وتووە:

واز لەو دەرئەنجامانەی راپرسییەکان بهێنە، باسی ئەو ژمارانە مەکەن ئەوانە ورە بەزێنە، ئەوانە دەترووخێنن!

شۆکەکەی مانشێتی لۆمۆند:

لایەنگیرانی شیراك بە مانشێتێکی رۆژنامەی لۆمۆمدی رۆژی ١٢ ی ینایری ساڵی ١٩٩٥ تووشی شۆك هاتن، لە مانشێتەکەدا نووسرابوو، فەرەنسیەیەکان بردنەوەی بالادور یان لەو هەڵبژاردنەدا مسۆگەرەو یەکلایەن کردۆتەوە. هەموو لایەك لەو بازنەیە دەسوورانەوە، رۆژنامەی لۆمۆندو زۆربەی بوارەکانی تری راگەیاندن پشت و پەنای بالادروبوون، بەڵام کێشەی (شولر - ماریشال) نارەحەتیەکانی هەوادارانی شیراکی رەوەنادەوە. کێشەکەش دکتۆر جۆن بییر ماریشال ئەوەی ئاشکراکردبوو، کەوا پارەیەکی زۆر بۆ سکرتێری گشتی ناوچەکانی سین (دیدی شولر) رەوانەکراوە، ئەوەش شێوەی شارل باسکال و ئادوارد بالادوری

شێواند، ئەو هەواڵە ئۆکسجینی بۆ هەناسەی سەرۆکی شارەوانی پاریس سازاندەوە.

کە بییر ماریشال خەریکی ئاودیوکردنی پارەبوو، پۆلیس گرتی، پاش ئەوەی زاواکەی بەهۆی ناسینی قازییەکە نێوانی کردن، ویستی مەسەلەکە رووپۆش بکات، بەڵام پارە وەرگرتنە کە یەك ملێون فەرەنگی فەرەنسی بوو، لە دیدیی شولر لە ٢١ ی دیسمبەر گیرا. بەیانی فرانسوا میتران بەدوای میشال شاراسی نادربوو، پێی وتبوو، زۆر دەبێ قازییەکە ناچاربکرێت لەگەڵ ئەو کێشەیە نەرم بێت و دەستبەرداری بێت، نابێ دەست لە کاروباری داد وەربدرێت، دەبێ داد سەروەری خۆی وەرگرێت، پاش چەند سەعاتێك میشال شاراسی پسپۆر لە یاسای دەستووری ئاگاداری سەرۆکی کردووە، کەوا بەزووترین کات فەرمان بدات بۆ ئەو کێشەیە دۆسیەیەك بکرێتەوە، لەسەر ئاستی ئەنجومەنی باڵای داد بە سەرۆکایەتی سەفیری پێشوو کریستیان قرایف، چونکە ئەو کێشەیە ترسناکەو هۆشیاری دەوێت، ئامۆژگاریکرد وەزیری یەکەمەکەش ئاگادار بکاتەوە، مۆرەکانیش بپارێزێت.

سەرۆك هەر ئەو ئێوارەیەو سەعات شەش داوای لە بالادورو میهانیری کرد، هەردووکیان کە گەیشتن پێیان ووت، ئێمە قازی هالڤن ناگۆڕین، بۆیە سەرۆك بۆ ئاگادارکردنەوەی ئەنجومەنی باڵای داد، تا سەرەتای ساڵ چاوەروان بوو، سەرۆك وەزیران لە رێگای چوونی بوو بۆ سەرۆکایەتی حکومەت هەواڵی گۆڕینی قازییەکەیان پێووت، کە لە ئاژانسی هەواڵەکانی فەرەنسی لە شێوەی بروسکە بڵاوکرابۆوە، لەناو ئوتومبێلەکەیدابوو، کە سەرۆك تەلەفۆنی بۆ کردو پێووت:

من تۆ تاوانبار ناکەم، بەڵام هوشیارت دەکەمەوە، تۆ درۆت لەگەڵ سەرۆك کۆمار کردووە! منت خستە ناو رەوشێکی قبوول نەکراو..!

سەرۆك تەلەفۆنەکەی داخست و بە یاریدەرەکانی وتبوو، نامەیەکی توند بۆ سەرۆك وەزیران بالادور بنووسن، هەروەها داوای کردبوو، زوو و بەپەلە ئامادەیی بۆ هوشیارکردنەوەی ئەنجومەنی بالاّی دادیش بکرێت. ئەگەرچی کێشەی شولر ـ ماریشال قۆناخەکانی یاسایی خۆی وەرگرت، کەسایەتی بەهێزی ناوحکومەت شارل باسکاشی لاوازکرد.

لە ٢٢ی مارسدا یەك مانگ پێش هەڵبژاردنەکان، دووبارە رۆژنامەی لۆمۆند جولەیەکی تری بەرووی سەرۆك شارەوانی پاریس کردەوە، وتارێکی بەناوی (شیراك و هاوسەرەکەی سوودیان لە فرۆشتنی زەوی لە بەندەری پاریس بینیووە !) بڵاوکردەوە، سەرچاوەکەش بەرژەوەندی باجداری بووە، کە راستەوخۆ لەژێر دەستەڵاتی وەزیری میزانیەبووە، وەزیرەکەش نیکۆلا سارکۆزی بووە. ئەوەی ویسترا بە خوێنەرانی رابگەیێنێت، کەوا سەرۆکی شارەوانی ویستوویەتی، بەهۆی پایەو دەستەڵاتەکەی لە شارەوانی سوودمەندبووە، بەڵام ئالان جوبیە بە وتارێك لەژێر ناوی (خۆیان دەرەقەتی شیراك ناهێن، دەرزێکیان لەناو خێزان و ماڵی باوکی ژنەکەی دۆزییوەتەوەو هێرشی دەکەنە سەر) بڵاوکردەوە، وتارەکەی ئەوانی بە شێواندن و نادروست ناوهێنا.

هەموو هەنگاوەکانی راگەیاندن و رۆژنامەکانی بالادور بۆ شێواندنی ناوو پۆستی شیراك هەرەسی هێنا، هیچی پێنەکرا.

ئەنجامەکەشی لە دەرگای کۆشکی ئالیزی چووە ژوورەوە، لەوێ فرانسوا میتران پێشوازیکردو بردوویە نووسینگەکەی خۆی. بۆ ئەو سەردانە بریادیت شیراك وتبووی:

فرانسوا میتران مەشخەڵەکەی داوەتە دەست مێردەکەم، چیرۆکەکە زۆر جوان بوو..!

ئیمرۆش شیراك بە هەموو رێزەوە باسی ئەوەی پێش خۆی کردووە، بەردەوام پرسیاری کردووە، تا مردنی هەواڵەکانی

پرسیوەو ئاگاداری بووە. ئەو چەند دێرەش بۆ یادی ئەو نووسراوە:

رەوشەکەمان زۆر تایبەتی بوو، من ململانێی سەرۆك فراسوا میترانم دەکرد، هاوکات سەرۆك وەزیرانیشی بووم، وا من ئیمڕۆ لە جێگای ئەوم، هەموو ئەو شتانە پەیوەندییەکی زۆر تایبەتی لە نێوانماندا دروستکرد، پەیوەندییەکەمان لەسەر بناغەی رێزگرتن بوو، من زۆر رێزم بۆ ئەو پیاوەی دەوڵەت هەبوو، ئەو پیاوە خەباتگێربوو، ئازایانە لە رووی نەخۆشییەکەی راوەستا..!

بەشی پێنجەم

کێشەی بانکە ژاپۆنیەکەو کوڕە ناشەرعییەکەی.

بەشی پێنجەم:

كێشەی بانكە ژاپۆنیەكەو كوڕە ناشەرعییەكەی.

راستی ئەو شەرمەزارییەی بارگەی جاك شیراكی شێواند.

شیراك بە سیاسەتێكی حكیمانە بووە سەرۆك كۆماری فەرەنساو گەیشتە لوتكە، كاری سیاسی لەسەر بەرنامەیەكی چەپەوە بووە، هەشت جاریش لە قۆناخی یەكەمەوە بەبێ ئەوەی بگەڕێنەوە قۆناخی دووەمەوە هەڵبژێردراوەتەوە. كە خاوەن بەرنامەیەكی راسترەویش بووە، دووجار لە هەڵبژاردنەكانی سەرۆكایەتی هەڵبژاردنی دۆڕاندووە، پاش ئەوەی بەڵێنی بە فەرەنسییەكان داوە، كە پۆستی سەرۆكایەتی كۆماری وەرگرتووەو بووینە سەرۆكی هەموو فەرەنسییەكان، دەرزی نێوان كۆمەڵگای فەرەنسی كەمدەكاتەوە. پاش ئەو دەرچوونە حەوت جاری تریش هەڵبژێردراوەتەوە، دەنگەكانی لە دۆستە چەپەكانەوە بووە، بڕوای زۆری بە نەهێشتنی نەژادپەرستی هەبووەو كاری بۆ كردووە، بەڵام ئەو دوو جارەی دوایی مانەوەی لە كۆشكی ئالیزی زۆر كێشەی رووبەروو بوتەوە، كە لە لاپەرەی یەكەمەكانی رۆژنامەكاناو بوارەكانی تری راگەیاندن باسی كراوە.

بوونی پارە لە بانكی (سوا):

سەرۆك شیراك كە لە ١٠ ی مایۆی ساڵی ٢٠٠٦ سەرقاڵی دوا قۆناخی كۆتایی هاتنی پەیوەستی هەڵبژاردنەكان بوو، لوكانار ئونشینی نووسیبوی:

سەرۆك بەڵگەنامەیەكی بەرێوەبەرایەتی گشتی ئاسایشی دەرەوەی لەلابوو، بەپێی ئەو بەڵگەنامانەیە جاك شیراك، لە

بانكێكی ژاپۆنی بەناوی (سوا) حیسابی بە بەهای ٣٠٠ ملێون فەرەنگی فەرەنسی هەیە. رۆژنامەكە سوودی لە كۆنووسێكی گوێگرتنی ژەنرال (روندۆ) بینیبوو. بۆ زانینی ئەو هەواڵە، پاش ئەوەی هەردوو قازی

(دۆن ماری هۆی و هنری بۆن) لە كێشەی

(كلیرستریم) لێكۆڵینەوەیان لەگەڵدا كردبوو، بەپێی كۆنووسەكە ژەنرالەكە وتویەتی:

لەو بەڵگەنامانەی لە ماڵەكەی من گیراون، نووسراوە، ئەو حیسابە لە بانكی سوا بە بەهای ٣٠٠ ملێون فەرەنگ هەیە، بەپێی زانیاری من ئەو پارەیە لە ساڵی ١٩٩٢ەوە لەو بانكە دانراوە.

رۆژنامەی لوكانار ئونشینی لە ژمارەی رۆژی ٧ی یونیۆیش نووسیبووی، لەو رێنماییانەی لە بەرێوەبەرایەتی گشتی ئاسایشی گشتییەوە دەرچوون، زانراوە كەوا هەواڵگری ئاگاداربووە، كەوا ئەو حیسابە لە ساڵی ١٩٩٦ كراوەتەوە. بەڵام بۆ زۆرترین زانیاری و دەركەوتنی باشترین راستیش، پێویستە بگەڕێنەوە سەرەتاكانی پەیوەندی سەرۆكی بانكی سوا، بە دەستەڵاتدارانی حكومەتی فەرەنسی. شواشی ئوسادا لەمێژبوو بایەخی بە فەرەنسا دابوو، پەیوەندییەكانیشی كۆنە، هەر لە سەرەتای هەشتاكانەوە، ئەو بانكە ژاپۆنیە بە بیركردنەوە لە پرۆژە وەبەرهەمهێنەرەكانییەوە هاتووتە ناو ئەو وڵاتە، لە بەرپرسانی لیژنەی وەزاری بۆ سازكردنی هەرێم و راوێژكارانی كۆشكی ئالیزیەوە بووە. كە شیراك سەرۆك شارەوانی پاریس بووە لە ٢٩ ی مایۆی ساڵی ١٩٩٠ بەرێوەبەری بانكە ژاپۆنیەكەی خەڵاتكردووە، لەو رۆژەوە پەیوەندی شیراك بەو بانكەوە هەبووە، یەكەم دیداریان لە كاتژمێری سێ و نیو لە ٢٩ ی ئوكتۆبەری ساڵی ١٩٩٣ لە هوتێلی ئواشیمابووە، كە دەكەوێتە دوورگەیەكی نازدارو ١٥٠ كم لە

تۆکیۆی پایتەختەوە دوورە. شیراك لەو هوتێلە بەشداری سەکۆیەکی کاری کردووە، ئەو سەکۆیە لەلایەن گەورە خاوەنکارەکانی ژاپۆنی (ماسایا میوشی) یەوە سەرپەرشتی کرابوو. ناوەرۆك و بەرنامەی ئەو سەکۆیە، بۆ دۆزینەوەی بوارو چەمکی کار لەو دە ساڵەی رابردووبووە، بەرنامەکەش پەیوەستی ژاپۆن یان فەرەنسابوو، پاش کردنەوەی بەرنامەی سەکۆیەکە، شیراك لە پەیژەکانی ئودیسای هۆڵ وتارێکی پێشکەشکردبوو، لەو ئێوارەیەدا، هەردوو کەسایەتی سەکۆیەکە (ماسایا میوشی و شواشی ئوسادا) بەشداربووانی سەکۆیەکیان بە شیراك ناساندبوو.

سەرەتای زانیارییەکان:

تا ساڵی ٢٠٠٠ زانیاری لەسەر بوونی حیسابی شیراك، لەو بانکە ژاپۆنیە بڵاونەکرایەوە، ئەوەش پاش بوونی ناکۆکی و ململانێ نێوان دوو کەسی ئەفسەری عەمیل (کوکوارت)ەوە بووە، کە ئەفسەری پلەبەرزتر لە خۆی (جۆن گیل) لە بەرێوەبەراتی گشتی ئاسایشی دەرەوەی تاوانبارکردبوو بە بوونی مامەڵەی گومانلێکراوی دارایی، زانیارییەکە بۆ دەرەوە خشەی کردبوو. ئەو داوای کردبوو ئەو کێشەیە رەوانە دادگا بکات، هەواڵگریش سەبارەت بە خۆییەوە چاوی لە ناکۆکیەکانی نێوانیانی پۆشیبوو، چونکە ئەو زانیاریەی جۆن گیل باسیان لێوە دەکات، تانە لە کەسایەتی کەسێکی دیاری دەوڵەت دەدات، بۆیە کوکوارتی ئەفسەریان لەبەر نەتوانینی ئامادەکردنی بەڵگەی تاوانبارکردن دەرکردبوو.

لێکۆڵینەوەیەکی قەزایی:

ئەفسەرەکە بۆ وەرگرتنی ئیفادەی کەسانی ئاگادار، لە بوونی

پارەی شیراك لە بانکە ژاپۆنییەکە لە گوێراگرتن لە (دۆمینیك دوفیلبان) ەوە، لە هاوینی ساڵی ٢٠٠١ دەستیپێکردبوو، ئەو دەمە ئەو ئەمینی گشتی سەرۆکایەتی کۆماری بوو، زانیارییەکەش لە (جیلیبێرت فلام) ی قازیی پێشوو، لە پاشکۆیەتی بەرێوەبەرایەتی ئاسایشی گشتی، لەسەر بوونی حیسابی پارەیەك لە بانکێکی ژاپۆتی سەرۆکەوە دەستیپێکردبوو، پێشتر ئەو قازییە لە حکومەتەکەی رۆکار لە دیوانی جۆرج ساری راسپێردراوی گەیاندن بووە.

شیراك ئەوەی لە بیرە، کە پەیوەندی بە جۆسپان هەر باش و پتەوبووە، کە یەکێك لەو تووڕە دەبوو، دیارە ئەویش بەئاسانی تووڕە نەدەبوو. لەو دەمانەدا کەسێکی رەسمی سەردانی دۆ فیلبانی کردووەو پێی وتووە کەوا، پلانێك هەیە لەلایەن ئاسایشی کاروباری دەرەوە دانراوەتەوە، بۆ لێکۆڵینەوە لە بوونی حیسابێکی سەرۆك لە بانکێکی ژاپۆنی، بوونی کورێکی ناشەرعیش لە ژاپۆن، دیارە هەمووتان باش ئەوە دەزانن، کەوا شیراك زۆر شەیدای وڵاتی ژاپۆن بووە، ئەو وڵاتەشی خۆشدەویست. ئەو تویەتی:

من لەوە تووڕەبووم، کە زانیارییەکە لە کۆشکی سەرۆکایەتیەوە دەرچووە، من نامەیەکم بۆ جۆسپان نووسیبوو، دوفیلبانم راسپاردبوو نامەکە بگەیێنێت .! چۆن ناوەرۆکی ئەو نامەیە ئاشکرابوو.

ئەو نامە وشکە، گەیشتە دەست هەواڵگری و لێکۆڵینەوەی لەسەرکرا، وەك بەڵگەیەك بەکارهات، ئەو رۆژەی لێکۆڵینەوەکە دەستیپێکردبوو، رەوشی شیراك لەبارنەبوو. وەزیری یەکەمەکە بەوشکی وڵامی دابۆوە، کەوا ئەو ئاگاداری وردەکاری ئەو لێکۆڵینەوەیە نییە. لە دیوانی وەزیری بەرگرییەوە ئالان ریشارد لە ٢٠ ی ئوکتربەری ٢٠٠١، راستەوخۆ داوای لە بەرێوەبەرایەتی گشتی ئاسایشی دەرەوە کردبوو، لەناو دەزگاکەیان، لێکۆڵینەوەی

ورد بکەن لەسەر هۆکاری بەدواچوونی هەردوو عمیلەکە، لە کێشەی بانکە ژاپۆنیەکەو گەڕان بەدوای بوونی حیسابی سەرۆك لە ژاپۆن. وەك چۆن ئالان ریشارد رایگەیاندبوو کێشەکە لە ٢١ ی ینایری ساڵی ٢٠٠٢ داخراوە، بەدڵنیاییشەوە دووپاتی ئەوەی کردووە هەرگێز لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو کێشەیە نەبوو، سۆراخی بانکێك لە ژاپۆن نەکراوە بۆ بەدواچوونی حیسابی سەرۆك شیراك. پاش ئەو داخستنە دووبارە پروپاگەندە سەریهەڵدایەوە، هەمووش بۆ ئەوە بوو، تا بزانن پەیوەندی سەرۆکی فەرەنسی جاك شیراك چی یە، بە شواشی ئوسادا، ئەوجارە تایبەت نەبوو، بە بوونی ئەو حیسابە، باسی بوونی کوڕێکی ناشەرعی نەناسراوی شاراوەی شیراکیش لەو وڵاتە کرایەوە.

گەڕان بە دوای کوڕەکەی شیراك لە ژاپۆن:

رۆژنامەی لۆمۆند لە وتارێك دەگەڕا، تا بوونی کوڕەکەی شیراك بسلمێنێت، هەواڵێکیان پەیداکردبوو، گوایە رۆژنامەی شوکان پۆستی ژاپۆنی لە نێوان ساڵانی ١٩٩٠ تا ١٩٩٢ وتارێکی لەسەر ئەو مەسەلەیە بڵاوکردیتەوە، نوێنەریان چووبوە ژاپۆن و سۆراخی کردبوو، سەرنووسەری رۆژنامەکەی بینیبوو، ئەویش لە وڵامدا وتبووی:

بڕوا ناکەم لە رۆژنامەکەمان لەو ساڵانە وتارێکی بەو بابەتە بڵاوکرابیتەوە..!

(نیکۆلا بو) لە سۆراخی مەسەلەی پارەکەو بانکەکەش سەردانی ژاپۆنی کردبوو، لەوێ گەیشتبووە بانکی (سوا)، ئەوەی بە وەرگرتنی پارەو بەرتیل و پارە ناردن بۆ پاریس بۆ کڕینی مولکێك ناوی هاتووە. نیکۆلا لە لێدوانێکی بۆ رۆژنامەی (لونوفیل ئوبرز) پشت ئەستوور بە سەرچاوەیەکی تازە کە دەستی کەوتبوو، پارەکەی ناو بانکەکەی لە ٣٠٠ ملێون فەرەنگ کەمتر ناوبردبوو،

بە شێوەیە بۆ رۆژنامەکە قسەی کردبوو:

تا ئێمە دڵنیابین ئەو حیسابە لەو بانکە یەك ملێون فەرەنگی تێدایە، لێکۆڵینەوەمانکردووە بەپێ سەرچاوەیەکیتر، بۆمان دەرکەوت ئەو پارەی باسکراوە ٥٠ جار کەمترە لەو گۆژمەی لە سەرەتاوە باسکراوە. بۆیەش پاش لێکۆڵێنەوەو سۆراخەکەی بۆمان دەرکەوتووە، کێرڤەکەی بەرەو خوار دەروات نەك سەردەکەوێت، وەك لە سەرەتاوە بیری لێکرابۆوە، بۆیە باسی مەسەلەو ناوی تر هاتووتە پێشەوە، وا باشە بەدوای دەزگای تردا بگەڕێین، ئەویش دەزگای

(ساساکاوا) یە، کە لە وڵاتی ژاپۆن بە دەزگای (نیبۆن) ناسراوە، لە ساڵی ١٩٩٠ ەوە لەلایەن

(ریواشی ساساکاوا) وە دامەزراوە، ئەویش وەك تاوانبارێکی شەڕو پیاوکوژێك ناوی هاتووەو پەیوەندیشی بە بانکەکانی فەرەنسییش هەبووە. زۆربەی ئەندامان و دامەزرێنەرانی ئەو بانکە، دۆستی سەرۆکی فەرەنسی جاك شیراك بووینە، ئەوەش زانیارییەکی تازەبوو، ئەو زانیارییەش هاوشانی ئەو پرۆپاگەندانەن کە بڵاوبوویتەوە، گوایە پارەکە بەناوی (گاستۆن فلۆس) لەو بانکە دانراوە.

ئەوەی روون و ئاشکرابوو ئەو کێشەیەی بەناوی کێشەی نیبون ناسرابوو، تەنها لە مێشك و خەیاڵی (نیکۆلا بو) و هاوڕێیەکانیدا هەبووە، ئەوانەش شەیدا ئەوەبوو زانیاری ناتەواو کۆبکەنەوە، تا راستییەکان گوم بێت. ئەوانە رقیان لەسەر کۆمار هەبووە، بۆیە بەردەوام بەدوای هەڵبەستانی پرۆپاگەندەی نادروست بووینە، زۆر وێلی ئەو جۆرە هەواڵ و پرۆپاگەندانە بووینە، سوودیان لەو قسەیەی (بلزاك) وەرگرتووە کە وتویەتی:

ئەوەی بەگومان و ئەگەری تێدابێت، لەلای رۆژنامەنووسان وەك راستی تەماشاکراوە.

ئەوەی روون و ئاشکرابوو، ئەو سەردەمەی سەرۆك شیراك سەرۆکی شارەوانی پاریس بووە، کۆششی کردووە تا سەرمایەو بواری کار بدۆزێتەوە، بەرنامەی وابوو بەشداری سەکۆی کاری ژاپۆنی بکات، تا لەو مەبەستە نزیك بێتەوە دیداری بە خاوەن کارانی ژاپۆنی کردووە، یەکێك لەوانەش شواشی ئوسادابووە.

بەرێوەبەرایەتی ئاسایشی گشتی دەرەوەش لەلایەن خۆییەوە، بە وردی چاودێری چالاکی و هەڵسوکەوتی ئەو پارەدارە ژاپۆنیەی لە فەرەنساکردووە، مەبەستیش پاراستنی سەرۆك فەرەنسی بووە لە هەر کێشەیەك، کە لەلایەن ژاپۆنیەکانەوە رووبەرووی ببێتەوە، فەرمەنبارایەتی کۆشکی ئالیزیش رۆڵی خۆیان لەو بوارەدا گێراوە، دەستەی سازکاری وەزیرەکانیش، ئاگادارو هوشیاربووینە لەو کێشەیەدا.

سەرۆکی فەرەنسی سەبارەت بەو کێشەی بەناوی کێشەی ژاپۆنیەکە ناسرابوو، بەوردی قسەی بۆ کردم و وتی:

من ناڵێم لە ژاپۆن هیچ حیسابی بانکیم نییە، ئەوەش ناڵێم کورێکیشم لە ژاپۆنا نییە..!

لە رۆژانی کێشەکەو لێکۆلینەوەکان برنادیتی ژنی سەرۆکیش بەشدارو ئاگاداربووە، لەو رۆژانەدا بە

(باتریك کارولیس)ی وتبوو:

لەناخەوە بەشداری رۆژانەی شیراکم کردووە، دەزانم ئەوانەی رووبەرووی کرانەوە دووربوون لە راستی، چونکە ئەو پیاوە هەموو ژیانی خۆی بۆ خزمەتی میللەتەکەو وڵاتەکەی تەرخانکردبوو، بۆ ئەو مەبەستەش زۆریش ماندووبوو، ئەو پیاوە هەرگیز شەیدا پارەو سامان نەبووەو بیریشی لە سامان کۆکردنەوە نەکردیتەوە..!

<u>لە پێناوی فەرەنسادا:</u>

لە بەرهاری ساڵی ٢٠٠٢ وەك جارانی تریش ٢٥ ملێون

هاووڵاتی فەرەنسی دەنگیان بۆ داوە، پاش ئەوەی بەڵێن بۆ یەکێتی فەرەنسای درا، لە خولی دووەمیش دەرچوونی مسۆگەرکردەوە، فەرەنسییەکان بە ژن و پیاوەوە، بە هەموو رەگەزەکانەوە، دەنگیان بە شیراك دا، لەبەرئەوەی ئەو پیاوە بەرنامەی دژ بە دەمارگیری و نەژادپەرستی پیادەکردبوو. (جان ماری لۆبان) یش دەرنەچوو، چونکە ئەو هاوشان و هاوبیری فۆبیای ئیسلامی و پەراوێزکردن و نەژادپەرستی بوو. شیراك پاش دەرچوونی لە هەڵبژاردنەکەدا، کاری بۆ بەرنامە کۆمارییەکەی کردووە، بۆ چەسپاندنی سیکۆلاری و دەستەڵاتی باڵای یەکسانی و دژایەتی نەژادپەرستی یاسایی سازکردووە، موژدەی دانانی گەرەکێکی نیشتیمانی راگەیاند ،کە هیمای مێژووی کۆچی تێدابێت، ئەوەش لە ئەپریلی ساڵی ٢٠٠٧ رووناکی بینی.

<u>بەرگری لە جوولەکە:</u>

شیراك وەك سەرۆکەکانی پێشووتری، وەك دیگۆل و بومبیدۆ و جیسکار دیستان و فرانسوا میتران نەبوو، ئەوان سووربوون لەسەر ئەوەی فەرەنسا، داوای لێبوردن لە کارەسات و رووداوێك ناکات دەوڵەت لێ بەرپرسیار نەبووبێت، چونکە فیشی بەشێکە لە مێژووی وڵاتە کۆلونیلیەکان.

ئیمرۆ شیراك بەشێوەیەکی زۆر قووڵتر گوزارەشتی لەو مەسەلەیە کردیتەوەو وتویەتی:

من لەناخەوە و بەراستی دژ بە هەر کردەوەیەکم دژایەتی سامییەت بکات، من دژایەتی نەژادپەرستی دەکەم، وەك چۆن دژایەتی سامییەت وەرناگرم و قبوولی ناکەم، بەمجۆرەش دژایەتی نەژادپەرستیش دەکەم، ئەو سیاسەتەش وەرناگرم و قبوولی ناکەم..؟ ئەوەی راستییەو رووی داوە جوولەکەکان زۆریان بۆ وڵاتی فەرەنساکردووە، ئەوان بەوە تاوانبار کراون، ئەوەیە کە

ئەوان لە کەسانیتر زیرەکتر بووینە .. ئەگەر بە شێوەیەکی ڕاست کاربکەین، دەبێ دان بەو هەلانەدا دابنێین، ئەو زیانەی بەر جوولەکە کەوتووە لە کاتی شەڕەکە زۆربووە، هاوشێوەی کارەساتەکەی سەر ئەوان نەبووە، بۆیە دەبێ هەموو ساتێك ئەوە بڵێین، نکۆڵی لەوە نەکەین، من بەبێ ئاکاری دوژمنانە ئەو قسەیەم لە ساڵی ١٩٩٥ەوە کردووە، ئەوەش پەیوەندی بە پەشیمانییەوە نییە، هیچ بیانۆیش نییە دان بەو هەلەیەی کردوومانە دانەنێین، ئێمە ئەگەر دان بە هەلەکانمان دابنێین گەورەتر دەبین..!

کۆیلەتی تاوانێکە دژ بە مرۆڤایەتی:

شیراك هەمان پرۆسەی بۆ کۆیلەتی (سیلیڤ) کردووە، یەکەم وڵاتە لە ساڵی ٢٠٠١ دانی بەوە ناوە کەوا سیلیڤەتی تاوانێکە، دژ بە مرۆڤایەتی، شیراك لە ینایری ساڵی ٢٠٠٦ دا بریاری داوە کەوا ڕۆژی ١٠ ی مایۆ ڕۆژی ساڵانەی نەهێشتنی سیلیڤییە. شیراك بەرپرسیەتی حکومەتی فەرەنسی لە ڕوودانی ئەو تاوانانە دەربڕی، ئەوەشی بە هەنگاوی یەکبوونی میللەتەکەی زانیبوو، تا یەکێتی پتەو بێت و بەهێزبن، ئەو یەکێتیە یەکێتی وڵات و میللەتەکەو خۆشەویستی و بڕوابوونی لێ دەکەوێتەوە.

ئەگەرچی شیراك چەند لاپەرەی شەرمەزاری و ڕەشی لە مێژووی فەرەنسا هەڵدایەوە، چەندین لاپەرەی شکۆداری (جاك دارك) و بەرنامەی ژەنرال دیگۆلی لە ڕۆژی ١٨ یونیو ی ساڵی ١٩٤٠ ڕۆژی دانانی بەرنامەی بەرگری و قوربانی بۆ وڵاتەکەی ژیاندەوە.

لەو وتارەی شیراك دانی بە تاوانەکەی (فیشی) نا، بڕوابوون و سەڵماندنی فەرەنسای بەخشندەو ڕاستی و سەربەرزیی بووە، پەیمانی پابەندبوون بە دابونەریتی باوی نەوەکانی فەرەنسا،

(فەرەنسا هەرگیز مولکی فیشی نەبووە، ئەو فەرەنسایە لە دڵ و هزری هەموو فەرەنسییەکدا زیندووە، ئەو وڵاتە یەکەمەیە لەناو هەموو نەتەوەکان، بواری ژیان باشترو ئارامتری بە سێ بەشی جوولەکەکانی داوە).

شیراك شەڕی حیجابی کردووە:

پەیدابوونی ڕووپۆش لە چەند خوێندنگایەکی فەرەنسی دووبارە، مەسەلەی سیکۆلاری هێنایەوە مەیدان و باسکردن، لە ٢٢ ی مایۆی ساڵی ٢٠٠٣ دا شیراك لە بۆنەی شەست ساڵەی ئەنجومەنی نوێنەرایەتی دامەزراوەکانی جوولەکە لە فەرەنسادا، لە وتارێکدا وتبووی:

چەمکی سیکۆلاری علمانی، لەسەر بناغەی یەکێتی و هاوشانی فەرەنسییەکانەوە دەبێت، ئەو هەڵوێستەش دانووستان و سازشی لەسەر نییە. بۆیە یاریدەرەکانی ئامادەیی دەکرد، بۆ دەرچوونی یاسایەك بەستنی حیجاب لە دەزگاکانی فێربوونی فەرەنسی قەدەغەبکات. لەبەرئەوەی ڕاوێژکارەکان، دڵنیانەبوون لەسەر ڕەزامەندیکردنی یاساکە لەلایەن ئەنجومەنی دەستووری، بۆیە یاساکە بە گۆشەگیری و ئاڵۆزی ئامادەکرابوو. شیراك نەیویست ئەو یاسایە بە زەبری هێز بەرێوەبەرێت، بۆیە بریاری دا لیژنەیەکی بەسەرۆکایەتی (برنارد ستاسی) بۆ دامەزرێنێت. سەرەتا ئەندامانی لیژنەکە لەگەڵ قەدەغەکردنی ڕووپۆش نەبوون. هاوشانی ئەو لیژنەیەش سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتیمانی (جۆن لویس دبری) یش لیژنەیەکی تری بۆ بەداوچوون و مەبەستەکانی کاری ئەو لیژنەیە دانا. هەردوو لیژنەکە زوو لە ترسناکی مەسەلەکە گەیشتن و زانیان ئەوە چەکێکە کۆمارەکەیان دەیپێکن، بۆیە لیژنەکەی ستاسی بریاریدا، هەموو شێوەیەکی ڕووپۆشینی ئاینی نەمینێت، لیژنەکەی دبرییش بریاری لەسەر

زۆرترین هەڵوێستی رادیکالی کرد، ئەوەی لەلایەن ئیشتراکییەکانەوە زۆرتر سیکۆلارییەکانە بیری دەکردەوە پشتیوانیکرد. ئەو پێشهاتانە سینگی شیراکی ساردکردەوە، بۆیە لە وتارەکەی رۆژی ١٧ ی دیسمبەری ساڵی ٢٠٠٣ دا کە رەزامەندی و بریاری لەسەر یاساکەدا و وتی:

هەموو منالآنی فەرەنسا، بە جیاوازی رەگەزو بروابوون و ئاین و زێدی پێشوویان، کورو کیژی کۆماری فەرەنسیین، بۆیە لەبەرکردنی هەر جلوبەرگێك یان هیمایەك نیشانەی ئاینی پێوەبێت، لە خوێندنگاو ناوەندییەکان و دواناوەندییەکانی گشتی قەدەغەیە.! پاش چوار رۆژ بەسەر وتارەکەی سەرۆك رەوشەکەی وڵات ئاڵۆزبوو، ژنانی رووپۆشی شاری پاریس و ستراسبۆرگ، هاتنە سەر شەقامەکان و نارەزاییان نیشاندا، لە وڵاتانی عەرەبیشەوە دەنگی نارەزایی و تووڕەییش بەرزبۆوە، لەناو کەرتە زۆرینەی فەرەنسییەکانیش داوای پاشگەزبوونەوە لە بریارەکە کرا، هەموولایەك ترسی روودانی ئاشووبەیان هەبوو، ئەگەری رووداوی ترسناکیش لە هەرێمەکانی پاریس هەبوو. لە ١٥ ی مارسی ٢٠٠٤ دەنگی ئەرێ بۆ بریارەکەدرا، لەبەر رووداوە ترسناك و کارەساتەکەی تەقینەوەکەی مەدریدی ئەسپانیا لە ١١ ی مارس دەنگی نارەزایی لەسەر بریارەکە ساردبۆوە، بۆیە یەکێتی رێکخراوە ئیسلامیە فەرەنسیەکانی نزیك و هاوبیری الاخوان المسلمین و بزاڤی هەرەزیندووی ئیسلامی لە فەرەنسا، هێمن بوونەوەو لافیتەو دروشم و ئەفیشەکانیان پێچایەوەو وازیانهێنا.

بەرگریکردن لە بەهاکانی کۆماری فەرەنسی:

لەبەر رۆشنایی لۆژیکەکەی خۆی و بەرنامەی شیراك بۆ شەرکردنی هەموو شێوەکانی نەژادپەرستی و دەمارگیری، بەتایبەتی ئەوانەی پابەندییان بە نەژادو ئاین و زێدی ژیانەوە

هەیە، بۆیە دەستەڵاتی باڵای یەکسانی و دژایەتی نەژادپەرستی لە ساڵی ٢٠٠٤ دامەزرا،

(لویس شویتزر)، سەرۆکی پێشووی رێکخراوی (رونۆ) کرا بە سەرۆکی ئەو دەستەڵاتە. شیراك لەسەر ئەو مەسەلەیە وتویەتی:

کە داوای یەکێك فرێ دەدرێتە تەنکەی زەبڵەوە لەبەر ناوی، یان لەبەر نەژادی، یان لەبەر ناونیشان و تەمەنی داواکارەکە، کە پاڵێوراوی داواکاری نیشتەجێی داواکەی لەبەر ناوەکەی پشتگوێ دەخرێت، ئەگەر کەسێك لەبەر رەنگی هاتنە ژوورەوەی لێ قەدەغەبکرێت، ئەگەر کەسێکی هۆمۆسیکسوالی لەبەر ئەوەیە پێش ناکەوێت و بەرزبوونەوەکەی رادەگیرێت، ئەگەر ژنێك هەستی کرد رۆژانەکەی لەبەرئەوەی ژنە کەمترە لە پیاو، من لەوانە داوا دەکەم دەستەڵاتی باڵای یەکسانی و دژایەتی نەژادپەرستی دادگایان بکات و وڵامی داواکانیان بداتەوە، ئەو دەستەڵاتە بەرزە بۆ ئەوانەیە، پێویستە ئاگاداریان بکەنەوە. من فەرەنسا بە گەورەیی نابینم ئەگەر بۆ هەموولایەك نەبێت، ئەگەر فەرەنسا بۆ هەموو کەسێك نەبێت.

بەشی شەشەم

دانووستان لە جیاتی ململانێی شارستانیەتیەکان

بەشی شەشەم:

دانووستان لە جیاتی ململانێی شارستانیەتیەكان:

شیراك كۆششی زۆری كرد تا شەڕەكەی سەر عیراق راوەستێت.

بەرنامەی كاری شیراك، سەرچاوەكەی لە زیرەكی و رۆشنبیرییەكەیەوە بووە، ئەوەش كلیلێكی فرەسەرو زۆركاریگەربووە، داوای دانووستانی كەلتوورەكانی كردووە، خەونی بۆ ئاشتی لەسەرانسەری جیهانی هەبووە. هاوشان و هاوخەمی ئەمریكییەكان بووە، كە لە ١١ی سپتمبەری ٢٠٠١ باڵەخانەی بازرگانی جیهانی تەقێندرایەوە، پێش رووداوەكە وتارێكی لە

(الرین) پێشكەش دەكرد، كە هەواڵەكەی زانی بەرنامەكەی كورتكردۆتەوەو گەراوەتەوە نووسینگەكەی خۆی لە كۆشكی ئالیزی.

هەر كە گەیشتەوە نووسینگەی خۆی، بەپەلە داوای كۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیرانی ئاسایش و لیونیل جۆسپان و هوبیر فدرین و ئالان ریتشاردی كردبوو، پاشان پەیوەندی بە كەسە نزیكەكانی وەك جۆرج وولكر بۆش و تونی بلێرو گیرهارد شرویدركردبوو، پەیوەندی بە سەفیری فەرەنسی لە نەتەوە یەكگرتووەكان جۆن دانییلیش كردبوو، داوای لێكرد لەگەڵ ئەمریكییەكان و هاوپەیمانەكانیان هاوئاهەنگی هەبێت، بۆ دارشتنی پرۆژەیەك بۆ ئەنجومەنی ئاسایش. بۆ بەیانی بڕیاری ژمارە ١٣٦٨ لە ئەنجومەنی ئاسایش دەرچوو، بەپێی ئەو بڕیارە كارەساتەكەی ١١ ی سپتمبەریان بە كردەوەیەكی تیرۆریست ناساندو مافی رەوایان بە ئەمریكا دا بەرگری لە خۆی بكات. شیراك یەكەم سەرۆكی جیهانی بوو، هاوپشتی بۆ ئەو مەسەلەیە دەبڕی و پشتیوانی

هەبوو، بۆ دامەزراندنی بەرەیەكی پتەو، بۆ دژایەتی و وەستان بەرووی تیرۆریزمی جیهانیەوە، بەتایبەتی لە وڵاتانی عەرەبی و ئیسلامییدا.

شیراك یەكەم سەرۆك بوو، پاش هەفتەیەك لە كارەساتەكەی نیویۆرك، سەردانی جۆرج بۆشی سەرۆكی ئەمریكی كردبوو. لە ئۆكتۆبەرا رێورەسمە دیگۆلییەكەی شكاندو تیپی سەربازی لە چوارچێوەی پەیمانی ناتۆ رەوانەی وڵاتی ئەفغانستان كرد، ئەوەشی نیشانەی هاوپەیمانیەتی و هاوكارییە بە ئەمریكاو بەشدارییبوونە لە شەڕەكەی دژ بە تیرۆریزم. ئەگەرچی هاوپشتی خۆیان بۆ سیاسەتی ئەمریكاش نوێكردەوە، ئەوەش مانای ئەوە نەبوو ململانێیەكانیان، لە چەند دۆسیەی ناكۆك و نەیار كۆك و هاوبیر بووینە، لەوەتی جۆرج بۆش هاتووتە سەر حكوم سیاسەتی دەرەوەیان ئەمریكای لە ڕەگەوە گۆڕیبوو، ئەمریكا رازی نەبووە رێكەوتنامەی كیوتۆ مۆربكات، رازی نەبوو بەشداری دادگای دادی نێونەتەوەیی بكات، ئەو گۆڕانەش شوێنەواری دیك تشینی جێگری سەرۆك و دۆنالد رامسفێلدی وەزیری بەرگری و بۆل فولفیتزی یاریدەری وەزیری بەرگرییان پێوەبوو، ئەوانە كردەوە تیرۆریستەكەی ١١ی سپتمبەریان بەبیانۆ وەرگرت، بۆ چەسپاندنی ئایدلۆژیاكەی خۆیان لەسەر سیاسەتی سەرۆكی ئەمریكی.

دانوستانی شارستانیەكان بەرووی ململانێی شارستانیەكان:

ئەو ململانێیەی شارستانیەكانی سمۆئیل هنتینگتۆن بانگێشتەی بۆ كردبوو، شیراكی سەرۆكی فەرەنسی دانوستانی شارستانیەتیەكانی بۆ پێشنیاركردبوو، دیارە كەوا بە شەڕكردنی ئەوانیتر پەراوێزدەكەن، بەوەش مێژوویەكی نوێ بۆ وڵاتی فەرەنسا نووسی، خۆی بە تەواویەتی لە بەرەكەی بۆش دوورخستەوە. شیراكی سەرۆكی هێزێكی گەورەی جیهان، دووڵ

نەبوو لەوەی پرسیار بكات، گومانی لە تایبەتمەندی خۆرئاواو بەرپرسیاریەتیە مێژووییەكانی هەبێت كە وتبووی:

پێویستە هەموومان هەركەسە لەلای خۆیەوە، حەق وایە پرسیار بكات، ئایا ئێمە بەراستی بەوەفاو راستگۆین بەرامبەر بە كەلتوورو بەهاكانمان .؟

ئایا بەراستی خۆرئاوا ویستویەتی، كەلتوورێكی ترمان لەسەر بكاتە ماڵ، كەلتوورێك بەشێكی مادییەو بۆنی دژایەتی و ناكۆكی پێوەیە، رووە زۆر مرۆڤایەتیەكەشی رووكەشەو بۆ ناخی قووڵ شۆرنابێتەوە. ئاسۆو رەهەندی ئەو شارستانیەتیە چەند بەهاو بایەخی دەبێت .؟؟ بۆ وڵامدانەوەی ئەو پرسیارانە، شیراك پێشنیاری دانوستانی كەلتوورەكانی هەڵبژاردووە، وڵامی ئەو پرسیارەش، لە رۆژانەو دابونەریتمان و لە دڵ و ناوچەكەماندا دانوستانی كەلتووری هەبوو، دانوستانی زۆرترو بەردەوام شتی تر دەدۆزێتەوە، بەڵام دەكرێ پرسیاریش بكرێت پرنسیپەكانی ئەو دانوستانە چین ..؟ پرنسیپی یەكەمی ئەو دانوستانە كەلتوورییەش خۆدەولەندكردن و ئاوێتەبوونیەتی بەزۆرترین كەلتووری تر. چارەنووسی ئەندازیاری و شیعرو بیركاری بێ كەلتووری عەرەبی چی دەبوو، ئەوەی هەموو زانیاریەكانی كۆكردەوەو لە سنووری خۆی دەربازی بوو، گەیشتە هەموو جیهان، ئەو دەمانە ئەوروپا دەرگای لەسەرخۆ داخستبوو ..؟ دەكرێ بپرسین فەلسەفە بێ فەلسەفەی هیندییەكان چی دەبوو ..؟؟! راستە كەلتوورەكان لەسەر یەك ئاست بمێنێتەوە پێش ناكەوێت، كەلتوور چۆن رۆژانی پرشنگداری هەیە، بەو شێوەیەش رۆژانی دارمانیشی بووە. چۆن بەرەو پێشەوە چووە، بەو شێوەیەش رۆژانی كپی و گەڕانەوەشی هەبووە، هەمووشیان لەناو بیری گشتگیرییەوە ماوەتەوە، ناسنامەی تایبەتی هەبووەو هۆكاری سەرەكی مان و بەردەوامیش بووە، ئەو كەلتوورەشە رووناكی و تامی خۆشی و

شیعرو هونەرە جوانەكان و كلیل و گەیشتن بە زانستیمان پێ دەبەخشێت، ئەو كەلتوورەیە لە تاریكی و نامۆیش دوورمان دەخاتەوە، بەیەكەوەو بەهاوبەشی هەموویان قازانج بە مرۆڤایەتی و مۆرالیش دەگەیێنێت.

<u>فرە كەلتووری:</u>

هەڵوێستی دووەمیش لە هەڵوێستەكەی یەكەمەوە دوور نییە، ئەویش ئاوێتەبوونی كەلتوورەكانە، چونكە كەلتوور تەنها بە دانووستانی كەلتوورەكان گەشە ناكات، دەبێ ئەو كەلتوورانە بەیەكەوە هاوكاربن، ئێمرۆ هەست بەوە دەكرێت ئەوە ئاوێتەبوونە نامینێت، كاڵ بوویتەوە، من بیر لە نزیكبوونەوەی پێنج هەزار زمانەكەی ئێستای ئەو جیهانە دەكەمەوە، ئەگەر دەستوبرد نەبین بۆ پارێزگاریكردنیان نیوەیان لەو سەدەیە لەناودەچن، من بیر لە میللەتە سەرەتاییەكان دەكەمەوە، بیر لە هەرێمە لاچەپەكان دەكەمەوە، بێگومان بیر لە نیشتەجێی و نمونەی ژیان و دابونەریت و بەرهەمی هونەری و كەلتووری دەكەمەوە، لەبەر رۆشنایی جیهانگیری چۆن رێزو پایەیان دەپارێزرێت. لەبەر بوونی نارەزایی زۆرەوە لەلایەن جیهانی ئیسلامی و عەرەبی و خوارووی ئەمریكا دژ بە خۆرئاوا، شیراك وتویەتی:

ئەو جیهانگیرییەی ئیمڕۆ شێوەیەكی تری ئیستعماری دوێنی بووە، ئەوەش پەیوەندییەكی ترە، بەشێوەیەكی تر نێوان خەڵكەكە دادەمەزرێنێت.! لەو دەمانەدا دەستەكەی نزیك لە جۆرج بۆش، سەرقاڵی دانانی بەرنامەی شەڕی دژ بە تیرۆربوون، ئەوان رووخانی عیراقیان مەبەست بوو، داوایان لە بنتاگۆنیش كردبوو بۆ رووخانی رژێمەكەی عیراق پلان و بەرنامە دابرێژن.

سەرۆكی ئەمریكی جۆرج بۆش لەرۆژی ٢٩ ی ینایری ساڵی

٢٠٠٢ لە پێش کۆنگرێسی ئەمریکی ئاکاری سیاسەتە نوێیەکەی روونکردەوە، جەختی لەسەر شەڕکردنی جەمسەری شەڕکردووە، کە سەرچاوەکەی کۆریای باکوورو عیراق و ئێرانە، بیانۆکەشی بوونی چەکی کۆمەڵکوژییەکەیانە، لە واشنتۆنەوە چەندین پەیام و برۆسکە ئاراستەی زۆر لایەن کران، کەوا ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکی، نیازی پەلاماری سەر عیراقیان هەیەو شەڕی ئەو وڵاتە دەکەن. لە سەرەتاوە سەرۆك شیراك ئەو بۆچوونەو بەرنامەی زۆر بەترسناك وەسفکرد، بڕواشی وابوو ئەو سیاسەتە نوێیە دەرئەنجامی درامی و کوشندەی دەبێت، ئەگەر وڵاتانی ئەندامی ئەنجومەنی ئاسایش جولەیەك نەکەن، ئەگەر نەتەوە یەکگرتووەکان لەسەر ئاستی دەستەکەیەوە چالاکیان نەبێت.

<u>سەدام داواکراوە، نەك چەکە کۆمەڵکوژییەکەی:</u>

لە هاوینی ساڵی ٢٠٠٢ دا، هەواڵ گەیشتە پاریس کەوا سەرۆکی ئەمریکی جۆرج بۆش لەسەر بڕیاری ئەنجومەنی ئاسایش ناوەستێت، تا گورزێکی سەربازی لە عیراق بەوەشێنێت، رژێمەکەی بروخێنت و سەرکردایەتی سەدام حوسین بگۆرێت. شیراك ئەو ماوەیە نیوەی کاتی خۆی بۆ ئەوە تەرخانکردبوو، وڵاتانی دۆست و سەرکردەکانی وەك تۆنی بلێرو برلوسکۆنی ئیتالیاو خۆزیە ماریا ئەزناری ئەسپانیا رازی بکات شەڕی عیراق نەکرێت، سوپای ئەمریکی ئەو وڵاتە داگیرنەکات و رژێمەکەی نەگۆڕێت، پەیوەندی بەردەوامی بە کۆفی عنانی سکرتێر نەتەوە یەکگرتووەکان و گیرهارد شرۆیدرو فلادیمیر پۆتین و بە سەرۆك بۆشیش بەردەوام بووە، نۆ مانگ سەرقاڵی ئەو بەرنامەیەبووە.

من زۆر پەرۆشی ئەوەبوم لەگەڵ سەرۆك شیراك سەبارەت، بەو بابەتە قسەی لەگەڵ بکەم، هەر ئەوەش بوو ویستم ئەو ببینم و راستیەکانی لێوەرگرم، ئەوەش هۆکاری نووسینی ئەو کتێبەم

بووە.

چیرۆك ئەو بەو وڵاتە بۆ ساڵانی حەفتاکانەوە دەگەرێتەوە، ئەو سەدامی سەرۆکی عیراقی لەو دەمەوە ناسیووە، بە قسەی ئەو، ئەو پیاوە پاش تێپەربوونی ئەو کاتە دوورە گۆڕابوو، ئەو دەیزانی رژێمەکەی سەدام بەرەو رووخان و کەوتن دەچێت، چونکە ئەو وڵاتە فرە مەزهەب و فرە نەتەوەیە، یەکێتی خاکی عیراقیش کۆڵەگەی ئارامی و ئاشتی ناوچەی خۆرهەڵاتی ناوەراستە، بۆیە ئەو ویستویەتی لەگەڵ ئەو کێشەیە زۆر بەنەرمی و زیرەکانەو بەرپرسانە مامەلە بکات، بەڵام ئەمریکییەکان تەنها بیریان لە گۆڕینی رژێمەکە کردیتەوەو بەس، شیراك بۆچوونی وا بوو، هیچ وڵات و سستەمێك بۆی نەبووە دەستکاری و گۆڕانی وڵاتان بکەن، هەرچی بڕیارو بەرنامەیەك هەبووبێت، دەبێ لەبەر رۆشنایی بڕیارەکانی نەتەوە یەکگرتووەکانەوە بێت، ئەو دەزگایە بەرپرسی یەکەمی ئەو مەسەلانەیە، بۆیە لەبەر رۆشنایی ئەو لۆژیکە وەك خۆی وتبووی، بە سەرۆك بۆشم وت، ئەگەر ئەو کارە بکەیت هەلەیەکی گەورە دەکەیت، من بڕواناکەم ئەو وڵاتە چەکی کۆمەڵکوژی هەبێت، راستە لەو وڵاتەدا چەکی زۆر هەبووە، بەڵام چەکی ناوەکی تێدانەبووە.

<u>دیدارەکەی بە نیلسۆن ماندیلا کاریگەری لەسەر دانابوو:</u>

لە رۆژی ٢ ی سەپتمبەری ٢٠٠٢ لە پایتەختی خوارووی ئەفریقیا، لە کۆبوونەوەی لوتکەیی نێونەتەوەیی وڵاتانی گەشەپێدانی بەردەوام، سەرۆك شیراك دیداری خەباتگێری ئەفریقی نیلسۆن ماندیلای کردبوو، لەو دیدارەدا نیکۆلا هیلۆش ئامادەبوو شاهیدی دیداری ئەو دوو پیاوبووە لەو کاتە ناسکەدا، پیاوە تێکۆشەرە پیرە ئەفریقیەکە چاوی لە چاوی شیراك بڕیبوو و پێ وتبوو:

زۆرت کۆششکرد تا بۆش نەچێتە ناو عیراق!

نیکۆلای هیلۆ لە بیریەتی کەوا شیراك، بەو هەڵویست و ناوەرۆکی دیمانەکەیان لەسەر ئەو مەسەلەیە ژانی هەبوو، چونکە ئەو زۆری کردبوو تا شەڕەکە روونەدات.

لە نیوەرۆی رۆژی شەشی سپتمبەردا تونی بلێر، تەلەفۆنی بۆ جاك شیراك کردووە، لەو تەلەفۆنەدا تۆنی بلێر ویستبووی، پێش ئەوەی سەرۆك ئەمریکی ببینێت و دوا هەڵوێستی فەرەنسیەکان لەمەڕ دەرکردنی بڕیارێکی ئەنجومەنی ئاسایش وەربگرێت، بەڵام شیراك نێگەرانی خۆی پێراگەیاندبوو، مەترسی ئەوەشی نیشان دابوون، ئەگەر شەڕەکە ببێت و ئەمریکییەکان هێرش بکەنە سەر عیراق، نارەزایی زۆر دەرحەق بە ئەمریکاو پاشانیش بە رووی هەموو خۆرئاواییەکان زۆرتر دەبێت، بەرەی دژە شەڕەکە فراوانتردەبێت. شیراك بە تۆنی بلێری وتبوو، شەڕەکە بریارێکی بەرپرس نییە، زیانی لە ئاستی سەربازی و نێونەتەوەیی لێ دەکەوێتەوە، بەڵام بلێر باسی مەترسی بوونی چەکی کیمیایی و بکترۆلۆژی کردبوو، مەترسیشی لە بڵاوبوونەوەی ناوەکی تیشکداری کەم کردبۆوە، شیراك پێشنیاری دووبارە ناردنەوەی پشکێنەرانی نێونەتەوەیی بۆ عیراقی کردبۆوە، بە تۆنی بلێریشی راگەیاندبوو، ئەوان بە هیچ شێوەیەك بەشداری شەڕی دژ بە عیراق ناکەن، چونکە ئەو بەشدارییە شەقامی عیراقی و عەرەبی هارو هاجدەکات، ئەوەیش لە وڵامدا وتبووی: وڵامەکەت وەك جارانی پێشووتر روون و ئاشکرایە..!

پاش تێپەربوونی یەك سەعات بەسەر تەلەفۆنەکەی تۆنی بلێر، تەلەفۆنێك بۆ کۆشکی ئالیزی هاتبوو، داواکاربوون سەرۆك شیراك پەیوەندی بە سەرۆك بۆش بکات، ئەو دەمانەبووە، کە سەرۆك بۆش بەنیازی پێشکەشکردنی وتارەکەی رۆژی ١٢ ی سپتمبەربوو لە پێش رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان، تا بە

شێوەیەکی باش خۆی بنوێنێت پەیوەندی بە سەرۆك شیراکیش کردبوو، لەو تەلەفۆنەدا بە برادەر ناوی بردبوو، هەروەها وتبووی سەدام جێگای مەترسییە، ئەویش بەردەوام پێشێلی بریارەکانی نەتەوە یەکگرتووەکانی کردووە.

بەشی حەوتەم

شیراك هوشیاری دەداتە بۆش كە دیموكراسیەت لەسەر ناوچەی كەنداو نەچەسپێنێت

بەشی حەوتەم:

<u>شیراك هوشیاری دەداتە بۆش کە دیموکراسیەت لەسەر ناوچەی کەنداو نەچەسپێنێت:</u>

هەموو جیهان چاوەروانی وتارەکەی سەرۆکی ئەمریکی بوون، ئەوەی لە سەر سەکۆی نەتەوە یەکگرتووەکان سەبارەت بە پێشهاتی عیراق پێشکەشی دەکرد، سەرۆکی فەرەنسی تا هەڵوێست و بۆچوونی خۆی دیاربکات، لە هەشتی سپتمبەر بەم شێوەیە وڵامی پرسیارەکانی رۆژنامەی نیویۆرك تایمزی داوەتەوە:

سەبارەت بەوەی کەوا عیراق چەکی کۆمەڵکوژی هەیە، لەسەر مەترسییەکانی چەکی عیراقی من بە بەڵگەی بەرجەستە قسەدەکەم، تا ئەو سەعاتەش هیچ بەڵگەی بەرجەستە دیارو بەردەست نییە کەوا عیراق ئەو چەکەی هەیە، بەهەمان شێوەیەش هیچ بەڵگەش نییە، کەوا عیراق پشتیوانی رێکخراوی القاعدە دەکات، بەکورتی تا ئێستا شتێك نییە بیسەلمێنێت کەوا حکومەتی عیراقی پێ تاوانیار بکرێت..!

<u>شیراك وتویەتی:</u>

پێویستە کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی هوشیاربن، هیچ هێرش و ئەگەری سەربازی بۆ سەر وڵاتی عیراق نەکرێت، ئەگەر هێرشەکەش کرا، دەبێ لەژێر چاودێری کۆمەڵگەی نێونەتەوەییەوە بێت، واتە بریاری نەتەوە یەکگرتووەکانی پێوەبێت، ئەوەی روون و ئاشکراشە نەتەوە یەکگرتووەکان سوورە لەسەرئەوەی وڵاتی عیراق نابێ چەکی کۆمەڵکوژی هەبێت، بەڵام بریاری نەبووە کە رژێمی بەغدا بگۆڕێت، بۆیە دەبێ ئێمەش پابەندی بریارەکانی

نەتەوە یەکگرتووەکان بین، واتە چوونەوەی پشکێنەرانی نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ عیراق، ئەو چوونەوەیەش ناکرێ هیچ مەرجی لە پێش بێت و راستەوخۆش پشکێنەرەکانی لەلایەن ئەوانیشەوە چاودێری بکرێن، ئەگەر عیراقیش سەرپێچی نواند، ئەوا ئێمە شتێکی ترمان دەبێت بیڵێین، زۆرشت ناکەین تا رازی بێت، لەو کاتەشدا دەستەڵاتەکە دەستەڵاتی ئەنجومەنی ئاسایشە، ئەو بریاردەدات، ئەگەر بژارەکەش سەربازیش بێت، لەلایەن ئەنجومەنی ئاسایشەوە دەبێت.

دوو رۆژیش پێش ئەو دیمانەیە، هەمان قسەشی بۆ تۆنی بلێر کردبوو، پەیدابوونی مەترسی لە دروستبوونی شەپۆلی نارەزایی بەرووی خۆرئاواوە پێ وتبوو، بەتایبەتی لەلایەن وڵاتە هەژارەکانەوە، ئەوەی ئیمرۆ دێتە پێشەوە مەترسی ئەوەی لێدەکەوێتەوە، بەرەی جیهانی دژ بە تیرۆریزم هەرەس بهێنێت، ئەوەش روو دەدا ئەگەر بڕیاری یەك لایەنە لەسە عیراق دەربچێت.

<u>هەڤاڵبەندی یەك لایەنە:</u>

شیراك پێشنیاری بوونی هەڤاڵبەندیەکی دووەمی کردبوو، شیراك وتبووی:

ئێمە ناتوانین ئەو جیهان فێربکەین و دەرسیان بدەین، رەوشەکە ئەوە دەخوازێت بەرەو هەڤاڵبەندیەکی تر دژ بەبرسیەتی دامەزرێنین، بەرەیەك بۆ پاراستنی ژینگە، بەرەیەك بۆ چارەسەرکردنی کێشەو ناکۆکییەکان و تەنگژە هەنووکییەکانی هەموو بستێکی ئەو جیهانە چارەسەربکات، ئەوەش باشترین بوارە بۆ شەڕکردنی تیرۆریزم، رووشمان بەرووی مرۆڤایەتی بەباشە دەردەکەوێت. ئەگەر ئێمە هاوکارو دەستی گۆڕانی دەستەڵاتدارانی ناوچەی خۆرهەڵاتی ناوەراست بن، کەواتە ئێمە

لە سەردەمێکی ترو شارستانیەتی تردا دەژین، من ئەوەیان بە تێکەڵکردنی زۆر ترسناك دەبینم، وا ئەمریکایەکان ئەو بوارەیان هەڵبژاردووە، نازانم دەگەنە کێندەرێ، دەبێ هەست لە کاردانەوەی میللەتانی راگرین، بۆ نمونە ئەگەر بتەوێ رژێمی پاشایەتی مەغریب یان لە ئوردن بگۆڕیت، ئەوە تۆ لەگەڵ میللەتەکیان رووبەرووی کێشە دەبیتەوە.! ئەگەرچی رامسفێلدو تشینی کاریگەری زۆریان لەسەر جۆرج بۆش دانابوو، بەڵام کۆلن پاول، توانی سەرۆك بەدەنگ و داوای نەتەوە یەکگرتووەکان رازی بکات، تا بڕیارێکی تر لە نەتەوە یەکگرتووەکان دەربچێت، بۆ گەڕانەوەی پشکێنەرەکان بۆ عێراق، بەبێ ئەوەی سەدام حوسین مەرجی هەبێت.

ئامۆژگاری بۆ سەدام:

کە شیراك لە مانگی مایۆ لە هەڵبژاردنی سەرکەوت، دەستەیەکی شارەزای لە خۆی کۆکردەوە، لەوانە دۆمینیك دو فیلبان بوو، ئەوی لە جێگەی هوبرت فیدرین کردە وەزیری دەرەوە. بە ئامۆژگاری و ئاگاداری کۆفی عنانی سکرتێری نەتەوە یەکگرتووەکان، فەرەنسیەکان نامەیەکیان بۆ سەدام حوسین نارد، لە نامەکەیاندا ئامۆژگاریان کردبوو، تا لە زەبرو هێرشەکەی ئەمریکە خۆی دووررراگرێت یارمەتی و نەرمی بنوێنێت. لە ١٦ ی سپتمبەری ساڵی ٢٠٠٢ عیراق وڵامی نامەکەی فەرەنسییەکانی دایەوەو رەزامەندی گەڕانەوەی پشکێنەرانی نەتەوە یەکگرتووەکانی بێ مەرج دەربڕیبوو، بەڵام ئەمریکییەکان پرۆژەی بڕیارێکان پێشنیارکرد، ئەویش بەشداری تیمێکی سەربازی ئەمریکی لە کاری پشکنینی پشکێنەرانی نێونەتەوەیی بەشداربن، ئەوەش لەلایەن فەرەنسییەکانەوە بەهیچ شێوەیەك بواری قبوولکردن نەبوو. جۆرج بۆش لە ٢٧ ی سپتمبەرا بۆ باسکردنی دوو

کێشەیە، تەلەفۆنی بۆ سەرۆك شیراك کردبوو، یەکەمیان سوپاسی فەرەنسای کردبوو، بۆ رزگارکردنی ئەو چەند خوێندکارە ئەمریکییەی لە بواکی کەناری عاج، ئەوانەی لەبەر ئاڵۆزیی و رووداوە خوێناوییەکەی لەو وڵاتە گیریان خواردبوو، دووەمیش باسی رەوشی عیراقی کردبوو. سەرۆکی ئەمریکی پێشنیاری کردبوو بریارێکی نێونەتەوەیی توندو بە ئەگەری بەکارهێنانی هێزیش دەرحەق عیراق دەربچێت. هەروەها وتبووی پێویستە بەرامبەر عیراق بەهێزبین، ئێمە هاوکاری بریارەکانی نێونەتەوەیی دەبین، بەڵام من لەگەڵ ئەوەم سەدام حوسین باجە گرانەکەی بدات.

لەو تەلەفۆنەدا شیراك دوو پێشنیاری بۆ سەرۆك بۆش کردبوو. یەکەمیان، سەبارەت بە کارو بەرنامەی پشکێنەرانی نەتەوە یەکگرتووەکان بوو، داوای کردبوو گوێ لە هانس بلێکسی گەورە پشکێنەران بگرێت، تا تێبگات ئەگەر سەدام حوسین مەرجی هەیە لە کارکردنی ئەوان و رێگرە لە کارەکانیان. دووەمیشیان، سەبارەت بە بەکارهێنانی هێزبووە، بۆ ئەو بژارەش لەبەر ترسناکی مەسەلەکە، بە دوو هەنگاو بەرنامەی بۆ پێشنیارکردبوو، چونکە ئەو شەرە لە ناوچەیەك بەرپادەبێت، خۆی هەژاوە زووتر پانکراوتەوە. شیراك داواکاربوو بریارێکیتر دەربچێت، بواریتر هەبێت پێش بەکارهێنانی هێز بۆ مامەلەکردن لەگەڵ ئەو پێشهاتە، ئەگەر سەدام گوێرایەلی بریارەکای پەیوەیست نەبوو، ئەوەش یەکێتی ئەنجومەنی ئاسایشی دەوێت. شیراك مەترسی زۆری لەسەر هەڵگیرسانی ئەو شەڕە هەبوو، ئەو وایدەیزانی ئەگەر رەوشەکە لە عیراق بتەقێتەوە، رووداوی ترسناکی لە دوارۆژ لەو وڵاتە لێدەکەوێتەوە چونکە ئەو وڵاتە زۆرینەی شیعەیەو شیعەکانی ئێران و علوییەکانی سوریاش دەکەونە ناو ئەو گێژاوە، ئەگەر بڵێین سەدام حوسین لاریش لە بریاری ئەنجومەنی ئاسایش بکات، دەبێ گەمە بەئاگر نەکرێت، هەموو

هەنگاوەکانی داهاتوو عاقلانەبێت، ناوچەکە لە شەڕێکی دژوار دووربکرێتەوە.

مەبەست ڕۆیشتنی سەدام حوسین بوو:

بۆش وڵامی بۆچوونەکانی شیراك بەوە دایەوە، من دەزانم ئەو مەبەستیەتی سەدام دووربخرێتەوە، منیش هاوسۆزی ئەوم، بەڵام ئەوە چۆن دەکرێت ..؟؟ منیش وەك تۆ بۆ دوارۆژی عیراق هەراسانم، ئێمەش هاوکاری ئەوە دەبین، پاش نەمانی سەدام عیراق ئارام بمینێتەوە. من دەزانم پێشنارەکەتان چەکداماڵینی سەدامە، جا ئێمە چەکی بکەین یان خۆی بیکات ... بەڵام ئەو بە هەموولایەك پێکەنی. بەڵام شیراك وڵامی دایەوە، ئەوەی ئێمە مەبەستمانە گەمەکردنە بە ئاگرە لە ناوچەکە. ئەو ناوچەیە خۆیان هەست بە ململانێ دەکەن لەگەڵ خۆرهەڵات. ئێمە ناتوانین ناوچەکە ئارام راگرین، باجی زۆر لە ناوچەکە دەدەین، دەبێ ئێمە چەکی عیراق داماڵین و مەرجی لەسەر بکەینە ماڵ، ئەگەر بڕیاری شەڕکردنی بکەین ئەوە ئەو بەهێزدەکەین و پەلاماری هەموو جیهان دەدات.

شیراك دووبارە مەترسی هێرشەکەی سەر عیراقی خستەوە روو، بەبۆچوونی ئەو تەقینەوەکە جەمسەرەی سێلایەنی بەغداو دمشق و تاران بەهێزدەبێت، راستە شەڕەکە بردنەوەی دیارەو شکانەکەش زانراوە، بەڵام دوارۆژو ئەنجامەکەی کارەساتی لێدەکەوێتەوە، رەوشێکی زۆر جیاوازتر لەو رۆژە دێتە ئاراوە. دووبارە لە ٨ ی ئۆکتۆبەر سەرۆك بۆش، تەلەفۆنی بۆ سەرۆك شیراك کردەوەو لە قسەکانیدا بیانۆکانی شەڕەکەی بۆ دووبارکردیتەوە، بەڵام شیراك دووبارە بژاری دانوستان و دیداری لا باشتر بووە، لەگەڵ بەکارهێنانی هێزنەبووە. تا دوا ساتەکانی ئەو رۆژانە ململانێی سیاسی زۆر گەرم لە نێوان واشنتۆن و پاریس

هەبوو، پاریس بەو راپۆرتانەی لەبەر رۆشنایی هەواڵگری ئەمریکی لە رۆژنامەکانی ئەمریکی بڵاودەکرانەوە نیگەران دەبوو، ئەو زانیارییانەی بڵاودەبوونەوە بەراستی نەدەزانی، زۆریان لەسەرئەوە نوسی، گوایە فەرەنسا لە ساڵی ١٩٩٨ ەوە چەند فتیلەی تایبەتی بەچەکی ناوەکی بە عیراق داوە، فەرەنسا لە وڵاتانی وەك رووسیاو عیراق و کۆریای باشوور کۆلۆنی زۆری قەدەغەی کردیتەوە.

شیراك توانی الاسد رازی بکات:

تا دەرچوونی بڕیارەکەی ئەنجومەنی ئاسایش، سەرۆك بۆش بەردەوام پەیوەندی بە شیراك هەبووە، دومینیك دو فیلبان و کۆلن پاول، بەیەکەوە کۆکبوون لەسەر پرۆژەی بڕیارێك دەربچێت هێز دەرحەق بە عیراق بەکارنەهێت. شیراك لە دیداری لوتکەیی ئیتالی فەرەنسی گەڕابۆوە، لەو دەمەدا بۆش پەیوەندی پێوەکردبوو، تا بۆ بەیانی کۆدەنگی بڕیارێك دەستەبەر بکات. پاش ئەوەی شیراك توانی سەرۆکی سوری رازی بکات، بڕیاری ژمارە ١٤٤١ بە کۆی دەنگ لە ئەنجومەنی ئاسایش دەرچوو. پاش دەرچوونی بڕیارەکە هانس بلیکس و محمد البرادعی کەوتنەوە کارو پشکێنەران سەردانی بەغدایان کردووە، گەیشتنەوە بەغداو ئاستەنگیان نەهاتە پێش، دەستەڵاتدارانی عیراقی ئاسانکاری زۆریان بۆ تیمەکان نیشاندا. لە ٢١ ی نۆڤمبەری ٢٠٠٢ سەرۆك بۆش و سەرۆك شیراك لە دیمانەی لوتکەیی نائاسایی پەیمانی ئەتلەسی لە براغ دیداریان بوو، لەو دیمانەیەشدا سەرۆك شیراك، بۆشی هوشیارکردەوە لە مەترسی روودانی ئەو شەڕە چاوەڕوانکراوە، لەو دیدارەدا نەك تەنها بۆشی هوشیارکردەوە، بەتوورەییەوە بە بۆشی وتبوو:

ئەوەی تۆ دەیکەیت، بوار خۆش دەکەیت، تا چەندین تیمی

كۆپیكردن و گچكەكراوی بن لادن پەیدا دەكەن. شیراك رای وابوو كە مۆشكیان لە بەغدا دۆزیوەتەوەو هەڵیانوەشاندیتەوە، ئەو دەیزانی ئەو رژێمە بەرەو رووخان دەچێت، سەدام كەوتۆتە سەرچۆكان، بە تەنها بە ئەمریكاش دەرووخێت.

ژەنراڵێكی فەرەنسی لە واشنتۆن:

لە كۆتایی ساڵی ٢٠٠٢ هەردوو وەزارەتی بەرگری و دەرەوەی فەرەنسی پاڵپشتی سەد لە سەدی ئالیزیی كردبوو ..؟ هەندێكیش لە وەزارەتی دەرەوە، رایان وابوو لێدانەكەی عیراق لەلایەن ئەمریكاوە دەبێت و گەڕانەوەی بۆ نییە، بۆیە هێزەكانی فەرەنسی بەناچاری لە كۆتاییدا بۆ چوونە ناو وڵاتی عیراق بەشداری دەكەن.

بەپێ وتارێكی یاریدەری پێشووی سەرۆك بیل كلنتۆن، جیمس رۆبن فیلبان لە دانیشتنێكی تایبەتدا پێ راگەیاندبوون، ئەگەر دەوڵەتی عیراق ئێمە تووڕە بكات، ئەوە سوپای فەرەنسی بەشداری هەڤاڵبەندی سەربازی دژ بە عیراق دەكات، سەركردایەتی بە هەموو پێشهاتێك ئامادەیی هەیە بەشداری بكات، ئەگەر رووسیا یان چین بڕیاری دووەمیش راگرن.

ژەنرال جۆن جافیار بە نهێنی لە ١٦ ی دیسەمبەر سەردانی واشنتۆنی كردبوو، لەو سەردانەدا بەشداری كۆبوونەوەی بنتاگۆنی كردبوو، بۆ باسكردنی ئەگەرەكانی شەڕەكەیان دژ بە عیراق. لە سەرەتای زستانا ئەمریكییەكان ١٠٠ هەزار سەربازیان رەوانەی كەنداو كردبوو، ئەو هێزەش بریتی بوو لە دوو فرۆكە هەڵگرو ٥١ دەزگا و ٦٠٠ فرۆكەی شەركەرو سەدان هیلیكۆپتەرو ٧٠٠ تانك. لە ٢٤ ی دیسەمبەرا بانگكردنی سەربازیەكەشی تەواوكەری پێشهاتەی شەرەكەبوو، لەوانەش هەزارەها سەربازو ئەفسەریشی رەوانەكردبوو.

ئیمرۆش سەرۆكی فەرەنسی دەڵێت، بوونی ئەو هێزە زۆرە لەسەر سنووری عیراق سەرەتای دەستپێكردنی شەرەكەبوو، لە ١٣ ی ینایر مۆریس قوردولت مۆنتانی ناردبووە واشنتۆن، تا دیمانەی كۆندالیسا رایس ئەو دەمانە راوێژكاری سەرۆكی ئەمریكی بوو بكات، رایس بە مۆریسی وتبوو، لابردن و نەمانی سەدام حوسین بەرنامەی ئێمەیە، ئەگەر نەروات، ئێمە لە وڵاتا دەریدەپەرێنینە دەرەوە.

شیراك بەردەوام خەریكی ئەوە بووە، ئەمریكا رازی بكات شەری عیراق نەكات، چونكە ئەو شەرە تەقینەوەی گەورەو ترسناكی لە ناوچەكە لێدەكەوێتەوە.

پێی وتبوون، ئێوە دەتانەوێت دیموكراسی بچەسپێنن ..؟؟ زۆرباشە دیموكراسی بە پرۆسەی هەڵبژاردن دەبێت، ئەگەر بە هەڵبژاردنیش كار بكەن، ئەوە شیعە زۆرینەی وڵاتن، ئەوان دەبەنەوە، بە بردنەوەی هەڵبژاردنیش شیعە دەستەڵاتی وڵات وەردەگرن، دیارە ئەوەش دیموكراسی ناگەیێنێت، كەواتە لۆژیكی تۆ بەرهەمی نەبوو.

شیراك ٣٦ جار بە بۆشی وتووە، با پشكێنەرەكان لە عیراق نەگەرێنەوە، بواریان بدە كاری خۆیان بكەن، كارو بەرنامەی ئەوانە سەدام حوسین لاواز دەكات، ئەو رژێمە بە هەر شێوەیەك بێت دەرووخێت. ئەمریكیەكان بڕوایان بە شیراك نەكردبوو، زۆری كۆشش كردبوو سوپاكەی عیراق هەڵنەوەشێنێتەوە، ئەگەر ئەو سوپا نەمینێت، كێ ئەو وڵاتە دەپارێزێت، ئەو سوپایە هەموو شتی بۆ دەكردن، هەردوولا بۆچوونی جیاوازیان هەبووە بۆ جێبەجێكردنی برگەكانی بریاری ژمارە ١٤٤١.

بەشی كۆتایی:

هەواڵگری پرۆپاگەندەی بڵاوكردەوە گوایە سەدام منی كڕییوە:

لە رۆژی ١٧ ی ینایردا ئەمریكییەكان هێدی هێدی لە پاریس تووڕەتر دەبوون، بلیكس و البرادعی هەردوو بەرپرسە گەورەكەی پرۆسەی پشكنینی نێونەتەوەیی، بەدوای چەكی ناوەكی عیراقی هاتنە پاریس، سەردانی سەرۆك شیراكیان كرد، لە دیمانە رۆژنامەگەرییەدا سوپاسی سەرۆكیان كرد بۆ دیدارەكەیان. البرادعی لە بەشێكی لێدوانەكەی لەو دیمانەدا، دووپاتیكردەوە كەوا فەرەنسا رۆلێكی گرنگی بینبووە، چونكە فەرەنسا لە پێشەوەی كاروانی چەكداماڵینی عیراق بووە، لەو چەند هەفتەیەو لە مانگی داهاتووش هەمان رۆلی سەرەكی دەبینێت. واشنتۆن بەپەیوەندی پتەوی نێوان راوێژكاری ئەلمانی گیرهارد شرۆیدرو سەرۆكی فەرەنسی جاك شیراك دڵگران بوون، لەهاوینی ساڵی ٢٠٠٢ دا شرۆیدر هەڵمەتی هەڵبژاردنی بە نارەزاییبوونی شەڕكردنی عیراق دەستپێكردبوو، وتارەكانی بۆنی دژایەتی ئەمریكای پێوەبوو، كە لە هەڵبژاردنەكەی سەركەوت، لە سەرۆك شیراك نزیك بۆوە، ئەو زووتر هەر لە ساڵی ١٩٩٨ ەوە پەیوەندییان بەیەكەوە ساردبوو، كێشەی نێوان ئەو دوو وڵاتە لەسەر سیاسەتی كشتوكاڵی بووە، فەرەنسا رامانی لەسەر ئەلمانیا ئەوەبوو، گوایە ئەو وڵاتە پێگەیەكی پایەداری لەنێو دامەزراوەكانی دەزگاكانی ئەوروپی نییە. هەموو لایەك لە ٢٢ ی ینایردا هەستیان بەوەكرد، ئەو دوو وڵاتە بەرەو نزیكبوونەوە دەچن، ئەوەش لە دیداری یادی پەنجا ساڵەی رێكەوتنی ئالیزی هەستی پێكرا، هەزارەها بەرهەمهێنەری فەرەنسی و ئەلمانی

بەیەكەوە كۆبوونەوە. هەردوو سەركردە بوون و وەرگرتنی هەناسەیەكی نوێیان لە پەیوەندییەكان وەرگرت، ئەو پەیوەندییەش لە ئەنجومەنی وەزیرانی هاوبەشیش ئاماژەی پێدرا، لەو دیدارەش سیماو شێوەیەكی نوێی بە پەیوەندییە هاوبەشەكەدرا.

تەنگژەی عیراق نزیك دەبێتەوە:

كێشەی عیراق دووبارە ئەو دوو وڵاتەی نزیك كردەوە، وەك چۆن سەرۆكی فەرەنسی جاك شیراك وتبووی: ئیمڕۆ جیهان بە ناو تەنگژەیەكی زۆر ئاڵۆز رەتدەبێت، ئەو ئاڵۆزییە هەموو كیشوەرەكان دەگرێتەوە، بەراستی عیراق بوویتە كێشەیەكی گەورەو مەترسی زۆری لە پێشە. شەڕەكە مەرج نییە رووبدات، سەرچاوەی یەكەم و چارەسەری شەرعیش بۆ ئەو تەنگژەییە دەبێ لە نەتەوە یەكگرتووەكانەوە بێت، فەرەنساو ئەلمانیا لەلایەن خۆیانەوە دانوستانیان بەردەوام بووە، تا مەسەلەكە بەئاشتی و دانوستان چارەسەربكرێت. شرۆیدر لە نووسینەوەی بیرەوەرییەكاندا ئاماژەی بەو كێشەیە داوەو نووسیویەتی:

پێش هێرشەكەی ئەمریكا بۆ سەر عیراق، لەماوەی شەڕەكەش پەیوەندی ئێمە لەگەڵ جاك شیراك و فلادیمیر پۆتین زۆر قووڵ و پتەوبوو، زۆر لەیەكتری نزیكبووین، فێری ئەوەبووین چۆن بڕوا بەیەكتری بكەین. لەسەردەمی فەرمانرەوایی ئێمەو سەرۆكایەتی بەرلین لە ساڵی ١٩٩٠ لە لوتكەی یەكێتی ئەوروپیدا، پەیوەندی ئێمە بە سەرۆكی فەرەنسی دوورو ساردیش بووە، بەڵام لە راستیدا نزیكبوونەوە لە كەسایەتیەكی وەك سەرۆك شیراك پێویست بووە، دەبووایە زۆرتر لەو كەسە نزیك ببینەوە، تا باش لە ناخی شاراوەی ئەو بزانین، كردنەوەمان بەرووی شیراك بۆ ئەوە بووە، تا بزانین ئازایەتی و قەناعەتەكانی ئەو سەرچاوەكەی چی بووە.

برنادیت شیراکی هاوسەری سەرۆك رۆلی بینیوە بۆ کردنەوەو ئاشکرابوون لەیەکتری، لەلایەن خۆمانیشەوە ژنەکەم و منالەکانم دەستپێشخەربوون، بۆ دروستبوونی پەیوەندی دووقولی نێوانمان، شیراك خۆشەویستی و سۆزی زۆری بۆ کیژە رووسیەکەمان هەبوو، ڤیکتۆریا ئەوەی ماوەیەك بوو، ئێمە بەخێومانکردبووو کردبوومانە کیژی خۆمان، زوو زوو بە تەلەفۆن بەیەکەوە قسەیان دەکرد، ئەگەر وەرگێرەکەی نێوانیشیان ئامادە نەبووایەو زۆریش لەیەکتری نەگەیشتبووانە هاوسۆزیان دەنوواند.

تەنگژەی ئەوروپی:

ئەگەرچی تەنگژەکەی عیراق، فەرەنساو ئەلمانیای لەیەکتر نزیك کردبۆوە، بەلام لەسەر ئاستی ئەوروپا کێشەیەکی لێکەوتبۆوە، لەسەر ئەو بابەتە ناسکەدا، نامەیەك لە ئوول ستریت ژۆنرالی لە ٣٠ ی ینایر بە ئیمزای تۆنی بیلرو خۆزی ماریا ئەزنارو سیلڤیو برلۆسکۆنی بلاوکرایەوە، لەگەل نامەکەش ناوی سەرۆکی ولاتان و حکومەتەکانی پرتگال و دانیمارك و چیك و هەنگاریاو پۆلونیاشی پێوەبوو، ناوەرۆکی نامەکە سەلماندنی کۆکردنەوەی هەموو ولاتەکان بوو لەسەر قەیرانەکە. ئەو ولاتانە لە برۆکسل لەسەر ئەو یەکێتیە رەزامەندیان لەسەردابوو، دەزگاکانی ئەوروپی و ولاتانی فەرەنساو ئەلمانیا ئاگاداری ناوەرۆکەکەی نەبوون، چونکە ئەو دوو ولاتە بەتەواوی لە مالی ئەوروپییەوە دوورکەوتبوونەوە. شیراك لە لیبیراسیون رایگەیاندبوو، کەوا ئەو بە تەلەفۆن قسەی لەگەل تۆنی بلیرکردووە، لە تەلەفۆنەکەدا بەهیچ ئاماژەیەك باسی ئەو مەسەلەیەی بۆ نەکردبوو، ئەوەش زۆر نامۆیی و سەرسامی پێوەبووە. پاش چەند رۆژێك ولاتانی سلۆڤینیاو سلۆڤاکیا بوونە ئەندامی یەکێتی ئەوروپی، ئەندامیەتی ولاتانی رۆمانیاو

بولگاریاش دوا خرابوو، بەئەندامبوونی ولاتانی کرواتیاو ئەلبانیاو مکدۆنیا رەزامەندییان وەرنەگیرابوو، ئەو برپارەش لە راگەیاندنی فیلینیوسدا کرابوو.

وشەی تەنگژە بەشی گەورەیی رووداوەکەی ئەوروپا ناکات، ولاتانی ئەوروپی لە نێوان نزیکبوونەوە لە ئەمریکاو هاوسۆزییان دووبەش بوون، دەستەیەکیان هاسۆزی بەرنامەکانی بوون، دەستەکەی تریش، هاوسۆزی دامەزراندی یەکێتی ئەوروپایەکی سەربەخۆی دوور لە مەبەست و بەرنامەکانی ولایەتە یەکگرتووەکان بوون.

ئەمریکییەکان گرپیان گرت کە کۆلن پاول لە فبرایری سالی ٢٠٠٥ رایگەیاند، کەوا بۆیان روون بوویتەوە، بەوێنەو بەراپۆرتی تایبەتی و بیستنی تەلەفۆنی بۆیان ئاشکرابووە، کەوا عیراق فرۆکەی هەوالگری بێ فرۆکەوانی شاردۆتەوە، ئەو فرۆکانە ئەوەندە ترسناکن دەتوانن ولاتانی هاوسێ و هەتا ئەمریکاش بەمیکرۆب و بکتریا برشێنن، هەروەها لۆری بارهەلگری گۆمانلێکراویشی بۆ هەمان مەبەست بارکردووە. بەکورتی، عیراق بەقسەی ئەو، دەتوانێت دوور لە راستی، پشکێنەرەکان لەناو ئاردا بخنکێنێت.

گومانەکانی هەوالگری فەرەنسی:

هەوالگری فەرەنسی گۆمانیان لە قسەکانی کۆلن پاول هەبوو، بەرێوەبەرایەتی گشتی هەوالگری زوو کەوتنەخۆ، بۆ بەدواچوونی راستی قسەکانی بەرپرسە ئەمریکییەکە، پاش وردبوونەوەو بەدواداچوون بۆیان روون بۆوە، هیچ نوێکاری و بەلگەی بەرجەستە عیراقی

پێ تاوانبار بکرێت لەئارادا نییە، بەپێ راپۆرتەکەی هەوالگری فەرەنسی، ئەو وێنانەی لە ئەستێرە دەستکردەکانی ئاسمان

وەرگیراون، تەنها بۆ شێواندن و چەواشەکردن و بیانۆی هەڵبەستراوان. بەپێی قسەکانی پاول، بوونی پەیوەندی عیراق بە رێکخراوی القاعدە بەهۆی الزرقاوییەوە بووە، ئەوەش چەند کەسێکی زیندانی دانیان بەوە ناوە، بەڵام هەواڵگری فەرەنسی لە دانپێدانانەکانا، وردبوویتەوەو بۆی دەرکەوتووە، ناوەرۆکی قسەکانیان ئەوەی تێدا بەدی ناکرێت. هەواڵگری فەرەنسی هاوسۆزی شرۆڤەکانی هەواڵگری ئەمریکابووینە، کە دوودڵ بووینە لەوەی، ئەو لوولانەی عیراق کریویەتی بۆ پیشەسازی ناوەکی بەکاردەهێنرێت.

سەرۆکی ئەمریکی لە شەشی فبرایردا، بەروونی بە سەرۆکی عیراقی راگەیاندبوو، کەوا گەمەکە دیارە، چونکە کۆلن پاول بەبەڵگە بۆی سەلماندین کەوا عیراق چەکی ناوەکی هەیە، بەڵام سەرۆك شیراك بۆ رۆژی دوایی لە حەوتی فبرایردا، لە سەعات پێنجی ئێوارە تەلەفۆنی بۆ سەرۆکی ئەمریکی کردبوو،

پێیوتبوو، پێویستە خۆتان لەو شەڕە دووركەنەوە، چونکە پشکێنەرەکانی وتویانە، هەندێ شتمان دەستکەوتووەو چاوەروان بن، بۆیە پێویستە چاوەروانی ئەوان بکەین باشترە. ئەوەش لە وڵامدا وتبووی:

سوپاس شیراك تۆ پیاوێکی گونجاوی، من رێزی ئەو سۆزو هەستت دەگرم، ئێمەش شەڕ ناخوازین، بەڵام دەبی ئەوە باش بزانیت، کەوا سەدام پیاوێکی ترسناکەو راستەوخۆ مەترسی لەسەر گەلی ئەمریکی هەیە.! پاش ئەو رستە وشکە، شیراك لەوە تێگەیشت کەوا ناتوانێت سەرۆك بۆش راگرێت، بۆیە بەناچاری بیری لە قۆناخی پاش شەڕەکە کردەوەو بە سەرۆك بۆشی وتبوو:

پێویستە لە خودی خۆمان بگەڕێن.! سەرۆك بۆشیش وڵامی دابۆوە:

ببورە ئێمەو ئێوە بە دوو شێوەی جیاواز بیردەکەینەوە، من

سوورم لەسەر جێبەجێکردنی ئەوەی بڕوام پێیەتی.! پاش ئەو وڵامەش سەرۆك شیراك، بیانۆی بۆ راگرتنی شەڕەکەی باسکردبوو، بەڵام تەلەفۆنەکەیان بەو شێوەیە کۆتایی پێهێنابوو:

بە کورتی ... دوو بۆچوونی جیاوازمان هەیە، رێزمان بگرن..!

لەماوەی نۆ هەفتە دووبارە، ئەو دوو سەرۆکە تەلەفۆنیان لە نێواندا نەمابوو، ئەمریکا کۆششی بەردەوام بوو تا بیرو بۆچوونەکانی فەرەنسا بگۆڕێت، تا ١٥ ی ئەپریلی ساڵی ٢٠٠٣ جۆرەها شێوەیان بەکارهێنا. جۆرەها شێوەی پرۆپاگەندەی ئەمریکی بڵاوکرایەوە، بۆ نمونە هەواڵگری ئەمریکی پرۆپاگەندەی وایان بڵاوکردەوە، کەوا سەدام حوسین سەرۆك شیراکی کڕییوە، ئەوەش هیچ کاری لە هەڵوێستی شیراك نەکردو هیچ گۆڕانی بەسەردا نەهات. بەرووی ئەو فشارانەوە سەرۆك شیراك وتبووی:

ئەمریکا کار بۆ بەرنامەکەی دەکات، عیراق و جیهان هەموو دەتەقێنێتەوە، چونکە شەڕی ناوخۆ کێشەکان چارەسەر ناکات، ئیمرۆ ئەوەشمان بەراستی هاتەپێش. ئەلمانیاو فەرەنسای دابڕاو لە ئەوروپا پشتیوانی زۆریان لە فلادیمیر پۆتینەوە هەبوو، لە رۆژی دووشەممەی ١٠ فبرایردا، سەرۆك شیراك پێشوازی لە سەرۆکی رووسی کردبوو، کە لە سەردانەکەی ئەلمانیاو دیداری راوێژکاری ئەلمانی گیرهارد شرۆیدر گەرابۆوە، ئەمریکا کۆششی زۆری بە رووی هەرسێ هەڤاڵبەندییە ئەوروپییەکان کردبوو، ئەوانیش لەلایەن خۆیانەوە جەختیان زۆر لەسەر کۆفی عنانی سکرتێری نەتەوە یەکگرتووەکان کردبوو، تا بەردەوام بن لەسەر جێبەجێکردنی بڕیاری ژمارە ١٤٤١ بۆ چەك داماڵینی عیراق. ئەو سێ وڵاتە هاوشانی وەکالەتی وزەی ئەتۆمی و پشکێنەرەکان بوون، بۆ بەردەوامبوونیان بۆ دۆزینەوەی رێگاچارەیەکی ئاشتیانەی مەسەلەی چەککردنی عیراق و هەڵنەگیرسانی شەڕەکە، با شەڕەکە دوا بژاربێت. شرۆیدرو پۆتین پشتیوانی تەواوی سەرۆك

شیراکیان کردبوو، رۆلی رووسیا لەبەر ئەندامیەتی هەمیشەیی ئەنجومەنی ئاسایش زۆر گرنگ بوو، چونکە ئەندامیەتی وڵاتی ئەلمانیا دائیمی نەبوو، دوو وڵاتی تری ئەندامی ئەنجومەنەکەش، برازیل و شیلی پشتیوانیان بۆ شیراك هەبوو. شیراك وتبووی، من شانازی زۆرم بە سەرۆکی ئەو دوو وڵاتە هەبوو، چونکە ئەو دوو سەرکردەیە، بەردەوام فشاریان لەسەر سەرۆکی ئەمریکی هەبووە، رۆژانەش بە تەلەفۆن هەرسێکان بەیەکەوە لەگەڵ سەرۆکی شیلی لەسەر ئەو مەسەلەیە قسەیان کردووە.

لە رۆژی ١٤ ی فبرایری ٢٠٠٣ دۆمینیك دوفیلبان وتارێکی گرنگی لە نەتەوە یەکگرتووەکان پێشکەشکردبوو، لەو رۆژەبوو کە چاورەوان دەکرا، پشکێنەرانی نێونەتەوەیی دوا راپۆرتی خۆیان ئاراستەی نەتەوە یەکگرتووەکان بکەن، دۆمینیك دوفیلبان لە وتارەکەی وتبووی:

لە تەلاری نەتەوە یەکگرتووەکاندا، پێویستە ئەوە بسلمێنین ئێمە پارێزەرانی هۆشی مرۆڤایەتین، گەورەترین ئەرکمان لەسەرشانە، ئەویش بەئاشتی کۆشش بکەین، بۆ چەکداماڵینی عیراق، ئەو وڵاتە لە ناخی رەگی قووڵی مێژوودا هەیە، ئەوروپاکەی منیش کۆنە، زۆری لە ئیستعمارو بەربەریەت و شەڕ بەسەرداهاتووە، پێتان دەڵێت، ئەو وڵاتە

لەبیرناکرێت، زۆریش لە شەڕکەرانی ئەمریکا ئەوە بەکۆشش دەزانن بۆ ئازادی، ئەو وڵاتە زۆر بەرووی مێژوو وەستاوە، هاوشانی پیاوان وەستاوە، داواکارە دەست لەناو دەست بن، هاوشانی کۆمەڵەی نێونەتەوەیی بن، بۆ جیهانێکی باشترو هاوکار.

دومینیك لەلایەن ئیدارەکەی خۆییەوە باش هاندرابوو، چونکە بڕوای وابوو، فەرەنسا پاش ١٤ ی مارس وەك خۆی نامینێتەوە، فەرەنسا دەچێتە پاڵ ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکی، هەروەها لەسەر خوانێکی چەند رۆژنامەنووسێك، لە پەراوێزی

کۆبوونەوەیەکی نارەسمی لە ١٧ ی فبرایردا لە برۆکسل، ئەوەشی وتبوو، کەوا ئەو گەمەیە بەردەوام دەبێت. پاش چەند سەعاتێك لە دوای دیدارە ئاساییەکەدا رۆژنامەنووسەکان، بە سەرۆك شیراکیان راگەیاندبوو، کەوا دوفیلبان ئەو جۆرە قسانەی کردووە، ئەوەش تووڕەی کردبوو و وتبووی:

من بەرپەرچتان دەدەمەوە، ئەوانە قسەی ڤالان، ئەوەشی لە پێش چاوی ئێوە پێدەڵێمەوە، ئەو زانیارییەی هیچ سەرچاوەی نییە، پێویست بە وڵامدانەوەش ناکات، چونکە هەڵەن و دوورن لە راستی و شێواون.

لە رۆژانی ٠٣٠٤٢٠٠٧ەوە تا ١٠٠٤٢٠٠٧ لە رۆژنامەی (القبس) ی کوێتی بڵاوبوویتەوە.

وێنەکان:

دیستان (لە چەپەوە) لێرە بە ناشیرینی لەگەڵ شیراک جولاوەتەوە، کە کراوە بە سەرۆک وەزیران.

که شیراک پۆستی سەرۆکی حکومەتی وەرگرتووە.

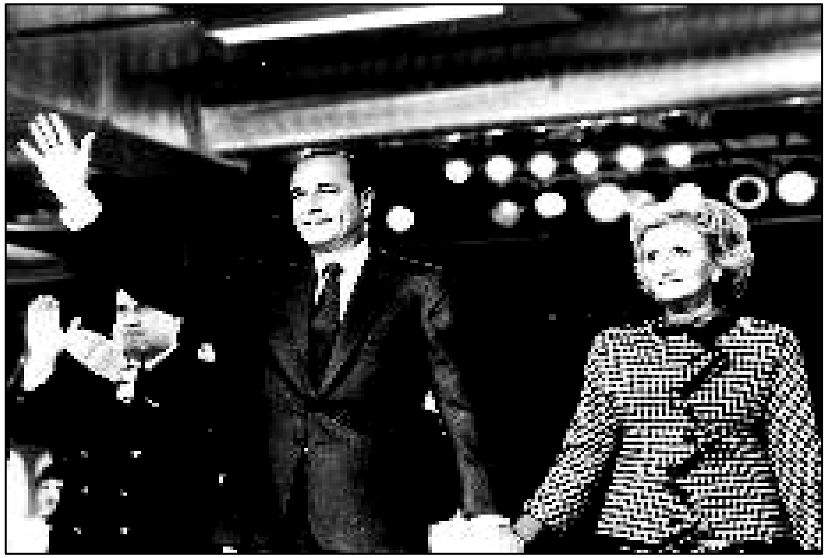

شیراک لەگەڵ سارکۆزی لەساڵی ٢٠٠٤ کە وەزیری دارایی بووە.

شیراک الاسدی رازی کرد تا دەنگ بە بریارەکەی ١٤٤١ بدەن.

شیراک و شرۆیدرو ژنەکانیان.

سارکۆزی لە نویلیەوە بۆ ئەلیزی

نووسینی : برونو جودی و لودوفیک فیکۆن

سەرکەوتنەکەی ئەو بۆنی تۆڵەشی لێوەدەهات. بەو سەرکەوتنەی رۆژی شەشی مایۆی ٢٠٠٧، ئەو پیاوە تەمەن ٥٢ ساڵییە گەیشتە ناو کۆشکی ئەلیزی. سی ساڵە سەرۆک کۆماری وا گەنج لە فەرەنسا نەگەیشتووتە ئەو پۆستە، ئەو سەرکەوتنە پاش شەڕێکی دژواری دوورودرێژ لەگەڵ جاک شیراک، بەدەست هاتبوو.

سارکۆزی بۆ گەیشتن بەو کۆشکە ژیاو خەباتی کرد، کۆششی زۆری کرد، تا بگاتە پلەیەکی شکۆدار، تا بەشانازی بژیت، چونکە ئەو لە مناڵیدا لەبەر بێباوکی زۆر بێنازبووە، لەبەرئەوەی بە رەچەڵەک هەنگاری بووە، بۆیە کۆششی بۆ سەلماندنی هاووڵاتیبوونیشی دەکرد، وەک چۆن خۆی حەزی دەکرد بۆ جاری دووەم نازناوی دوو خوێنیەکەی بڵێتەوە.

سارکۆزی دوودڵ نەبوو ژیان و ئەزموونەکەی بخاتە بەرچاوی میدیا، ئەو پرۆسەیەی ئەو هیچ بەرپرس و سیاسەتمداریتر ئەوەی نەکردبوو، بۆیە ژیانی خۆی بەپارچەپارچەیی لەسەر لاپەرە رۆژنامەو گۆڤارەکان دۆزییەوە. ئەو دوو نووسەرە برونو جودی و لودوفیک فیکۆن، ویستوویانە لەو کتێبەدا کە بە زەنجیرە لە رۆژنامەی (القبس) بڵاوکراوەتەوە، نەخشەی بەرنامەی گەیشتنی سارکۆزییان بکێشن، کە چۆن گەیشتە ئەو پۆستە، کە دروشمی ئەوەی بەرزکردبووە، کەوا فەرەنسا تەنها بۆ فەرەنسیەکانە ... و بەس.

سارکۆزی کە ٥٣% دەنگی فەرەنسیەکانی لە هەڵبژاردنا وەرگرت، بووە سەرۆکی فەرەنسای ژمارە شەشەم. لەو شەڕە دژوارەی بەرووی کەسایەتیەتی سۆسیالیست سیگۆلین روایال سەرکەوت. ئەستەنگی زۆری هاتە پێش، نائومید دەبووە، سیسیلیا ژنی شەرمەزاری زۆری بۆ پەیداکردن، شکستی سیاسی گەورەی

رووبەروو بوونەوە، بەڵام ئەو بەرگەی هەموویانی گرت، خەونەکەی هاتەدی، گەیشتە ئەو کۆشکە، سیسیلیا ژنیشی گەیاندە ئاستی پلەی خاتوونی یەکەمی فەرەنسا..؟!! بەوەش تۆڵەی خۆی لە زۆر بوارو کەسایەتی و رووداوەکان سەندەوە.

(من فەرەنسییەکی گچکەم، خوێنیشم ئاوێتەیە). بەو دەستەواژەیە لەبەردەم هەزارەها دۆستە راسترەوەکانی، لە ١٤ ی ینایر وتەکەی دەستپێکرد، ویستی بەو وشانە لاپەرە شاراوەکانی خۆی هەڵداتەوە، نهێنیەکانی ئاشکرا بکات، ئەو کەسەی لە باوکێکی هەنگاریاوە هاتبوو، بەڵام ئاگادارو شارەزاو دەربازی بۆ رێکەوت و بوارەکانی بۆ کرانەوە.

پێنووسی هنری کوینو نازناوی

(مناڵەکە ئاوارەکەی) بۆ دانابوو، بەڵام ئەو ئازایانە هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی بە ناوی من فەرەنیسیەکی گچکەم، بە خوینی تێکەڵ هاتە مەیدانەوە، بە شانازیی بە راسترەوەکەیەوە ئەو نازناوی بە خۆی هەڵگرت.

بە بەژنە کورتە ١٦٥ سانتیمەتریەکەی و بە خوێنە سلاڤیەکەی، هاتە پێشەوە، ئەو لە ناخەوە هەموو دەمێ خوێنی خۆی بە بێگانە ناسیووە، وەک بێگانەیەک لە فەرەنسا ژیاوە، بەڵام ئەو تا دوا پەنجەکانی پێیەکانی ئەو وڵاتەی خۆشویستووە، خەونیشی ئەوەبووە رۆژێک سەرۆکایەتیشی بکات، ئەو وڵاتەی (بوسکا سارکۆزی) باوکی لە ساڵی ١٩٤٤ وەرگرتبوو، پاش ئەوەی ئیشتراکیەکان لە هەنگاریا ئەوەیان وەک گەورە ئورستقراتێک لە وڵاتا دەرپەڕاندبوو.

لەسەروبەندی جەژنی لەدایکبوونی ٥٢ ساڵی لەدایکبوونیدا سارکۆزی خۆی ئامادەدەکرد خەونی پیاوە گچکە فەرەنسییە خوێن تێکەڵاوەکە بهێنێتە دی، تۆڵەی خۆی بکاتەوە، کورتی باڵەکەشی ئازاری زۆری داوە، بە مناڵیش لەبەر ئەو هۆیە زۆریان

ئەشکەنجەداوە، ئەو پیاوەی بەنیازی تۆڵەکردنەوە هاتووتە میدان، سارکۆزی لە ٢٨ ی ینایری ١٩٥٥ لە پاریس
لەدایکبووە، برایەکی گەورەترو یەکێکی گچکەتری هەبووە، گەورەکەی ناوی گیلۆم
(بەرێوەبەری پێشووی میداف، گچکەشی پزیشکی منالان، زانا لە بایولۆژی).

سارکۆزی لەبنەماڵەیەکی نەجیب زادەی لادێی لەدایکبووە، باوکی لە لایەن سوپای سوور لە ساڵی ١٩٤٤ لە هەنگاریا دەرکراوە، لە تەمەنی ١٩ ساڵییدا سەرەتا هاتووتە ولاتی نەمسا، باوکی خەونی ئەوەی هەبوو بگاتە ئەمریکا، بەڵام سەربازێکی بۆقی شەرەف بیرۆکەکەی گۆرییەوە، بۆیە پسولەیەکی هاتنە ناو فەرەنسای بۆ پەیدا دەکات.

بال سارکۆزی سێ ساڵ لە تیمی بۆقی سەربازی فەرەنسی لە شاری مرسیلیا دەمینێتەوە، زۆری نەمابوو شەڕەکەی هیندی ـــ چینی بەرەو کۆتایی دەرۆیشت، کە سوپای فەرەنسا پێویستی بە کارەکەی ئەو نەما، تەمەنی ئەوەندە گەورە نەبوو کە لە سوپا دووربکەوێتەوەو تەنها بژیت. لە دەرەوەی سوپا ناوی باوکی سارۆزی لە بال ناغی بوسکا سارکۆزی بووە بە بال سارکۆزی. بال سارکۆزی لە یەکی دیسمبەری ساڵی ١٩٤٨ گەیشتووتە پاریس، تەنها یەک فرنگی لە گیرفاندابووە، خێزانەکەی لە بودابست جێهیشتبوو. پاش پەنجا ساڵ بال سارکۆزی ئاشکرای کردووە، ئەو وەک کەسێکی بێلانەو بێپارە گەیشتووتە ئەو شارە، وەک پەناهەندەیەکی پۆلیتک و راکردوویەک لەدەستی جەورەکانی ستالین لەو شارە بەناچاری گیرساوەتەوە، لەو دەمانەدا ئەو ژنە وەریدەگرێتەوە.

بال سارکۆزی بە ئازادی لەو شارەدا دەسورێتەوە، لە بواری پرۆپاگەندە کار دەدۆزێتەوە، لەو بوارە زەوقی کارو چالاکی

دەدۆزێتەوە، هەر لەو شوێن و لە بوارەدا (ئەندری) بەهۆی خوشکیەوە دەناسێت، لە یەکەم دیمانەدا شەیدای دەبێت، بەو دیدارە یەکسەر دەکەوێتەوە داوی خۆشەویستی راستەقینە.

ئەندری مالاەی خوێندکاربوو، یاسای دەخوێند، کیژی دکتۆرێکی ناسراوبوو، ماڵیان لە گەرەکە جوانەکەی خۆرهەڵاتی پاریس بوو، ئەو خێزانە لە هوتێلێکی تایبەتی نازداری گچکە لە بازنەی ١٧ دەژیان، وردتر لە گەرەکی فورتونی، ئەو شوێنەش زۆر لە کێلگەی مونسو دوور نەبوو.

ئەو دوو گەنجە لە ساڵی ١٩٥٠پرۆسەی هاوسەرگیریان پێکوەنابوو، لە شوقەکەی (فلات) دکتۆر مالاە گەیشتە تەنیشت خۆشەویستەکەی، کیژەکە کە شووی کردووە وازی لە خوێندنەکەی هێناوە، بۆ پشتیگیری (بۆل) وەک خۆی حەزی دەکرد بەو ناوە بانگی بال بکات، دەزگایەکی پرۆپاگەندو راگەیاندن دەکاتەوە.

کە ئاژانسەکەی کردووە سارکۆزی باوک دەرگای بە روودا کراوەتەوە، پرۆژە لە دوای پرۆژە بە روویدا دەکرێتەوە، ژیانیان بەرەو ئارامی دەروات، سێ کوریان دەبێت، لەوانە گیلۆم لە ساڵی ١٩٥١، دووەمیان بە ناوی نیکۆلا لە ساڵی ١٩٥٥ بوو، کە باوکی حەزی کردووە بە ناوی ستیڤان بانگی بکات، سێیەمیان لە ساڵی ١٩٧٥ بە ناوی فرانسوا بووە.

بال بەناو باوکی ئەو منالانەبوو، وەک باوک بە ئەرکی خۆی هەڵنەدەستا، بەردەوام ژن و مێردەکە شەڕیان بووە، ئاگایان لە ماڵەوە نەبووە، لەگەڵ بێدەنگی منالەکان و ئاژاوەی بەردەوامی ئەو خێزانە تەلاقی لێ هاتووتە کایەوە.

جیابونەوەکە سارکۆزی کوری داوەشاند:

نیکۆلا تەمەنی نەگەیشتبووە پێنج ساڵیش کە دایک و باوکی لەیەک جیابوونەتەوە، لەو تەمەنەدا ئەو منالە سەرگردانە دووچاری کاردانەوەکەیەکی دەروونی خراپ بوو. بەڵام دایکی وەک

مناڵەکانی باسیان کردووە، گەراوەتەوە سەر خوێندنەکەی خۆی، بەڵام ئەمجارە دایکی سێ مناڵ، لە یاسا دەستی داوەتەوە خوێندن، بەسەرکەوتوویی دبلۆمی لە یاسا وەرگرتووە، لە کتێبی (دەستەڵات شەهوەتی لە دواوەیە) رۆژنامەنووس کاتین نای بە ژنێکی ئازا ناوی دایکی سارکۆزی هێناوە.

نیکۆلا زۆر لە دایکی نزیک بوو، بەڵام دوورکەوتنەوەی باوکیشی کاریگەری زۆری لەسەر هەبوو، چونکە ئەو دەمانە لە فەرەنسای بەرژاوا کاسۆلیک لە سەرەتای شێستەکانی سەدەی رابردوو بێباوکی و دایک تەڵاقدراو شوورەیی بوو. ئەگەرچی ئەو سێ کورەکەی ئارام و باشیش دەژیاند، بەڵام لەناو هاورێیەکانیان لە قوتابخانە بە بێباوک ناویان هاتووە، سەرکۆنەش کروان.

نیکۆلا سارکۆزی جارێکیان ئەو راستیەی بۆ رۆژنامەنووس ئاستیل دۆنیس ئاشکراکردبوو، کەوا لە رۆژانی هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنا لە کەنالی ئیم ٦ بڵاوکرایەوە، ئەو لە تەمەنی مناڵی خۆی زۆر نارەحەت بووە، هەرگیز ئازاد نەبووە، خۆشگوزەران نەژیاوە. کە لە کاروانی سیاسی بەرەو پێشەوە رۆیشتووە، پرسیاری ئەو مەسەلەیان لێکردووە، ئەو زۆر بەئاسایی وڵامی داونەتەوە، کەوا باوکی زۆر پەراوێز ژیاوە، هەستی بەبوونی ئەو نەکردووە، تا رادەیەک پێویستی بەوەش نەبووە، بڵێ من لەو قۆناخەدا هەستم ...... ئەوەش لە نووسینەکانی ئەوانەی ژیاننامەیان تۆمارکردووە، رەنگی داوەتەوە.

ئەگەرچی نیکۆلا باسی رۆژە تاڵەکانی ژیانی کردووە، بەڵام گیلۆمی برای وتوویەتی، لە راستیدا ژیانی نیکۆلای برام وەک زۆلا نەبووە، زۆلاش ئاماژەیە بە رۆماننووس (ئەمیل زۆلا) ، لەلایەن خۆشەیەوە دایکیشی ئەوەی بۆ راست کردیتەوەو وتوویەتی:

کەوا ئەو لەگەڵ برایەکانیدا خۆش ژیاوە، لە ژیانیدا کەموکوری نەبووە، ماڵەکەمان لە ناوچەی بازنەی ١٧ گواستەوە ناوچەی

نویلی لەسەر کەناری رووباری سین، لە فلاتێک لە شەقامی دیگۆل دەژیاین، ماوەی پشوودانەکانیشمان لە (بونتایاک) بەسەربردووە، ئەو شوێنەش شوێنێکی ئارامی گەشتوگوزاری بووە، بۆیە پێویست ناکات ئەو کورە ئەوەندە بنووزێتەوەو بۆ رابردووی بگرێت.

سارکۆزی باوک، سێ جاریتر ژنی هێناوە، لەدواییدا لە فەرەنسا بەرەو وڵایەتە یەکگرتووەکان کۆچی کردووە، لەوێ دوو مناڵی بە ناوی (کارولین) و (ئولیڤی) بووە، نیکۆلاش ئەو دووانەشی بە خوشک و برای خۆیانی دەزانی. بال، بەهۆی دایکانەوە ئەندری چاودێری قۆناخەکانی خوێندنی مناڵەکانی خۆی لە دوورەوە دەکرد.

هۆگربوون بە باپیرییەوە:

ئەو کورە هەزرەکارە لەبەر بێباوکی هۆگری باپیری ببوو، باوکی دایکیان، مناڵەکانی گرتووتە باوەش و چاودێری خوێندنی کردووە، بەتایبەتی کورە ناوەندییەکەیان، (بینیدکت) ی باپیری لە وتارەکانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی زۆر لەلایەن سارکۆزییەوە ناوی هاتووە. لە ئاهەنگی سەرەتای ساڵی ٢٠٠٧ لە (ئیسیل مولینو) نیکۆلا بۆ ئامادەبووانی ئاهەنگەی گێراوەتەوە، کەوا ئەو لەگەڵ بینیدکتی باپیری بەیەکەوە پلیتێ مترۆیان برییووەو بەجووتە چوونەتە سینەما، لە پارکەکانیش بەیەکەوە پیاسەیان کردووە، لە ساڵۆنە نزیکەکانی ئەو سینەمایانەدا قاوەیان خواردیتەوە، بە سۆزو وەفاوە ناوی هێناوە. ئەو پیرەمێردە لە دڵی ئەو جێگای تایبەتی هەبووە، ئەو کەسێکی دیگۆلی بووە، لەوە خۆشەویستی ژەنرالی کەوتووتە دڵیەوە، بە واتایەکیتر ئەو یەکەم کەس بووە، دەرسی سیاسی ئەوی داوە.

ئاژاوەکانی ناو قوتابخانە:

سارکۆزی لەبەرئەوەی خوێندکارێکی ئاژاوەگێڕو بەجوولە بووە، بۆیە هاورێشی کەم بووە. هەر بەوە نەوەستاوە کەوا شەڕی بە هاوپۆلەکانی فرۆشتووە، شەڕی بە گیلۆمی برا گەورەکەی، کە بەژنیش لەو درێژتربوو دەفرۆشت. کورتی باڵاکەشی مایەی نیگەرانی بووە بۆ ئەو، لەبەرئەوەش خەمی زۆری خواردووە. لەبەرئەوەی دایک و باوکیان جیابوونەوە، بۆیە لەناو هاورێیە خۆشگوزەرانەکانیدا هەستی بە شەرم و نارەحەتی کردووە. کە ئەو ژنەو مێردە لەیەک جیابوونەتەوە، ژنەکە مناڵەکانی لەگەڵ خۆی بردۆتە نویلی، بەدروستی لە شەقامی ماریشو نیشتەجێیکردوون، لە خوێندنیدا سارکۆزی خوێندکاریکی زۆر دیارو زیرەک نەبوو، ئاستی مامناوەندی بووە، بەڵام بکالۆریای لە زانستەکانی ئابووری بەدەستهێناوە، تا لە ساڵی ۱۹۷۳ لە زانکۆی (نانتیر) بۆ خوێندنی یاسا وەردەگیرێت. لەو کاتانەدا سارکۆزی لە دوارۆژی خۆی و خوێندنەکەی دڵنیانەبوو، نەیدەزانی ببێتە پارێزەر، یان وەک ژورنالیستێک کاربکات، چونکە ئەو زۆر ئارەزووی بەرنامەکانی تەلەڤزیۆنی هەبوو، حەزی لە یاری فوتبۆلیشی کردووە، بەڵام کە کەوتووتە ناو کاری سیاسی وازی لە سپۆرت هێناوە، ژیانی بەیەکجاری بەرەو ئەو ئاراستە رۆیشتووە.

سەرسامبوون بە دیگۆل:

سارکۆزی ناکۆک بوو لەگەڵ شیوعیەکان. بەڵام سەرسام بوو بە ژەنرال دیگۆل، لەو دەروازەیەوە چووەتە ناو ریزەکانی (یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی و کۆماری)، نیکۆلا لە ساڵی ۱۹۷٤ گەنجەو لە هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی فەرەنسا، بۆ دەرچوونی کاندیدەکەیان جاک شابان دلماس بەرووی جاک شیراکا

کار دەکات، ئەفیشی پرۆپاگەندە دابەش دەکات، لە کۆبونەوەیەکی دلماس لە بولون بیلونکور بەشداری دەکات.

دووبارە نیکۆلا دەگەرێتەوە ناو ئەو هەڵمەتانە، بەڵام ئەمجارە بۆ خەباتگێرانی (یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی) قسەیان بۆ دەکات:

مـن لـە تـەمـەنـی ١٧ سـاڵییدا کـە لـەو پرۆپاگـەندانـە بەشداردەبووم، وامدەزانی بۆ جەنگ دەچم.!

کە جاک شیراک خیانەتی لە پاڵەوانەکەی ئەو کردبوو، بۆیە هەڵبژاردنەکەی دۆراندبوو. شیراک پشتیوانی ڤالیری جیسکار دیستانی دەکرد، لەبەرامبەر ئەوەی پۆستی سەرۆک وەزیرانی بۆ بهێڵێتەوە، سارکۆزی نائومێدبوو، بەڵام کۆڵی نەداوە، دیابوو ڤایرۆسەکەی سیاسەت تا ئەو سەعاتەش لە جەستەی چەقیبوو، بۆیە لەو کاروانەدا نەوەستاوە.

کە خوێندکاری یاسابوو، لە زانکۆ پشتیوانی و هاوسۆزی گەرمی هزری دیگۆلی پێوە دەبینرا، لەو رۆژانەدا خوێندکارێکی قۆناخی چوارەمی کولێژی بە ناوی رۆجی کاروتشی ناسی، ئەو یەکێک بوو لە خوێندکارە چالاکەکانی یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی و کۆماری. ئەو لە زانکۆ خوێندنی تەواوکردو لەیەک دابران، بەڵام ئیمرۆ رۆجی هاورێی سیناتۆرە لەسەر لیستی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی بۆ ناوچەکانی سەرووی رووباری (سین)، لە هەڵمەتەکەی سارکۆزی بۆ پۆستی سەرۆکایەتی بێووچان کۆشش و خەباتی بۆ کردووە، هەر لەو قۆناخەدا نیکۆلا، (بریس هۆترفۆ) ی ناسیووە، ئەو کوری یەکێک لە خاوەن بانکەکانی نویلی بوو، سێ ساڵیش لەو گچکەتربوو.

کۆمەڵەی برادەران:

بریس کە لە کۆبونەوەیەکی سیاسی لە نویلی وتارەکەی سارکۆزی بیست حەزی کردووە ببێبنە هاورێ، ئەو زۆر حەزی لە خوێندن نەدەکرد، بۆیە لە کاروباری سیاسی زۆر گەرم بوو، تا وای لێهات، ئەو گەنجە چوارشانەیە، بووە سێبەری سارکۆزی گچکە لە کاری بەردەوامی سیاسییان.

ئەو دووانە بوونە دوو برادەری گیانی بەگیانی، کەم لەیەک دووردەکەوتنەوە، لە دوارۆژا بووە شاهیدی ژنهێنانەکەی و ناونانی منداڵی یەکەمیان، لە هەموو سەرکەوتن و گیانبازییەکانی بەشداردەبوو، هاوبەشی یەکبوون لەناو خێزانە گچکەو گەورەکاندا، تا بەیەکەوە پۆستی وەزارەتیان وەرگرت، وەزارەتی ناوخۆو وەزارەتی منتدب بۆ کۆمەڵەی هەرێمەکان.

سارکۆزی لە یەکێک لە رەبیەکانی سەربازی لە بالات پاریس، یەکێکی تری ناسی، پاشان بووە وەزیر، ئەویش ناوی (ئایریک راوول) بوو، ئەو سێ کەسە ئێواران بەیەکەوە بوون، لە نویلی لە فلاتێکی خێزانی بەیەکەوە کۆدەبوونەوە، تا وای لێهات ئەو فلاتە کرا بە پاشکۆیەکی یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی و کۆماری لە پاریس.

یەکەمین بەرپرسیاریەتی:

بۆ ماوەی پێنج ساڵ سارکۆزی پۆستی بەرپرسی ئیدارەی لاوانی یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی و کۆماری وەرگرت، ئەو پۆستەی یەکەمین پۆستی سیاسی بوو سارکۆزی لە سەرەتای ژیانی سیاسییدا وەریگرتووە. کاروانەکە بەردەوام دەبێت، لە هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنی جاک شیراک ئەو سێ سەربازە لە وێنەیەکدا دیارن کە لە (پەیمانگەی نیشتیمانی بینین و بیستن)

پارێزراوە، لەو وێنەیەدا سارکۆزی دیارە بەقژی درێژی بەگڵوازەوە بۆ کامیرایەکی تەلەڤزیۆنی لەسەر چەپەکانی میتران و بۆ هەوادارنی جیسکار قسان دەکات. لە تەنیشت ئەویشەوە بریس هۆتفۆرو ئایریک راوول و هەروەها جێگری یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی ناوچەی فوکلوس، تیری ماریانییش وەستاون.

لە جیاتی ٥ دەقە ئەو ٤٥ دەقە قسەی کردبوو:

شارل باسکای گەورە بارۆنی فیدرالی لە سەرووی سین، روبرت گروسمان سکرتێری سەرپەرشتکاری گەنجان، کە زانیان ئەو گەنجە نەناسراوەی کولێژی یاسا، چاپوکەو لێهاتوو دیارە، پاش ئەوەی سارکۆزی لە کاروانی گەنجان سەرکەوتنی باشی دەست هێنابوو، سارکۆزی گەنج بواردرا لە دانیشتنەکانی نیشتیمانی یەکێتی لە پێناوی دیوکراسی و کۆماری لە مانگی یونیوی ساڵی ١٩٧٥ لە شاری نیس، لەو دانیشتنەدا قسە بکات، کە لە تەلەڤزیۆنی (تی ئیف ١) پەخش دەکرا. نیکۆلا تەمەنی ٢٠ ساڵ بوو، لەو تەمەنەدا جاک شیراکی تەمەن ٤٢ ساڵە سکرتێری گشتی بواری بە سارکۆزیدا بۆ ماوەی ٥ دەقە لەسەر سەکۆی ئەو کۆبونەوەیە قسە بکات، بەڵام ئەو کە گەیشتە سەر سەکۆیەکە بۆ ماوەی ٤٥ دەقە بێوەستان قسەی بۆ کردن، ئامادەبووان هەموویان لە بەندی وتەکانی بوون بەتایبەتی کە دروشمی دیگۆلییەکانی وتەوە، کە لە کاروانی خۆییدا بەرزکردیتەوەو بڕوای پێیەتی، کە وتی: (کە بویتە کەسێکی دیگۆلی واتە تۆ کەسێکی بەهێزیت).!

هەڤاڵە خەباتگێرەکانی ناو حزب کە سارکۆزییان لەبەر مایکرفۆن بینی، تێگەیشتن وتاربێژێکی بەتواناو بەکارە. سارکۆزی سەرەتای سەرکەوتنەکانی لە دوو دیمانەی گرنگەوە دەستی پێکردووە، یەکەمیان لەگەڵ (ئاشیل بیرتی) سەرۆکی شارەوانی نویلی دیمانەی کردو داوای کردبوو لەناو لیستی هەڵبژاردنەکانی

ناوچەییدا ناوی تۆماربکەن، دووەمیشیان چاک شیراکی بینیبوو، کە شیراک پێشوازی کردبوو، ئەو دیمانەی لە کۆشکی ماتینیون بوو، واتە لە بارەگای سەرۆکایەتی وەزیران، بەڵام بەداخەوە سارکۆزی دەقی ئاخاوتنەکەی ئەو دیمانەی لە بیرنەماوە، بەڵام ئەوەندەی لەبیرە کەوا قاچە درێژەکانی شیراکی کە لە بن مێزەکەدا دەیهەژاندن، کە باش لەو دیاربوون بینیبوو.

<u>شیراک چاکەی زۆری لەسەر ئەو هەبووە:</u>

نیکۆلا سارکۆزی لە کتێبەکەی (ئازاد) دا نووسیویەتی:

لەو دەمانەدا شیراکم وەک کەسێکی بەهێزو بەتوانا بینی.!

دیارە ئەو کاتە هەستی نەدەکرد ئەو بەو جولە دەمارگیرییەی خۆی، وەک گەنجێکی تێنوو بۆ سەرمایەو کۆنتاکت بگاتە ئەنجامێکی شایستە. دەبووایە چاوەروانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی ساڵی ٢٠٠٧ کردبایە، تا سوپاسی جاک شیراکی کردبایە کە بواری بۆ خۆشکرد، بێتە ئەو مەیدانە، لە ١٤ ی ینایری لە کۆنگرەیەکدا ئەو بۆ ئەو پۆستە کاندیدکرا، لە ١٢ ی مارسدا جاک شیراک لە شەپۆلی رادیۆی فەرەنسای نێونەتەوەییدا، وەک کاندیدی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی کشانەوەی خۆی راگەیاند. بۆیە سارکۆزی لە پێش کۆبونەوەیەکی دۆستانەدا وتبووی:

ئای کە کات زۆر بەخێرایی دەروات، وەک دوێنێ بوو شیراک سەرسامی خۆی بە من راگەیاند، من دەگەرێمەوە بۆ سۆزەکانی ئەو دەمانە، کە لە شاری نیس یەکەم کۆبوونەوەمان سازکرد.

لە هاوینی ساڵی ١٩٧٥ ەوە ئەو گەنجە ئامادەیە، بریاری دا لە خەباتا بەردەوام بێت، لە کاروانەکە نەوەستێت، تا لە ١٣ ی مارسی ١٩٧٧ دا لە شارەوانی نویلی، بە پشتیوانی ئاشیل بیریتی ئەوەی لە ساڵی ١٩٤٧ەوە سەرۆکایەتی کردبوو، بووە ئەندامی

ئەنجوومەنەکە شارەوانیەکە.

<u>خەبات بۆ مانەوە:</u>

ئەو لیستەی ئاشیل بیریتنی بۆ هەڵبژاردن ئامادەی کردبوو، لە ٣٦ کەس ناوی سارکۆزی لە کلکی خوارەوەی لیستەکەبوو، لەو رۆژەوە ئەو لە خەبات و بەربەرەکانی بەردەوام بووە، شەری ئەو کەسانەی کردووە، ئەوانەی بۆ لادانی کاریان دەکرد، بەڵام ئەو کۆڵی نەداوە، لەو شارەوە لە کاروانە سیاسیەکەی دەستی پێکردووە، بە کارکردن و ئامادەیی بەردەوامی لە کاروباری شارەوانیدا وەک کەسێکی پێویست و شایستە خۆی چەسپاند، تا وای لێهات بیریتی بە چالاکییەکانی سەرسام بوو، بۆیە لە لیستی ساڵی ١٩٨٣ لە ژمارە ٣٧ ەوە هاتە پێشەوە بۆ ژمارە ٧ لە لیستی هەڵبژاردنەکەی ئەو ساڵەدا، چاوەرانییەکەی زۆری نەخایاند تا کات و سەعاتی ئەویش هات.

جاک شیراک لە ساڵی ١٩٧٦ دیگۆلیە کۆنەکانی دوورخستەوە، (یەکێتی لە پێناوی کۆماری) دامەزراند، هەروەها بۆ سەرۆکایەتیەکانی ساڵی ١٩٨١ بەرووی نەیارەکەی ڤالیری جیسکار دیستانی خۆی سازکرد. شارل باسکوا داوای لە نیکۆلاکرد یەکێتیەکان ساز بکات، لەسەر ئەو داوایەدا ئەو گەنجە چالاکە کەوتەخۆ بۆ بەکارهێنانی گشت وزەکانی بۆ نوێکردنی بوارەکان بە مەرجێک لەگەڵ سروشتی ئامادەبووان بگونجێت، پێشەنگی ناوەکان لە ناودارانی بواری ستران و بواری تر پێکهاتبوو. ئەوەی سارکۆزی کردی زۆربوو، هێشتا ئەو نەبووە سەرۆکی کۆمار، ئەو تەنها لە لیستی هەڵبژاردنی شارەوانی نویلی نوێنەری ژمارە ٧ بوو.

لەو ماوانەدا سارکۆزی کە لە یاسا دبلۆمی وەرگرت، لە ئەنجومەنی قەزای پاریس دامەزراو سوێندی یاسایی خوارد، پێش

هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکانی ساڵی ١٩٨١ لەگەڵ (ماری دومینیک کولیولی) پرۆسەی هاوسەرگیری پێکوەنا، ئەو خاتوونە گەنجە بە نەژاد کورسیکی بوو، لەو ژنە دوو کوری بە ناوی (بییر) و (جۆن) بوو.

لە ٣١ ی ینایری ساڵی ٢٠٠٧ دا لەبەردەم مایکرۆفۆنی رادیۆی ئەوروپا ١ دا، سارکۆزی ئەوەی لەدڵی بوو هەڵیرشت، لایەنە تایبەتیەکانی بەرووی بەرهەڵستکارەکەی پاککردەوە، بەئاشکرا بە کاندیدی سەرۆکایەتی سۆسیالیستەکانی سیگۆلین روایالی وتبوو:

من قەرزاری کەس نیم، کەس پێشەوام نەبووە، من لە دواوەی دواوەی هۆڵەوە هاتووم، من لەلای خەڵکیش خۆشەویست نەبووم، پێشتریش ئەمیری کۆمار نەبووم، بۆ ئەو رۆژەو بۆ گەیشتنم بەو پۆستە بە دژواری و بەسەختی شەڕم کردووە، دەبووایە هەموو بەربەستەکانی پێش خۆم دەرباز بکەم، ئێستاش یەک بەربەستم لە پێشدا ماوە، ئەویش دوا هەنگاوە.!

نیکۆلا زۆری لە شارل باسکوا هەڵچنیبوو، لەو شارەزای هونەری دبلۆماتی ببوو، بەڵام شاگردەکە لە مامۆستاکەی زیرەکتر دەرچوو، زۆریش بە پێش ئەو کەوت. ئاشیل بیتیری سەرۆک شارەوانی نویلی پاش ئەوەی ٣٦ ساڵ وەک سەرۆک شارەوانی مایەوە ،کتوپر لە ١٤ ی ئەپریلی ١٩٨٣ کۆچی دواییکرد. ئەو پێشهاتە وای لە نیکۆلای تەمەن ٢٨ ساڵانە کرد بێتە مەیدانی ئەو بەربەرەکانێیە، بێتە ناو گەرمەی شەڕەکە، بە هاوپشتی هاورێی بریس هۆرنتۆو باتریک بلکانی کۆششیان کرد زۆربەی راوێژکارەکان دەنگ بۆ بەرپرسی پێشووی بەرژەوەندییەکانی کارگوزاری مەدەنی نەدەن، دەنگ بەدەنە سارکۆزی بۆ پۆستی سەرۆکایەتی شارەوانی.

ئەو شەڕەو ئەو سەرکەوتنە بۆ سارکۆزی بووە پێگەی یەکەمی سەرکەوتنی بۆ پۆستی سەرۆکایەتی بەرەو کۆشکی ئالیزی. ئەو

سەرنەکەوت لەبەرئەوەی ئەو وەک گەنجێک کراوە بە سەرۆک شارەوانییەک، کە سەرژمێرییەکی لە ٥٠ هەزار کەس زۆرترە، بەڵکو هەنگاوی نا لەناو رێزەکانی یەکێتیی لە پێناوی کۆمارییدا کارو بەرنامەی زیندوو بباتەوە پێشەوە، بەوەش پلەی پایەداری باشی وەرگرت. زۆریش بووە جێگەی بایەخ و پێزانین.

<u>دایک دڵشادە:</u>

کە سارکۆزی لە هەڵبژاردنەکانی شارەوانیدا سەرکەوت، دادۆی دایک کامەران و سەرفرازبوو، یادی سەرکەوتنی بۆ کورەکەی سازکردبوو. بۆ نووسەری بیرەوەرییەکانی لانیتا هۆسر، سارکۆزی لە ساڵی ١٩٩٥ بۆ یەکەمجار کاری لێکراوە، ئەو دیمەنەی بەو شێوەیە گێراوەتەوە: من کە برسیم دەبووە، هەرگیز خواردنم داوا نەکردووە، بەڵکو چوومەتە پێش تا خواردەنم دەست بکەوێت.

<u>گێرانەوەکەی شیراک:</u>

شیراک کە بابەتی کتێبێکی بۆ ژورنالیست بیار بیۆن گێرایەوە، ئەویش بەناوی کەسە نەناسراوەکەی ئالیزی بڵاویکردەوە، لەو کتێبەدا شیراک ئەوەی ئاشکراکردووە، کەوا ئەو زۆر یارمەتی نیکۆلا سارکۆزی داوە، تا لە کاروانەکەی سەرکەوێت، ئەوەش بەپێچەوانەی سەرکردەی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی هاتووە. جاکیش بۆ سەرکەوتنەکەی ئەو لە یەکەمین شەڕیدا لە شارەوانی نویلی، هەموو قسەکانی پێش خۆی راست دەکاتەوەو وتوویەتی: ئەگەر من نەبووام، تەنها من نەبووام هەرگیز سارکۆزی لەسەر کورسییەکەی ئاشیل بیتیری دانەدەنیشت، سەرۆکی فەرەنسی بەدڵنیاییەوە دەگێریتەوە، کەوا سارکۆزی زۆر شەیدای ئەو کورسییەبوو، بەڵام کارەکە وا ئاسان نەبوو. بەڵام سارکۆزی کەسێکی ئازاو ئارەزوومەندبوو، وایدەزانی دەبێ هەموو شتەکان

لـە پێنـاوو خزمـەتـی ئـەودابـن، تـەنهـا بـۆ بـەرژەوەنـدی ئـەوو مەبەستەکانی ئەو بێت و بەس.

دیارە کەوا جاک شیراک لە گێرانەوەی لاپەرە کۆنەکان ترساوە، ئەو وتوویەتی:

من ئەو دەمانە سەرۆکی شارەوانی پاریس بووم، دەبووایـە مـن بریارێک و چارەسەرییەک دابنێم، من بە باسکوام وت، تۆ خۆت بۆ سەرۆکایەتی کاندید مەکە، کـارەکـە بـۆ سـارکـۆزی چـۆڵ بکـە، ئـەو گەنجەو تاقەتی هەیە، دەبی ئێمە بوار بۆ گەنجان خۆش بکەین.

بەڵام سارکۆزی بەپێچەوانەی ئەو قسانە وتوویـەتـی: یـەکێتـی لە پێناوی کۆماریی بەکاریگەری و بەپێناوی (برنار بۆن) گوشاری زۆریان لەسەر من کرد، کەوا شوێنەکەم بۆ کەسانی تر چۆل بکەم، من دەست لەو پرۆژەیە هەڵگرم.

پاش ٢٤ ساڵ جاک شیراک ئەوەی درکاندووە کەوا سارکۆزی لەو رۆژەی لـە هـەڵبژاردنـەکانـا دەرچـووە، بـەردەوام دەڵـێ مـن هـیـچ نەبووم، بەڵام نـەوەستام و کۆششم بـەردەوام بـووە، بـەڵام ناڵێت بـەردەوام مـن پشتیوانی ئـەوم کـردووە، ئـەو یارمـەتـی منـی لـەو کاروانە داوە.

<u>میدیا سارکۆزی ئاشکرا دەکات:</u>

لە پایزی ساڵی ١٩٨٣ سەرۆکی شارەوانی پاریس ئەو گەنجەی هێنـاوەتـە لای خـۆی.. پرسـیارەکـە ئـەوەیـە، بـۆ ئـەو گـەنجـەی گرتووتەخۆی، دیارە سارکۆزی گەنجێکی ئازاو چالاک بووە، ئەگـەر ئیمرۆش شیراک ئـەو هوکـارە باسیش نـەکـات، ئـەوەیـان راستـە، سـارکـۆزی هێنـاوەتـە لای خـۆی، چونکـە کـاری پێبـووە، ئـەنـدامێکی وریـاو زینـدوو بـووە، هـیـچ شتێک لـەسـەر لاپـەرەکـانی میدیا بـزر نابێـت، نووسـیبویان، سـارکۆزی جارێـک نـاوی خـۆی بـە هـەلـە نووسـیوە، لـەجیـاتی بـە پیتـی (س) بنووسـێت، بـە پیتـی (ز) نووسیویەتی، ئەوەشی لە کاروانی کارکردنیدا زۆری بەسەرهاتووە.

فرانس سوار، ژنە ژورنالیست وتارێکی درێژی لەسەر سارکۆزی نووسیبوو، لەو وتارەدا وتبووی:

سـەرۆک شـارەوانـی نـویلی مـەشـروب ناخواتـەوە، جگـەرەش ناکێـشێت، لـەو کاتـەی مـن (لۆماتـان) م دەنووسـی، بـەیانیـان سەعات چارەگەیەکی بوویت بۆ حەوت، ئەو دەگەیشتە نووسینگە تایبەتیەکەی خۆی لە شارەوانی، حەزی بە خواردنی شۆکۆلاتەش دەکـات. لۆفیگـارۆش ئامـاژەی بـەوە داوە، لـەو مـاوەی پـارێزەری وەرزشوانان هنری لۆکۆنت و لۆرانت فینیۆن بووە، دەرکەتووە کەوا پیاوێکی بەخشندەبوو. سارکۆزی ئـەو هـەمـوو قسەو رامانانـەی لا گرنـگ نییـە، ئـەوەی ئـەو لـەلای گرنـگ بـووە، ئـەو لـە جـەنگـەکـە سەرکەوت، هەڵبژاردنەکەی بردەوە، ئەو وەک کـەسێکی بـە نـەژاد هەنگاری توانی تۆلە لە برژوا فـەرەنسیەکـان بکاتـەوە، ئـەوانـەی هێشتا ئەویان وەک هاووڵاتیەکی فەرەنسی قبول نییـە، برژواکـان بـە چـاوی بێگـانـە تـەماشـای دەکـەن. لـە نـویلی سـارکۆزی وەک دبلۆماتێک ناوی دەرکرد، لـە سـاڵی ١٩٨٥ وەک راوێژکـاری گشتی، پاشان وەک راوێژکاری ناوچەیی هاتە دامەزراندن، بەوەش هەموو دەروازەکـانی بـۆ خرانـە سـەرپـشت. لـەو قۆناخـەدا سـارکۆزی پەیوەندی بە کەلە ناسراوەکانی میدیای فەرەنسی پەیداکرد، وەک پاتریـک بـوافرو جـۆن مـاری کافـاداو دانیـال بلالیـان، هـەر لـەو سـەردەمـەدا پیـاوانی دەستڕۆیـشتووی پیـشەسـازی وەک مارتـان بویجس و برنار ئارنۆی ناسی، بە چەند ساڵێک سارکۆزی تۆرێکی فراوانـی لـە برادەران لـەنـاو وڵاتـا دامـەزراند. لـەوەوە سـارکۆزی هەستی دەکرد ئەو شارە گچکەیە تێنوویەتی ئەو ناشکێنن، چاوی لـە وەزارەت و کۆمـەڵـەی نیشتیمانی بریبـوو، خـەونـی گـەورەتـری دەبینی. بەڵام شارل باسکوا خەونەکەی پوچەڵکردەوەو ناوی لـە لیـستی پـاڵێوراوانی ناوچـەکـانی سـەرووی سین، کـە لـەلایـەن

یەکێتیی لە پێناوی کۆماری بۆ هەڵبژاردنی یاسادان دادەنرا دەرهێنابوو. شارل باسکوا ئەو جارە نیکۆلا سارکۆزی لە دیوانی تایبەت بە مەترسییەکانی کیمیایی و ناوەکی دانا، تا لە ساڵی ١٩٩٢ پۆستی وەزارەتی ناوخۆی وەرگرت، وەک یەکێک لە بەهێزترین سەرکردەکانی یەکێتی لە پێناوی کۆماری دەرکەوت.

کە یەکەمجار هاتووتە ناو گۆڕەپانی بۆفۆ (ئەو گۆڕەپانەی وەزارەتی ناوخۆ تێدایە) دەوری گچکەو پەراوێزبوو، بەڵام ئەو زیرەکانە جێگەی بۆ خۆی خۆشکردووە، کە لەو بنکەیەدا دامەزرا کاری زۆری کرد، کلۆد گیوی ناسی، ئەو پیاوە یەکێک بوو لە کەسە سامییەکان، پاسەوانی تایبەتی شارل باسکوابوو، پاشان بووە بەرپرسی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکانی. لەو دەمانەدا سارکۆزی زۆری مەبەست بوو بگاتە ناو کۆمەڵەی نیشتیمانی فەرەنسی، هەلێکی بۆ هەڵکەوت، ژنە پەرلەمانتار فلۆرنس دارکور لە پەرلەمان دەرچوو، شیراک ئەوی لە شوێنە ڤالاکەی ئەوی دانا، بەوە هەنگاوە سارکۆزی لە ساڵی ١٩٨٨ گەیشتە ناو کۆشکی بۆربۆن، هەر لەو ساڵەشدا سیگۆلین روایال لە هەڵبژاردنەکانی یاسادان بووە پەرلەمانتار، ئەویش بە پشتیوانی فرانسوا میتران بوو.

لە باوەشی گەرمی جاک شیراکدا:

ئەو دەمانە کۆمەڵەی نیشتیمانی فەرەنسی بۆ راسترەوەکان شیاو نەبوو، پاش ئەوەی دووجار جاک شیراک لە هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی سەرنەکەوت، نەیتوانی بگاتە کۆشکی ئالیزی. زۆر لە هاورێیەکانی گومانیان لە لێهاتوویی ئەو پەیداکرد، بۆیە (برنادیت) ژنی وتبووی فەرەنسیەکان جاک شیراکی مێردمیان خۆش ناوێت، بەڵام سارکۆزی بڕوای بەو هەبوو. شیراک بۆ هەنگاوێکی تازە خەریکی دانانەوەی ماڵەکەی بوو، بە هەڤاڵیەتی

ئالان جوبیەو نیکۆلا سارکۆزی بەرەو پێشەوە هەنگاوی نا، ئەو پێشهاتە راسترەوە نوێیەکان بە سەرپەرشتی میشال نوارو فیلیب سیگان و دومینیک بودی و شارل میلو نیەگەران کرد، نارەزاییان هەبوو.

رابەری یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا سارکۆزی راسپارد، شانەیەک بۆ سەرپەرشتی هەڵبژاردن دامەزرێنێت، خۆیان بۆ هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی ساڵی ١٩٩٥ سازبکەن، سارکۆزی بۆ بەرژەوەندی شیراک کەوتە کار، بەردەوام لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆن بەرگری لە سەرکردەکەی دەکرد. لە دیوێکی ترەوە، بە ئاستی بەرەواژیش نوێنەری ناوچەکانی سەرووی سین بۆ دوارۆژی سیاسی خۆی کارو کۆششی بەردەوام بوو، بۆ ئەو مەبەستە لە وەزیری پێشووی ئابووری ئەدوارد بالادور نزیک کەوتەوە، بەڵام زۆرینەی دەنگدەرە راسترەوەکان بەرووی هەڵسانەوە، دژی بیردۆزی خۆژیاندنەکەی بەنیازبوو پەیرەوی بکات نارەزاییان نواند. پاشان ئاشکرایکرد کەوا ئەو دووسەرە کاریکردووە، وەک جۆن یاساش ئاماژەی پێداوە، من بەربەرەکانی بەرژەوەندی هەست پێناکەم.

شیراک هەرگیز گومانی لە سارکۆزی نەبوو، تەواوی دەستەڵات و متمانەی پێدابوو، بە ماوەیەکی کەم، بووە کلیلی دەستەکەی ئەو، شیراک زۆر بەویست و چالاکی و بەرنامەکانی رێکخستنی سارکۆزی سەرسام و دڵشادبوو، هێشتا نسکۆکانی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی ساڵی ١٩٨١ ی لەبیرنەکردبوو. ئەو دەمانەش دەستە گەنجەکەی لە هەڵبژاردنەکان هاتبوونە پێش، هێشتا کارکەرو چالاک نەبوون، دەستیان لەناو یەکێتیەکە ئەکتیڤ نەبوو، بەڵام دەستەکەی شارەوانی نویلی پێکهاتوو لە بریس هوتفوو روجی کاروتشی و ئیریک راوول و کریستیان ئاستوری و باتریک دیفیجیان، بەبێ ترس بارەگەکەی جیهازی دیگۆلی شەقامی (لیل

) یان کۆنترۆلکرد. سەرکەوتنەکەی سارکۆزی و پرشنگدانی ئەو لەلایەن جیهازی دیگۆلییەوە زۆر پەسندنەبوو، زۆریان سەرۆکی شارەوانی (نویلی) و شێوەی کارو دابڕانی یەکجاری لەگەڵ دیگۆلییە میللیەکان بەراست نەدەزانی.

پشتیوانی شیراک:

سارکۆزی لەلای گرنگ نەبوو لەناو حزب چی روودەدا، هەڵویست چۆنە، ئەوەی لەلای ئەو مەبەست بوو شیراک بوو، بۆ ئەو وەک پسوولەیەکی سپی وابوو، نەشیدەویست ئەو پلەیەی بەدەستی کەوتووە، لەگەڵ کەسیتر بەشی بکات.

جێگری سکرتێری گشتی نوێی (یەکێتی لە پێناوی کۆماری)، لەسەرەتای نۆهەدەکان بەهاوکاری سەرکردەکانی ئەرکانی ئۆپوزسیۆنی (یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی فەرەنسی) و ئالان میدلان، کۆششی بەردەوام کرد تا ئۆپوزسیۆن بەرنامەکەی لە تشریعاتی ساڵی ١٩٩٣ سەرکەوت. وەک پیشەی جارانی خۆی سارکۆزی بۆ سەرگرتنی بەرنامەکەی و هاتنەدی خەونەکانی، راستەوخۆ پەیوەندی بە جاک شیراککرد، ئەو گەیشتنەش بەرێنمایی (کلۆد) ی کیژی شیراککرا، ئەو کیژە شەرمنە لەتەنیشت باوکییەوە بۆ پلەو پایەک کاری دەکرد، لەبەرامبەر ئەوەش سارکۆزی، بەڵێنی بە کیژەکەدا بۆ خۆپێگەیاندن لە مەیدانی پەیوەندی سیاسی و بڕواکردن بە کارو بەرنامەکەی هاوکاری بێت. ئەو کیژە لە دیمانەیەکدا لە ساڵی ٢٠٠٤ دا بۆ رۆژنامەی بیاتریس گۆری ئاشکرای کردبوو، کەوا سارکۆزی مامۆستای ئەو بووە لە سیاسەتدا. ئەو دووانە وایان لێهات بەردەوام بەیەکەوەبوون، بۆیە سارکۆزی بە ناوی خوشکە گچکەکەم ناوی دەبرد، نەک تەنها کیژەکەی شیراک دۆستایەتی لەگەڵ سارکۆزی خۆش و بەردەوام بوو، برنادیت شیراکیش

سارکۆزی خۆش دەویست، رێزی زۆری دەگرت، زۆریش بۆ نانخواردنیش بانگی ماڵەوەشی دەکرد، وەک ئەندامێکی خێزانەکەیان لەسەر خوانیان ئامادەدەبوو. کە بووە قوتوی هزرەکانی سەرۆک و یەکێک لە کەسە نزیکەکانی ئەو خێزانە سارکۆزی شۆخی زۆری بەخۆی دەهات، پەیوەندییە باشەکەی کلۆدو سارکۆزی لە پشتەوەی کوالیسەکانی شارەوانی پاریس و بارەگای یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا باس دەکرا.

پەیوەندی ئەو کیژەو سارکۆزی زۆر تەماوی بوو، بۆیە جارێک سارکۆزی پرسی نهێنی ئەو پەیوەندییە بە ژورنالیست نیکۆلا دومیناش وتبوو، کەوا پەیوەندییەکان راستیە، بەڵام کلۆد لە ساڵی ٢٠٠٤ ئەو قسەیەی ئەوی بە درۆ خستبۆوە، کەوا ئەو دۆستی سارکۆزی نەبووە. خاتوونی یەکەمی فەرەنسا وتبووی پەیوەندی سارکۆزی بە خێزانەکەمان پەیوەندییەکەی گەرم و دڵسۆزییە، ئەو لێدوانەی برنادیت تا ماوەیەکی زۆر بابەتی سەرەکی میدیاکان بوو. لە ساڵی ١٩٩٢ کلۆد شیراک شووی بە دبلۆمات فیلیب هابر کردبوو، لە مەراسیمەکانیش سارکۆزی ئامادەیی هەبوو، ئەو شاهیدی بووکەکەبوو.

بەدرێژایی رۆژگار جێگری سکرتێری گشتی یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا هێدی هێدی خۆی لە شیراک دوور رادەگرت، دەبێ هیوای بەو نەمابێت ..؟؟ یان دەیەوێت بۆ خۆی ئازاد بێت، تا لە کۆت و پەیوەندەکانی رزگاری بێت..؟ ئەو دوورکەوتنەوەی سارکۆزی لە کتێبەکەی (ئازاد) بیانۆی بۆ هێنابۆوە، بەو شێوەیە پێناسەی پەیوەندییەکەی کردبوو:

من هیچ رۆژێک پڕ بە پیستی وشە، خۆم بە برادەری شیراک نەزانیبوو، دیارە لەلای ئەویش بێ گومان وابووە.

دونیس تیلیناکی برادەری سەرۆک شیراک، ئەوەی لە ناوچەی کوریزەوە هاتبوو، بۆ ئەو مەسەلەیە ئەو بۆچوونەی هەبووە:

جاک شیراک رۆژانە هەستی دەکرد نیکۆلا سارکۆزی بەرەو پێشەوە دەچوو، گەشەی دەکرد. بەپێچەوانەی ئالان جوبیەو پاشان دومینیک دو فیلیبانیش کەس لە نوێنەرانی ناوچەکانی سەرووی سین نەبوونە یاریدەرانی ئەو دووانە. پاشان ئەو رستەیەی بەردەوام دووپاتیکردیتەوە، بۆ هێنانەوەی بیانۆ بۆ دوورکەوتنەوەی لە سەرۆکی کۆماری فەرەنسی.

لەبەر هەرچی هۆکارێک بێت سارکۆزی لە هوتێلی شار لە پاریس نەدەبینرا، بە نزیکنوونەوەی کاتی هەڵبژاردنەکانی یاسادانان، سەرۆک شارەوانی نویلی بەپشتیوانی و بروای زۆری شیراکەوە خۆی بۆ وەزارەتێک ئامادەکردبوو، کام وەزارەت گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە پۆستێکی وەزاری وەرگرێت. ئێستاش کار بۆ ئەوە دەکات متمانەی ئادوارد بالادور بەدەست بهێنێت، کە بەنیازە سەرۆکایەتی حکومەت وەرگرێت. ئەو پیاوە بەو ناسراوبوو کەوا بەپەلەو بەبەرنامەو عینادە، لە کارکردنیشدا هیچ دەرفەتێکی رزگار نەدەکرد، بە هەموو کۆششەوە لە کاتی هەڵبژاردنەکانی دا بۆ پۆستی سەرۆکایەتی راسترەوەکان کاری کردووە.

لە پایزی ساڵی ١٩٩٣ دا سەرۆک فرانسوا میتران ئادوارد بالادوری کردە وەزیری یەکەم، سارکۆزیش وەک پەیڤداری حکومەت و وەزیری بودجە دانرا، بەڵام زۆری نەخایاند سارکۆزی وەک بەهێزترین پیاوی حکومەتی ناوداربوو. جۆن بوتورال لە رۆژنامەی لوفیگارۆ بەو شێوە پێناسەی سارکۆزی کردبوو:

سارکۆزی ئەگەرچی بە تەمەن گچکەبوو، بەڵام تەمەنی کاری سیاسی زۆرە، لە مارسی ساڵی ١٩٧٧ ەوە دەستی بە سیاسەت کردووە، بەڵام ئەو زۆر سەیر بەرزبۆتەوە، هەموو لایەک بەو دیاردەی ئەو سەرسام بوون. ئەو لە ناو دبلۆماتە ناسراوەکانی کە ژمارەیان لە پەنجەی دەست تێپەڕ ناکات، وەک فرانسوا میتران،

جاک شابان دلماش، ڤالیری جیسکار دیستان، لۆران ڤابیوس، گچکەو نادیار بوو، بەڵام لە هەموویانی بردەوە.

<u>هەڵکەوتنەکەی چاوەرانکراوبوو:</u>

با پێش رووداوەکان نەکەوین، سارکۆزی هیچ لە ئیستگەو قۆناخەکانی کاری سیاسی پازی نەداوە، هەموویان بەئاسایی بڕییووە، بە ئیستگەکان گوزەری کردووە بۆ گەیشتن بە پۆستی سەرۆک کۆماری فەرەنسا، لە تەمەنی بیست ساڵییدا راوێژکاری شارەوانی بووە، لە تەمەنی ٢٨ ساڵیدا بوویتە سەرۆک شارەوانی، لە تەمەنی ٣٠ ساڵییدا بوویتە جێگری سەرۆکی ئەنجوومەنی گشتی ناوچەکانی سەرووی سین، لە تەمەنی ٣٣ ساڵییدا پەرلەمانتاربووە، لە تەمەنی ٣٨ ساڵییدا وەزیربووە، لە نێوان ساڵانی ١٩٧٧ و ١٩٩٣ دا بەرێژەیەکی زۆر خێرا سەرکەوتووە، بەڵام هەموو پلەکانی ئاسایی بڕییووە، بەڵام بەخێرایی بوون، بێگومان بەرزبوونەکەی خێرابووە، بەڵام لەناکاو و بەرێکەوت و ریکۆردشکێن نەبووە.

<u>خیانەتی لە شیراک کردو پشتیوانکردنی بالادوری لا باشتربوو:</u>

ئەستێرە گەشاوەکەمان لە ناوچەیەکی بە ئاژاوەو ناکۆک، هاتووتە ناو یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا، پاش ئەوەی بریاری داوە پشتیوانی لە بالادور بکات، کە وازی لە شیراکی کۆنە هاوڕێ بهێنێت، لەو رۆژەوە نازناوی خائینی بەرکەوتووە، بەو ناوە پێناسەکراوە. پاش ١٣ ساڵ نیکۆلا سارکۆزی بیانۆی هاوشانی ئادوارد بالادوری ئاشکراکردووە، بەو شێوەیەی گێراویەتەوە:

من پشتیوانی ئادوارد بالادورم کردووە، سەبارەت بە وەزیری یەکەمی پێشوو وا دەزانم پێویست ناکات داوای لێبووردنی لێبکەم. دیارە ئەو رووداوانە لە مێژووی هاوچەرخی راسترەوەکان

ئاساییە، بۆیە ئەویش بەئاسایی زانیووە، ئەوەی شایانی باسە نیکۆلا سارکۆزی لە لیستی هەڵبژاردنەکەی جاک شیراک دەرچووە، ئەوەش بۆ شیراک پێشهاتێکی بەژان و ناخۆش بوو.

نیکۆلا سارکۆزی کە پۆستی وەزارەتی بودجەی وەرگرتبوو، بەڵێنی دابوو بەپێی یاسا، ئەوەندەی یاسا بواربدات، خزمەتی سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی کۆماری و سەرۆک وەزیران بکات. لە راستیدا پاش دە ساڵ لە وەرگرتنی دەستەڵات لە (نویلی)، ئەو لەو رۆژەوە بە دەوری لاوەکی رازی نەبووە، بەڵکو هەر لەو کاتانەدا ئارەزووی بووە ببێتە (چەقۆی یەکەم). لەناو ئەو رەوشەدا سارکۆزی ویستوویەتی لەگەڵ هەموولایەک کاربکات، سەرەتا کاری لە پسولەو پلیتەکان دەکرد، ئەوانەی یاریدەرەکانی لە وەزارەتی بودجە بۆیان ناردووە، دانیش بەوە دادەنێت، کەوا لە ژیانیدا پێی لە بارەگەی لیژنەی دارایی کۆمەڵەی نیشتیمانی نەناوە، زانیاریشی لە ژمێریارییە گشتیەکانیش نەبووە. بەڵام سارکۆزی زوو شارەزای کارەکانی خۆی بوو، شەوانە تا درەنگ بەدیار دۆسیەکان دەمایەوەو کاری زۆری لەسەر دەکردن، بەو شەونخونیانە شارەزایی و لێهاتوویی پەیداکردووە.

<u>پۆستی بودجەکە کلیلی بوو بۆ ماتینیون:</u>

کاتی خۆی کە پۆستەکان دابەشکراوە، سارکۆزی بەرێکەوت، وەزارەتی بودجەی هەڵنەبژاردووە، دەستنیشانەکەی بەبەرنامەبووە، زانیوویەتی ئەو شوێنە کلیلی چوونە ژوورەوەیە بۆ ماتینیون

(بارەگای سەرۆکایەتی حکومەتی فەرەنسی)، لەگەڵ ئەو پۆستەشدا پێگەکەی خۆی بە ناوی پەیڤداری رەسمی حکومەت قایمتردەکرد، پەیوەندیکردن جیهانی ویستی ئەوبوو، ئەو پارێزەرە زۆر وریایە لە سازکردنی راپۆرتەکانی حکومەت و چالاکییەکان

شێوەی شیاوو راستەوخۆیان پێوەبوو، لەو کارەدا شارەزایی لە مەیدانی بیستن و دیتندا لا پەیداو کارامەکرد.

<u>یەکەم دیداری بە سیسیلیا:</u>

لەو قۆناخەدا کەسایەتیەکی نوێ لە ژیانی وەزیرە گەنجەکە پەیدابوو، لەو رۆژانەدا سارکۆزی سیسیلیای ناسی، یەکەم جار لە ساڵی ١٩٨٨ دیمانەیان بوو. سیسیلیا سیگانی لەگەڵ جاک مارتانی بێژەر لە تەلەفزیۆنی فەرەنسی دۆستایەتیان هەبوو، بەڵام بە یەکەم دیدار ئەو پیاوەی خۆشویست، بەڵام تا ساڵی ١٩٩٦ بۆ هاوسەری چاوەروان بوون. سیسیلیا لەگەڵ مێردەکەی گەیشتە وەزارەت، لەوێ نووسینگەیەکی بۆ خۆی دامەزراند، کە لەگەڵ میدیاکان ئاشنایەتی پەیداکرد، خوانی ئێوارانی لە وەزارەت سازدەکرد. سیسیلیا تا ئەو دەمانەش کەسێکی نەناسراوبوو، ئەو ژنە جوان و ناسکە نەکەوتبوو بەر تیشکی میدیا. نیکۆلا سارکۆزی لەو رەوشە تازەیەدا چاوی میدیاو ژورنالیستەکانی بۆ خۆی راکێشا، ئەوانەی لە سەفەرەکان هاوشانی دەبوون یارمەتی دەدان، بەڵام هەرگیز نهێنیەکانی تایبەتی خۆی لا نەدەرکاند، بەو شێوەیە ئەو وەک کەسایەتیەکی ناودارو بەبایەخ لە میدیاکان ناوی دەرکرد، رۆژنامەکانی پاریس سۆراخیان دەکردو گرنگیان پێدەدا.

بەو شێوەیە سارکۆزی تۆرێکی بەهێزی لە گۆرەپانی میدیاکانا بۆ لای خۆی راکێشا، لەبەرئەوەی لەو ماوەیەدا، لەو دە ساڵەدا رەخنەشی زۆری لێگیراوە بۆیە زوو بەرهەمی ئەو کۆششەی دەرنەکەوت، کە پەیوەندییەکانی ئاستی نوێ وەرگرت، بۆیە بینینی میدیای لەسەر گۆڕا، ئەوەی بەهۆی دەرکەوتنەکانی لە بواری میدیاوە دەستی کەوتبوو، بووە جێگەی رامان و دەمەتەقی زۆری پیاوانی سیاسەت، بەتایبەتی لە هەڵمەتەکەی

هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٧ .

رووداوێکی سەیر:

تازە سارکۆزی ببووە وەزیر، لەو رۆژانەدا رووداوێکی سەیر روویدا، ئەو رووداوە بۆ دوارۆژی سیاسی ئەو کاردانەوەی پۆزەتیڤی زۆری هەبوو، کاروانی ئەو پیاوەی بەرەو سەکەوتن برد، لە ١٣ ی مایۆی ساڵی ١٩٩٣ دا، کابرایەکی بێکارو دەمامکدار، هێرشی بردە سەر مناڵانی باخچەی ساوایانی شارکۆ لە نویلی، ٢١ مناڵی بەدیل گرت، مناڵە تەمەن سێ چوار ساڵییەکان و مامۆستاکەیان ژیانیان کەوتە مەترسی، ئەو پیاوە سەرلێشێواوە نەخۆشە. لەبەرئەوەی کابرایەکی بێکارو بێهوابوو، بۆیە هەموو شتی خراپی لەدەست دەهات، ترسی لە ناوچەکە پەیداکرد، کابرا بۆ ئازادکردنیان داوای ١٠٠ ملیۆن فەرەنگی فەرەنسی دەکرد، بۆیە وەزیرە گەنجەکە بۆ دانووستان گەیشتە لای کابرایەکە، لە گەرمەی تەنگژەکە سارکۆزی لە شوێنە ترسناکە پەیدابوو، چوونی ئەوو ترسناکی رووداوەکە هەموو وڵاتی سەرقالکردبوو. بۆ بەیانی وەزیری ناوخۆ شارل باسکوا فەرمانی کوشتنی کابرای دەرکرد، بۆیە پۆلیس تەقەیان لە پیاوەکەکرد، سێ گوللەیان لە کەللەی سەریدا، کابرایان کوشت، رووداوەکە دوو رۆژی خایاند، ئەو ماوەیە باسی ترسناکی لە ژیانی مناڵەکان و ئازایەتی سارکۆزی دەکرا، لەو رۆژەوە سارکۆزی لەسەرانسەری وڵات ناسرا.

سارکۆزی ئەگەرچی لەگەڵ وەزیری یەکەم لەسەر زۆر لایەن و بابەت ناکۆک بوون، بەڵام بەو پیاوە زۆر سەرسام بوو، بۆیە ئاسایی بوو کە بێتە سەر هێڵە سیاسییە ئازادە ئەورووپی میانرەوەکەی ئادوارد بالادور، ئەویش لەلای خۆیەوە بەهێزو داهێنانەکانی سارکۆزی سەرسام بوو. بە هەمان شێوەی کە لەگەڵ ئاشیل بیریتی لە شارەوانی نویلی و لەگەڵ جاک شیراک لە

یەکێتی لە پێناوی کۆماریی رفتاری کرد. رۆژانە کەسایەتی سارکۆزی لەسەر ئاستی حکومەت وای لێهات نەکرا دەستبەرداری ئەو بن، لە هەموو بوارەکان کاری بە سارکۆزی دەبوو.

یەکەم دیمانەی لەگەڵ میتران:

وەزیرە گەنجەکە وەک وەزیرەکانی تری حکومەتی بالادور نەبوو، کەسایەتی فرانسوا میتران لا خۆشەویست نەبوو، بۆیە سەرۆکیش پەیڤەکەی حکومەتی ئاراستەی ئەو نەدەکرد. سارکۆزی ئەندامی ئەو وفدە بوو کە بە سەرۆکایەتی میتران لە ساڵی ١٩٩٤ سەردانی ئۆزباکستانیان کردبوو، لەو سەفەرەدا بوار سازبوو سارکۆزی و سەرۆک درێژترین دیداریان ببێت، پاش نانخواردنەکەی ئێوارە سەرۆک لە سارکۆزی پرسی بوو، چی لە ئەدەب دەخوێنێتەوە، ئەویش وڵامی دابۆوە، کەوا ئەو حەز دەکات گەشتەکەی سیلین لە درەنگانی شەودا بخوێنێتەوە، هەروەها جوانیەکەی سینییری ئالبریت کۆهینی دەخوێنێتەوە، فراسواش بەوی وتبوو، من رۆمانی کولومبای بروسبار میریمیم لا زۆر سەرنجراکێشە. لەو دیمانەیەدا کەسایەتی میتران کاریگەری زۆری لەسەر سارکۆزی کردبوو. بۆیە تەواوی دەمەتەقیەکەی ئەو ئێوارەیەی لە کتێبەکەی خۆی (ئازاد) نووسیوەتەوە.

کە میتران رۆژانەی بۆ نووسینەوە گێراوەتەوە، لەوێ لای نووسەرەکە ئەوەی ئاشکرا کردووە، کەوا لەناو وەزیرە گەنجە راسترەوەکان دووانیان چاوەڕوانی پاشەڕۆژی دیاریان لێ دەکەم، ئەوانیش فرانسوا بایرۆو نیکۆلا سارکۆزییە. ئەو دوو پیاوە دریغیان نەکرد بۆ پشتیوانی ئادوارد بالادور بۆ دەرچوونی لە هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی، بەیەکەوە سەیری دوژمنە هاوبەشەکەیان جاک شیراکیان دەکرد.

بالادور تاکەکەس بوو سارکۆزی بەرەو سەرکەوتنی

هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی ببات، ئەویش لە ژووری ساڵۆنەکەی دادۆی دایکی وێنەیەکی خۆی و وەزیری ئابووری ئادمۆند الفنديريي و سەرۆکی هەڵواسیبوو.

<u>نیکۆلا: هەرگیز جاک شیراک برادەری من نەبووە:</u>

لە کۆبونەوەیەکی مەکتەبی سیاسی یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا، لە ٢٤ ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٩٣ لە پاریس شیراک و سارکۆزی یەکتریان تەڵاقدا، لەو رۆژە ئەو دوو کەسە بەیەکەوەو بەتەنها قسەیان دەکرد، ئەو دەمە نەزانرا ئەو دوو پیاوە ئەو دەمە چیان وتووە، بۆیە لە مانگی ینایریدا سارکۆزی باسی ئەو دیمانەی کردیتەوەو وتوویەتی:

من شێوەی ئاخاوتنەکەی ئەوم بەدڵ نەبوو، بۆ پشتیوانیکردنم لە بالادور بە منی وت، تۆ هەموو هێلکەکانت لە سەبەتی یەک کەسدا دادەنێیت. تا زۆرتر واقیعانەتر بم، چونکە ئەو بەو قسەیە منی دەگرت و منی دەبەستایەوە، شیراک هیچی بۆ دەهێشتەوە بێجگە لەوەی من زۆر بەراشکاوانە بیدوێنم، راستەوخۆ قسەم لەگەڵ کرد، پاش ئەوەی سەرۆکایەتیەکان ئاشتبووینەوە، ئەوە سێ ساڵ و نیو سەرلەنوێ لەیەک جیابوینەوە ... دەبووایە چاوەروان بن تا سەردەمی حکومی سەرۆکایەتی شیراک تەواوبێت.

بۆ راگەیاندنی دەقی بەسەرهاتەکەی کە بۆ بیار بیونی گێراوەتەوە، کە لە کتێبی نەناسراوەکەی ئالیزی نووسراوەتەوە:

دەمەوێ ئەوەت پێ رابگەێنم کەوا من پشتیوانی بالادور دەکەم.

ـ باش گوێ بگرە، تۆ هاتوویت تا ئەوەم پێ بڵێیت ..؟

ـ من سیاسەت دەکەم، من سیاسەتمدارم من دڵنیام ئەو دەردەچێت، بۆیە پشتیوانی دەکەم.

ـ باشە، چیت دەوێ بیکە.!

هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی هەردوو لیستەکەی شیراک و بالادور

به دژواری بەرێوەدەچوو، کاری توندوتیژیشی تێکەوتبوو .. بەڵام هەموو شتەکان تەواوبوو، ئەگەر شیراک براوە بووایە، ئەوە راسترەوەکان بۆ یەکلاکردنەوەی مەسەلەکەی دەستەگەرییەکەی ناویان دەست بەکاردەبوون. لەو دەمانەدا کەسایەتی سارکۆزی وەک خائینێکی مۆدیل ناسک دیاربوو، ئەو زۆر دڵنیابوو کەوا بالادور دەردەچوو، بەردەوام هاوشانی نیکۆلا بازیری بەرێوەبەری دیوانی بالادورو پاسەوانە نزیکەکانی پالێوراوی سەرۆکایەتیەکان دەردەکەوت.

هەروەها سارکۆزی بێجگە لە وەزیری بودجە. وەزیری گەیاندن و پەیڤداری حکومەتیش بوو، دیارە وەزیرەکە ئالان کارینیون لەبەر ئاشکرابوونی دۆسیەی گەندەلی دەستی لەکار کێشابۆوە. ئەو دەرکەوتنەوەی ئەو بەو شێوەیەو کەسە دیارەکانی ناو مەیدانی سیاسەت و حکومەت زۆر دڵگران و بێزازببوون، لەپێشەوەی هەموویان شارل باسکوا. میدیای فەرەنسی زوو پێشبینی ئەوەی کردبوو کەوا شیراک بەرەو کۆتایی دەچێت، هەروەها دوورخستنەوەی کاندیدی بەرەی نیشتیمانیش لیونیل جۆسپان باس دەکرا.

سارکۆزی زۆرتر بروای بەوە دەهێنا کەوا کاندیدکراوەکانی لە خولی یەکەم دەردەچێت، پێویستیان بە دەورەی دووەمی هەڵبژاردن نابێت، ئەو بوچوونەشی بەئاشکرا لە بەرنامەیەکی سیاسی تەلەڤزیۆنی (سەعاتی راستی) دەربڕیبوو. لە راپرسییەکدا کە سەرۆکایەتی حکومەت داوای کردبوو، سارکۆزی داواکاربوو راسترەوەکان بۆ یەک پالێوراو دەنگ بدەن، لە دەورەی یەک کەسدا کۆببنەوە، لەوەشدا هەوادارانی بالادور گوشاری توندیان لەسەر شیراک کرد، بۆیە لە گۆشەیەکی تەنهایی مابۆوە.

نیکولا سارکۆزی بەئامادەبوونی هاورێیەکانی لە ٢٨ ی ینایری ساڵی ١٩٩٥جەژنی چل ساڵەی لەدایکبوونی سازکرد، دبلۆماتە

ئامادەبووەکان ژمارەیان زۆربوو وەک پاتریک بالکانی، پاتریک دیفیجیان، هەردوو پیاوانی کار، مارتان بویگس و برنار ئارنولت، هەروەها چەند ناوێکی دیاری میدیای فەرەنسی وەک میشال دونیسوو بییر لیسکۆر، لەو ئاهەنگەدا ئەوەی پێوە دیاربوو کەوا بالادور هەڵبژاردنەکان دەباتەوە، بۆ بردنەوەکەش تەنها سەد رۆژیان ماوە.

شەڕەکانی پشت پەردە لە نێوان کاندیدکراوەکان:

شەڕەکانی نێوان پاڵێوراوەکان گەرمبوو، بالادور ٥ ملیۆن فەرنگی تری بە فرۆشتنی سهمەکانی دابین کردبوو، لەو لاشەوە بریادیت شیراک بۆ دابینکردنی بڕێک پارە لە ناوچەی ئایسون، پارچە زەوییەکی ماڵەوەیانی فرۆشتنبوو. هەوادارانی شیراک وەزیری بودجەیان تاوانبارکردبوو، کەوا دەستی هەبووە لە چەواشەکردنی بریادیت شیراک، بەڵام سارکۆزی تا ئیمرۆش ئەو تووەمەتە رەتدەکاتەوە. بەڵام کێشەکەی شولر ماریشال ئادوارد بالادوری ماندوو و سەرقال کردبوو. چونکە قازی ئێریک هالڤان گومانی لە بونی شێوەیەک لە گەندەلی لە دیوانی نیشتەجێی لە پاریس و ناوچەکانی سەرووی سین دەکرد، کە ئەو لە ماوەیەدا سەرۆکی ئەنجوومەنە گشتیەکەی سەرەتای ئەو پرۆسەیە پشتیوانی بالادوربووە.

لە کۆتایی مانگی فبرایر ئەنجامی راپرسییەک بڵاوکرایەوە، لەو راپرسییەدا بەختی شیراک باشتربوو، سەرکەوتنی بەسەر بالادوری پێوەدیاربوو، ئەوەش یەکەم بەرزبوونەوەی کێرڤەکەی ئەو بوو، کە لەو ماوەیەدا راپرسی کرابێت، لە سەندووقەکانی دەنگدانی ٢٣ ی ئەپریلی ١٩٩٥ دا، شیراک توانی ٢٠،٨ % لە کۆی دەنگەکانی دەستەی دەنگدەرانی بهێنێت، بەڵام بالادور تەنها ١٦،٨% دەنگی هێنابوو، واتە پاش لیونیل جوسپان ئەو دەرچووبوو،

کەواتە پلەی سێیەمی وەرگرتبوو.

شیراک سەرۆکە:

پاش دوو هەفتە، سەرۆکی شارەوانی پاریس پاش شەڕێکی دژوارو سەخت بە سەرۆکی کۆماری فەرەنسی هەڵبژێردرا، لە دوای ئەو سەرکەوتنەی بۆ برادەرانی ئاشکرای کردبوو، کەوا کەسێکی پیس و ناشیرین نیم، بەڵام شتەکانم لەبیرناچێتەوە. لەو رۆژانەدا نیکۆلا سارکۆزی لە شارەوانی نویلی خۆی ماتکربوو، کەوتە بەرە بەرهەڵستی و خۆراگری. سارکۆزی بەردەوام ئەو قسەیەی (نیتشە) ی لە بیر مابوو کە وتوویەتی:

ئەوەی نەمکوژێت بەهێزم دەکات.

سارکۆزی بەو دروشمە ورەی بەرزکردەوەو کەوتەوە مەیدانی خەبات، لە بارەگای سەرۆکایەتی شارەوانی نویلی بەکارو چالاک بۆوە. لەو رۆژانەدا ئەو پیاوە بەهێزەی سەرپەرشتی هەڵمەتی سەرۆکایەتی بالادوری دەکرد بۆ سەرۆکایەتی لە ٢٤ ی سپتمبەری ١٩٩٥ هەست بە نیگەرانی و نامۆیی دەکات. دووبارە سارکۆزی وەک نوێنەری ناوچەکانی سەرووی سین لە ئەنجومەنی نیشتیمانی هەڵبژێردرایەوە، یەکێکمان لە ئێمەی نووسەرانی ئەو کتێبە خۆی لەو نزیک کردووە تا پرسیاری دوارۆژی سیاسی شیراکی لێ بکات، هەروەها لە رەوشی وەزیری یەکەم ئالان جوبیەی لێ پرسیار بکات، دیاربوو نەک هەر نەیویست وڵامی بداتەوە بە پرسیارەکەش سەری کەوتبووە ژان، بۆیە وای لا باشتر حەلوای شکولاتەکەی پێشی ببرێت، کە لەو کاتەدا قاچ لەسەر قاچ دانیشتبوو. لە رۆژنامەنووسەکە بە دەستەی بە حەلوایەوە نزیک بۆوە، سەربەرزانە وتبووی:

پێیان وتم ٤ ملیۆن فرنگی فەرەنسیت دەدەینێ، دووریش لە چاوی میدیاوە، نەمویست. دەبێ من تۆڵە لە نسکۆکەی بالادور لە

هەڵبژاردنەکە بکەمەوە. باسی زۆر کرا بەڵام ئەو تەنها باسی سیاسەتی کرد، هەر بە سیاسەت وەنووسابوو، دیارە ڕێگاکەی پێشی دوورەو زۆری لە پێشدا ماوە.

<u>ژانەکانی تەنهایی:</u>

هەفتەکانی پاش نسکۆکەی بالادور، بۆ سارکۆزی زۆر گران و زەحمەت بوون، ئەو ماوەیە درێژبوو هەر تەواو نەدەبوو، سارکۆزی و فرانسوا لیوتار زۆر سەرکۆنە دەکران، زۆریان پێ دەوترا، هەوادارانی شیراک زۆریان ڕەخنە کردن، بەتایبەتی لەو ماوەیەی دانیشتنەکانی لایەنە ڕاسترەوەکان بە ناوی ئاشتبوونەوە، کە لە نێوان باڵی سارکۆزی و باڵی بالادور ساز دەکران. ئامادەبووانی ئەو دیمانەیە بێ شەرم و بە ئاشکرا دەیانووت:

سارکۆزی خائین، سارکۆزی پیس،

دیارە کەوا سارکۆزی ئەو دروشم و جنێوانەی هەرگیز لەبیرناچێت، بۆیە کە بۆ هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکان دەستنیشانکرا، لە ١٤ ی ینایری ساڵی ٢٠٠٧ دا ئاماژەی بەو ڕۆژانە داوە. کە سارکۆزی ئەو ئەسپەی ئەو بەتەمای بردنەوە بوو دۆراندی، لە گۆشەیەکی نووسینگەکەی خۆی لە شارەوانی نویلی گیرسایەوە، هەموو برادەرەکانیشی پشتیان تێکرد، بۆیە تەنها مایەوە. هەر بەیەکجاری زەنگی تەلەفۆنەکەی دەنگی نەما، پاش ئەو ڕفتارانەی ئەو کردی فامیلی شیراک بەیەکجاری پەیوەندیان بەو پچراند.

کە باسی ئاشتبوونەوەی دوو باڵەکەی ناو ڕاسترەوەکان دەکرا، سەرۆکی فەرەنسی بایەخی بەو قسانە نەدەدا، بۆیە ئەو تەنها پشتیوانی ئەوانەی دەکرد کەوا پشتیوانیان دەکرد. ئەو ڕۆژانە بۆ سارکۆزی زۆر زەحمەت بوو، نەیدەزانی بۆ چارەنووسی دوارۆژی چی بکات، ئایا واز لە سیاسەت بهێنێت، تا ژیانێکی خۆشر بۆ

خۆی دەستەبەر بکات، یانی چی کۆڵ بدات، یان دووبارە بگەڕێتەوە سەر کاری پارێزەرییەکەی، نووسینگەکەی بکاتەوە .. چی بکات .. کام ئەگەر بۆ ئەوە باشە ..؟؟ ئەگەرچی وازیشی لە سیاسەت نەهێنابوو، خۆی لە ئەنجومەنی قەزای پاریس ناونووس کرد.

<u>کۆشش بۆ لەبیرچوونەوە:</u>

سارکۆزی کۆششی کرد دێوەزمەکەی هەڵبژاردنی سەرۆکایەتیەکان لەبیرخۆی بباتەوە، کۆششی کرد خۆی بە کاری ڕۆژنامەگەری خەریک بکات، خەونی لەمێژینەی مناڵی بهێنیتەدی. ئەوەش چیرۆکێکی سەیرو نامۆبوو، سۆفی فای لە لۆمۆند لە ساڵی ٢٠٠٤ ئاماژەی پێکردبوو، کە ئەوەیان نسکۆکانی هەڵبژاردنەکەی پێ دەشارێتەوە، چونکە دیارە ئەو نیازمەندە لە ساڵی ٢٠٠٧ بەشداری هەڵبژاردنەکان بکاتەوە.

سارکۆزی زۆر بەنهێنی ٢٤ نامەی خەیالی نووسیبوو، لە نامەکاندا کە هەندێکی بۆ خۆی نووسیبوو، هەندێکی تری وای نووسیووە کەوا ئەو نامەنەی بۆ هاتووە، بە خەیالی خۆی کەوا شیراک سەرۆکی نوێی فەرەنسایە، یەکێک لەو نامانەی بە ناوی مازارین لە ڕۆژانەی (لی زیکۆ) واتە دەنگدانەوەکان، لەژێر ناوی نامەکانی کۆشکەکەم بڵاوکردیتەوە.

نامەکان بریتبوون لە چەند پورتریتێک بۆ کەسە شیراکییەکان، وەک ئالان جوبیەو دومینیک دوفیلیبان و جۆن لویس دوبی، ئەوانە هەموو بە شێوەیەک لە شێوەکان دوژمنایەتیان لەگەڵ سەرۆکی شارەوانی نویلی هەبووە.

بەو شێوەیەی لە ساڵی ١٩٩٥ باسی دومینیک دوفیلیبانی کردووە، کە بیر لەوە دەکەمەوە دبلۆماتێکیان وەک یاریدەری یەکەم لە کۆشکی ئالیزی هەڵبژاردووە، من دەزانم ئەوەیان

هەلەیە، هوشیارت دەکەمەوە دوفیلییان کەسێکی بە خۆرسک پەرتەوازەیە، ئەوەش زۆرم سەرسام ناکات، چونکە ئەو ماوەیەک جێگری جوبیەبووە.

<u>نامەیەکی نووسیوە بە هزری فرانسوا میتران بۆ جاک شیراک:</u>

چەند بەخێرایی لەگەڵ جوبیە کێشەتان بۆ دروست بوو، ئەو زیرەکە، زۆر بە رەقەوە ئاراستە توندەکەی منیان پێکاوە.

لەسەر فرانسوا فیونیش بەو شێوەیە نووسیبوی:

فیونی هاوڕێت لەسەر هیچ بابەتێک، کەمترین شارەزایی نییە.

لەسەر میشال بارینییش نووسیویەتی:

ئەو بەشاراوەیی لەناو وەزارەتەکان دەسورێتەوە، کە تێدا چەندین لێپرسراوەتی و دەستەڵاتیانی تێدا هەیە.

نامەی بە هزری پاتریک برویل بۆ فیلیب دوست نووسیوە، کە تێدا نووسیبوی:

چیت کرد تا لە بالادورەوە بچیتە پاڵ شیراک ..؟ بەراستی مایەی سەرسامییە، من کە تۆم جێهشت، تۆ یەکێک بوویت لە هاوڕێیەکانی بالادور، ئەو کە سەفەری ئەمریکای کرد تۆ باتدایەوە سەر شیراک، بوویتە یەک لە هەوادارانی شیراک، بەڵام دیارە ئەوە بۆ تۆ زەحمەت نییە، بەڵام من بە ئازایەتیەکەت سەرسامم.

شیراکیش خائین بوو:

سارکۆزی کەسێکی ترسناک بوو، کۆپیەکی رۆژنامەگەری لەسەر خۆی بڵاوکردبۆوە، تێدا وتبووی:

جێگەی سەرسورمانە کە ئەوە روو دەدات، من هەرگیز پشتی شیراک بەرنادەم، ئەو دەکەمە نمونەیەک بۆ ژیانی خۆم، دیارە کەوا ئەو رامانێکی تێدایە کەوا هەست دەکات، من خیانەتم لەو

کردووە، من بەوە تاوانباردەکات، چونکە تۆ بەردەوام لەناو بنەماڵەکەی دیگۆلییەکان بوویت، تۆ لەبەر چاوی ڤالیری جستان دیستان خیانەتت لە جاک شابان دلماس کردووە، دەبووایە تۆ خیانەتت لە جیسکار کردبووایە، کە پۆستی وەزیری یەکەمی بۆ تۆ دانابوو هیچ دوودڵ بویت ..؟

کە وەرزی هاوین تەواوبوو، سارکۆزی هاتەوە ناو کۆری سیاسەت، ئەو هاوینە پیشەی رۆژنامەگەری هەڵبژاردبوو، بەڵام کە گەرابووە ئەو بوارە لە راپرسییەکەدا ناوی ئەو لە پشتی پشتەوە کەسایەتیە سیاسییەکانی ناو وڵاتدا بووە. ویستی لە ئەنجومەتی نیشتیمانیش دەرنەکەوێت، بەڵام هەفتانە لەسەرمێزی نانخواردنەکانی بەیانی لەسەر مێزی دەستەکەی بالادور دادەنیشت.

لە کۆتایی ساڵی ١٩٩٦ سارکۆزی بۆ گەرانەوەی خەریکی سازکردنی سیناریۆیێک بوو، دەیویست هێدی هێدی بگەرێتەوە، لەگەڵ ئالان جوبیە پەیوەندی خۆشکرد، بەڵام هەردوولا متمانەیەیان بەیەکتری نەبوو. سارکۆزی ویستی گوشار بکاتە سەر ئالانی برادەری تا واز لە پۆستی سەرۆکایەتی کۆنەبد لە پێناوی کۆمارییدا بهێنێت، بەڵام ئەو داواکانی هەوادارانی بالادوری قبوول نەکرد.

لە پایزی ساڵی ١٩٩٦ وەزیری یەکەم ویستی کابینەی وەزارەتەکەی دەستکاری بکات، ئەوەش پاش ئەوەی لە ئاکامی بەرنامەی دەستکاری یاسای فەرمانبەران ئاژاوە هاتە کایەوە، نارەزایی سەری هەڵدا، بۆیە ئالان جوبیە لە کەسانی تکنۆکرات دەگەرا، لە وەزیری شارەزا دەگەرا تا کابینەکەی پێ دەوڵەمەند بکات. لەو رۆژانەدا دەنگۆی ئەوە پەیدابوو کەوا بەنیازە چەند کەسێکی دەستەکەی بالادور بگێرێنەوە وەزارەت بەتایبەتی نیکۆلا سارکۆزی و فرانسوا لیوتار، بەڵام ئەوەش دەبووایە کۆشکی ئالیزی

رازی بێت. دومینیک دوفیلیبان کە سکرتێری گشتی بوو، بۆیە نارەزای بوو، هەروەها وەزیری ناوخۆ جۆن لویس داربییش رازی نەبوو، دیارە کەوا شیراک ئەوەیانی لا باش نەبوو، بۆیە پێشنیارەکەی ئالان جوبیەی لا پەسند نەبوو.

ئەو دەمانە سەرۆک کۆمار سیناریۆی تری هەبوو، ئەو دەیویست تا بزاڤێکی تر دروست بکات، خۆشی زۆرینەی رەهای تێدا بێت، کۆمەڵەی نیشتیمانی هەڵبەوەشێنێتەوە. ئەگەرچی شیراک پێش هەڵبژاردنەکەی پایزی ساڵی ١٩٩٧ بەڵێنیشی دابوو، بەڵام پەرلەمانی هەڵوەشاندەوە. کاتەکەی چاوەروان نەکراوبوو، کەس مەزندەی ئەوەی نەدەکرد، راسترەوەکان لە هەڵبژاردنەکەی یاسادانانی پێشوەخت بدۆڕێنن.

ئەو دەرهاتە تازەیەی کۆمەڵەی نیشتیمانی هەموو لایەکی تووشی شۆککرد، کەس رەچاوی ئەو ئەنجامەی لە کورسییەکانی ناو کۆمەڵەی نیشتیمانی نەدەکرد، بۆیە بەناچاری جاک شیراک بەرووی جوسپان بۆ ماوەی ٥ ساڵ رەوشی بەیەکەوە ژیانی راگەیاند، ئەویش سارکۆزی لەو دۆزەخەی تێیکەوتبوو دەربازکرد، کۆتایی بە ململانێیەکە هێنا.

گەرانەوە بەڵام لە دەرگایەکی گچکەوە:

پاش ئەوەی راسترەوەکانی فەرەنسی نسکۆیەکی گەورەیان لە هەڵبژاردنەکەی پایزی ١٩٩٧ بەسەرداهات، فیلیب سیگانی سەرۆکی پێشووی کۆمەڵەی نیشتیمانی فەرەنسی، کە یەکێک بوو لە هاوبیرەکانی جاک شیراک دەستی یارمەتی بۆ درێژکرد. ئالان جوبیە بە دڵشکان و بە رووخانیکی گەورە لە هەڵبژاردەکانی یاسادانان کۆشکی سەرۆکایەتی حکومەتی جێهێشت، گەرایەوە گۆشە لاچەپەکەی شارەوانی (بوردوو) لە نووسینگەکەی خۆی دەرنەدەکەوت، لەو رۆژانەش تەنها سەرۆک کۆمار ئەوەی لە

پێشدابوو بەرپرسیەتی بەرێوەبردنی بزاڤی دیگۆلییەکانی بداتە دەست. هەموو ئەو ساتانەی تەنگژەکەیان لەبیرماوە، بە سارکۆزییەشەوە کە دانیشتنەکانی گۆرانەکانی لێپرسراوەیەتیان ناو یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا ئەنجامدا.

دوو ساڵ پاش کۆبوونەوەکەی باگاتال، سارکۆزی ویستی توورەیی خەباتگێرەکان لە بیرەوەرییەکاندا سووک بکاتەوە، لەو دەمانەدا سیسیلیاشی لەگەڵدابوو، کە بەڵێنیدا ئەوەندە توند دەستی کوشی شوێنەواری ئەنگوستیلەی پەنجەکەی لەناو دەستی دەرچوو. بەیەکەوە هاوشان ژن و مێردەکە خۆیان بۆ رووبەرووبونەوە سازکرد، تازە لە ٢٨ ی ئەپریلی ساڵی ١٩٩٧ لویسی کوریان لەدایکببوو، نوێنەری ناوچەکانی سەرووی سین لەگەڵ ژنەکەی لە تەنیشت ئەندری روسینو دانیشت، لەو دانیشتنەدا چەند لە هەڤاڵانی ئامادەبوو دروشمی وەک (سارکۆزی پیس) و (سارکۆزی خائین) یان بەرزکردبۆوە، هەروەها دەنگی هاوارو فیکەلێدانیش لەناو هۆڵەکەدا دەهات.

جۆن لویس لەسەر سەکۆبوو بەرگری لە ئالان جوبیە دەکرد، لەو دەمانەشدا شەقامی فەرەنسی لە کارو بەرنامەکەشی رازی نەبوون، بەتایبەتی سەرۆکی حکومەتەکە، لەلایەکی تریش هەڤاڵانی شیراک لەگەڵ ئەوە نەبوون حزبەکەیان تەسلیم بە فیلیب سیگان بکەن، لەوە دەترسان کۆنە سەرۆکەکەی کۆمەڵەی نیشتیمانی بهێنێتەوە مەیدانەکە، سارکۆزی بهێنێتەوە پێشەوە، چونکە ئەو لە تیمی کارەکەی ئەودا پەیدا دەبێتەوە. میدیای فەرەنسی لە پێشبینیەکانی هەڵەنەبوو، بۆیە سەرۆکە نوێیەکە پاش هاوینەکە کەسی ژمارە دووی خۆی دانایەوە، سارکۆزی وەک یاریدەر بۆ قۆناخی گواستنەوە ئەوی دامەزراند، لە ینایری ساڵی ١٩٩٨ سارکۆزیی وەک سکرتێری گشتی بزاڤەکە دانا. لە کۆتایی کەسە پیسە گچکەکە، وەک نەیارەکانی ئەو ناوەیان لێنابوو،

هاتەوە پێشەوە، بییر مازوی دڵسۆزی شیراک وتبووی:
ئەگەرچی تۆ سەری کەرت پێوەیە، بەڵام پێویستمان بە تۆ هەیە.

بەو شێوەیەو پاش ٧١٥ رۆژ پاش ئەوەی ئادوارد بالادور هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتیەکانی دۆڕاند، سارکۆزی پیاوە بەپەلەکە هاتەوە رووی پێشەوەی سیاسەتی فەرەنسی.

نیکۆلا سارکۆزی وەک بەڕێوەبەری حزب دانرا، دیارە ئەو پۆستەشی لەبەرئەوە بۆ دانرا چونکە ئەو زووتر پێش هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکانی ساڵی ١٩٩٥ کارامەیی و چالاکی زۆری لێ بینرابوو، ئەگەرچی ناکۆکی و بەربەرەکانی نێوان سارکۆزی و فیلیب سیگال زۆر دژواریش بوو، بەڵام بەیەکەوە کەوتنە بواری کارکردن، زیرەکانە بەرنامەی کاریان دارشت، ئەو تاکە هۆکارەی ئەو دوو کەسەی بەیەکەوە باش و گونجاو گرێدابوو، هەردووکیان شەیداو هەواداری سپۆرت بوون. کارو بەرنامەکانی ئەو دوو کەسە جێگای سەرسوورمان بوو، سەرکەوتنەکانیان دەنگی دایەوە، هەموو دبلۆماتەکان، چاودێرە سیاسیەکان بەو هاوکارییە سەرسام بوون. ئەوەی زۆر سەیریش بوو سارکۆزی زۆرتر بۆ هاوکاری و بەیەکەوە کارکردنەکەیان بەسۆزترو گەرموگوورتر بوو، هەتا ئیمرۆش سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی لەهەموو بۆنەیەک ناوی سیگان دەهێنێت، یەکجاریش ئەو لەبیرناکات، کە لە ساڵی ٢٠٠٤ بووە سەرۆکی ئەنجومەنی ژمێرییارییەکەی، سارکۆزی هیوای زۆربوو ئەگەر لە ساڵی ٢٠٠٢ ببێتە سەرۆکی حکومەتی فەرەنسی، ئەوا پۆستی وەزارەتی پەروەردەی نیشتیمانی دەداتێ. دیارە ئەو ماوەیەی بەیەکەوە کاریان دەکرد سیگان بواری بۆ سەرۆک شارەوانی نویلی سازاند بۆ سەرۆکایەتی یەکێتی لە پێناوی کۆماری.

گوتارێک بۆ گێڕانەوەی دەنگی راسترەوەکان:

سارکۆزی لە ١١ ی سپتمبەری ساڵی ١٩٩٧ لە ئاینبیال رەوشی یەکێتی لە پیناوی کۆمارییدا شرۆڤەکردو وتی:
ئەگەر راسترەوی لە پێگەی راسترەوی خۆی نەبێت، ئەوا سەرووی راسترەوی جێگەی دەگرێتەوە. لە هەمان ساڵدا لە یەکی ئەکتۆبەردا لە ستراسبۆرگ وتبووی:
ئێمە ٤،٣ ملیۆن دەنگمان لە نێوان خولی دووەمی ساڵی ١٩٩٥ و خولی دووەمی ساڵی ١٩٩٧ لە دەستداوە، بۆیە پێویستە بوارێک بۆ نۆژەنکردنەوەی حزب بدۆزینەوەو راستی بکەینەوە. لەو دەمانەدا سارکۆزی رای وابوو دەنگدەرانی راسترەوەکان پێویستیان بە گوتارێکی بنەڕەتی هەیە، دەبێ حزب دەنگدەرانی بەرەی نیشتیمانی بۆ بنیاتنانەوەی سیاسەتێکی راستەقینە لەناو راسترەوەکان بگێڕێتەوە، لەو دەمانەش بیری نزیکبوونەوەیان لەگەڵ حزبی جۆن ماری لۆبانی بە خەیالدا نەهاتبوو. ئێمە هیچ هەڤاڵبەندییەک لەگەڵ بەرەی نیشتیمانی ناکەین دەبێ ئێمە روون و کراوەبین، لەبەر رۆشنایی ئەو سیاسەتە برۆین کە جاک شیراک لە ساڵانی رابردوو بۆی دارشتووین، ئەوەش ئازایانە پەیرەو بکەین.

درەنگ دەخەوێت و زوو بەئاگا دێت:

سارکۆزی تا درەنگانی شەوان نەدەنووست، بەیانیانیش زوو بەئاگادەهات، زۆری خۆماندوو دەکرد، خەڵکی زۆری دەبینی، لە پێشوازیکردن ماندوو نەدەبوو، ئامادەبوو بچێتە هەموو شوێنێک، کارکەربوو ناکۆکی و دەستەگەرییەکانی هەڵوەشانەوەکانی ساڵی ١٩٩٥و نسکۆیەکەی ١٩٩٧ سارێژو ئامادە بکاتەوە، بیانۆشی لە پشتیوانی بالادور بۆ کۆکردنەوەی خەباتگێرانی حزب دەگێڕایەوە،

بۆ پتەوەی پەیوەندییەکانی نێوانیان باس دەکرد. لەو دیمانەدا سارکۆزی خۆی وا نیشاندا کەوا ئەو بەتەنها خۆی پێگەیاندووە، بۆیە وتبووی:

یەکێتی لە کۆمەڵەیەک کەسانی جەستە گچکە پێکنەهاتووە، بەڵکو لە چەندین مەزاجی هەمەجۆر لە دایکبووە، منیش یەکێکم لەوانە. کاری سیاسی من لە سەرەوە نەهاتووە، من پلە بەپلە هاتووم، پایەپایە سەرکەوتووم، سەرەتا نوێنەری لاوان بووم، سکرتێری هەرێمێکی هەڵبژاردن بووم، سکرتێری دائیرەیەکی وەزاریش بووم ... ئەو جۆرە قسانەمان زۆر لە هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٧ گوێ لێ دەبێت.

<u>خیانەتێکە لێبووردنی بۆ نییە:</u>

ئەگەرچی ئەو زۆر بەراشکاوانە شتەکانی دەخستەروو، بەڵام خەباتگێرانی حزبەکە ئامادە نەبوون لەسەر خیانەتەکەی لەگەڵ جاک شیراک لێی خۆش بن. هەر ئەوەندە گوێیان لەو قسانەی ئەو دەگرت، کە باسی خۆی وەک کەسێکی ئازادو پارێزگارو چاکساز دەناساند. بۆ زۆرترو باشتر خۆپێگەیاند لە گۆڕەپانی سیاسی فەرەنسی سارکۆزی لە پایزی ساڵی ١٩٩٧ رایگەیاند، کەوا ئەو بۆ بەرژەوەندی تاکەکەسی خۆی کاردەکات.

هێدی هێدی کەسایەتی سارکۆزی لە هزری دیگۆلییەکان جوانترو باشتردەبوو، لەیەکێک لە دانیشتنەکاندا سارکۆزی بە نووسەرێکی راگەیاندبوو، کەوا نەیارەکانی کارەکانی ئەو نابینن، وا دەزانن من لە حزب دوورم، بەڵام ئەوە نازانن من لە ژێرەوە کاردەکەم، بێگومان پاش دوو ساڵیتر بەرهەمی کۆششەکانم دەردەکەوێت، ئەنجامی دەبێت. سارکۆزی بەرنامەی کاری ئاستێکی تری وەرگرت، لەسەر بنچینەیی باشکردنی پەیوەندی بە کۆشکی ئالیزی کاریکرد، ئەوانەی لەو نزیکبوون، کار ئاسانیان بۆ

ئەو مەبەستەکرد، هەردوولایان بۆ یەکتری نزیکدەکردەوە.

<u>یەکەم دیمانەی بە شیراک:</u>

بەبۆچوونی هەردوو ژورنالیست ماری بینیدیکت ئالارو فیلیب گولیو، کەسی کارکەر لە نزیککردنەوەی شیراک و سارکۆزی بەرێوەبەری دیوانی کۆشکی ئالیزی برتراند لوندریوبوو، ئەگەر کۆششی ئەو نەبووایە ئەو دیمانەیە سازنەدەبوو، بێجگە لەویش جۆن لویس دبری دەوری هەبوو کار لە دومینیک دوفیلیبان بکات، بۆ سازکردن و ئاسانکردنی ئەو دیمانەیە لێهاتوویی و چەڵەنگی خۆی بەکاربهێنێت، لە کۆتایی سارکۆزی بەو مەبەستە گەیشت.

سارکۆزی کە لە ساڵی ٢٠٠٤ بووە وەزیری ناوخۆ، هەفتانە لە رۆژی دووشەممەوان دیمانەی شیراکی دەکرد، لەو دیمانە بەردەوامانەدا هیچ نووچەیەک نەدەهاتەدەر، هەر ئەوەندە دەگووترا ئەگەر سارکۆزی خۆی پەیڤێکی هەبووایە، ئەگەرنا لە سەرەتاوە کۆشکی ئالیزی بەجۆش نەبوو هیچ هەواڵێک لەسەر ئەو دیمانانە بدرکێنێت. کە لە ٨ ی سپتمبەردا شیراک دەرگای نووسینگەی سەرۆکایەتی بۆ کردەوە، سارکۆزی هاتەوە ناو مەیدانی سیاسی. کەسی دووەمیش کە لەناو یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا ناوی دەرکرد، ئەویش دومینیک دوفیلیبان بوو، زۆرجاریش ئەوەی دووپاتکردیتەوە، کەوا ئەو پیاوە تیشکی لەسەرەوە دیارە.

سارکۆزی کەسێکی زۆر ئاگاداربوو، لە رۆژانی زانکۆی هاوینەی حزبدا لە شاری تۆلۆز، گەنجە دیگۆلییەکان داوایانکرد، شوێن و پۆستی کەسە ماندووەکانی ناو حزب پڕبکەنەوە، ئەوانەی وزەو هێزی بەرگری و شەڕیان نەماوە با دووربکەوەنەوە، با گەنجەکان لە کارنامەکانی سەبارەت بە ئەوروپا بێنە پێشەوە، ئەوانەی شەڕە دژوارەکانیان پی ناکرێت با دەست لەکاربکێشنەوە، دیارە

لەوانە مەبەستیان کەسی وەک شارل باسکوا بوو، ململانێیەکە لە نێوان ئەو برایە دوژمنە، کە هەردووکیان لە ناوچەکانی سەرووی سین هاتبوون گەرم بوو.

وەزیری ناوخۆ فیلیپ سیگانی هاورێی شەڕی دژ بە ئەوروپای برۆکسل بۆ پەسندکردنی پەیمانی ئەمستردامی ئەوروپی هەڵگیرساند، پاشان دژ بە هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی لە یونیوی ساڵی ١٩٩٩ یشی کرد، بۆیە سارکۆزی بە گەنجانی حزبی وت، ڕێگاکەمان دوورەو ئیشی زۆری دەوێت، من و فیلیپ ئەوەمان لە پێشە. سارکۆزی زۆر لە خۆشی دڵنیا نەبوو، بەڵام ئەوانەی پاشان هاتە پێشیان زۆر گران و سەخت بوو.

هەژانێک لەناو شوورەکانی حزب:

پاش نۆ هەفتە هەڵمەتەکەی هەڵبژاردنەکە بۆ هەڵبژاردنەکەی ئەوروپی لەلایەن ڕاسترەوەکان کۆتایی هات، لە ٢٢ ی ئەپریلی ساڵی ١٩٩٩ فیلیپ سیگان، بە بوچوون و زێدەڕۆییەکانی هەوادارانی شیراک توورەکرا، لەناکاو خاولیەکەی دەستی فڕێدا، بۆیە لەناو لیستی یەکێتی لە پێناوی کۆماری و سەرۆکایەتی حزبیشی جێهێشت، ئەوەش هەژانێکی مەزنی لەناو شوورەکان حزب و لەناو سەرۆکایەتیش بەرپاکرد. سارکۆزی ئاگای لەو دەست لەکارکێشانەوەیە نەبوو، بۆیە لەناکاو پاش هەفتەیەک لە مشتومڕو دەمەتەقی سەرۆکایەتی حزبی وەرگرت، پاش ئەوەش سەرۆکایەتی لیستەکەشی یەکێتی لە پێناوی کۆماری بۆ هەڵبژاردنەکانی ئەوروپیش وەرگرت. سارکۆزی بۆ ڕەوشتە سەرکەش و سەرچلەکانی بەوەفابوو، دوودڵ نەبوو لە وەرگرتنی ئەو پۆستانەو گیانبازییەکان، یەکەم دەرفەتی قۆزتەوە، وردەکاری و لێکۆڵینەوەی پێویست نەبوو.

شەش هەفتە مابوو بۆ ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی،

پێشەنگی لیستی یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا لە ناو ئەستەنگەکانی ناو حزبەکەی خۆییەوە کەوتەکار، دەیویست بۆ هەموو لایەک ڕوون بکاتەوە کەوا سەرکەوتنی ئەو مسۆگەرە، ڕاسترەوەکان بە دوو کەسایەتی ناوداری دژایەتی ئەویان ڕاگەیاند، یەکەمیان شارل باسکوابوو، ئەو وەک لادەرێک لە یەکێتی دەستبەکاربوو، دووەمیان کەسایەتی میانرەو فرانسوا بایروبوو، سەبارەت بە کەسی یەکەم کە تەمەنی ٧٢ ساڵ بوو، ئەویش تەمەنی ٤٤ ساڵ بوو، وایدەزانی ئەو ناگاتە ئەو، چونکە ئەو توانای هەیە زۆرتر ڕێ بکات، بۆیە لەو مەترسی نەبوو. کەسی دووەمیش پێشەوای بەرەی دیموکراسی یەکگرتووبوو، بۆ ئەو دەیووت:

کەللە سەرە گەورەکەی فش دەکەمەوە، بۆ ئەو دوو کەسەش وتبووی:

ئەو دوو کەسە نیازیانە بگەنە من، کۆشش دەکەن دەستەمۆم بکەن، بەڵام من خێراتر لە باسکواو بایرو ڕەودەکەم، هەردووکیان ناگەنە من.!

نسکۆی دووەم لە هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی:

ئەگەرچی ئەنجامی ڕاپرسییەکان هیمای ئەوەیان کردبوو، کەوا سارکۆزی لەو بەرنامەی تووشی نسکۆدەبێت سەرناکەوێت، بەڵام ئەو سووربوو لەسەرئەوەی سەردەکەوێت نادۆڕێت. لەولاشەوە شیراک لەسەر چارەنووسی ڕاسترەوی نیگەرانبوو، زۆر ترسی هەبوو، بە ژورنالیست فرانز ئولیڤیی جیسبرتی وتبوو:

فەرەنسا تەنها بریتی نییە لە ئۆنتوی و نویلی و باسی.

پاش چەند ڕۆژێک سارکۆزی لە کورسیکا بەو شێوەیە باسی دوارۆژی خۆی کردبوو:

ئەگەر پاش ١٣ ی یونیو لە گۆڕەپانی سیاسی مامەوە، من

تیمێکی نوێ دادەمەزرێنم، پێویستە یەکێتی لە پێناوی کۆماری گەشە بکات، دەبێ وەک بەرهەمێکی تازەو تەڕبین، هەفتانە ئێمە پێویستمان بە شتی نوێ دەبێت.

لە ١٣ ی یونیو ئەنجامەکانی هەڵبژاردنەکان راگەیاندرا، لیستەکەی سارکۆزی تەنها ١٢،٨٢ % دەنگەکانی بەدەست هێنابوو، لەولاشەوە لیستی ئیشتراکییەکان ٢١،٩٥ % دەنگیان هێنابوو، کە ئاشکراش بوو لیستەکەی شارل باسکواش ١٣،٠٥ % هێنابوو، لیستەکەی سارکۆزی ئەنجامی شکان و نسکۆیەکی زۆری لە دەست نرا، بەوەش یەکێتی لە پێناوی کۆماری شکستی مەزنی بەرکەوت. جێگری سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی کۆماری ئەو نسکۆی وەرگرت، هیچی لە دەست نەما خۆی و ژنەکەی و کورەکانی لە نووسینگەکەی خۆی لە شەقامی لیل گیری خواردو خۆی ماتکرد، بە وتەیەکی کورتیش بۆ ئامادەبووان ئەنجامەکەی بڕاندەوە.

دڵدانەوەی برادەرێک:

پێش ئەوەی سارکۆزی بەرەو ستودێویەکانی کەنالی تەلەڤزیۆنی تی ڤی ١ بچێت، بریس هۆتفۆ کۆششیکرد، ژانی نسکۆیەکەی سووک بکاتەوە، لەبەردەم ژمارەیەکی کەمی ژورنالیستاندا وتی:

ئێمە زوو دەمانزانی سەرکەوتن لەو پرۆسەیە ئەستەمە، کێ لە مێژووی کۆماری پێنجەمی فەرەنسی زانیوویەتی کاری وا کرابێت.

سارکۆزی لە رۆژی هەینی سەرۆکایەتی حزبی وەرگرتووە، پاش هەفتەیەک ببێتە پێشەنگی لیستی هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی، ئەوە کەی کراوە ... لە ناخەوە دیاربوو گەمەکە دۆراوە.

دوو ساڵ پاش ئەوەی سارکۆزی هاتەوە ریزی یەکەم، هەموو شتەکان سەرلەنوێ دارمان، سارکۆزی بەسەربەرزی و بەشکۆوە هاتە پێشەوە، بەڵام شکانەکەو رووخانەکە گەورەبوو، کە ئاڵاکەی بەتەنها گرتبوو دەست، دەیزانی دەبێ خۆی باجەکەش بدات.

ئامۆژگاری شیراک:

شیراک ئامۆژگاری سارکۆزی کرد، لەو شەڕەی سەرۆکایەتی یەکێتی لە پێناوی کۆماری دووركەێتەوە، هەرچەند لەو گێژاوە نەبێت باشترە، پاش چەند هەفتەیەک لە بیرکردنەوەو شرۆڤەکردنی ناو خۆی، بڕیاری خۆی دا گۆرەپانەکە بۆ دیگۆلییەکان ڤاڵا بکات، ئەوانەی لەسەر میراتەکەی ئەستوولی شیراک شەڕیان بوو.

کە سارکۆزی گەرایەوە نویلی، شەڕەکە لە نێوان کەسایەتیە دیارەکانی یەکێتیەکە، جۆن بۆل دیلوفوی و میشال ئالیوت ماری و فرانسوا فیو و پاتریک دیفنجیان و جۆن فرانسوا کوبی و کوبی رونو موسیلیی گەرم بوو.

ئازادە لەوەی هەرچی بڵێت:

سارکۆزی ویستی پەردە لەسەر لاپەرەکانی ئەو کتێبە هەڵداتەوە، کەوا بەنیازە بڵاوییکاتەوە، ئەو کتێبەی باس لە رۆژانەی دانیشتنەکانی پەرلەمان دەکات لە مرسیلیا، هەروەها بە ژورنالیستانیە ئامادەبووەکانیشی راگەیاند، کەوا رەوشی سێ مانگی پاش نسکۆکەی دۆراندنیان لە هەڵبژاردنەکەی ئەوروپیشی تێدایە. سارکۆزی جێگری سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی کۆماری بە بەرنامەیەکی هەمەرەنگی کەنالی تی ڤی ١ کە جۆن بییر فوکو بەرێوەی دەبرد، راگەیاندبوو کەوا ئەو هەموو راستیەکانی ئەو چەند ساڵەی رابردوو ئاشکرادەکات.

سارکۆزی لە نویلی دەرگای لەسەرخۆی داخست، لە ژوورەکەی خۆی بە قەلەم خەریکی نووسینی کتێبەکەی بوو، ئەویش وەک زۆربەی دبلۆماتە فەرەنسیەکانی تر زۆر شەیدای کۆمپیەتەرنین، دۆستایەتیان لەگەڵ تەکنەلۆژیا کەمە، وەزیرەکەی بودجەی

جاران حەزی دەکرد نووسین بە مەرەکەبە کۆنەکەی جاران لەسەر تابلۆی کلیلەکان بنووسێت. بەردەوام ژورنالیستان لە هوتێلی شارا سۆراخیان دەکرد، هەموو پەرۆشی ئەوەبوون شتێ لە کتێبەکەی بزانن، بەڵام ئەوەندەی دەیووت، کتێبەکە بیرەوەری ناگێرێتەوە، کتێبەکە ناوەرۆکی جیاوازە، ئەو دەیەوێ شتێکی نوێ بڵێت، بابەتی نوێی پێیە.

لەو رۆژانە سارکۆزی لە ئەنجومەنی نیشتیمانی نەدەبینرا، حەزی لەتەنهایی دەکرد، تەنها چوار کەس لە چواردەورەی دەبینرا، ئەوانیس سیسلیای ژنی و بریس هۆتفۆی پەرلەمانتار لە پەرلەمانی ئەوروپی و دوو راوێژکارەکەی فریدیریک لۆفوبفر ئەوەی دۆستایەتی بە پەرلەمانتاران زۆربوو، هەروەها فرانک لوتفریی مولحەقی رۆژنامەگەری پێشوو لە یەکێتی لە پێناوی کۆماری و بەرێوەبەری نووسینگەکەی لە شارەوانی نویلی.

لە ینایری ساڵی ٢٠٠١ پاش ١٨ مانگ لە نسکۆکەیان لە هەڵبژاردنەکەی ئەوروپی، سارکۆزی دانپێدانانەکانی خۆی چاپکرد، هەر ناوی کتێبەکەی کارەساتێک بوو لە فەرەنسا، ناوی لە کتێبەکە نابوو (ئازاد)، باسی شکانەکانی کردووە، چەندین نسکۆی بەسەرهاتووە، سەرەرای ئەو هەموو شکان و رووچوونانە ئەو دەڵێ من سەرم لە پێش شیراک شۆرنەکردووە، هەر لە کتێبەکەدا باسی خیانەتەکی خۆی لە ساڵی ١٩٩٥کردووە. کتێبەکە بریتی نەبوو لە چەند بیرەوەری و یاداشتێک، ئەو لە کتێبە خۆی ناساندووە. باسی ئایدلۆژیای خۆی کردووە، سەربەخۆیی و جیاوازییەکانیشی باسکردووە.

پێنج مانگ پێش وادەی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی فەرەنسی. سارکۆزی لە نویلی پێشوازی لە ژمارەیەک ژورنالیست کردبوو، باسی بەرنامەو کارنامەی خۆی لە هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی داهاتووی بۆیان کردبوو، ناوی ئەندامانی

حکومەتە پێشنیارکراوەکەی بۆیان ئاشکراکرد، بە دڵنیاییشەوە وتبووی:

من زۆر باشترم لە کەسانیتر بۆ ناو کۆشکی ماتینیون (بارەگای سەرۆکایەتی حکومەتی فەرەنسی)، بۆیە هەموو کۆشش و خەباتیک دەکەم بۆ گەیشتن بەو پۆستە، ناوی وەک دوست بلازییان بۆ پێشنیار کردبووم، ئێستا ناوی فرانسوا فیورافاران دێتە گۆرێ، گەرانەوەو ناوهێنانی ئالان جوبیەش بە دوور نازانم، لەو کاتانەش وەک راهاتووم کەس هیچم وەک دیاری پێشکەش ناکات. سارکۆزی ژمارەیەک نەیارو دوژمنی بۆ خۆی زیادکرد، ئەوانە بە بیری کەسدا نەهاتبوو.

سارکۆزی بردنەوەکەی بۆ خۆی مسۆگەرکردبوو، وایدەزانی میانرەوەکان دوورن لە سەرکەوتن، بۆیە سەرکەوتن بۆ ئەو قورخکراوە، بۆیە ئەگەر راسترەوەکان کارکەر نەبن، ئەوا راسترەوە توندەکان بواریان بۆ هاتنە پێشەوە خۆش دەکرێت ... بەڵام ئەوەی هاتە پێشەوە زۆر ئاڵۆزبوو، چاوەروان نەکراوبوو، سارکۆزی لە سازکردنەکانی هەڵمەتی چوارەمی هەڵبژاردن بەشداری جاک شیراکی پێ نەکرد، ئەو بە شێوەیەکی تەواو پشتی بە دەستەکەی خۆی بەست، بەڵام برنادیتی ژنی و کلۆدی کیژەکەی شیراک دەستی باڵایان لە پرۆپاگەندەو راگەیاندن هەبوو، سکرتێرە گشتیەکەی و پیاوە باوەرپێکراوەکەی دومینیک دوفیلیبان لێزان بوو لەو بوارانەدا.

<u>شیراک سارکۆزی دووردەخاتەوە:</u>

لە راستیشدا شیراک مەبەستی بوو لە گوتارەکەی سارکۆزی دووربکەوێتەوە، چونکە ئەو زۆرتر لە پێویست کەسێکی لیبرال و زۆریش راسترەوبوو، ئەویش وەک زۆربەی زۆری سەرە گەورەکانی راسترەوەکان بوو. کاندیدی ناوچەکانی سەرووی سین ناوی

شیراکی وەک کاندید بۆ هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکان لە شاشەی تەلەڤزیۆنەوە زانی، ناوەکە لە کۆشکی بافینیون لە گەرەکی باباوات راگەیاندرا. سارکۆزی لە سەرەتاوە هەستیکرد هەڵمەتی هەڵبژادنەکە بە ساردی بەرێوەدەچێت، کە لە کلارمونفیرۆن سەردانی سەرۆکی پێشوو جیسکار دیستان کرد، لەوێ ئەوەی نەشاردەوە کەوا ئەو ماوەیەک هەواداری بالادوربووە، بە سەرۆکی پێشووشی راگەیاند کەوا ئەو لە هەڵمەتەکە رازی نییە، بەرنامەکە بە شێواو دەزانێت، بۆیە ئامادەنەبوو بەشداری بکات، مەترسی خۆی لە رەوشی هەڵمەتەکە نیشان دا.

لەو رۆژانە راپرسی زۆر دەکرا، ئەنجامەکانی رەشبینییان پێوەدیاربوو، بۆیە سارکۆزی بەناچاری هاتە پرسیار، ئەو پەلاندەرانەی کۆشکی ئالیزی لە ماوەی ئەو پێنج ساڵە خەریکی چی بوونە، بۆیە لە کۆتایی بریاری دا لە هەڵمەتی هەڵبژاردنەکە دوور بکەوێتەوە.

سارکۆزی زۆریش لە کاندیدەکانی راسترەوەکان وایان دەزانی سەرۆکی رابردوو لەو خولەدا دەرناچێتەوە. ئەوەی سارکۆزی لە گەرمکردنی هەڵمەتەکە دەیکرد، هەموو لایەک دەیانزانی بۆ بەرژەوەندی خۆیەتی نەک بۆ سەرکەوتنی سەرۆکەکەی، دیارە ئەو دوو کەسە بە هەمان زمان قسەیان نەدەکرد، بۆیە ئاکاری دوو بەرنامەیەیی و دوو هەڵویستیان لێوە بەدی دەکرا.

سارکۆزی دوودڵ نەبوو لەوەی بچێتە شارەوانی (لوزیر)، بۆیە بۆ پشتیوانی سەرۆک شارەوانیەکەی فرانسیس سانت لیجی لە هەڵبژاردنەکانی یاسادانان بۆ لیستی یەکێتی لە پێناوی کۆمارییدا، لە ٢٦ ی فبرایرا ئەو سەفەرەی کرد. لە کێڵگەی فیلیبی مانگا بەخێوکردندا، سارکۆزی دەستی بەسەری مانگایەکدا داهێناوەو وتوویەتی:

من پێتان دەڵێم، من کە ئەو مانگایانە دەبینیم، ئەوەم بەبیردا

هاتووە، بەرووی ئەوانە دەموچاوی هەندێک کەسی پاریسییم دێنێتەوە بیر. بەپێکەنینەوە ئەو رستەیەی وتووتەوە. لەو شارۆچکەیەدا بۆ یەکەم جار سارکۆزی لەگەڵ لادێییەکان دیمانەی بووە، بە زاراوەیەکی راسترەوانە قسەی بۆ کردبوون، بەڵام رەچاوی ئارامی رەوشەکەی کردبوو، ئامادەبووان لە دووری چاوەروانی مەزندەوە چەپلەو هاوسۆزیان نیشان دابوو.

لە رێگای گەرانەوەییدا سارکۆزی بە نووسەرێکی راگەیاندبوو، من لە ساڵی ٢٠٠٧ دا لە کات و شوێنەکان دەردەکەوم، من ئەو جارە دوو کێشکە بەیەک بەرد دەپێکم، لەلایەک پرۆپاگەندە بۆ بەرژەوەندی شیراک دەکەم، لە لایەکی تریش بۆ خۆم، بۆ ئایندەی خۆم پرۆڤەدەکەم. ئەو سەردانەی سارکۆزی لە هزرو بەرنامەی جێگای کردبۆوە، کاریگەری زۆری دانابوو، بۆیە لە هەڵمەتەکەی هەڵبژاردنەکەی بۆ سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٧ سارکۆزی بەیادی جاران هاتەوە هەمان شارۆچکە، وەزیری ناوخۆ بەسەردان سەری لە هەمان کێڵگەی مانگاکانی جاران دایەوە.

سستی و لاوازی هەڵمەتەکەی هەڵبژاردنی کاندیدی توندرەوەکان جۆن ماری لۆبان لە پاریس بواری خۆشکرد سەرۆکی کاندیدکراو کاری خۆی بکات، ئەوەش لە ئەنجامی راپرسییەکان دەرکەوتووە، شیراکیش لەلایەن خۆییەوە باش هەستی پێکردبوو، بۆیە ململانێی کێ دەبیتە سەرۆک وەزیرانی نوێ وڵات هاتە ئارایەوە. ناوی سارکۆزی بۆ پۆستی سەرۆک وەزیران نەدەهات، ناوی کەسەکەش لە لایەن شیراک وەک هەواڵێکی لەناکاو بۆ ١٥ رۆژ پێش خولی یەکەمی هەڵبژاردنەکان هەڵگرتبوو. سکرتێری تایبەتی برنادیت شیراک، بە نوێنەری ناوچەکانی سەروو سینی وتبووی کەوا خێزانی سەرۆکی کاندیدکراو، هیواخوازە لە کۆبوونەوەکەی شاری تۆلۆز بە هەمان فرۆکە لەگەڵ تۆدا بگەرێتەوە، ئەوەش بۆ سارکۆزی ئاماژەیەکی بەهێزبوو، چونکە

زووتر ئاشکرابببوو کەوا برنادیت هەرگیز ئامادەنەبوو لە خیانەتەکەی سارکۆزی بەرامبەر ئەوان خۆش بێت، بەڵام ئەو داوایە دیارە بۆ ئاشتبوونەوەیە، سیاسەتێکی ئاشتەوایە.

بەیەکەوە هاتنەوە، سەفەرەکەی خۆشکردبوو، پەیوەندی نێوان سارکۆزی و برنادیت شیراک بەرەو بوارێکی تازە کرانەوەیەکی لێ بەدیکرا. لەپاش ئەو دیمانەدا برنادیت ئاشکرای کردبوو، کەوا ئەو لەناو کۆشکی ئالیزی پشتیوانی بۆ وەزیری ناوخۆ کردووە، بەردەوامیش هاوکاربووە لە کاندیدی شارەوانی نویلی، لەوەدەمانە لەناو کۆشکدا، کەم بوون ئەوانەی پشتیوانیان لە سارکۆزی وەزیری ناوخۆ دەکرد.

کە لیونیل جۆسپان لە خولی یەکەمدا بۆ سەرۆکایەتی کۆمار دەرنەچوو، دەرچوونی شیراک بووە راستیەک، سەبارەت بە گەیشتنی جۆن ماری لۆبان بۆ خولی دووەم مەترسی لەسەر نەبوو، دەبووایە شیراک بۆ حکومەتەکەی وەزیری یەکەم دەستنیشان بکات.

سەرسامبوونی سارکۆزی:

سارکۆزی وەک براوەیەک بەسەربەرزی هەڵسوکەوتی دەکرد، لێرەولەوی لە ناو پاریسا قسەی لەو جۆرەی دەکرا، کەوا شیراک سکرتێری پێشووی دەوڵەت جۆن بییار رافاران دادەمەزرێنێت، بەڵام بەو قسانە بروای نەدەکرد، بە پرۆپاگەندەی دەزانی. هەرگیز بروای نەدەکرد ئەو وەک سەرۆک حکومەت دانامەزرێت، بروای نەدەکرد. لەناو ترێنە خێراکە لەگەڵ چەندین کۆنە خەباتگێر بەرەو شاری لیل دەرۆیشتن، لەپێش ئەوانەوە وتی:

کە ئەنجامەکانی خولی یەکەم دەرچوون، دەرکەوت فەرەنسا لە جاران زۆرتر بەرەو راستڕەوی رۆیشتووە، ئەوەش لە ئەنجامەکەی هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی دەرچووە، من تووشی

شۆک دەبم، ئەگەر من یەکێک نەبم لە ٧٠ کەسەکە.

سارکۆزی وەک کاری پێشووتری بە ئارەزووی خۆی بەبەژنی خۆی دادەدوری، لە هەموو شوێنێک دەردەکەوت، لە زۆربەی کەناڵەکانی تەلەڤزیۆن دەردەچوو، لەسەر شەپۆلەکانی رادیۆ دەنگی بەردەوام دەهات، کۆبوونەوەکانی گەرمبوو، لەو دیمانەدا بەرنامەی حکومەتەکەی دادەرشت، سەبارەت بە دیمانەیەکی لە رۆژنامەی لوفیگارۆ کلۆد شیراکیش تەلەفۆنی بۆ کردبوو. هەفتەیەک پێش خولی یەکەمی هەڵبژاردنەکانی فەرەنسی، سارکۆزی لەگەڵ بەرپرسی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی جاک شیراک ئەنتۆن روفناشت بەیەکەوە نانی نیوەرۆیان خواردبوو، ئەنتۆن کە لە دەرگا دەرچووبوو ئەوەی بروا نەکردبوو، کاروانەکەی وەک کەسێکە لە پۆستی وەزیری یەکەم بێت. سارکۆزی سەرۆکی شارەوانی نویلی بەو شێوەیە دیبوو، ئەو بە پاسەوانەکانی خۆی وتبوو، زۆرتان نەماوە دەگەنە ناو کۆشکی ماتینیون، لەوێ خۆمان دەدۆزینەوە، ئەو نمونەیەک بوو کەوا سارکۆزی بۆ کۆشکی حکومەت ئامادەبوو، بەڵام زۆری نەخایاند خەونەکەی نەهاتەدی، بە هەموو هێزیکەوە بە شکستێک وڵام درایەوە.

شیراک لە ٥ ی مایوی ساڵی ٢٠٠٢ بووە سەرۆک کۆماری فەرەنسا، لە ٦ ی هەمان مانگدا سارکۆزی پۆستی وەزارەتی ناوخۆی بەرکەوت، ئەوەش دووەم پۆستە لەناو کۆشکی حکومەت، بەڵام لە ساڵی ١٩٩٥ جاک شیراک لە ساڵی ١٩٩٥ بۆ ئەو پۆستە جان بییار رافارانی دانابوو، دیارە کەوا سارکۆزی خۆی بۆ تۆڵەکردنەوە ماتکردبوو، وەک پۆلیسی فەرەنسای یەکەم چاوەروان بوو بچێتە ناو کۆشکی ماتینیون.

سارکۆزی بەتەواوی نەگەیشتبووە مەرامەکەی، بەڵام کرا بە وەزیری ناوخۆ، بەرپرسی ئازادییە ناوخۆییەکان، لە هەڵمەتی

هەڵبژاردنەكانا بانگهێشتی چەسپاندنی ئاسایش و ئارامی كردبوو، كارەكە گران نەبوو، بە هێنانە خوارەوەی كێرڤی لادان دەكرا، چونكە لەو دەمانەدا كێرڤی لادان بۆ سەرەوە هەڵكشابوو، بەتایبەتی لەو سێ ساڵەی دوایی. ئەو پیاوە لە دوورەوە هاتبوو، لە پەیڤداری بالادورەوە هاتبوو، لەوێ شكابوو، بۆیە بەپەلەبوو، بەڵام ئەو خەونی زۆری هەبوو، بە هەموو شەنگەوە كەوتەوە كاری سیاسییەوە، بۆ جێبەجێكردنی بەرنامە كۆنەكەی هاتەوە مەیدان، بەڵام بە رەوشێكی تازەو بە هەموو هێزەوە.

<u>لە گۆرەپانی بوفودا:</u>

ساركۆزی بەتەنها نەگەیشتە ناو گۆرەپانی بوفو، لەگەڵ وەزیری منتدبی ئازادییەكانی ناوخۆییەكان پاتریك دوفیجیانی هاوڕێی هاتنە ناو بارەگای وەزارەتی ناوخۆی فەرەنسی لە گۆرەپانی بوفودا، ساركۆزی بەرنامەی هەبوو (سكرتێری دەولەت) و (بەرژەوەندی سازكردنی هەرێم) یش لەگەڵ خۆی بباتە ئەو گۆرەپانەكە، بەڵام شیراك بۆ ئەو دووانەی پاشەوە رازی نەبوو. كەواتە ئەمجارە گۆرەپانی بوفو بە دوو پارێزەر پارێزراوە، ئەوەش بۆ ئەو ئیدارەیە كە ٣٠٠ هەزار فەرمانبەری تێدایە رووی نەداوەو نەكراوە، نیشانەی لاوازی فەرمانبەرانی برسی (وەزارەتی ئابووری فەرەنسی) بوو.

پاش ٢٤ سەعات لە دامەزراندنی نیكۆلا ساركۆزی بەسەردان و بۆ پشكنینی بنكەكانی پۆلیسی ساونتاوین، گەیشتە ناوچەكانی باكووری پاریس، لەو سەردانەدا بینایەكانی ئەو بنكانەی بەسەركردەوە. هەر ئەو شەوە لەگەڵ پۆلیسەكانی كۆمپانیای قەلاچۆكردنی تاوانەكان سەردانی گەرەكەكانی سین سانت دونیسی كرد، لەیەكەم دیمانەدا كاروانەكەی ساركۆزی وەزیری ناوخۆی تازە بەردبارانكرا، تێر جنێوكرا، لە رێگای گەرانەوەیاندا

لە مونفرمیل ئوتومبێلێكی سووتاویان كەوتە پێش.

ساركۆزی كە دوو رووداوەی هاتەپێش، لە بارەگادا بریاریدا وەك ئەمریكییەكان بەرنامەی (لێبووردن زیرۆ) پەیرەوبكات، لەكەس نەبووریێت، دەست نەپاریزێت، دیارە ئەو لەو جۆرە بەرنامانەدا شارەزایی هەبوو، بۆ ئەو ئاسایی بوو. ساركۆزی لە كتێبەكەی بە ناوی (ئازاد) نووسیویەتی، كەوا لێبووردن زیرۆ، واتە گرانترین سزا بۆ یەكەم سەرپێچی، بۆ یەكەمین دەستدرێژی، بەو بەرنامەیە رێژەی تاوان دادەبەزێنیت، بواری هیچ لادانێك نادەین، بەوەش باری نائاسایی ناهێتە گۆڕێ، لەگەڵ بەرەوامی ئەو بەرنامەیە یاسا سەروەردەبێت.

ساركۆزی بەردەوام لە مەیدانابوو، رۆژانە ٢٠ سەعات كاری دەكرد، وای لێهات وەزارەتەكەیان رووداوی دروست دەكرد، بەو پێشهاتە چەپەكان نیگەرانبوون، كەسی دووەم لە حكومەتەكە گوێ بە قسەی كەس نەدەدا، بەردەوام بوو، بە رەخنەكان سارد نەدەبۆوە. بۆیە بە ژورنالیستەكانی وتبوو:

ئێمە لەناو حكومەت كێشەو گرفتمان زۆرە، بۆیە تا سەركەوین، دەبێ بەهەمان زۆری و خێرایی كێشەكان رابكەین، نەوەستین.!

تا ئەو دەمانەش فەرەنسیەكان وایان دەزانی ئەو وەزیرە كەسێكی تكنۆقرات و لیبرالە، دۆستی دەوڵەمەندەكانە، بەڵام بۆیان دەركەوت ئەو پیاوێكی جەربەزەو كۆڵنەدەرە، گیانبازی توندی تێدایە، بۆیە لە ئینستویتی فەرەنسی بۆ پێوانەی رای گشتی بەپێی پێوەری ئاینسوس ٢٠ خالی بەركەتبوو، كە ئەنجامەكەی لە هەفتانامەی (لوبوان) لە هەفتەی یەكەمی دەستبەكاربوونی لە حكومەتەكەی (رافاران) بڵاوكرابووە. لە راپرسیەكی تر كە لە (باری ماتش) بڵاوكرابۆوە بەپێی پێوەری (بی فی ئای) یش ١٤ خالی بەركەوتبوو، لە ماوەیەكی كەمدا ئەو كەسە ناپەسندەی فەرەنسیەكان بووە كەسێكی خۆشەویست و

جەماوەری زۆری پەیداکرد.

سارکۆزی دەیویست خۆی وا نیشان بدات، کەوا ئەو پەیوەندی بە ئەندامانی حکومەت باشە، بەتایبەتی لەگەڵ وەزیری یەکەم، دەیووت، ئەگەر بەیەکەوە هاوکار نەبین دەشکێن، سەرکەوتمان بە کارکردنی هاوشانمان دەبێت، من رۆژانە یەک دوو جار قسە لەگەڵ جان بییار رافارانی وەزیری یەکەم دەکەم، بەڵام ئەو زۆر لەو پەیوەندییە دەترسا، گومانی لە سارکۆزی هەر هەبوو، دواجار جۆرو شێوەی پەیوەندییەکەی لە کتێبەکەی بەناوی (دوا کاروانم) کە لە دەزگای گرسیت چاپی کردبوو، وتبووی:

پەیوەندییەکەمان لە سەرەتا زۆر گران دیاربوو. لەو دەمانەدا سارکۆزی ئالان جوبیەی بە دوژمنی سەرسەخت دەزانی، کاری بۆ ئەوە کردووە دەرگا بۆ هاتنی سەرۆک شارەوانی بوردو بۆ ماتینیون نەکەوێتە سەرپشت.

نیکۆلا سارکۆزی کۆششی نەدەکرد پەیوەندی بە جاک شیراک خۆش بکات، بواریشی ئاسان نەدەکرد سەرۆکایەتی ئەو حزبە وەرگرێت، کە لە پایزی ساڵی ٢٠٠٢ دا بە ناوی (یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی) ی دامەزرابوو. دیارە لەگەڵ ئەوەشدا نەبوو دووبارە شیراک پۆستەکە وەرگرێتەوە.

لە کۆبونەوەیەکی گەورەدا سارکۆزی لە یەکەم هاوینی کارکردنی لە گۆرەپانی بوفو لە کارو پیشەی دوو هەزار پارێزگاری پۆلیسی کۆڵیەوە، لەسەردەستی ئەو یاسایەکی نوێ لەسەر ئاسایشی ناوخۆ دەرچوو، سەرۆکایەتی هەرێمەکانی کردە ناوچەکان، چەندین پرۆژەی تازەی بەکارخست، وەک ریکخراوی ئیسلام لە فەرەنسا. کاری تایبەتیەکەی کە ئەوی پێ دەناسرێتەوە، سەردانی کورسیکای کرد، ئەو دۆسیەیە زۆر هەستیاربوو، حکومەتەکەی لیونیل جوسپان تێدا سەرنەکەوتبوو، دیارە ئەو دوورەگەکەی باش دەناسی، بۆیە لەگەڵ وڵاتپاریزەکانا

هاوبیربوو، دیالۆگی سیاسی گەرمیان لەگەڵ ساز بکات.

رۆژنامەی لوباریزیان دوژودوی (پاریسی ئیمرۆ) ی رۆژی ٢٧ ی یولیو، لە لاپەرەی یەکەمیداو بە مانشێتیکی پان نووسیبووی:

سارکۆزی پیاوی هاوینە ! لە هەموو شوینک دەبینرا، لە رۆژانی پشوودانیش کاری کردووە، لەگەڵ پیاوانی پۆلیس هاوشان بووە، لەگەڵ درکی فەرەنسی بینرابوو، لە کەنارەکاندا لەگەڵ یەکەکانی پشکنینی ئاسایشی بوون و هاوکاری هەبوو، هاوشانی ئەو کارانە سارکۆزی بیری لە بەرنامەیەکی چڕی بۆ میدیاش کردبۆوە، هەموو چالاکییەکانی گۆرەپانی بوفویان دەگەیاند.

<u>سارکۆزی و میدیای فەرەنسی:</u>

نیکۆلا سارکۆزی دۆستایەتی لەگەڵ رۆژنامەکان باش بوو، وێنەی خۆی یان ژنەکەی زۆر لە لاپەرەکانی پێشەوە دەبینرا، فرۆشتنی رۆژنامەکان بە رێژەی ٣٠ تا ٤٠% زۆرترو گەرمتربوو.

لەو هاوینەدا رۆژنامەی باری ماتش دوو بەرگ و دوو ریپۆرتاژیان لەسەر ئەو دابەزاندبوو. لە یەکەم وێنەدا دیارە کەوا وێنەی رۆژی وەرگرتنی پۆستەکەی دەستی لەناو دەستی ژنەکەی ناوە بڵاوکردیتەوە، لە بەرگێکی تردا دووبارە دیسان سارکۆزی دەستی لەناو دەستی سیسلیادایە، بەڵام ئەمجارە لەسەر کەنارەکانی کورسیکا. وێنەکەیان لە شێوەی فامیلی کنیدی گرتووە، لویسی کوریان لە بن مێزەکە شاردۆتەوە، بەوەش دەرکەوتبوو ئەو خێزانەی زۆر تێنووی سیاسەتن، خۆیان زۆر دەردەهێنن، ئەوانە بریاریان داوە لە دەروازەی میدیاوە بە دەرەوە بناسرێن، لەسەر ئاستی رەسمیشەوە ناوی سیسلیا لە هەیکەلی وەزارەتەکە هەبوو، لە تەنیشت نووسینگەی وەزیریش شوینی تایبەتی بۆ خۆی چێکردبوو، لە کۆبونەوەکانی دیوانیش بەشداردەبوو، موعیدە سیاسییەکانی سازدەکردو بە وردیش چاوی

لە زۆر شتەکان دەکرد، کارنامەی مێوان و پێشوازییەکانی دادەنا، بۆیە هەموو رایان وابوو لە دوارۆژا ئەو ژنە وەزیرە دەبێتە سەرۆکی شارەوانی ناوچەکانی سەرووی سین.

نیکۆلا سارکۆزیش بە کەنالی تەلەڤزیۆنی فرانس ٢ راگەیاندبوو، دوور نییە سیسلیای ژنم لە هەڵبژاردنەکانی داهاتووی ناوچەکان بەشداری بکات. هەر ئەو ئێوارەیە بە گۆڤاری (ئونفوایی سبیسیال) نمایندەی تایبەت، بۆ ئەو ژن و میردە زورابی سووریان لەژێرپێیان راخستبوو، ریپۆرتاژێکی درێژی لەسەریان بڵاوکردبۆوە، تێدا ئاماژەی بەوە دابوو کەوا ژنی وەزیری ناوخۆ سپۆرتی رۆیشتن دەکات، لە کۆبوونەوەکانی ناو گۆرەپانی بوفو ئامادە دەبێت، لە دانیشنەکانی ئەنجومەنی نیشتیمانیش بەشدارە.

جارێک شارل باسکوا سەبارەت بە سیسلیا وتبووی:

ئەو ژنە زۆر کارگێرەو سارکۆزیش ئاراستە دەکات، ئەوەی جوان و چاک ئەزبەر کردووە. لە دیوانی وەزارەتەکە کەسیکی تری بەهێزیش هەبوو، ناوی کلود گییوبوو، بەرێوەبەری دیوانی سارکۆزیی بوو. فەرمانبەرێکی سامیی بوو، ئاگاداری هەموو وردەکارییەکان بوو، ئەو پلەبەپلە لە وەزیفەکان سەرکەوتووە. کلود زووتر یاریدەری شارل باسکوابووە، لەسەردەمی ئەو ناوبانگی باشی هەبوو، بۆیە سارکۆزی پێشنیاری بۆ کرد لەلای ئەویش بمینێتەوە، ئەویش بێ دوودڵی و یەکسەر قبوولی کردبوو.

لە ساڵی ٢٠٠٣ وەزارەتی ناوخۆ بە چالاکیەکانی وەزیرەکەیان سەرقال بوو. گۆرانی زۆری لەناو رێزەکانی پۆلیساکرد، زۆریش سەردانی کورسیکای دەکرد. ساڵی دووەمی کارکردنیدا سووربوو لەسەرئەوەی رای گشتی بۆ خۆی راکێشێت، وەک کەسی یەکەم لە گۆرەپانی بوفو، کە وەزارەتەکەی تێدابوو، کردبووە رووانگەی هەموو نیگایەک، لەولاشەوە ئەنجومەنی نیشتیمانیش بە کێشەی

ئاوارەو کۆچ سەرقالبوو، کە بەرنامەیان بۆ مەرجەکانی هاتنە ناو وڵات دادەنا، خەریکی نەهێشتنی پرۆسەی هێنانی هاوسەری بە پسولەیەکی ئیمزاکراو رابگرن، کە تەنها بۆ وەرگرتنی ئیقامەو مانەوە دەکران، هەروەها ماوەی زیندانی ئیداریش لە ١٢ رۆژ درێژ بکەن بۆ ٦٠ رۆژ، کاریش بۆ ئەوە دەکرا مافەکانی پەناهەندەیی هەموار بکرێت، کە داوایەکی کۆنی کۆمەڵەکانی مافی مرۆڤ بوون، چەپەکان ئەو دەمانەی دەستیان بەسەر دەستەڵاتدا دەرۆیشت، بۆیە ئەو داوایان راگرتبوو، هەروەها پرۆژەی یاساکەش سزادانی دوولایەنی راگرتبوو، ئەوەی شایانی باسە کەنیسەش لەگەڵ گۆران نەبوو، قەشەکان وایاندەزانی ئەو یاسایە بە رێنماییەکانی رێکەوتنامەی جنێف دانراوە. ئەو کاردانەوەیە یەکەم ئەستەنگ بوو بەرووی سارکۆزی وەستا.

هاوشانی ئەوانەش سارکۆزی لە دیمانەکانی لەگەڵ موسلمانەکانی فەرەنسا لە دیالۆگدا بوو، سەرکەوتنی باشی بەدەست هێنابوو، لە کۆتایی ساڵی ٢٠٠٢ دا سارکۆزی لەگەڵ هەموو نوێنەرەکانی موسلمانەکان کۆک بوو، تا ئەنجومەنی رەوەندی موسلمانەکانی لێکەوتەوە.

لەو دەمانەدا کەسایەتی جان بییار رافاران لە ئەنجامی راپرسیەکان بەرەو هاتنە خوارەوە دەچوو، کێرڤەکەی دادەبەزی، ئەوەش بەپێچەوانەی سارکۆزی بوو، لە کێرڤەکەدا سەرکەوتنی زۆر بەدی دەکرا، بۆیە هیوای ئەوەی ئەو ببێتە جەمسەرێکی سەرەکی لەناو راسترەوەکان بەرەو بەرجەستەیی دەرۆیشت. سارکۆزی بریاریدا سنووری دەستەڵاتەکەی فراوانتر بکات، لێهاتوویی پێوە دەرکەوت، سەفەری دەرەوەی زۆر دەکرد، دارو دەستەکەی کاریان بۆ پرۆپاگەندەی زۆرتردەکرد، زۆرتر بایەخیان بە میدیاکان دەدا، بەتایبەتی لە سەفەرەکەی بۆ جزائیر لە کۆتایی ئەکتۆبەرا، ئەو سەفەرەی لە میدیاکان رەنگدانەوەی زۆری

دایەوە. لەو سەردانەیدا بۆ ماوەی چوار سەعات لەگەڵ سەرۆکی جزائیری عبدالعزیر بوتفلیقە دیمانەیان بوو.

سارکۆزی تەحدای شیراک دەکات:

کە بەرنامەی (سەد دەقە بۆ ئیقناعکردن)، بۆ شەش ملیۆن بینەر، ئەو ژمارەیە ژمارەیەکی ریکۆردشکاندن بوو، کە تێدا تەحدای ژمارەی کەسی دووەمی لە حکومەتەکەی شیراککرد، بەوەش ئالەتی سارکۆزی بەراستی لە رۆژی ٢٠ ی نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٣ بەرجەستەبوو، لەو رۆژانەشدا شیراک ٧١ ساڵی تەمەنی تەواوکردبوو، هێشتا نیوەی ماوەی هەڵبژاردنەکەی دووەمی تەواو نەکردبوو.

سارکۆزی بەیانیەکیان خەریکی ریش تاشین بوو، کە رۆژنامەنووسێک پرسی هەڵبژاردنەکەی داهاتووی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٧ لێکردبوو، ئەویش بەو بەیانیە گەردەلوولەیەک نارەزایی لەناو دۆستانی جاک شیراک پەیداکرد، کە وتبووی بیر لەو هەڵبژاردنە دەکەمەوە. بەتایبەتی بەرووی ئەوانەی خۆیان بۆ ئەو شەڕە ئامادەکردووە.

سارکۆزی ئەو قسەی سەرپێی نەکردبوو، بۆیە پەشیمان نەبوو لەوی وتبووی، بۆ جاری دووەم بەیانیەک نانی بەیانی لەگەڵ ژمارەیەک ژورنالیست دەخوارد، لەوێش وتبووی ئەگەر بێزارم بکەن، من دەست لەکاردەکێشمەوە، دەرۆم، ئەوەیان ئاسانە، ئەوەم پێ دەکرێت. ئەو سووربوو لەسەر بۆچوونەکەی خۆی کەوا نابێ ماوەی سەرۆکایەتی لە دووجار زۆرتر بکرێت، ئەوەش راستەوخۆ نامەیەکی ئیستیفزازی بوو بەرووی جاک شیراک دەکرایەوە.

بە بەرنامەو بۆ پێگەیاندن و هەڵمەتی هەڵبژاردنەکان سارکۆزی کاری دەکرد، لەسەر ئاستی گۆرەپانی بوفوو لەسەر

ئاستی میدیاکانەوە، بوونی بەردەوامی هەبوو، یاریدەرەکانی کاریان دەکرد لە پەخشی هەواڵەکان ناوی هەبێت، لە دەنگوباسی تەلەفزیۆنەکان ناوی هەبێت، لە بەرنامە تایبەتیەکەی مارک ئولیفی لە کەنالی فرانس ٣ دا ناوی دەهات، لە لاپەرەکانی یەکەمی رۆژنامەکانی فەرەنسی، لە دیمانەکان لە پێشەوەی بابەتەکان بوو. بەڵام لەناو کۆشکی ئالیزی بە ئاستێکیتر دەرۆیشت، جۆن لویس دبری بە جاک شیراکی وتبوو، لەوەی روو دەدات دەستەوەسنان مەبە، بەخێرایی بەرووی ئەو پێشهاتانە بەوەستە.!

لە کۆتایی مانگی ئوکتۆبەر لە ئاهەنگی دابەشکردنی میدالیا بەسەر دەرچووە باشەکانی دەستەی کۆماری ئاسایش، سارکۆزی بانگ نەکرابوو، بۆیە ئەو لە سەرەتای ساڵی ٢٠٠٤ دووبارە هێرشی کردەوە سەر کۆشکی ئالیزی، بەڵام چۆن دەستی پێکرد، سەرەتا چۆن ئەو کرا ..؟

سارکۆزی سەردانی وڵاتی چینی کرد، لەوێ دیمانەی سەرۆک (هو جینتاو) کردبوو، کە بەیەکەوە بەرەو کۆشکی میللەت دەرۆیشتن، بە پرسیارێک سنووری دبلۆماسیەتی بەزاندبوو، پرسیاری لە سەرۆکی چین کردبوو، من کە ماوەی دە ساڵ کەسی دووەم بوم، وا بوومەتە کەسی یەکەم لە حکومەت، تۆ هەست بە گۆڕانی بنەڕەتی لە حکومەت دەکەیت، دیارە ئەو پرسیارە جێگەی خۆی نەبووە، ئەو رستەیە لەناو پاریسا سەدایەکی زۆری دابۆوە، رۆژنامەکان پەیوەندی نێوان وەزیری ناوخۆو سەرۆک کۆماریان شرۆڤەکردبوو. کەسی ژمارە دوو لە حکومەت بەوە نەوەستاوە لە سەفەرەکانی بۆ ئاسیا، بابەتی ترو گرفتی تری هێنابووە ئاراوە، لەوێ ئارەزووە تایبەتیەکانی سەرۆک شیراکی لەسەر خوانی ئێوارەیەک لەگەڵ رۆژنامەنووسان بە ناشیرینی ناوبردبوو، بەئاشکرا تانەی لێگرتبوو. سارکۆزی لە کەرامەتی سەرۆک

شیراکی دابوو، کە باسی وەرزشی سۆمۆی ژاپۆنی کردبوو، وتبووی ئەوانەی حەز بەو سپۆرتە دەکەن، کەسانی ورگ زلن و قژیان وەک ژاپۆنیەکان دادەهێنن، ئەو سپۆرتە هەرگیز سپۆرتێکی فیکری نەبوو، بەوەش زۆر بە زەقی لە کەرامەتی ئەوی دابوو. ئەوانە هەمووی نیشانەی لادان بوون، بەڵام ئەو زۆر بەئاسایی دەزانی، کردەوەکانی بە پەسندیش دەزانی.

رافاران تۆڵە بۆ شیراک دەکاتەوە:

لە ئاسمانەوە لەناو ئەو فرۆکەی بەرەو پاریسی دەگەراندەوە، سارکۆزی وتبووی:

من ٢٠ ساڵە هەلەیەکم نەکردووە، ئەوان هەموو شتێک دەکەن، موستحیل دەکەن، تا من خۆم بۆ هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٧ خۆم کاندید نەکەن، منیش جاری نازانم خۆم کاندید دەکەم، یان ناء، من دەمەوێ کەس رێگام پێنەگرێت، من ئازادم دەمەوێ چۆنم دەوێ ئەوە بکەم. بۆیە دەبێ هوشیارو ئاگاداربم. بەو وتە تازانە کۆشکی ئالیزی و یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی زۆر توورەببوون.

هەفتەنامەی (باری ماتش) سەبارەت ئەو بارە تازەیە، هەواڵێکی بڵاوکردەوە، تێدا ئاماژەی بە هەلەکەی وەزیری ناخۆ سارکۆزی دابوو، بە پێناسەکردنی سپۆرتی سومو، چونکە ئەوەیان کێشەیەکی دبلۆماسیشی لەگەڵ ژاپۆن هێنابوو ئاراوە، بەڵام ئەمجارە سارکۆزی زۆر توورەببوو. کۆشکی ئالیزی سارکۆزی لەسەر ئەو هەلانەی دەکرد، خۆی بێئاگا دەکرد، بە کێشەیەکی ناو کۆشکی ماتینیونی سەرۆکایەتی حکومەتی دەزانی، بۆیە سەرۆکی حکومەت هەلەکەی سارکۆزی بە ناشیرینکردن و گاڵتەکردن بە پیرۆزییەکانی سەرۆک شیراک دەزانی، بۆیە بێدەنگ نەدەبوو.

سارکۆزی لە ئیستفزازکردنی کۆشکی ئالیزی بەردەوامبوو،

شەڕەکە لە گۆرەپانی بوفووە بەردەوامبوو، بەڵام ئەمجارە لە دەروازەی میدیاوە هاتە ژورەوە، کۆڕێکی بۆ رۆژنامەنووسان کرد، وەک ئەو کۆرانەی جاران ژەنرال دیگۆل دەیکردن. بۆ ئەو کۆرە نزیکەی ٢٠٠ ژورنالیست گەیشتنە ناو بارەگای وەزارەتی ناوخۆ لە گۆرەپانی بوفو، کە شوێنەکی زۆریش لە کۆشکی سەرۆکایەتیش دوور نییە، لەو ساتانەدا راوێژکارەکانی شیراک توورەیی و نارەزاییان لێدەباری، سارکۆزییان وایان پێناسەکردبوو، کەوا ئەو بە دەستەکانی رۆژنامەگەری دەخوات.

سارکۆزی زۆر ژمارەکانی ئامارەکانی ئەزبەر کردبوو، زوو ئاماژەی پێ دەدان، دەیووت:

لەو سەردەمەی ئێمە لە وەزارەتی ناوخۆ دەستبەکاربووین، رێژەی لادان کەم بویتەوە، رێژەکەی زۆر بەبیردەهێنانەوە، کەوا رێژەکەش ٣،٣٨ % دەبێت، ژمارەی زۆری وەک ئەو ژمارەیە دووپات دەکردەوە، ئەگەرچی وەزارەت سنووری بۆ کۆنگرە رۆژنامەگەرییەکان دانابوو، بەڵام ژمارەیەکەی بەرچاو بە زۆری لە سالۆنەکانی وەزارەت دەبینران، سیاسیەکانیان دەهاتن، کە پرسیاریان ئەوەیان لە پۆلیسی یەکەمەکەی فەرەنسا دەکرد، لەگەڵ شیراک لەسەری چی ئێوەن ناکۆکن، لە پێش چەندین کامیراش بووایە، ئەو بەو پرسیارانە نیگەران و هەراسان نەدەبوو.

سارکۆزی زوو تێگەیشت کەوا حزبی (یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی) بۆ ئەو نابێت، چونکە حزبەکە لەلایەن ئالان مونوو ئالان جوبیە لەسەروبەندی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠٠٢ دایانمەزراندووە، ئەو حزبە بە هەڤاڵبەندی یەکێتی لە پێناوی کۆماری و حزبی دیموکراسی لیبرالی و بەشێکی یەکێتی لە پێناوی دیموکراسی فەرەنسی دامەزراوە.

یەکێتی لە پێناوی کۆماری لە نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٢ راگەیاندراوە، سارکۆزی لە رێزەکانی پێشەوەیان دابوو، بەڵام

لەوێ بۆی نەبوو وتەیەک پێشکەش بکات، دیاربوو هەمو لایەک کۆکبوون لەسەرئەوەی کۆشش بکەن سارکۆزی لەو حزبە پێگەیەکی بەرنەکەوێت.

زۆرینەکەی ناو دەستەڵات لە فەرەنسا لە ساڵی ٢٠٠٤ دا، وەک هێزیک کۆک دەبینران، ناکۆکی و بەربەرەکانیش بۆ سەرۆکایەتی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی گەرم بوو، شەڕەکە لە نێوان ئالان جوبیەو وەزیری ناوخۆبوو. ئەوەی لە دوو ساڵەی دواییدا بەرەو ناوداری گەشەی کردبوو. ئەو ناکۆکییە لە نێوان ئەو دوو پیاوە نەما، پاش ئەوەی لە ٣٠ ی ینایر لە سەعات دووو نیو دادگای ئیستئناف بریاریدا سەرۆکی پێشووی یەکێتی لە پێناوی کۆماری بە ١٨ مانگ زیندانی بکرێت، لە هەمان بریاریش بۆ ماوەی دە ساڵ لە کاندیدکردنیشی راگیرا، بەوەش هەوادارانی شیراک تووشی شۆک هاتبوون، کە کەسە لەپێشەکەیان بۆ پێشبڕکێی سەرۆکایەتی کۆمار ئەو مافەی نەما.

کە دادگا لە کێسەکەی ئاکان جوبیەی دەکۆلیەوە، سارکۆزی لەگەڵ سیسیلیای ژنی لە بالکۆنی رێستورانێک لە شەقامی ئاجاکسیو نانیان دەخوارد، لەوێ وتبووی:

کە ئالان جوبیە کلیلەکانیشی لەدەستبوو، کەسێکی میللی نەبوو، بەڵام من لەوەتی هەم مۆرالی میللیم پێوەیە، نەک بەو شتانەی خەڵکی حەزی لێناکەن. کەسی ژمارە دووی ناو حکومەتی فەرەنسی لە رێگاوە بوو بەرەو فرۆکەخانە، کە بەرێوەبەری دیوانەکەی کلۆد گیو هەواڵە قورسەکەی چەسپاندنی دادگای بەسەر ئالان جوبیەی پێراگەیاندبوو. سارکۆزی لە شێوەیەکی نایاسایی بەتەنها بە فرۆکەکەی فری و دەستە رۆژنامەنووسەکانی بە فرۆکەیەکی تر رەوانەکردو فرۆکەکەی خستە ژێر دەستەڵاتیان. تا خۆشییەکەی دەرنەبرێت، تا هیچ لە رووی ئەو شکانەی نەیارەکەی دەرنەبریت، بێدەنگی هەڵبژارد. دیارە کەوا شکانی

کەسانێکی زۆر، بۆ کەسانیتر بەخێر دەگەرێتەوە، بەڵام بەو بریارەو بە شکانی نەیارەکەی بواری بۆ سەرۆکایەتی حزبەکەیان حزبی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی و کاندیدکردنی بۆ سەرۆکایەتی کۆماری ساڵی ٢٠٠٧ ئاسان و خۆش بوو.

هەموو کەس تەنها سارکۆزی نەبێت:

لە رۆژی ٨ ی فبرایر رۆژی کۆنفراسی پێشوەختی حزب بوو، کۆنگرەکە بۆ ماڵئاواییکردنی نەیارەکەی سارکۆزی ئالان جوبیەبوو، لەناو هۆلەکەی کۆنفراسەکە دەنگی ئەوە بەرزکرایەوە، کەوا هەمووکەس تەنها سارکۆزی نەبێت، ئەو دروشمە بنکە فراوانەکی ناو هۆلەکەبوو. پریس هۆترفۆ سووربوو ئەو دروشمە لەناو هۆلەکە یەک بە دەنگی خۆی بە مایکرفۆن بڵێتەوە. سارکۆزیش لەوێ بوو، بەڵام بەکەمی لەسەر شاشەکە دەردەکەوت، گەنجانی هەوادارانی ئالان جوبیە ناو یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی گەمارۆیان دابوو، ماوەماوەش بە دروشم وتنەوە پشتیوانیان لە ئالان جوبیەش دەوترایەوە. لەناو ئەو رەوشەدا بەتوورەیی سارکۆزی هۆلەکەی جێهێشتبوو. برادەرەکانیشی بە دەزگاکانی راگەیاندیان راگەیاندبوو، کەوا ئەو کەسە بۆ سەرۆکایەتی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی دەست نادات، لەو پۆستەش ناوەشێتەوە.

سەرۆکی حکومەت رافاران کە زانی رەوشەکە بەرەو تەنگژە دەچێت، پێشنیاریکرد سارکۆزی پۆستی سەرۆکی منتدبی حزبەکە بۆ کاروباری رۆژانە وەرگرێت، خۆشی لەبەرئەوەی سەرۆکی حکومەتە سەرۆکی حزبەکە وەرگێرێت، سارکۆزی بەو پێشنیارە نەرمی نوواند، بەڵام سەرۆک کاغەزی سیناریۆیەکەی دڕاندبوو، بەبێ ئەوەی بەکەسیش بڵێت بریارەکەی لە بنەرەتەوە هەڵوەشاندبۆوە، ئەوەش لە کتێبەکەی رافاران بەناوی (دوا

کاروانەکەم) ئاشکرای کردبوو، لەو کتێبەدا نووسیویەتی من تەنها ئەو جارە توانیم بە سەرۆک بڵێم ناء ..

لەو دانپێدانەدا رافاران، دومینیک دوفیلیبانی تاوانبارکردووە، کەوا ئەو باندۆری لەسەر سەرۆک هەبووە تا پێشنیارەکەی قبوول نەکات، بەڵام هەوادارانی شیراک وایاندەزانی وەزیری یەکەم رافاران ناتوانێ لە خراپەکانی سارکۆزی خۆی بپارێزێت، زۆریش بروایان بە کەسێکی وەک سەرۆکی حکومەت نەبوو، چونکە ئەو لەناو ئەو ئەندامە کۆنەکانی یەکێتی لە پێناوی کۆماریش نەبوو.

ئەگەرچی هەوادارانی شیراک لە هەڵبژاردنە ناوخۆیەکاندا زۆریان دۆراوبوون، بەڵام سووربون لەسەرئەوەی هێرشەکەیان رانەگرن، لەو دەمانەدا لەلایەن سەرۆکەوە سارکۆزی دەکرێتە وەزیری ئابووری. بەو گۆڕانە دوفیلیبانی هێنایە ناو گۆرەپانی بوفو، کرا بە وەزیری ناوخۆ، بۆیە سارکۆزی لەو گۆرەپانە دوورکەتەوە، لەسەر تاجی بەردەوامی دەزگاکانی پەخش نەما، لەو سەکۆیە دەگیرا، بەوەش لەبەر چاوان کەمتر دەبینرا، ئەوەش بواری خۆشکرد هێزو تەوژمە گرانەکەی لەسەر نامینێت، لەو دەمانەدا جۆن لویس بورلو وەکالەتی وەزارەتی کاریشی بەرکەوت، هەروەها دوست بلازی پۆستی وەزارەتی تەندروستی وەرگرت.

نیکۆلا سارکۆزی ئەگەرچی لە (برسی) بارەگای وەزارەتی ئابووریش بوو، بەڵام ستراتیژییەکەی هەرمابوو، لەوێ سێ بواری دۆزییەوە بۆ کارکردن تا بگاتە کۆشکی ئالیزی. دەروازەی یەکەمی ئەوەبوو نرخ دابەزێنێت، پاشان هەیکەلی سستەمەکە هەنگاو بە هەنگاو بگۆرێت، سێیەمیش رزگارکردنی دامەزراوی ستووم بوو، ئەوەش کۆمەڵگەی ئی دی ئێف و یاسای کارەبای فەرەنسی تایبەت بە ژێرخانی پەیوەست بە وزەو گواستنەوەن.

سارکۆزی گوشاری کردە سەر شیراک، تا ئەو ریفراندۆمەی بۆ دەستووری ئەوروپی کە لەلایەن ڤالیری جیسکار دیستان

پێشنیارکرابوو بێتە واری جێبەجێکردنەوە، هەروەها ئەوەشی راگەیاند کەوا ئەو دژی هاتنی تورکیایە بۆ ناو یەکێتی ئەوروپی، هەر لەو پێشهاتانەدا سەردانی وڵایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکای کردبوو.

لە ١٤ ی یولیودا لە دیمانەیەکی دوورودرێژ بۆ رۆژنامەی لۆمۆندی فەرەنسی بە شێوەیەکی ئیستفزازی قسەی کردبوو، بۆیە بۆ بەیانی شیراک هەرەشەی لێکردو پێی وتبوو، سەرۆک بریارەکان دەردەکات، ئەوەی لەسەر تۆیە تەنها جێبەجێکردنی بریارەکانە، بەوەش پەیوەندیان بەیەکەوە بەیەکجاری نەما.

هەرچەندە ناکۆکییەکانی نێوان سەرۆک و وەزیری ئابووری زۆرتر دەبوو، مەسەلەی کێ ببێتە سەرۆکی حزبەکەیان ئالۆزتردەبوو، ئەوەی بۆ پریس هۆترفۆ مسۆگەربوو کەوا سارکۆزی دەست بەسەر یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی دادەگرێت، دیارە ئەوەشی بۆ ئەوەبوو کەوا بۆ هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی داهاتوو لە ساڵی ٢٠٠٧ کەسی لەپێشدا نەمینێت، چونکە بەشدارکردنی وەک کاندید بۆ سەرۆکایەتی کۆمار بەناوی سەرۆکی حزبیشەوە بێت، دەرچوونی ئاسانترە. سارکۆزی ئەوەی لە بیرمابوو کەوا لە ساڵی ١٩٩٥ شیراک لەبەرامبەر بالادور لە هەڵبژاردنەکە دەرنەدەچوو ئەگەر سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی کۆماری نەبووایە، ئەوەی ماوە ئاماژەشی پێبدرێت، سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی واتە بودجەیەکی ساڵانەی زۆری وەک ٣٣ ملیۆن یورۆ لەبن دەست دەبێت، لەو هەنگاوەش سیسلیا کۆک نەبوو لەگەڵ سارکۆزی مێردی. ئەو بە ئارامی کاری دەکرد، بەرنامەی کۆششەکانی بەنهێنی دەهێشتەوە، تا لە ١٥ ی یونیودا ٢٣٧ نوێنەرو سیناتۆری بانگهێشتی کۆبونەوەیەک کرد لە دیوانی وەزارەتی ئابووری، لەپێش ئەو ژمارە زۆرەی ئامادەبووان، لەوێ لەپێش ئەوانەدا وتارێکی بەراستی شیاو بە سەرۆکی حزبی

پێشکەشکردن، شیاو بۆ کاندیدی سەرۆکایەتی لە هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی داهاتوو. لەولاشەوە هەوادارنی شیراک نەیانتوانی جەماوەرێکی شیاوو بەرچاو کۆبکەنەوە، کۆک نەبوو لەسەر کاندیدکردنی کەسێک بۆ ئەو پۆستە، دیاربوو کەوا رافاران لەو پێگەو دەستەڵاتە نەبوو بۆ ئەو پۆستە بێتە پێشەوە، تاقەتی ئەو ململانێییەی نەبوو، گەنجەکانی وەک فرانسوا باروواو هرفی گایماریش دڵنیابوون ئەگەر خۆیان لە قەرەی کارێکی وا بدەن، سەرنەکەوتنەکەیان دیارو روونە، بۆیە کەسی بەروودا نەما.

دوا کارتەکانی شیراک:

شیراک ئەو راستیەی باش دەزانی ئەگەر سارکۆزی دەست بەسەر یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللیدا بگرێت، ئەوە گرەوەکان دەباتەوە، یەک کارتی لەدەست مابوو، پۆستەکەی لێ وەربگرێتەوە، ئەگەر سەرۆکایەتی حزب وەرگرێت، ئەوا شیراک لە دەستەڵات دووردەخاتەوە. ئەو هاوینە بۆ زۆرینەی دەستەڵاتدارەکان لە فەرەنسا ئاژاوەو ململانێ گەرم بوو، هەوادارانی سارکۆزی هەستیان بە رەوشتی ناپەسنددەکرد، لەولاشەوە سارکۆزی کۆششی دەکرد هەردوو دەستەڵاتەکە لەیەک نزیک بکاتەوە، بەڵام بەراستی یەکێتیەکەی دەویست، ئەگەر لە نێوان حزب و حکومەت سەرپشک کرابووایە ئەو حزبەکەی هەڵدەبژارد، سارکۆزی لە پۆستەکەی نەمابوو، بەڵام شیراک پێی وتبوو، دەتوانی لە پۆستەکەت بمینێتەوە تا سەرۆکایەتی حزبەکە بەرەسمی وەردەگریت، بۆیە لە ٢٨ ی نۆڤمبەرکە رێژەی ٨٥ % دەنگەکانی وەرگرت ئەوە کرا بە سەرۆک، نمایشەکەش بە شێوازی ئەمریکی بەرێوەچووبوو. ئەو بەرنامەیە ٥ ملیۆن یوروی تێچووبوو، ئەوەش پارەیەکی زۆر بوو بۆ بودجەی حزبەکە، ئەوەش یەکەمجارە ئەو پارە زۆرە سەرف بکرێت، بۆیە قسەو

پێداچوونەوەی زۆری لەسەرکرابوو.

بوونی سارکۆزی بە سەرۆکی حزب وەرچەرخانێکی گەورەبوو بۆ دەستەکەی ناو دەستەڵات لەناو حزبەکە، بەڵام سارکۆزی وتبووی، بەو گۆڕانە لەبەرامبەر فەرەنسیەکان هیچ نەگۆراوم، بۆ من گرنگ نییە، چە سەرۆکی حزب بم، یان لە پۆستی وەزارەت دابم. بەڵام هەوادارانی شیراک ئەو پێشهاتەیان بە شکانێکی مەزن وەسفکردبوو، پێنج سەرەکەی شیراک وتبوویان، ئەوەیان لە ئەنجامی نەزانینەکانی شیراکەوە تووشمان هاتووە.

سارکۆزی لە ٣٠ ی سپتمبەری ساڵی ٢٠٠٥ دا بەرەو کۆبونەوەی وەزارەتەکەی دەبۆوە، لە رێگادا هەستی بە ژانێکی زۆر کرد، زانی ناتوانی لەسەرپێیان بوەستێت، ناتوانێ بە رووی ژورنالیستەکانەوە قسە بکات، بۆیە گەرایەوە بریاری دابوو پشوودانەکەی هەفتانەی خۆی وەرگرێت، بچێتە دەرەوە نانی ئێوارەکە دوور لە چاوی میدیاو ئاپوورەکەیان و وینەگرەکان فەزوولیەکان (بابارازی) بخوات.

بەدەنگێکی بەرزەوە لەگەڵ خودی خۆی قسەی دەکرد، ئەگەر لەو هەڵبژاردنەی سەرۆکایەتی دەرنەچووم، چی دەکەم. لە دیمانەیەکی بە نووسەرێکی وتبووی:

ئەگەر ئەو پرۆسەیەم دۆراند، بەدروستی ئەو پرسیارە لە خۆم دەکەم، چی بکەم .. دەبێ چیترم لە پێشدا مابێت.. چی بکەم ..؟؟؟ ببمە بالوێزی وڵاتەکەم و بچمە دەرەوە ...؟؟! بگەرێمەوە شارەوانیەک وەک سەرۆکی شارەوانی .. نا نا نا .. من بۆ ماوەی ٢٠ ساڵ سەرۆکی شارەوانی نویلی بووم .. تازە کاری ترم پێناکرێت، من لە لوتکەی دەستەڵاتی سیاسی کارم کردووە، لە ئەنجومەنی گشتی دابم ... ناکرێ ..!!؟؟

لە بەنداوی مرسیلیای فەرەنسی کرێکارانی بەنداوەکە مانیان گرت، شپرزەییان خولقاند، سەرۆک وەزیران دومینیک دوفیلیبان،

فەرمانی بە سوپا دابوو مانگرتنەکەی کرێکارانی کۆمپانیای نیشتیمانی کورسیکی ناوەراستی چارەسەربکات، لەو دەمانەدا سارکۆزی بە میدیاکانی راگەیاندبوو، ئەگەر ئەو لەو شوێنەدا بووایە، بە بەرنامەو بواری تر ئەو کێشەیەی چارەسەردەکرد، بەڵام کەس داوای لێنەکردم، ئەوەش ئاشووبەیەکی زۆری لەناو پاریسا خولقاند. بەڵام پرسیارەکە ئەوەیە سارکۆزی گەیشتە کێندەرێ ..؟

سارکۆزی وەک سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی، هەفتەیەک پێش دەستپێکردنی ریفراندۆمەکە، بریاربوو ئێوارەی یەکشەممە لە تەلەڤزیۆنی تی ئێف ١ لەسەعات هەشتی ئێوارە لەسەر دەستووری ئەوروپی دیمانەیەکی هەبێت. بەیانیەکەی سارکۆزی لەگەڵ پریس هۆترفۆ زۆریان قسەکردبوو، هەرگیز بەیەکەوە ئەوەندە دانوستانیان نەکردبوو.

ئێوارەکەی سارکۆزی تەلەفۆنی بۆ رافاران کردبوو، کەوا ئەو ناتوانێت بەشداری لە بەرنامەکەی تی ئێف ١ بەشداری بکات، هەست دەکات تەندروستی باش نییە، ژانەسەری هەیە، چەند رۆژێکە سیسیلیای خێزانیشی بە کارێکی فەرمی لە ماڵەوە دوورە.

وەک بروسکە ئاسا هەواڵی جیابوونەوەی سارکۆزی و سیسلیا بڵاوبۆوە، هەواڵەکە بۆ هەوادارانی شیراک باش بوو، بەخێرایی قۆستیانەوە، بەیەکەوە دەیانووت:

ئەو پیاوەی ژنەکەی خۆی پێ نەپارێزرێت، وڵاتی فەرەنسا چۆن دەپارێزێت، ئەو وڵاتە چۆن بەرێوە دەبات. لە کۆشکی ئالیزی و کۆشکی ماتینیونی سەرۆکایەتیی حکومەتیش هەواڵەکە بڵاوبۆوە، دەنگۆی زۆری دایەوە. چەندین پرۆپاگەندەو پەلارو توانجیان بۆ هەڵبەستن. هەمووش پەیوەستبوون بە سارکۆزی.

سارکۆزی چەند رۆژێک لەناو ئەو گێژاوە مایەوە، لەناو خەمەکانی دەتلایەوە، بەڵام لە رۆژی ٢٦ ی مایۆو لەسەر شاشەی

کەنالی فرانس ٣ دا، کێشەکانی تەقاندەوە، لەسەر تەلەڤزیۆنەوە کێشە خێزانیەکانی خۆی ئاشکراکرد، سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی، وتی:

ئێمەش وەک ملیۆنەها خێزانی تری فەرەنسی کێشەی خێزانیمان هەیە، بەیەکەوە کار بۆ چارەسەری کێشەکانمان دەکەین، کۆششمان بەردەوامە. ئەو پێشهاتەی سارکۆزی لە مێژووی سیاسی فەرەنسی رووی نەدابوو، دبلۆماتێک خۆی بێتە سەر تەلەڤزیۆن و بەئاشکرا بونی کێشە خێزانیەکان ئاشکرا بکات.

ئەو ژنەو مێردەی چاویان لە گەیشتن بوو بە کۆشکی ئالیزی چییان دەکرد ..؟ لە دوا جارا لە ٣ ی یونیو بەیەکەوە دەرکەتبوون، لەو رۆژەدا سیسلیا بەبایەخەوە لە کۆشکی ریازات لە پاریس لە کۆبونەوەیەکی گەورەی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی دانیشتبوو، ئەویش سەرنجی دانووستانەکانی دەستووری ئەوروپی دەدا. دانیشتنەکە درێژبوو، زۆر ماندوو ببوون، لە کۆتایی سارکۆزی سوپاسی بێپایانی ئاراستەی ئامادەبووان کرد، بۆ ژنەکەشی سوپاس و پێزانینی تایبەتی نارد، چونکە ئەو هەر شتێک لەناو هۆڵەکەو لە دانیشتنەکە رووی دەدا، ئەو بە کورتە نامەی تەلەفۆنی ئاگاداری ئەوی دەکردەوە. چەند هەفتەیەک دەبوو، سیسلیا چەند رستەیەکی دەربریبوو، لە هەموولایەک لێکدانەوەیان بۆ دەکرد، کەوا ژنەکەی لەو قسانە مەبەستی مێردەکەیەتی، ئەو لە ٧ ی مایۆ بە تیلی ستاری راگەیاندبوو، کەسایەتی ئەوو زەوقی ئەو لە کەسایەتی خاتوونی یەکەمی وڵات ناوەشێتەوە، من ئەو مەراسیمە بێزارم دەکات، ئەوە سیاسەتێکی راست و دروستە، ئەوەیان بە من ناکرێت، من بەردەوام پانتۆلی جنزم پێ خۆشە، حەز بە جلی خاڵخاڵی وەک بەرگی سەربازدەکەم، بە پشدێنمەوە کەمەرێک شۆربێتەوە، من ناتوانم خۆم لەناو شتە گرمۆڵەدەراوەکان ببەستمەوە، ئەوەیان بە من

ناكرێت.!

سیسلیا لای كەس ئەوەی نەدركاندبوو، كەوا قسەی لەو جۆرەی كردووە، كە دیمانەكە بڵاوكرایەوە، دیمانەیەكی تری لە بەرنامەی (نهێنیە وردەكانی نێوان برادەران) كردبوو، لەوێش لە وڵامی ئەو پرسیارە، پاش دە ساڵی تر خۆتان لەكوێ دەدۆزنەوە، ژنی سەرۆكی یەكێتی لە پێناوی بزاڤی میللی بە ئاریان ماسینی وتبوو:

لەناو تەوێلە ناوەندییەكەدا، من سپۆرتی رۆیشتن دەكەم.

ئەو وڵامەی سیسلیا هەموو لایەكی سەرسام كردبوو. لە راستیدا ئەو ژنە ئەو ژیانە تازەیەی لا خۆش نەبوو، لەسەرئەوەیان لەگەڵ مێردەكەی ناكۆكبوون، ئەو حەزی دەكرد مێردەكەی وەك وەزیر بمینێتەوە، نەك سەرۆكایەتی حزب. بۆ یەكەمجاریش سیسلیا لەناو حزبدا پلەیەكی دەستكەوت، بە سەرۆكی دیوانی سەرۆكی حزب دامەزرا.

سیسلیا لەگەڵ دەستە كاندیدكراوەكانی ناو حزب، ئەوانەی لەگەڵ لیستی مێردەكەی بوون كۆك نەبوو، بەكاركردن لەگەڵ بەرێوەبەرەكانی یەكێتی لە پێناوی بزاڤی میللی دڵخۆش نەبوو، بەتایبەتی برادەرە نزیكەكەی ساركۆزی پریس هۆترفۆ، كە بارەگەكەشی گواسترایەوە نهۆمی حەوتەمی باڵەخانەكە زۆر هەستی بە تەنگەنەفسی دەكرد، ئەو نووسینگەكەی خۆی لە وەزارەتی ئابووری كۆشكی برسی لا خۆشتربوو، بەڵام دەستەڵاتی نەبوو، میردەكەی وا حزبی هەڵبژاردووە، دیارە چاوەرانی ئەوە بوو ئەگەر لە كۆشكی ئالیزی نەوایەكی خۆشی دەستكەوێت، بەڵام ئەو لەو سەفەرانەی لەگەڵ مێردەكەی بەرەو ئیسرائیل و چین و ئەمریكا كردبوو نارەحەت ببوو.

<u>پرۆپاگەندەیەكی تر:</u>

پێش ئەوەی دەنگۆی جیابوونەوەی ئەو ژنەو مێردە بڵاوبكرێتەوە، پرۆپاگەندەیەكی تر لەناو پاریسا لەسەر ئەو ژن و مێردە بڵاوكرایەوە، گوایە لە یەكێك لە دەرمانخانەكاندا وێنەیەكی ساركۆزی لەناو دەستەیەك ژندا بۆ سیسلیای ژنی رەوانەكراوە، ئەوەش رەوشی تایبەتی ئەو دووانەی شێواندووە، نێوانیانی بەرەو تەقینەوە بردووە.

بەئاشكرا لە رۆژی ٢٨ ی نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٤ سیسلیا لەگەڵ كەسایەتی دەوڵەمەند ریتشارد ئاتیاس لە شاری پترای ئوردنی و لە نیویوركی ئەمریكی و لە پایتەختی فەرەنسیش دەبینرا، بەوەش زەنجیرەیەكی درێژی ژیانی تایبەتی نێوان ساركۆزی و سیسلیا دەستی پێكرد. رۆژنامەكان بەتایبەتی رۆژنامە میللیەكان زۆریان لەسەر ئەو كێشە نووسی، بەتایبەتی هەفتەنامەی (باری ماتش) وێنەی دووقوڵی سیسلیاو ریتشارد ئاتیاس لە ژمارەی رۆژی ٢٨ ی ئۆگستی بڵاوكردەوە، لە لاپەرەكانی ناوەوەش ریپۆرتاژێكی چاوەروان نەكراو بە ناوی (سەعاتە بژارەكان) بڵاوكردبۆوە. ئەو بڵاوكراوەیە دەروازەیەكی كردەوە، هیچ لە بڵاوكراوەیەكی تری فەرەنسی ئەوەیان نەكردبوو، چونكە خاوەنی هەفتەنامەكە ئارنۆ لاگاردیر برادەری ساركۆزیش بوو، وەك برایەكی وابوو، دیارە ئەو برادەرە نزیكەی خیانەتی لێكردووە، دەكرا ئەو وێنەیە بڵاونەكاتەوە، ئەنجامەكەی ئەوەی لێكەوەتەوە سەرنووسەرەكەی باری ماتش، ئالان جینیستار لە كارەكەی دوور خرایەوە.

ئاژاوەکەی ئیکسپرێس:

نیکۆلا سارکۆزی لە ١٤ ی یولیوی ساڵی ٢٠٠٥ ئاشکرای کرد کەوا لەگەڵ سیسلیا ریکەوتن، باسی مەسەلەکەی جیابوونەوەی خۆیان نەکەن، ئەگەر پێشهاتی نوێیش هاتە پێشەوە، ئەوە هەردوولا باسی دەکەن. بەڵام سارکۆزی لەو وێنەی کە لە رۆژنامەی ئێکسپرێس بڵاوکرایەوە زۆر تووڕەبوو، وێنەیەکی ئەویان بڵاوکردبۆوە، گوایە ئەو ئەنگوستیلەی هاوسەرگیری لە پەنجەدا نییە، لەگەرمە تووڕەییەکەیدا وتبووی:

لە پەنجە دەکەم و لە پەنجە ناکەم و لە پەنجە دەکەمەوە .. ناکەمەوە .. من رقم لەوانەیە.!

من بە شێوەیەک مامەلەم لەگەڵدا دەکرێت، کەسی تر مامەلەی لەو جۆرەی لەگەڵدا نەکراوە، من هیچم پێناکرێ، من ناتوانم لەگەڵ کەس بچمە رێستورانێک، بۆ بەیانی وێنەکەم لە لاپەرەی یەکەمی رۆژنامەکان بڵاودەبێتەوە، لە ژێرەوە دەنووسن، دۆستە نوێیەکەی سارکۆزی، بەڵام ئەوەی قسەم وام بۆ هەڵبەستێت، کەوا ژنی وەزیرەکەمان کریستیان ئاستوری دۆستی منە، بواری دەربازی نادەم، لە کۆڵی نابمەوە. ئەو ماوەیە من هەر خەریکی ئەوەم لە مێردی ئەو ژنانە داوای لێبووردنیان لێ بکەم، کە من هەر نایانناسم، نەمدیوون، بەراستی ئەو کارانە زۆر بێزارو تووڕەم دەکات.!

زۆربەی کارمەندانی وەزارەتی ناوخۆ، بەوەی رۆژنامە پۆلیسەکەی یەکەم فەرەنسا تووشی هاتووە بێزاردەبوون، چونکە زۆربەیان حەزیان لە سیسلیا نەدەکرد، دیارە ئەویش زۆربەیانی خۆشنەدەویست، هەمووش پرسی ئەوەیان هەبوو، ئەو چۆن ئەو کێشانە چارەسەر دەکات، بەتایبەتی ئەو کەم لە وەزارەت دەبینرێت، کەم دەردەکەوێت.

نیکۆلا سارکۆزی لە دوورکەوتنەوەی زۆری لویسی کورەکەی نیگەران بوو، بەتایبەتی کە سەفەری نیویورکی کردووبوو تا لەگەڵ دایکی لەوێ بژیت. لەو رۆژانەش توندی لەسەر پاسەوانە تایبەتیەکەی کردبوو، کەوا چاوکراوەبێت، بوار نەدات، هیچ رۆژنامەنووسێ پەیوەندی و کۆنتاکتی بە دۆستە رۆژنامەنووسەکەی نەزانێت. ئەو ماوەیە ئەو ترسی زۆری لەسەر میدیا هەبوو، چونکە ئەو دەروازەکەی بۆ دژایەتی و بەرەبەرەکانی کردبۆوە، لە گۆرەپانی بوفو، زۆر لە دەزگاکانی پەخشی کۆکردبوونەوە، تا ژیاننامەی سیسلیا لەلایەن ڤالیری دۆمان لە گۆڤاری گالای فەرەنسی بڵاونەکەوە.

کەس نەیدەزانی دوارۆژی سارکۆزی بە کێندەرێ دەگات، قسەی وا هەبوو گوایە بە نیازە ژنێکیتر بدۆزێتەوە، تا بیکاتە هاسەری نوێی خۆی، بەڵام لە لایەکی ترەوە سەرۆک شارەوانی کۆنی نویلی کۆششی بەردەوامی دەکرد تا سیسلیای ژنی بگێرێتەوە، رۆژانە بە تەلەفۆنەوە کورتەی نامەی بۆ دەنارد.

لە ینایرەوە خەریکی ئاشتبونەوەبوون، تا لە مایۆی ساڵی ٢٠٠٦ کۆششەکەی بەرهەمی بوو، گەیشتنەوەیەک، لە ٢٦ ی یونیو مێردەکەی کۆبوونەوەیەکی لە (ئاگان) هەبوو، لەو دیمانەیەدا بەدیارکەوت، هەر لەو هەفتەیەدا لەگەڵ مێردەکی لە (گویان) یش بەیەکەوە بینیران. بەردەوام رۆژنامەو گۆڤارەکان دیمانەو گەشتەکانی ئەو ژن و مێردەیان بە وێنەوە بڵاودەکردەوە، گۆڤاری باری ماتش وردەکاری گەشتەکەیانی، بە ریپۆرتاژی بە وێنەی، لە پشووی هاوینەیان لە لەندەن بڵاوکردەوە. بەڵام سیسلیا تا دەرچوونی مێردەکەی لە هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی فەرەنسا کەم دەردەکەت، خۆی نەدەدایە بەر چاوی میدیا.

لە بڵاوکراوەکەی بە ناوی (شەهادە) لە ١٧ ی یولیوی ساڵی ٢٠٠٦ دا نووسیبووی سیسلیا خێزانم بەشێکە لە من، ئەگەرچی

ماوەیەک نێوانمان باش نەبوو، بەڵام بەردەوام و هەموو ڕۆژێ بەیەکەوە قسەمان کردووە، فێلمان لەیەک نەکردووە، یەکترمان فریو نەداوە، بەبێ یەک ناژین، بروام ناکەم کێشەو گرفتی وامان بێتە پێش نەتوانین چیتر بەیەکەوە نەژین، ژیانمان ئاڵۆز بکات، لە ئیمرۆوە تا ماوین لەگەڵ سیسلیا بەیەکەوە دەبین.

شەڕ لەگەڵ دومینیک دوفیلیبان:

شکستێکی مەزن بوو بۆ سەرۆکی فەرەنسی جاک شیراک کە لە ٢٩ ی مایۆی ساڵی ٢٠٠٥ کە ریفراندۆمەکەی دەستووری ئەوروپی سەرنەکەوت، بەو شکستە خەونی خۆ کاندیدکردنی جاری پێنجەمی نەما، کە ئالان جوبیەش بە زۆری بۆ کەندا دوورخرایەوە، بەیەکجاری هیوای بۆ سەرۆکایەتی نەما. بەو پێشهاتە تازانەش هێشتا رێی بۆ گەیشتنی سارکۆزی بە کۆشکی ئالیزیا ئاسان و ساز نەبوو، چونکە بۆ ئەو پۆستە کەسێکی تر ئامادەکاری دەکرد تا بەربەرەکانی ئەو بکات، دەکرێ پرسیش بکرێت، ئەو کەسە کێیە ..؟؟

دومینیک دوفیلیبان لە ٣٠ ی مایۆدا پۆستەکەی رافارانی وەرگرت، دومینیک سکرتێری گشتی کۆشکی ئالیزی و لە ماوەی سەرۆکایەتی شیراکیش وەک پیاوی سێبەری ئەو ناسرابوو، لە ماوەی حکومییدا هەلەیەکی دیاری لەسەر تۆمارنەبووە، ماوەی نۆ مانگ وەک وەزیری ناوخۆ مایەوە، لەو ماوەیەدا جێ پەنجەی لە کیدورسی دیاربوو، لە کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکانیش وتارێکی دژ بە شەڕەکەی سەر عیراقی لە ساڵی ٢٠٠٣ دا، فەرەنساو هەموو جیهان سوپاسی هەڵوێستەکەیان کرد.

ئەو پیاوە بە کەسێکی رۆشنبیر ناسرابوو، بەپێچەوانەی سارکۆزی حەزی لە شیعر دەکرد، ئەگەرچی بە بەژن و بالاش جیاوازیان هەبوو، لە زۆر شتدا لەیەک نەدەچوون، دوفیلیبان ٣٠ سم لە سارکۆزی درێژتربوو. یەکێکیان هەواداری بالادوربوو، ئەوەی

تریان دۆستی زۆر نزیک و هاوبیری شیراک بوو، ئارەزووەکانیان لە یەک دووربوو. یەکێکیان بە هەڵبژاردن ٢٠ ساڵ سەرۆکی حزب بووە، کەسێکی لەبەر دڵانیش بوو، بەڵام ئەوەی دووەمیان بۆ هیچ لە سەرۆکایەتیەکان خۆی کاندید نەکردبوو، لەناو خەڵکیش بە پێچەوانەی ئەوی تر خۆشەویست نەبوو، بە کورتی ئەو دوو پیاوە برادەر نەبوون، بەڵام زۆرینەی کەسە دبلۆماتە فەرەنسییەکان بێ رەسمیات قسەیان کردووە، هەردووکیان بە شێوەیەکی زۆر رێزپەرانە هاتوونەتە پێشەوەو مامەلەیان لەگەڵ دبلۆماسیەت کردووە.

دومینیک دوفیلیبان چاکی دەزانی چارەنووسەکەی لەبن دەستی ئەوە، بۆیە بەردەوام هاوشانی نەیارەکەی سارکۆزی بووە، کە دوفیلیبان لەلایەن سەرۆکەوە دامەزرا سەرەتای شەڕەکە دەستی پێکرد، دیارە ئەویش چاوی لەوەبوو وەک خاوەنی کۆشکی ماتینیون بێتە ناو کۆشک نەک وەک پاسەوان.

ئەوەی هەموو لایەکی سەرسامکرد کە سارکۆزی توانی بێتەوە ناو گۆرەپانی بوفو، وەک وەزیری ناوخۆ، دیارە دەستی لەسەرۆکایەتی حزبیش نەکێشاوەتەوە، بۆیە تا گەرایەوەش هاورێیەکانیشی ئەوەیان بەگاڵتە دەزانی.

لە رەوشی نالەباری ئاسایش و بێکاری لە وڵات، میدیاکان نەدەپرژانە سەر سارکۆزی، فەرەنسیەکان ئاگایان لەو ململانێیە نەبوو. رەوشەکە لەناو وەزارەتی ناوخۆ بۆ دومینیک باش نەبوو، لەناو وەزارەتا کاندیدەکانی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی بەربەرەکانێیان دەکرد، بۆیە دومینیک بە دەستەواژەی ناشیرین ناوی دەهێنان.

نیکۆلا سارکۆزی کۆششیکرد بەربەستەکان دەربازبکات، سەرکەوتنی بەرچاویشی تۆمار دەکرد، سارکۆزی لە هوتێلێکی گەورەی پاریس لە ١١ ی یونیو بۆ سنوورەکانی یەکێتی لە پێناوی

بزاڤی میللی وتبووی:

فیلیپانیش وەک شیراکە، لەو کاتەشدا (بنانتیر) وتبووی، فەرەنسیەکان پێویستیەکان بە بریارێکی یەک لاکەرەوە هەیە، نەک دەستنیشانکردنی بژارەکان. ئەو دەمانە بۆ دوفیلیبان زەحمەت بوو، ئەو ململانێ لەگەڵ کات دەکرد، دەبووایە خێرا بروات، کات بەفیرۆ نەدات، سەرکەوتنی زۆر لە کارەکانی بواری بۆ خۆش دەکات تا بگاتە کۆشکی ئالیزی، بەو بەرنامەیە جێگیری شیراک دەبێت، بەڵام لەو لاوە راپرسیەکان سەرکەوتنی سارکۆزیان نیشان دەدا، ئەو لە پێشەوە بوو بۆ خەونی نوێی سەرۆکایەتی فەرەنسا.

منالێکی تەمەن ١١ سالان لە گەرەکی چوار هەزارەکە کوژرا، پاش ئەو کارەساتە بە دوو رۆژ، لە ٢٠ یونیو سارکۆزی بەڵێنی دا ناوچەکە لەو کەسە لادەرو بکوژانە پاک بکاتەوە، کە ژنێکێش لە سان ئای مارن کوژراو قازییش بریاری دابوو بکوژەوکان بە سزای رەوای خۆیان بگەن، ئەو رووداوانەو پەیڤەکانی سارکۆزی بۆ تۆڵەکردنە ناوی دەرکرد.

بەهەڵەبوو، یان وەک ئیستفزازکردن بوو، بەراستیش ئەوە هەڵوێستی سارکۆزی بوو، ئەوە دەیویست لە ناو خاکی راسترەوە توندەرەوەکان راوی خۆی بکات. مەبەستی بوو لە خولی یەکەمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیەکان ئەنجامی باش بدورێتەوە، رۆژێک لە رۆژان ئەوەی نەدەشاردەوە کەوا دەنگدەرانی بەرەی نیشتیمانی بە سەرۆکایەتی جان ماری لوبان بگێرێتەوە ناو بازنەی دیموکراسی.

ئەو پەیڤی تەنها ئاراستەی کەسە دڵسۆزەکانی خۆی لەناو حکومەت دەکرد، ئەوانیش هەردوو وەزیری منتدب پریس هۆترفۆو کریستیان ئاستوری بوون، لە کۆبوونەوەکانی پێش بەستنی کۆبونەوەی ئەنجومەنی وەزیران بەشدار نەدەبوو. لە دیدارێکی

ئاساییدا ئامادەبووانی بە بووچونێک سەرسامکرد، بە وەزیرە ئامادەبووەکانی وتبوو، لەگەرمەی ئاهەنگەکانی جەژنی نیشتیمانی فەرەنسی، کە هیچ پێشهاتێکی شیاوی باس نییە، کە خەڵکی تەنها سەرقالی ئاهەنگ و پشوودانە، ئێمە بۆ دانیشین.

وەزیری ناوخۆ هێلە زەردەکەی بەزاند کە ئاهەنگی جەژنی نیشتیمانی لە گۆرەپانی بوفو سازکرد، لەوێ شیراکی بە لویسی شازدەهەم ناساندبوو، لەوێ وتبووی:

ئەوەیان بەهرەی من نییە، کە دەروازەکانی کۆشکی فرسای بە هێمنی بکەمەوە، لە کاتێکدا فەرەنسا دەناڵێنێت. لە گەرانەوەیدا جۆن لویس دبری بەوەی تاوانباری کردبوو، کەوا کاروباری حکومەت دەخنکێنێت. ئەو هاوێنە بۆ پێشەوای یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی لەناو کێشە خێزانیەکان و هەڵە سیاسییەکان و شەڕە قسەکانی دەخنکا، دیدی زۆریش لەسەر کەسایەتیەکانی وەک پیاوێکی دەولەت هەبوون.

دوفیلیبان بەرنامەیەکی نمونەیی بۆ هاوچەرخەیی کۆمەڵگەی فەرەنسی پێشنیارکردبوو، بۆ چاکسازیی سستەمی باجیش لە دیمانەیەکی رۆژنامەگەری راگەیاندبوو، بەوەش مەزندەی بردنەوەشی دەبینی. لە زانکۆی هاوینەیی کە یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی لەسەر کەناری دەریا سازیکردبوو، لەوێ دوفیلیبان هەیبەتی بەشکۆیی دەبینرا، کە وەک گوێگر بەشداربوو، لەولاشەوە سارکۆزی زۆر بەتوورەیی پەیڤی بوو، بەهەرەشەوە وتبووی، هیچ کەس ناتوانێ من بۆ گەیشتن بەکۆتایی راگرێت. لە ماوەی سەرۆک شیراک بۆ چارەسەری لە نەخۆشخانەبوو دومینیک وەک جێگری ئەو کارو بەرنامەی بۆ خۆچەسپاندنی و بە چاکە ناوهاتنی کاری کردبوو، لە ماوەیەشدا وتاری فەرەنسای لە کۆبونەوەی نەتەوە یەکگرتووەکان لە نیویورک پێشکەشکردبوو، ئەو لە راستیدا وەک سەرۆکێکی دووبارەکراو دەبینرا.

سارکۆزی بۆ یەکەمجارو بە پێوەری نیوە تووشی ژانە سەری (تی ئێن ئێس) هات، بۆیە چوار رۆژیش پاشتر، بۆی نەکرا لە کۆبونەوەی ئەنجومەنی وەزیران ئامادەبێت. لەگەرمی بەربەرەکان لە ساڵی ٢٠٠١ سارکۆزی نەیتوانی بوو، لە راپرسی وەک راپرسییەکەی یەکی ئەکتۆبەر سەرکەوتنی بەرچاو بەدەست بهێنێت.

هەفتانەمەی ماریان لەناکاوو لە لاپەرەی یەکەمیدا، لە رۆژی ٨ ی ئەکتۆبەر بە مانشێتی (سەرەتای کەوتنی سارکۆزی) نووسینێکی بلاوکردەوە، گۆڤاری جۆن فرانسوا ٦ لاپەرەی بە پۆتریتی وێنەی نیوەیی لەسەر کەسایەتی سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی دەرکردبوو.

زۆری نەبرد ململانێیەکە دژوارتربوو، ئەمجارە شیراک و دوفیلیبان بەیەکەوە بەرووی سارکۆزی راوەستان، سەرۆک گچکەترین بواری دەرباز نەدەکرد، تا لە کەسایەتی سارکۆزی گچکە کەم بکاتەوە، داوای لە (تۆنی بلێر) کردبوو لە هاتنەکەی بۆ لەندەن پێشوازی سارکۆزی وەزیری ناوخۆ نەکات. لە بۆچوونەکانیدا یەک ئەگەری لەبەرچاوبوو، ئەویش تاکەکەس بۆ سەرۆکایەتی دەربچێت، دومینیک دوفیلیبانەو بەس. تاکە کارت لە دەست سارکۆزی مابۆوە بۆ بردنەوەی کارتی حزب بوو، تەنها ئەو کارتەی بە دەستەوەبوو، لە هیچ بەرنامەو کارنامەی حکومەت هاوسۆزیان نەبوو، لەولاشەوە دوفیلیبان داواکاربوو ببێتە پێشەوای زۆرینەکەی دەستەلات. ئەو دوو کەسە لە هەڵوێستەکانی خۆیان هەرگیز پاشگەز نەدەبوونەوە، بەردەوام بەربەرەکانێیەکان توندو سەختتردەبوو. سارکۆزی داواکاربوو بێگانەکان بتوانن لە هەڵبژاردنەکانی ناوچەیی دەنگ بدەن، یەکسەر دوفیلیبان پێشنیارەکەی بەرپەرچدایەوە. تا شەوی ٢٦ / ٢٧ ئوکتۆبەری ساڵی ٢٠٠٥ وڵاتی فەرەنسا لە ئەنجامی مردنی دوو هەرزەکارەکە بە

تەوژمی کارەبا، کە لە دەست پۆلیس رایان کردبوو، پەنایان بردبووە بەر چەند محویلەیەکە کارەبایی، تووشی رەوشێکی نائاسایی هاتبوو، ئەوەش لە گەرەکەکاندا خۆپیشاندانی مەزنی لێکەوتەوە، بڵێسەی شۆرشی لەو گەرەکانەوە تێدا بەرپابوو.

چەند رۆژێک پاش ئەو رووداوانە، کە سارکۆزی لە (ئارجونتوی) لە (فالدواز) دەسورایەوە، بەڵێنی دا گەرەکی (نەفرەتلێکراوەکان) هەڵگرێت، ئەوەش ماتینیون و ئالیزی تووڕەکردبوو. لە پەناکانیشەوە سارکۆزییان بەوەش تاوانباردەکرد، کەوا ئەو دەستی هەبوو لە ئاگرکەوتنەوەکانی گەرەکەکان. بۆ پشتگیری سەرۆک و حکومەتیش (عزوز بقاق) ی وەزیری مونتدب بۆ کاروباری بوار دۆزینەوەو گونجاندن و کەسی نزیک لە وەزیری یەکەمیش سەرکۆنەی کردو نارەزایی دەربری، کە پەیڤەکانی ئەو ژمارەی دووی بۆ دانراوە لەناو حکومەت.

لەناو کۆمەڵەی نیشتیمانی بۆ سووککردنی بارە گرانەکەی سەر سارکۆزی کاندیدکراوەکانی ئەو پشتیوانیان بۆی راگەیاند، فشاریان لەسەر دوفیلیبان زۆرتر کردبوو. لەو کاتانەشدا هەر چەند ژمارەی ئوتومبێلە سوتاوەکانی ناو گەرەکەکانی پاریس زۆرتر دەبوو، پەنجەی تاوانبارکردنیش زۆرتر بەرووی حکومەت دەکرانەوە.

پاش ئەو تەنگژەیەی کە بۆ یەکەمجار دووچاری فەرەنسا هاتبوو، سارکۆزی وەک کەسێکی بەهێز تێدا دەرچوو. ئەو خۆپیشاندانانە ١٥ رۆژی خایاند، لە هەموو رووداوەکان کەس لە دەستەکانی پاراستنی ئاسایش زیانیان بەرنەکەوت.

چەند رۆژێک پاش سەرنەگرتنی یاساکەی بۆندەکانی کار، کێشەی (کلیرستریم) کە مێژووەکەی بۆ ساڵی ٢٠٠٤ دەگەرێتەوە هاتە پێشەوە، لەو کێشەیەدا ناوی چەند کەسێک هاتبوو کەوا بە شێوەیەکی گەندەل لە دامەزراوەکانی کلیرستریمی دارایی لە

لۆکسمبۆرگ لە چوارچیوەی فرۆشتنی چەک پارەیان وەرگرتووە، بۆ رەزامەندی وەرگرتنی فرۆشتنی چەند فرقاتەیەک بە تایوان، ناوی سارکۆزی و ئالان میدلان و دومینیک ستروس خان، کە ناوی ئەویش هات سارکۆزی وەزیری ناوخۆ لە ینایری ساڵی ٢٠٠٦ دا داوایەکی لە دادگا تۆمارکرد، بە مەزندەی خۆی وەزیری یەکەم دەستی لەو داوا هەڵبەستانە هەبووە. لە شەش لایەنیەکی یەکەمی ساڵی ٢٠٠٦ وەزیری یەکەم وەک شاهیدێک لەسەر ئەو کێشەیە گوێی لێراگیرا، ئەو دەمانەش بیر لەوە کرایەوە تازە ئەو پیاوە خۆی بۆ سەرۆکایەتیەکانی فەرەنسی کاندید ناکات. لە کۆمەڵەی نیشتیمانی کاندیدکراوەکانی سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی، قسەی وایان بە دومینیک دوفیلیبانی سەرۆکی وەزیرەکانی زۆرینە لەناو حکومەت وت، کە قسەی لەو شێوەیە هەرگیز پێ نەگووترابوو. دومینیک دوفیلیبان لە رۆژانی کۆنگرەی راگەیاندنی کاندیدی یەکێتی لە پێناوی زۆرینەی میللی، دوا فیشەکی خۆی تەقاند کە وتی:

بەرنامەی سارکۆزی وەک ئوتومبێلێکی بێ سوتەمەنییە، ئەگەر ئێوە پشت بە فرانسوا فیوو بارینی و باشلو دەبەستن، بێگومان دەدۆڕێن. سارکۆزی کارێکی گێلانە دەکات کە هەڵبژاردنەکان بۆ سەرۆکایەتی دەکاتە ریفراندۆمیکی تایبەت بە خۆی.

لەو دەمانەدا لە چاو کاندیدەکانیتر، ساکۆزی خۆی وەک تاکە کەسی بەهێز دەبینی. ئەو وایدەزانی ئەو لە حکومەت دەمینێتەوە، ئەگەر بەناوی خۆشی خۆی کاندیدبکات، تا دەرچوونی ئەنجامەکانی خولی دووەمی هەڵبژاردنەکان.

دومینیک دوفیلیبان کۆششی زۆری کرد، بەڵام نەیتوانی نەیارەکەی لە سەرکەوتنەکەی راگرێت، ئەو گەیشتە مەبەستەکەی. دوو رۆژ پێش دەرچوونی ئەنجامی هەڵبژاردنەکە ماڵئاوایی لە هاوکارەکانی لە شارەوانی نویلی کرد، ئەوانەی

یارمەتیان دابوو، پێش ٣٠ ساڵ ئەو کەسە گچکە لەو شارەوە بەرەو ئەو کاروانە بەرێکەوتبوو. لە پێش ئامادەبووەکان وتی:

ئەوانەی ئیمرۆ هاتوونەتە دی، نەدەهاتە دی، بە هاوکاری ئێوە نەبووایە نەدەبوو، هەمووی لەوە سەرچاوەی گرت، کە ئێوە برواتان بەو گەنجە تەمەن ٢٨ ساڵانەکرد. پاش شکانەکانی ساڵانی ٢٠٠٢ و ٢٠٠٣ و ٢٠٠٤ و ٢٠٠٥ و ٢٠٠٦ من چاوەروانی ساڵی ٢٠٠٧ م دەکرد، لەو رۆژەدا ٩٩ رۆژمان ماوە بۆ ئەو هەڵبژاردنەکە، ئەوەتان لێوەدیارە کەوا من هاوشانی دەبم. لە وتارەکەیدا دەرکەوت ئەو پیاوە چەند تێنووی دەستەڵاتبوو، هەر لە رۆژانی گەنجیەوە چاوی لەو رۆژە بووە، هیوای زۆر بوو فەرەنسییەکان رۆژو دەمژمێرو چرکەکانیش بژمێرن تا دەگەنە رۆژی ٦ ی مایۆ، رۆژی هەڵبژاردەکانی سەرۆکایەتی، ئەوەش دەرکەوت، لەو رۆژەدا سارکۆزی سەمای شادی کردو گوڵی باراندو مافووری سووریشی لە بن پێیان دایەو وەک پاڵەوانێکی زەمانەکە بەرەو کۆشکی ئالیزی رێ دەکات.

لە رۆژانی ١٨ ٠٨ ٢٠٠٧ تا ٢٥ ٠٨ ٢٠٠٧ لە رۆژنامەی القبسی کۆیتی بڵاوکراوەتەوە.

سارکۆزی و سیسیلیا

ڕێو ڕەسمی سەرۆکایەتی سارکۆزی.

سارکۆزی و بالادور.

نهێنیەکانی بەزینی روایال.

نووسینی کریستین کۆرکۆف و تیری مازۆر
وەرگێران و ئامادەکردنی: حسن الحسینی

روایال ژنە سپیپۆشەکە.

کتێبی سیگۆلین روایال (نهێنیەکانی نسکۆ) لە لایەن هەردوو رۆژنامەوان کریستین کۆرکۆف و تیری مازۆر، لە دەرزگای لارشیپیل دەرچووە، ئەو کتێبە لە هەڵکەوتەی ئەستێرەی سیاسی روایال و هەڵمەتەکەی بۆ سەرۆکایەتی فەرەنسی دەدوێت، بەرنامەو ستراتیژییەکەی لە خۆکاندیدکردنی بۆ ساڵی ٢٠١٢ دەکات. کتێبەکە ٣٠٠ لاپەرەیە.

بەشی یەکەم

بەشی یەکەم:

ئەو چاوەروانی رەنگەکانی کۆڵکەزێرینەبوو، بەڵام رەنگی شینەکەی ئاڵای فەرەنسی، کە رەنگی چەپرەوەکانە بەدەرکەوت. لە ١٧ یونیۆی ئەو ساڵدا، فەرەنسییەکان زۆرینەی دەنگیان بۆ سەرۆکایەتی کۆمارو سەرۆکایەتی حکومەت بە نیکۆلا سارکۆزی و فرانسوا فییون دا. لە شەشی مایۆدا بۆ هەڵبژاردنەکانی یاسادانان، بە ساردی روویان لە سەندوقەکان کرد، لە خولی یەکەمیدا بەدیارکەوت کەوا کەسکە چەپەکان و چەپە توندرەوەکان رێژەی ٣٩% یان بەدەستهێناوە، لە بەرامبەر رێژەی ٤٦% بۆ راسترەوەکان.

سۆسیالیستەکان و هاوپەیمانە رادیکالیەکان، بە دەرکەوتەی دەنگەکانیان کە بە دەستیان هێنا باش و دڵخۆشکەربوون، توانیان رێژەی ٢٧% لە بەرامبەر رێژەی ٤٦% بۆ راسترەوەکانیان بەدەست بهێنن، ئەوەش لە ئەنجامەکەی دەنگدانەکانی ساڵی ٢٠٠٢ باشتربوو، پاش ئەوەی لیونیل جۆسپان لە خولی یەکەمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی شکستی هێنا.

لە مێژووی کۆماری پێنجەمی فەرەنسیدا رووی نەداوە، کەوا لە خولی یەکەمی دەنگدانا بۆ هەڵبژاردنی یاسادانان، ٤٠% خەڵک بەشداری نەکردبێت، ئەوەش رووی نەداوە. لە کۆبوونەوەیەکی سەرکردایەتی حزبی سۆسیالیستدا، کە لە بارەگاکایان لە شەقامی

(سیلفیرینۆ)، بەئامادەنەبوونی کاندیدکراوەکەیان بۆ سەرۆک کۆماری و سەرۆکی داهاتووی حزبەکەیان روایال، بانگەوازیکیان بۆ بەشداری زۆرتر لە خولی دووەمی هەڵبژاردنەکانا بۆ هاندانی

جەماوەرەکان راگەیاند،.

لە سەعات هەشت و چارەگی ئێوارەکە، سکرتێری یەکەمی حزبی سۆسیالیست (فرانسوا هۆلند)، ئەویش بۆ راگرتنی تەرازووی هاوکێشەکە، بانگەوازی بۆ هەوادارانی هەبوو، تا

بەگەرمی و بەجۆشەوە بەشداری خولی دووەم بکەن. یەک چارەگە سەعات پاشان

(سیگۆلین روایال) لە شەقامی سیلفیرینۆ هاتە سەر سەکۆی قسەکردن، لە خەڵکەکە پارایەوە لە خولی دووەم زۆرتر بەشداری بکەن، تا رەوتی چەپەکان بواری نوێ بدۆزێتەوە، بۆ گۆرینەوەی دەستەڵاتیش، داوای لەو گەنجانەکرد، ئەوانەی لە کاروانی حزبی سۆسیالیست دوورکەوتنەوە، هاوکاری تازەبکەنەوە. سەرۆک وەزیرانی ئیشتراکی پێشووش لۆران فابیوس، ئەو قۆناخەی بە قۆناخی کۆتایی نەزانیووە، ئیشتراکییەکان هیوایان زۆربووە، کەوا دەتوانن لەو کاروانەدا هیچی تر زەررمەند نەبن، ئەوەش بەوە دەکرێت، ئەگەر ژمارەی زۆرترین کەس بەشداربن.

لە سەعات هەشت و نیوی ئێوارەدا کەنالەکانی تەلەڤزیۆن و سەنتەرەکانی ریفراندۆم،

بەمەترسی و بەگەورەیی کارەساتەکەیان لە پرۆسەکە ئاشکراکرد، دیارە سەرکردایەتی حزبی سۆسیالیست نەیتوانیبوو هەوادارانی خۆیان هوشیاربکەنەوە، بۆ بەهانا هاتنیان لەو پرۆسەیەدا، کە لە رۆژی ٦ ی مایۆ لە پرۆسەی هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتیدا دووچاری ئەو شکانە هاتبوون، بارەکەیان راست بکەنەوە. بەو کۆششە نەیانتوانی سەرکەوتنەکانی حزبەکەی بەرامبەریان (یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی) سارد بکەنەوە.

روایال و چەندین کەس لە سەرکردایەتی ئیشتراکییەکان، بانگەوازیان بە زۆرترین بەشداریان راگەیاند، بەڵام دەرکەوت جەماوەرەکەیان لە ماڵەوە نەهاتبوونەتە دەرەوە. دیارە نیکۆلا

سارکۆزی بۆ رووبەرووبونەوەی جەماوەری ئیشتراکییەکان کاری زۆری کردبوو.

ئەو بزاڤە وەستان و رووبەرووبونەوەیەکی سەخت و دژواربوو. کە کاندیدی ئیشتراکی فەرەنسی لە شەشی مایۆ بە فەرەنسیەکانی وتبوو:

لەو کاروانەدا شتێک روو دەدات و وەستانی نییە!

لە خانووەکەی (ئەمریکای لاتینی) دا:

ئێستا بەرنامەکە چی بێت؟ بەردەوام هێرش بکەین! لەگەڵ روایال سیگولین پشوودان نییە. دیارە ناوەستێت تا بەسەر نەیارەکەی سەرنەکەوێت.! پاش ئەوەی لە خانووەکەی لە

(ئەمریکای لاتینی) بەدەرکەوت، لەگەڵ هاوەڵەکانی لە شەقامی سیلفیرینۆی نزیکی خۆیان، کە بارەگەی حزبی ئیشتراکیشی لێوەیە. دووانێکی بۆ ئامادەبووان داو وتی:

بەیەکەوە لەو کاروانەدا بەرێ دەکەوینەوە. بەرووی سکرتێری یەکەمی حزب (فرانسوا هۆلند) دەستی رادەوەشاند، رێگاکەی بەراستی لەناو ئاپوورەکەدا دەبڕی. کامیراکان

بەبێ ئەوەی بزانن چی لە نێوان روایال و هۆلند هەیە، وێنەیان دەگرت.

ئای بۆ ئازایەتی!

شکان؟! کە وتارەکەی بۆ جەماوەرەکەی تەواوکرد، خەڵکەکە وەک سەرکردەیەکی گەورەی دوارۆژ، چەپەکانی لەسەر شانیان بەرزیان کردەوە. (جولیان دری) کە یەکێکە لە بەرپرسانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی ئەو وتبووی:

لەگەڵ بوونی ١٧ ملیۆن دەنگدەر سیگۆلین روایال بووە کەسیکی بەهێزی ئۆپوزسیۆن لەو وڵاتەدا.! شەش رۆژ پاش نسکۆکەی لەو هەڵبژاردنەدا، لە میهرجانێکی وتار خوێندنەوەدا،

بەئامادەبووانی بەشداری کۆنگرەی حزبی سۆسیالیستی راگەیاند، کەوا پێویستە بۆ هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی ساڵی ٢٠١٢ ، کاندیدەکانیان دیاری بکەن، دیارە مەبەستی خۆیەتی، دووبارە خۆی لەسەر سکەی شەڕی سەرۆکایەتی داهاتوو دادەنێتەوە، ئەوەش نیشانەی ئازایەتیە.

هاوپەیمانیەتی نوێ:

پاش پشوودانێکی باش، کە چەند رۆژێکی خایاند، بەشکۆوە سارکۆزی هاتە ناو کۆشکی ئالیزی، هەروەها روایالیش هاتەوە ناو مەیدانی خەباتە سیاسییەکەی، بەرنامەی تازەیەی لەپێشە، بۆ هاوپەیمانی تازە، گۆرینی بەرنامەکانی پێشووی، کە تەمەنی بۆ زۆرتر لە ٣٥ ساڵ دەگەرێتەوە. ئەو پەیمانانەی لەسەر دەستی فرانسوا میترانەوە دامەزرابوون. دیارە بەرنامەکە وایە، لە بەر رۆشنایی خاڵی هاوبەشی لەیەکگەیشتین لەگەڵ سەنتەرەکان و چەپە سەنتەرەکان و لەگەڵ فرانسوا بایرۆ هاوپەیمانی بکات. ئەو ماوەیەکی زۆر لەبەر کاریگەری زۆری فرانسوا هۆلند کاریکردووە، وا ئەمجارە ئازادە، ئەو ژنە سپیپۆشە لە شەڕی هەڵبژاردنەکەی یاسادانانە لە وەزن و پارسنگی خۆی گەیشت، تێگەیشت جەماوەری چەندە، دیارە شکانی لە هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتیدا کاری تێنەکردووە، ئەو شکاوە نەشکاوە، گرنگ ئەوەیە، هیوای بە هەڤاڵبەندی چەپەکان هەیە، بەتەنیا ئەو قۆناخە بەرجەستە دەکات.

پێگەی هۆلند:

سێ رۆژ پیش هەڵبژاردنەکەی یاسادانان، دوور لە چاوی میدیاکان و میکرۆفۆنی رادیۆکان، بە ترێنێکی خێرا بەرەو شاری (لیل) بەرێکەوت، بەپەلە پرۆژەیەکی بۆ کۆنگرەی داهاتووی حزبی

سۆسیالیست پێبوو. ئەوەش روون و ئاشکرایە دەیەوێت، جێگەی فرانسوا هۆلند بگرێتەوە. ئەو بەئاشکرا دەیەوێت پێی بڵێت، یان هاوشانم دەبیت، یان دژم بە. ئەو ژنە سیاسەتمەدارێکی لێزانە. دیارە کەوا سکرتێری یەکەمی حزب، بۆ کۆنگرەی داهاتووی حزب لە ساڵی ٢٠٠٨ خۆی کاندید ناکاتەوە، ئەویش ئەستەنگ نابێت، تا ئەو کاتانە وەک سکرتێری یەکەم بمینێتەوە، ماوەکەی خۆی تەواو بکات. یەکێک لە سەرکردەکانی حزبی سۆسیالیست رای وایە، ئەو ژنە لە هەڵبژاردنەکانی داهاتووی ناو حزب پشت بە فرانسوا هۆلند وەک هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی دەبەستێت، جورئەت ناکات رووبەرووی ببێتەوە.

<u>لە دوا ساتەکانیدا:</u>

ئەو چیرۆکە سیاسییە سایکلۆژیە، بە هەواڵ و رۆژانەی هەڵمەتەکانی ئاگرەکەی خۆش دەکرێت، دیارە پیاوێک و ژنێک رووبەرووی یەکتردەبنەوە، پیاوەکە پشتی بەبەرنامە کۆنەکانی حزبەو ژنەکەش مەبەستی گۆڕانەو دژایەتی دەکات. یەکێک لە سەرکردەکانی ناو ئەو حزبە، داواکارە پێش ئەوەی ناوەرۆکی بەرنامەکە ئاشکراو زانیار بکرێت، رای وایە پێش ئەوەی بەرنامە سیاسییەکانیان بزانرێت، پێویستە پەیوەندی نێوانیان وەک کەسایەتی بزانرێت.!

ئەو مەسەلەیە یەکلاکرایەوە، چەند سەعاتێک پێش نووسینی دوا دێری ئەو کتێبە، هەردوو نووسەرەکە لە سیگۆلین روایالەوە تەلەفۆنێکان بۆ کرا، داواکاربوو میدیاکان باسی پەیوەندی ئەوو هۆلند وەک هاوسەر نەکەن ... پاش گاڤێک بێدەنگی وتبووی:

من چیتر هاوسەری ئەو نیم.

پاش ئەو پێشهاتە، چەند هەفتەیەک دەبێت، داواکاربوو تا زۆرتر بریندارنەکرێت، هەستی زامدارنەکرێت، تا مناڵەکانی

هەراسان نەبن، میدیاکان نەچنە ناو بازنەی باری خیزانیان، لە ناوهێنانی خۆی و هاوسەرکەی جارانی دووركەونەوە. دەبێ ئەو شتە باش لەیەک جیابکرێتەوە، دەبێ جیاوازی هەبێت، لە نێوان ژیانی تایبەتی و ژیانی سیاسی.!

کەی ئەو ژن و میردە لەیەک جیابوونەوە ..؟ روایال نایەوێت وڵامی ئەو پرسیارە بداتەوە، بەڵام دەڵێت:

من داوام لە فرانسوا هۆلندکرد لە ماڵەکە دەربچێت، داوام لێکرد با ژیانی سۆزداری تایبەتی خۆی بژیت، لە رۆژنامەکان و لە لاپەرەکانی کتێبەکاندا باسی بوونی پەیوەندی سۆزداری ئەو دەکەن، من داواکاری خۆشگوزەرانیم بۆی کردووە.

ئەو وشەیەی دەربڕی بەبێ ئەوەی هەست بە سووتان و بێزاربوون بکات، بەنەرمی هەستی خۆی بەرامبەر هۆلند دەربڕی. دووبارە وتی:

ئێمە پەیوەندیمان باشە، رێزی یەکتری دەگرین.!

لە کۆتاییدا ئەو رستەی هۆلند وتەوە، کە زۆرجار دەیووتەوە:

ئێمە بەراستی هاوسەریین، بەڵام لە ناو دوو ئوتومبێلداین.

کە چاوی بە قسەکانی هاوسەرەکەی پێشووی کەوتەوە، هۆلند وتبووی:

من باسی باری تایبەتی خۆمان ناکەم، هیچ رۆژێک ئارەزووی ئەو باسەم نییە.

سێ مانگ پێش ئێستا لە کتێبەکەی (ئێستاش) باسی ئەوی کردووە، کە چون ژیانیان بەرێ کردووە، بەڵام لەبەر دژواری کارەکەی بۆ هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی بە پچرپچری بەیەکەوەبوون، کەم یەکتریان بینیووە، بەداخەوە نەمانتوانی ببینە هاوسەر، هاوینی رابردوو سەرۆکی هەرێمی بۆلینیزیای فەرەنسی (ئۆسکار تیمارۆ) داوەتی کردبووین، بەڵام ئێمە پێویستمان بە پرۆسەی هاوسەری نییە، ئەوەندەمان بەسە کە

یەکترمان خۆشدەوێت.

کە لەیەکتری جیابوونەوە روایال داواکاربوو، وەک هاووڵاتیەک ئازادبێت، سەربەست بێ لە رۆژانەی تایبەتی خۆی. ئەوەش کۆتایهێنان بوو، بە هاوسەریەتیەکی تەمەن ٣٠ساڵی هاوسەری و بوونی ٤ مناڵیش لە نێواندا، هەر کەسەو رێگای خۆی دەگرێت، لە بەرنامەو کاری سیاسیش هاودەنگ دەبن، وەک ملێونەها کەسی فەرەنسی تر لەم وڵاتەدا، بەڵام روایال سوورە لەسەرئەوەی هاوکاری یەکتردەبن لە کاری سیاسیاندا.

روایال و هۆلند.

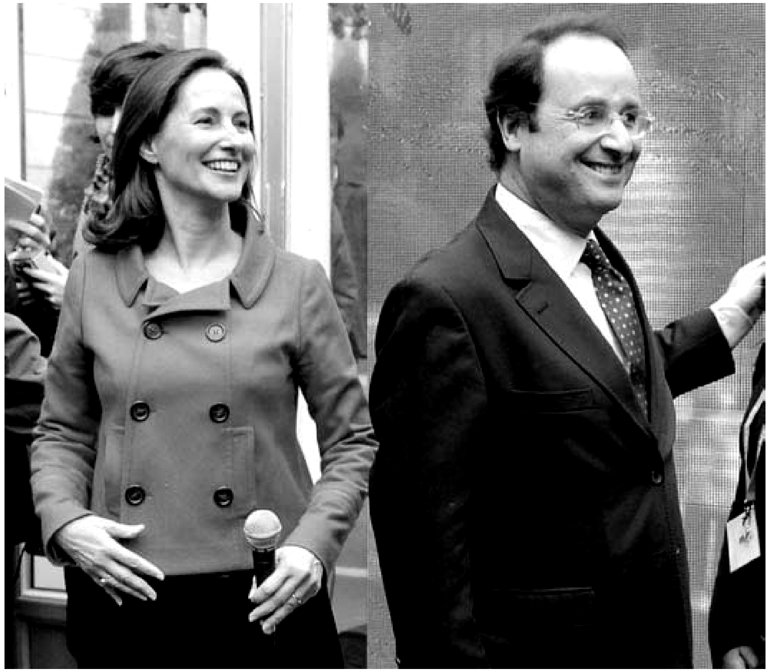

بەشی دووەم

بەشی دووەم:

سیگۆلین روایال ئەو هاورێیەی ماوەیەکی زۆر هاوشانی بووە، بەتەنیا جێنەهێشت، کاروانەکەی ئەوی رانەگرت. بریاریشیدا ئەو ئایدلۆژیەی کۆنگرە لە دوای کۆنگرە حزبەکە رایدەکێشێت، بگۆرێت. کارنامەکەی (شایستەیی بۆ کارکردن) و (سستەمی دادپەروەر) بوو، ئەوەش رێزگرتنی دەستەلاتی باشتر بەرجەستەکردبوو، کە بە ئایدلۆژیای شۆرشەکەی خۆێندکاران لە سالی ١٩٦٨ شێوێندرابوو. دیارە ئەو ماوەیەکی زۆرە بیری لەو پرنسیپانە کردیتەوە، زۆریش لە ناوەرۆکی نووسینەکانی پێشوویدا رەنگی داوەتەوە.

بەلام ئیمرۆ جەماوەرەکەی ئەو حزبە سزای حزبەکەیاندا، لەبەرئەوەی بەرنامەکەی لە سەدەی بیست و یەکدا زۆر دواکەوتووە، کاتی ئەوە هاتووە، ئەو حزبە چارەسەری خۆی بکات. فرانسوا هۆلند دەیان سالە بەرنامەی چەندین رەوت و دەستەگەری دارشتووە، بەرنامەو کۆدەنگیان لاوازە، بۆیە بەرنامەی یەکلاکردنەوەو چارەسەری دەوێت، پرۆژەی چاکسازی پێویستە، ئەوەش بەرنامەی روایال بووە لە هەلبژاردنەکەی بۆ سەرۆکایەتی ولات، بەرنامەشی وایە خۆی بۆ سەرۆکایەتی حزبەکەش کاندیدبکات.

<u>شەرێکی ترسناک:</u>

ئەو ژنە لە کارنامەی ناو حزبدا رێچکەی شکاند، کەوتنە ناو ململانێ و شەرێکی ناوخۆی حزبیەوە، ئەو شەرەش مەترسی سەرکەوتنی هەبووە، دیارە روایال وەک خۆی وتویەتی:

(بژاری ترمان لە پێشدا نەبوو)، ئەو ئازایانە هاتە ناو مەیدان تا سستی ناو حزبەکە نەهێلێت. ئەو پرۆژەیە هەموو لایەنەکانی ناو حزبی گرتیتەوە، لەسەر ئاستی خوارەوە تا لوتکەی هەرەمەکە، لە نووسینگەی نیشتیمانیەوە تا تیمەکان و لەوێشەوە بۆ بەرپرسی هەرێمەکان.

ئەو مەبەستی گۆرانە، چاکسازی پەیرەوپرۆگرامی حزبە، لێکترازاندنی بژاری تاکە کەسی و هەلوێستەکان بکرێت، پەیرەوی دیموکراسی هاوبەش و بەشداری کردبوو، ئەوەش دروشمی سەرەکی هەلبژاردنەکانی سەرۆکایەتی بوو، ئەوانەشی بۆ ئەوە بوو تا ئەندامانی حزب تامی بەشدارو چالاکی ببینن، کە پێشتر وەک ئالەتێک بۆ دەنگدان و کاندیدکردنی پالێوراوان بەکارهاتوون، بۆیە زوو زوو وازیان هێناوەو دەستیان لە کاری حزبایەتی کێشاوەتەوە. ئەو بەرنامەی کە حزبەکەی وەک حزبە سۆسیالیستەکانی ولاتانی ئەسپانیاو ئەلمانیاو ولاتانی ئەسکندنافیە لێ بێت، ژمارەی ئەندامەکانی لەنێوان ٤٠٠ و ٥٠٠ هەزار ئەندام بێت. بەوەش حزبەکە ببێتە حزبێکی میللی جەماوەری و بەرنامەی هاوچەرخیەتی بۆ دابرێژێت. بوونە ئەندام لە حزب بە ئابوونەی ٢٠ یۆرووی سالانە لە سالی ٢٠٠٦ زۆرتر بکرێت. ئەندامە گەنجەکانی ناو حزب هاوبیرن بۆ گۆرینی هەیکەلی حزب، هەر هیچ نەبێت ئەوان هاوبیرن بۆ گەیشتنی گەنجەکان بە سەرکردایەتی حزبەکە.

ئایا روایال سیگۆلین دەتوانێت مەرامەکانی جێبەجێ بکات ..؟ بێگومان ئەگەر ئەو ئەندامانەی سالی پار هاتبوونەتە ناو حزبەکە لە حزب دوورنەکەونەوە، کە ژمارەیان دەگاتە ٨٠ هەزار کەس، بەتایبەتی کە کاتی هاتنی ئابونەی سالانەی حزب دێت، ئەگەری ئەوەش هەیە ئابونەکە لە ٢٠ یۆرو زۆرتر بێت. پاش ئەوەی لە هەلبژاردنەکەی سەرۆکایەتیدا روایال سەرکەوتنی

بەدەست نەهێنا، لە ئەنجامی راپرسییەکدا، لەناو لایەنگیرانی حزبی سۆسیالیستدا بۆیان ئاشکرابووە، هەر ئەو ژنە دەتوانێت حزبەکەیان نوێ بکاتەوە، لەو راپرسیەدا ئەو زۆر لە پێش دۆمینیک سترۆسەوەبوو، لەبەرئەوەی رەچاوی ململانێ دژوار دەکرێت، بۆیە ئەگەری ئەوە هەیە لەگەڵ ئەوو کەسانی ترا هاوپەیمانیش بکات.

<u>تێبینی نەیارەکانی:</u>

یەکێک لە سەرکردەکانی حزبی سۆسیالیست، وادەزانێ ئەو ململانێیەی لە دوارۆژا

رووەدات، زۆر دژواردەبێت. ئەوانەی بەرگری لە کەلتوورە سۆسیالیستەکەی حزبەکەیان دەکەن، کەلتووری هاوکاری. لە سیاسەتەکەی ژنە سپیپۆشەکە نیگەرانن. ئەوان داواکارن کارکردن بە بیرکردنەوەی دەستەجەم بێت، تاکەکەس بریارنەدات، دژی هێرشن لە شێوەی سەربازەکانی کۆماری و شێوەکەی پۆناپارت. لەگەڵ ئەو نین روایال دەزگاکانی راگەیاندن بەتەنیاو بۆ مەرامە تایبەتەکان بەکاربهێنێت، دژی ئەوەش بوون گوشار لەسەر ئەندامانی حزب پەیرەوبکرێت، ناکرێ کارەکان بێپرس و دانوستان بەرێوەبروات، ناکرێ وەک مێگەڵ بە گۆپاڵ رابهێنرێن.

ئەوانەی لەگەڵ روایال کۆک نەبوو، رایان وابوو ئەو ژنە لەنێوان ماوەی هەردوو خولەکانی هەڵبژاردندا، ئامادەنییە بۆچوونی رۆژنامەیەک بەهەند وەرگرێت و بیانخوێنیتەوە، یان لە بەرنامەیەکی تەلەڤزیۆنی سوومەندبێت. نایەوێت سەردانی بارەگای شەرگەکانی هەڵبژاردنەکانیش بکات، ئەگەر تەنها ٢٠٠ مەترێکیش لە بارەگای حزبی سۆسیالیسیش دووربێت، ئەزیەت ناخوات سەردانێکیان بکات. بەڵام پاش گفتوگۆیەکی زۆر بەئامادەبوونی ئەندامانی حزب، پرۆسەی دەنگدانەکە

رەچاودەکات. سێ هەفتە پاش کۆتایی هاتنی قۆناخی دووەمی دەنگدانی هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی روایال وتبووی:

ئەگەر فرانسوا بابرۆ نیو بەقەد من لەو ئاراستەی من بۆی چووم، ئازایەتی هەبووایە ئێستا ئەو لەناو کۆشکی ماتینیۆن (بارەگای سەرۆکایەتی حکومەت) بوو.

دەرئەنجامەکە دیارو روونە، پاش ئەوەی حزبی سۆسیالیست لە هەڵبژاردنەکانی یاسادانانا شکستی خوارد، چارەنووسی فرانسوا هۆڵند خەریکە با دەبیات. ئەو دوارۆژەش لە لایەن دۆستەکانی دۆمینیک سترۆس داواو پێشنیاربوون.

گورگە گەنجەکانی ناو حزب، وەک ماینۆل ڤالس و ڤانسان بییۆن، بەرژەوەندیان لەودابوو فرانسۆا هۆلند نەمینیت و دووبارە لەو کەوتنەی هەڵنەستێتەوە، لە بەرامبەر ئەوانیش کەسانی وەک لیونیل جۆسپان و لۆران فابیۆس و هەتا (سترۆس) یش بۆ رووخان و کەوتنەکەی داواکاربوون بەرژەوەندی لەوەدایە چاوەروان بن. بەرپرسەکەی حزبی هەرێمی لیە بۆش، خاتوو دۆن رۆف ئۆجین کازیلی، ئەویش دەستەواژەی فیلەکانی ناو حزبی بەکارهێناوەو وتویەتی:

پێویستە فیلەکانی ناو حزب بزانن، بەرژەوەندیان لەوەدایە فرانسوا هۆلند کۆتایی بە راژەکەی لە پۆستەکەی بهێنێت، ئەوەشیان بۆ ئەوەیە تا کۆتایی هاتنی دیاردەکەی روایال ببینن.

چەند هەفتەیەک پێش هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی زوو روایال وتبووی:

هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی هەموو شتەکانی لەسەر من راوەستاوە.

دیارە ئەو قسەیەشی لەبەرئەوە کردووە، چونکە زۆر بڕوای بە سەرکەوتنی خۆی لەو هەڵبژاردنەدا هەبووە، بەڵام کەس و دەزگا نزیکەکانی گومانیان لەو گەشبینیەی ئەو هەبووە.

لەساڵی ١٩٧٤ ەوە گۆرینی دەسەڵات ببووە بنەماو پەیرەو کرابوو، چونکە زۆرینەی ناو پەرلەمان قەت زۆرینەیان بەدەست نەهێناوە لە هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیدا. بەڵام لە ٢٢ ی مانگی ئەپریلەوە کاتی خولی یەکەمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی بوو، سەرەتاکان بەدیارکەوتن، دەرکەوت ئەوان تەنیا رێژەی ٣٦،٥% یان بەدەست هێنابوو، ئەو رێژەیەش هەموو هێزو وزەکەی ئەوانی تێدابوو، چونکە هەموو دەنگە ئیحتیاتەکانیشیان بەکارهێنابوو. رێژی دەنگەکانیان کەمتربوو چونکە سارکۆزی بەشێکی زۆری دەنگی چەپەکانی بۆ لای خۆی راکێشابوو، زۆربوون ئەوانەی سەنگەری چەپیان بۆ راسترەوی گۆری بوو، لە لایەکی تریشەوە روایالی پاڵێوراوی چەپەکان نەیتوانیبوو پشتیوانی زۆرینە میللیەکە وەرگرێت.

بۆچی سەرنەکەوتن..؟

لەو کاتانەی حزبی سۆسیالیست خۆی بۆ خولی دووەمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی

ئامادەدەکرد، هەڵبژاردنەکانی یاسادانان کە ماوەکەی زۆری نەمابوو، بێئومێدیان لەسەرکەوتن پێوە دیاربوو، هەموو نسکۆو سەرنەکەوتنەکانیشیان خستبووە ئەستۆی روایال.

ئەو مەسەلەیەش راستە، چونکە حزبی سۆسیالیست لە نۆڤمبەری ٢٠٠٦ دا، بەزۆری دەنگی ئەندامان و بەشێکی سەرکردایەتیش سەرکەوتنی روایالیان بەسەر سارکۆزی

بەمسۆگەر دەزانی. لەناو حزبیشدا، ئیمرۆ دوو شرۆڤەی دژوار بۆ نسکۆکەی روایال هەیە.

سەبارەت بەرەوتی کۆمەڵایەتی دیموکراسی، کە روایال و سترۆس پێشەنگیان دەکرد، ئەوان دەبینن کەوا هێلی ئیشیراکی راستەقینە ناو حزب باش نەزانراوە. تا رادەیەک دەنگدەرەکان بروایان بەوە نەبووە، کەوا روایال گۆڕانی پێ ئەنجام دەدرێت.

شەش رۆژ پاش نسکۆکەی لە هەڵبژاردنا روایال وتبووی:

ئەو ماوەی بۆ گۆڕان لەبەردەمم دابوو، ماوەیەکی زۆر بەرتەسک و کورتبوو، کاندیدکردنی ژنیکی وەک منیش وەک شۆرشێک وابوو لە کاندیدکردنەکەدا، بەرپاکردنی شۆرشێک لە ئایدلۆژیای ناو حزبەکە، دواییش گۆڕین لە کاروباری سیاسی لە شێوەی بەشداری دیموکراسییدا. کارێکی ئاسان نەبوو. ئەگەرچی راسترەوەکان بەهێزبوون، ئەویش ئاریشەی زۆری لەپێشدابوو، بەڵام ئەو وایدەزانی ئەنجامەکەی بێ وێنەبووە. بۆیە روایال دۆڕانەکەی بەدەستەڵاتی ئەو نەبوو، بەناچاری بووە. لەبەر ئاڵۆزی دۆسیەکانی ئابووری و کۆمەڵایەتیەکان بووە، چاوی لە هەموویان پۆشیوەو خۆی لە قەرەیان نەداوە. بۆیە داواکاربووە ئاستی موچە بۆ ١٥٠٠ یۆرو بەرزبکاتەوە، پێشنیارەکەش حزب لەسەری فەرزکردبوو.

توێژەر لە زانستە سیاسیەکان (ئالکسیس دالیم) وتویەتی:

کە روایال داوای هاوپەیمانی بۆ هەڵبژاردنەکانی فەرەنسی لەگەڵ (بایرو) کرد، زیانی زۆری لێکەوتەوەو هەوادارانی چەپەکانی دارماند، ئەویش نەیتوانی دەنگەکانی دۆستەکانی خۆیان و ئەوانی تریشی مسۆگەربکات.

ئەو لە راستیدا گەمەی ئۆکۆردیون کردووە، چونکە جاریک بەلای چەپدا بووە، جارێکێش بەلای راستا کەوتووە.

روایال تا بەرگری لە خۆی بکات و بیانۆی سەرنەکەوتنەکانی بهێنیتەوە، حزبەکەی بەوە تاوانبارکرد، کەوا وەک پێویست پشتیوانی نەکردووە، دیارە ئەوەش ئاسان نەبووە. ئەو کە لە لایەن حزبەوە کاندیدکرابوو، ئەو زوو وتبووی ئەگەر بزانم رێژەی ٦٠% دەنگەکان مسۆگەر بکەم، لەگەڵ نەیارەکانی دانووستان ناکەم. روایال گلەیی لە هۆلندکردبوو کە لە هەڵمەتەکەی هەڵبژاردنەکانا کۆمەکی نەکردبوو، بیانۆکەشی ئەوەبووە تا

مەسەلەکە نەبێتە مەسەلەیەکی تایبەتی، بۆیە هاوکاری نەبووە.

هەروەها لە تەمبەڵی ستڕۆسیش گلەیی هەبووە، بەڵام ئەوەی لە بیرچۆتەوە کە چەند رۆژی ویست تا وڵامی تەلەفۆنەکەی ئەوی داوەتەوە، یان چەند هەفتەیەک لۆران فالیۆس چاوەروانبوو، بۆ وەرگرتنەوەی وڵامی ئەوەی ئەگەر ئەو یارمەتی و پشتیوانی دەوێت، یان نا ... بەڵام روایال زۆر لە فیلەکانی ناو حزبی سۆسیالیست ترساوە، بۆیە وتبووی:

ئەوان وایان دەزانی من دەروخێم.

بەڵام روایال شەڕەکەی دۆراند لەبەرئەوەی ویستی بەتەنیاو شکۆدارانە کاربکات.

بەشی سێیەم

وێنەی روایال و هۆلندی ژن و مێرد.

بەشی سێیەم

روایال سیگۆلین لەگەڵ خۆشەویستەکەی گیوم، لە تەمەنی ٢٥ ساڵیدا لە بازنەی پێنجەمی پاریسا چووەتە ناو ریزەکانی حزبی سۆسیالیستی فەرەنسیەوە، ئەودەمە لەگەڵ گیوم لە ژوورێکی بچووک بەیەکەوە دەژیان، پاشان بروانامەی لە زانستە سیاسیەکان وەرگرتووە. ساڵێک پاش تەواوکردنی خوێندنی زانکۆ، لە ئامۆژگەی باڵای بەرێوەبردن وەرگیراوە، بەڵام لە ئەزموونی وەرگیرانا جاری یەکەم دەرنەچووە. کە لەو ئامۆژگایە وەرگیراوە، تا شێوە تەقلیدییەکە ناوەکەی لە کۆڵ خۆی بکاتەوە، زوو ناوی (ماری) لە پێش (سیگۆلین) ەکە لابردووە.

لەگەڵ ئەودا لە خولی ڤۆلتێر، فرانسوا هۆلندو دۆمینیک دۆفیلبان (سەرۆک وەزیرانی پێشوو) و رینۆ دوندیو دو فابر (وەزیری رۆشنبیری پێشوو) و فریدریک بریدان (وەزیری سپۆرت لە سەردەمی میتران) و میشال سابان (وەزیری بودجەدانانی پێشوو) ش لەو خولەدا خوێندکاربوون.

<u>باری خێزانی:</u>

سیگۆلین سەبارەت بە خوێندنەکەی وتوویەتی:

لەبەر رەوشی تایبەتی ناو خێزانەکەم و باری کۆمەڵایەتی ئەوان، بوارم نەبوو سەرکەوتن بەدەست بهێنم، بەڵام من کۆڵم نەدا، بەردەوام کارمکردووە. سەبارەت بەو هاورێیانی لەگەڵ ئەودا لەو ئامۆژگایە خوێندیان وتوویەتی:

ئەوان لە هەمان قالب دەرنەچوون.

<u>دیدارە نامۆکە:</u>

فرانسواو سیگۆلین دوو کەسی جیاوازبوون، بەڵام زوو لەیەک نزیک بونەوە. ئەو کیژێکی جوانی ناسکی شەرمنی پارێزگاربوو، بە رۆشنبیرییەکی گشتی و برژاوزیانەوە هاتووتە ناو بازنەکانی دەسەڵات و بریار، ئەو بوارە جێگای ئەو نەبوو، بۆ ئەو بوارەش نەخولقابوو، هێزی بەرگری و توانای تێدا بەدی نەدەکرا. کە بە زمانی ئینگلیزی قسەیکردووە، زمانی تێکئاڵاوە، برادەرەکانیشی بە زمانی شکسپیری پاراو قسەیان کردووە.

ئەو کیژی کۆلۆنێلێک بووە، دایکی بۆ شووکردن وازی لە ئەندازیاری کشتوکاڵ هێناوە. فرانسوا هۆلندیش بە تەمەن شەش مانگ لەو گچکەتربووە، باوکی دکتۆربووەو دایکیشی یاریدەری کۆمەڵایەتی بووە، ئەو کورە لەو ئامۆژگایە وەک ماسییەک لەناو ئاودا ژیاوە، لە تەمەنی گچکەیەوە شەهادەی یاساو زانستە سیاسییەکانی وەرگرتووە، لە باڵاترین ئامۆژگەی بازرگانی ئەورووپیش خوێندوویەتی، شەیدای کاری سیاسی بووە، کورێکی قۆشمەو خۆش بووە، توانای کارو بەردەوامی بێ سنووری هەبووە.

<u>کە دڵ بۆی لێدرا:</u>

بزێوی و گیانی بەجولەی وایکردووە بچێتە ئامۆژگەی باڵای ئیدارە، بەو قەناعەتەوە کاری بۆ ئەوە کردووە تۆڵە لە رۆژانی رابردوو و مناڵییەکەی خۆی بکاتەوە، باوکی بەتوندی و بەرەقی پەروەردەی کردووە، باری دارایی ئەو خێزانە بە هەشت مناڵەوە سنووردرابوو.

فرانسوا و سیگۆلین دووانە (مێرد) پرۆسەی هاوسەرییان نەکردووە. ئەو پرۆسەیە دڵسۆزی تێدا بەدی ناکرێت، جیابوونەوەش بەردەوام کارێکی زەحمەتە.

مێردەکە تا رادەیەک لووسکراوبوو .؟ کەسیکی گوێرایەلبوو، لە زۆر رووەوە لەیەک دەگەیشتن، بەلاّم رووشی داوە لەیەکترنەگەیشتوون. لە ساڵی ١٩٨٠ فرانسوا هۆلند لە ئامۆژگا دەرچووە، پایەی ١١ بەرکەوتوە. پێش دومینیک دو فیلبان لە دیوانی ژمێریاری وەرگیراوە. بەلاّم روایال لە پایەی ٨٥ لە کۆی ١٦٠ خوێندکار وەرگیراوە، لە دادگای ئیداری پاریس جێگای کراوەتەوە.

مانەوەی لە پایتەخت:

تا لەناو جەرگەی سیاسەتدا بمینێتەوە، لە پایتەخت مایەوە، جاک ئاتالی راوێژکاری تایبەتی پاڵێوراو بۆ سەرۆکایەتی کۆمار فرانسوا میتران، بواری بۆ سازاند تا لە سیاسەت نزیکبێتەوە. چونکە ئەو لە گەنجی بەتوانا دەگەرا بۆ ئەوەی میتران پشتیان پێببەستێت، یەکێک لەوانەی بۆ ئەو بەرنامەیە هاتە پێشەوە فرانسوا هۆلندبوو، ئەویش مەرجی دانا سیگۆلین روایال ئەندامی ئەو تیمەبێت.

دەروازەی سیاسەت:

بەیەکەوە بوونەتە ئەندامی ئەو تیمەی هاوکاری کاندیدکراوی سەرۆکایەتی بوون، روایال دانرا ئاگاداری دۆسیەکان بێت و توێژینەوەیان لەسەربکات. کە دۆسیەیەکی لەسەر ژنان بۆ میتران ئامادەکردبوو، سەرنجی راکێشابوو. دیارە سەرۆکی پێشوو ئاگاداری ئەو بابەتانە نەبووە. فرانسوا هۆلندیش چاودێری دۆسیەکانی ئابووری بۆ دەکرد.

روایال وتویەتی:

کە لە کارەکانم شارەزابووم، هێشتا هیچ گرێبەستێکم لەگەڵ مورنەکرابوو، من دەستەلاّتم بە سەر ئیشەکاندا شکا، جێگەی خۆم

کردەوە. کە میتران وەک سەرۆک دەرچوو، جاک ئاتالی وەک راوێژکاری سەرۆک دامەزرا، ئەویش داوای لە روایال و هۆلندکرد، هاوشانی بن، بێنە ناو کۆشکی ئالیزی، ئەو دووانە بۆ کارکردن کەوتنە بندەستی (جان لویس بیاکۆ) ئەوەی ماوەی چارەگە سەدەیەک ئیدارەی هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنەکانی وڵاتی کردووە.

روایال وتویەتی:

پێش دەرچوونی میتران لە هەڵبژاردنەکان من لە نێوان ساڵانی ١٩٨٢ تا ١٩٨٨ کارم لە ئەمانەتی سەرۆکایەتی کۆمارکردبوو، دۆسیەکانی تەندروستی و ژینگەو گەنجان و بەساڵاچووانم وەرگرتبوو.

ئەو کاری سیاسی لە بەردی بناغەکەیەوە دەستپێکردووە، لە ساڵی ١٩٨٣ خۆی بۆ ئەنجوومەنی شارەوانی شاری (ترۆفیل) کاندیدکردبوو، سوودی لە پلەکەی ناو کۆشکی ئالیزی وەک راوێژکاری تەکنیکی وەرگرتبوو. کە لە ساڵی ١٩٨٦ خۆی بۆ هەڵبژاردنەکەی نوێنەران کاندیدکردبوو، بەرپرسەکەی حزبی سۆسیالیست داواکەی روایالی رەتکردبۆوە، لەبەرئەوەی ئەو لە پایتەختەوە هاتبووە نورماندی، وەک راوێژکار ناسرابوو، پێی وتبوو، تۆ راوێژکارو دایکی منالێکی و تەمەنت ٣٢ ساڵە، کورەکەی و فرانسوا میترانی لە ژیان لەناو دڵیدا لا گەورەتربوو.

لە ساڵی ١٩٨٦ داوای لە ئاماکی کردبوو، سەرۆک رازی بکات خۆی بۆ هەڵبژاردنەکەی یاسادانان کاندیدبکات، سەرۆکیش رازی ببوو لە شوێنێکی لادێی راسترەوەکان بەختی خۆی تاقیبەکاتەوە، کە لە هەڵبژاردنەکە دەرچوو، بووە مایەی سەرسورمانی هەموولایەک، بۆیە بەردەوام لەو ناوچەیە وەک نوێنەر دەردەچوو. لەبەرئەوەی لە کۆشکی ئالیزی کاری کردووە، بۆیە بۆ ناوچەو بازنە هەڵبژاردنەکەی کۆمەک و یارمەتی وەرگرتووە.

فرانسوا هۆلند لە ساڵانی ١٩٨٢ تا ١٩٨٤ لە هەڵبژاردنەکانی یاسادانان بەشداربووە، رۆلی کاریگەری بینیووە لە کپکردن و

کوژاندنەوەی ئاگری نێو حزبەکەیان، ئەو ئاگرەی حزبی خستبووە مەترسی لەتبوونەوە، کە لە نێوان لیونیل جۆسپان و لۆران فابیوس بەرپابوو، ئەو کۆششی زۆری کردووە، بەدروشمی (بۆ ئەوەی ببینە تاکی هاوچەرخ، دەبێ کەسی دیموکراسیخوازبین)، داواکاربوو حزبەکەیان بەراستی و باش ئاوێتەی واقیع بێت، پشت بە ئەفسانەو ئایدلۆژیا نەبەستێت.

ئەوەی هۆلند لەو رۆژانە بانگهێشتەی بۆ دەرکرد، ئەو جۆرە دیموکراسییە نیە کە کراوە بە دروشمی سەرەکی هەڵبژادنەکانی سیگۆلین روایال، وەک کاندیدی حزبی سوسیالیست، ئەویش دیموکراسی بەشداربوونە.

لایرین بیسۆن، سکرتێری نیشتیمانی پێشووی حزبی سوسیالیست، ئەوەی لە حزبەکەی وازهێناو سەنگەری بۆ ناو حزبەکەی سارکۆزی گواستەوە، رای وابوو، ئەو ژنە ئەگەرچی دروشمی ئەو جۆرە دیموکراسیەشی هەڵگرتبوو، بەڵام ئەو پرسی بە کەس نەدەکرد، بریارەکانی لەئەنجامی دانوستانی لەگەڵ راوێژکارەکانی دەرکردووە. لەبەرئەوەی بریارەکانی تاکەکەسی بووە، بۆیە سەرکردایەتی حزب و جەماوەرکەشی نارەزاییان هەبووە.

تا سەرەتای هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی سیگۆلین لە ساڵی ٢٠٠٦ ئاشکرا نەبوو، دوارۆژی هۆلند پاش سەرکەوتنی چی دەبێت.؟ ئایا لە کۆشکی ئالیزی لەگەڵی دەمینێتەوە ..؟

یان وەک سەرۆکی شارەوانی شاری (toول) دەمینێتەوە..؟

یان واز لەو پۆستە دەهێنێت و دەکرێتە وەزیرێک ..؟

ئایا واز لە سەرۆکایەتی حزب دەهێنێت ..؟!

دیارە وڵامی ئەو هەموو پرسیارانە ئەگەری بە نەرێ وەردەگیرایەوە. ئەوانەی لە نهێنیەکانی سیاسەتیش پسپۆربون، لەناو ئەو تێراونین و بینەوبەردەیەدا سەرسامبوون، بەڵام وڵامی دوایی شکان و نسکۆکەش، دەبێ لەو ماڵە دەربچێت.

بەشی چوارەم

هۆلند.

بەشی چوارەم

كـە لـە مـانگی مارسداو لـە هـەڵبژاردنـەكـانی هـەرێمـەكـان سـەركـەوتنـێ رەهـای وەرگـرت، كـە لـە كـۆی ٢٢ هـەرێـم حزبـی سۆسیالیـست لـە ٢٠ هـەرێـم سـەركـەوت، ئـەوەش لـە مێـژووی فەرەنسادا رووی نەدابوو، لـە بـەهـاری ٢٠٠٤ بیری لـەوە كـردووە، خۆی بۆ سەرۆكایـەتی كاندیدبكات. پاش ئەو سەركەوتنە سكرتێری حـزب فرانسوا هۆڵنـد بـەشكۆو شانازییەوە دەركـەوت، بـە چـاوی ترەوە نیگای دوارۆژی كردەوە. ئەو رۆژە تا ئێستاش لـە لای لـۆران فابیوس باندۆری مەزنی داناوە.

<u>شەڕی فیلـەكان:</u>

ئەو دەستەواژەیە لە سەرەتای ئۆگستی پـەیدابوو، ئـەوەش بـە شەڕو ملمڵانێ نێوان سەركردەكانی ناو حزبی سۆسیالیست وتراوە، هۆڵند وتویەتی:

پۆستـی سكرتێری حـزب، باشـترین راهێنانـە بـۆ فێربـوون لـە وەرگرتنی بەرپرسیاریەتی (دیارە ئەو مەبـەستی ئـەوەیـە حزبـی سۆسیالیـست بـەرەو سـەركـەوتـن ببـات لـە هـەڵبژاردنـەكـانی سەرۆكایەتی و یاسادانانی ساڵی ٢٠٠٧).

ئـەو پشتیوانی دەستووری ئـەوروپی كردبـوو، بـەتێپـەربـوونی ساڵێك ئەو مەسەلەیە حزبی بە توانایەكی بەهێزەوە كردبووە دوو بەش، بۆیەش بۆ را وەرگرتنی خەباتگێرانی ناو حزب، داواكاربوو لەناو رێزەكانی حزب ریفراندۆم ئەنجام بدرێت. ئـەو بۆچوونـەش ڤابیۆسی كەسی دووەمی ناو حزبی نیگەران كردبوو، بیانۆكـەشی ئەوەبوو گوایە هۆڵند ئـەو دەخاتـە گۆشـەیـەكی تـەسك و ناچاری

دەكات رازی بێت. بۆیە دژایەتـی دەستووری ئـەوروپی راگـەیاند، دەزگاكانی راگـەیاندنیش ئاماژەیـان بـەوەدا، كـەوا دەستوورەكـە وەك كارتێك بۆ خەونەكانی بۆ سەرۆكایـەتی بـەكارهێنـاوە، لـەو دەمـەدا بۆ پشتیوانی لـە هۆڵند دۆمینیك ستڕۆس هاتووتـە سـەر خەتەكە، ئەویش پشتیوانی لە دەستوورەكە كردبوو.

لـە هـەڵبژاردنێكی نـاوخـۆی حزبدا ٥٨% دەنگدەران هـاوبیری دەستوورەكەبوون، بەوەش ڤابیوس زەبرێكی كوشندەی بەركـەوت، ئەوەش بـواری بـۆ هۆڵند خۆشكردووە، پلـەیـەك بـۆ سـەرۆكایـەتی كۆمار بچێتە پێشەوە، وەك كەسی یەكەم زۆری لەو پۆستە بەرەوا بینیووە. كە ئەندامانی حزبی سۆسیالیست دەنگیان بۆ دەستووری ئەوروپیدا بوارسازبوو، هەموو فەرەنسیەكانیش ئەو ئـەزموونـەی دەنگدان تاقی بكەنەوە.

<u>زەبری هاوڕێیەك؛</u>

حكومـەتـەكـەی (راڤـاران) لاوازو بێدەسـتەڵات بـوو، چـەپـە توندرەوەكانی هاوبیری لیبرالیەكانیش توانیان هاوولاتیـان جـۆش بدەن دەنگ بۆ دەستوورەكەی ئەوروپی نەدەن، هاوشانی ئەوانـەش هـەڵگـەراوەكـانی نـاو سۆسیالیـستەكـانیش بـە سـەرۆكایـەتی ڤابیۆسیش دژ بـە دەستوورەكە دەنگیاندا، بۆیـە رێـژەكـە كـە بـە نـەرێ لـە ٢٩ ی مـایۆی ٢٠٠٥ دەنگیـان دا، گـەیـشتبووە ٥٥%. بـەوەش هۆڵنـد زەبریكـی كوشـندەی بـەركـەوت، بـەوەش لـە كاندیدكردنی بۆ پۆستی سەرۆكایەتی كۆماری ساڵی ٢٠٠٧ وەك كاندیدی حزبی سۆسیالیست دووركەوتەوە. بەو پێشهاتەش ڤابیۆس لە سەركردایەتی حزب دەركرا.

بۆچی نەخێر بۆ من ؟.

سیگۆلین روایال لەناو گێژاوەكەدا، خۆی پێرانەدەگیرا، بۆیـە خـۆی دووررائـگـرت، بێزاربـوو لـەو دەسـتەیـەی نـاو حزبـەكـەی،

بریاریشی دابوو ئەگەر فەرەنسیەکان بە نەخێر دەنگ بۆ دەستوورەکەی ئەوروپی بدەن، لەو هێنان و بردنەی کاندیدکردنەکەی بۆ پۆستی سەرۆکایەتی واز بهێنێت، ئەو وتبووی:

ئەگەر فەرەنسیەکان بلێن نەخێر، ئەوە دوکانەکانی حزب پۆلین دەکەمەوە.

واتە حزبەکە هەڵدەوەشێنێتەوە. دووبارە ڤابیۆس هاتەوە مەیدانەکەو داوای دەست لەکارکێشانەوەی هۆلند لە پۆستی سکرتێری یەکەمی حزبکرد، بەڵام لە دوا ساتەکانیدا بە سەفقەیەک لەو کێشەیە دەربازیکرد. سەفقەکەشیان مانەوەی هۆلندبوو لە پۆستەکەی بەرامبەر دانانی ئەو لە کاندیدی حزبەکەیان بۆ پۆستی سەرۆکایەتی فەرەنسا.

لەو رەوشەدا حزب کەوتە ناو قەیرانێکی دژوار، ناکۆکی کەوتە ناو سەرکردەکانی، بەتایبەتی ئەوانەی چاویان لە پۆستەکان بوو، سیگۆلین روایال ئەگەرچی ناوبانگیەکی باشی لەناو فەرەنسیەکاندا هەبوو رایگەیاند، ئەو خۆی کاندید ناکات. بەڵام بە شێوەیەکی تایبەتی، بە بەرنامەی خۆی کار بۆ پەیداکردنی پێگەیەکی شیاو لە ناو حزب دەکات، تا ئەو بۆ سەرۆکایەتی کۆمار کاندید بکەن.

روایال گەیشتبووە ئەو راستیەی حزبەکەیان رەزامەندی لەسەر کاندیدکردنی ئەو بۆ پۆستی سەرۆک کۆماری نادات. بۆیە لە کۆبوونەوەی نوێنەرە سۆسیالیستەکان لە ٢٢ ی سپتمبەری ٢٠٠٥ ئامادە نەبوو، بەڵام لەهەمان رۆژ وێنەیەکی لە گۆڤاری (باری ماتش) لەگەڵ فلۆرای کیژی بڵاوکرابۆوە، لەوێ وڵامی پرسیاریک سەبارەت بە بەشداریکردنی لە هەڵبژاتدنەکانی سەرۆکایەتیدا وتبووی:

ئەگەر حزب منیان بە شیاوو بە کەسی یەکەم زانی بۆ ئەو پۆستە، ئەوە منیش ئامادەم و دەتوانم سەرکەوتنیش بەدەست

بهێنم.

لە رۆژانی نزیکبونەوەی لە یادی ٥٢ ساڵەی لە دایکبوونییدا، هاتە ناو مەیدانەکە، بەڵام زووتر وتبووی:

من بەبێ هەڵکردنی چرای کەسکی سکرتێری یەکەمی حزب (کە هۆلندی هاوسەریەتی)، خۆم کاندیدناکەم، من هاوکاری و پشتیوانی ئەوم دەوێت.

بەڵام ئەو پابەندی بەڵێنەکانی نەبوو، بۆیەش وا هاوسەرەکەی تاڵی ئەوە دەنۆشێت. کە پرسیاری ئەوەی لێدەکرا، ئەو دەتوانێت، لەو پرۆسەیەدا سارکۆزی ببەزێنیت، دەیووت:

بەڵێ هەستدەکەم، ئەوەم پێدەکرێت، دەتوانم بەسەر ئەوو کەسانی تریش زاڵ بم. هۆلندیش وتبووی:

سیگۆلین بۆ خۆکاندیدکردنەکەی پرسی پێ کردبووم، منیش لە وڵامدا پێم وتبوو؛

تۆ وەک پاڵێوراوەکانی تر، تا کۆتایی ساڵی٢٠٠٦ چاوەروان بکە.

کە نوێنەرانی حزبی سۆسیالیست دیمانەکەی سیگۆلینیان لە گۆڤاری باری ماتش خوێندەوە، هەستیان بە نیگەرانی کرد، سەرۆکی فراکسیونی حزبی سۆسیالیست لە ئەنجومەنی نیشتیمانی (جاک مارک ئایسرۆ) وتبووی:

کە زۆرتر شێتایەتی دەمانگرێت، زۆرتر پێکەنینمان دێت.

بەڵام پەرلەمانتار میشال شاراس بە شێوەیەکی تر هەستی دەربریبوو، ئەو وتبووی:

با شەقێکی لە پشترا تێهەڵدەین.

بەڵام لۆران ڤابیوس بە زەردەخەنەوە وتبووی:

ئەوە چارەسەریەکی باشە.

دیارە کەوا پۆستی سەرۆک کۆماری بووە بە نۆرە، بەڵام کێ منالەکان پەروەردە دەکات. !

جاك لۆنگ، لە لایەن خۆیەوە رەخنەی لەسەرئەوە هەبوو كەوا، ئەو دیدارە گشتیانە دەكەنە باسی تاكەكەسی و تایبەتی، بۆ مەسەلەی سیگۆلینیش وتبووی:

تكایە كۆنگرەی حزب مەكەنە پرۆسەی هەڵبژاردنی شاژنی جوانی.!

لە كۆنگرەیەك بۆ پاراستنی یەكریزی حزب، كێشەی نێوان هۆلندو ڤابیوسیان چارەسەر كرا، لەو دیدارەدا سیگولین یەك وشەی لە زار دەرنەهاتبوو، بەڵام لەكۆتاییدا پرشنگەكانی سەركەوتنەكەی هۆلندی مێردی سست وكز كردبۆوە، چونكە كامیراكان زۆرتر روویان لەو بووە. ئەگەرچی دەرئەنجامی راپرسیەكان دەردەكەوت، ئەو ژنە ناوداری لەناو میللەت پەیداكردبوو، بەرەو دەروشانەوە دەچوو، بەڵام لەناو سەركردایەتی حزبدا تەنیا جاك ئاتال، سیگۆلینی بۆ پۆستی سەرۆك كۆماری بە شیاو دەبینی، ئەو وایدەزانی ئەو ژنە بینینی شایستەی بۆ وڵات هەیە، وەك كەسایەتی چاوی لە زۆرترین دەستكەوتە، ئەگەر یەك هەبێت دەستبەرداری كاری سیاسی بێت، ئەوە هۆلندە.

<u>روایال و ژن:</u>

كە روایال قۆناخی ئامادەیی تەواوكردووە، بریاری داوە لە زانستە سیاسیەكان بخوێنت، لەبەر ئەوەی راسترەوەكان، هەموو پیاوی چوارشانەو ماسولكە بەهێزبوون، بۆیە بیری بۆ لای ئەوان نەچوو، ئەوانەش باوكیان بەبیردەهێنایەوە. چونكە ئەو باوكە تەقلیدیانە بیر لەوە دەكەنەوە، كیژەكانیان كە خوێندنی ئامادەییان تەواوكرد بەشوویان بدەن.

سیگۆلین دەیزانی ئەو ژنانەی بەو شێوە شوودەكەن، دەبنە كۆیلەی پیاوەكانیان و كەسی بێدەسەڵاتیان لێدەردەچێت، بۆیە

ملی لە خوێندنی زانكۆ نا، لەو نەریتە باوەكانی ئەوسای كۆمەڵ یاخیبوو. لەبەرئەوەی ئەو كەسێكی مێینەبوو، بۆیە دووسەرە لەناو مەیدانی سیاسەتدا دەچەوسایەوە، وەك ژنێك و وەك ژنێكی قوربانیدەر بۆ وڵاتەكەی كۆششیكردووەو كۆڵی نەداوە. ئەو پێش ئەوەی وەك خەباتگێرێكی سۆسیالیست لەبواری سیاسەت بێتە مەیدان، وەك داواكارێكی مافەكان ژنان كۆششی كردووە، كۆڵنەدانی بوو لەو بوارە، ئەو ژنەی گەیاندە سەركردایەتی حزبی سۆسیالیست.

لە سەرەتای هەفتاكاندا لەبەرئەوەی تاقە ژن بوو لەناو حزب، بۆیە نەیتوانیووە بۆ كێشەی رەوای ژنان و یەكسانی خەبات بكات. ئەو خەباتی دژی دابونەریتە باوەكان، بۆ بەرژەوەندی كۆمەڵەكەو خێزان خەباتی بەردەوام بووە. لەو بوارەدا سەركەوتنی بەدەست هێنابوو، توانی بەو خەباتەی لە كۆتی كۆمەڵەكەوماڵەوەیان دەربازی ببێت. هێدی هێدی كەسایەتی پتەوو بەهێزی بۆ كەسایەتیەكەی چەسپاند، ئەویش وەك نمونەیەكی پێشرەو بۆ ژنان هاتە مەیدانەكە. لە دوا كتێبیدا، كە لە ماوەی ملمڵانێیەكەی بۆ پۆستی سەرۆكایەتی لە وەرزی بەهاردا بڵاویكردبۆوە، نووسیبوی:

كە بۆ مافی رەوای ژنان تێدەكۆشیت، مانای ئەوە نییە تۆ دژایەتی پیاوان دەكەیت. ئەو دژی دەستەڵاتی نێرینەبوو لەسەر ژنان، سەركەوتنی خەبات و هاتنەدی مافەكانیان، پاڵپشتی و ئازادی پیاوانیش دەگەیێنێت.

<u>روایال و دابونەریتەكان و خێزان:</u>

روایال وەك یاخییەك لە دابونەریتە كۆنەكانی فەرەنسی هاتە ناو كۆمەڵ، بێ ئەوەی پرۆسەی هاوسەری لەگەڵ هۆلند پێكەوەبنێت، چوار منالیان بوو، زوو پێشناوی ماری لە پێش

ناوەکەی لابردووە، لە رووی ئەو باوکەی لە رۆژانی پەروەردەکردنیدا زۆر توندبووە، نارەزایی هەبوو تا باوکیشی مرد، ئەوەی لە بیری مابوو، چۆن لەلایەن باوکە کۆلۆنیلەکەیەوە لەناو خێزانەکەیدا هەڵسوکەوتی لەگەڵ کراوە. کە دایکی لە باوکی جیابۆوەو لە ماڵی مێردەکەی دەرچووە، هاوشانی راوەستاوەو پشتیوانی تەواوی کردووە. کە باوکی مردووە، دیارە بە چاکە ناوی هێناوە، وتوویەتی؛

من لە باوکم زۆر شت فێربووم وەک، کۆڵنەدان و کارکردن و شەرەف و هەستکردن بەوەی ئەو هەموو کاتێ لەسەر حەقە.

ئەو لەگەڵ مناڵەکانی رووی خۆش بووە، ئەوەشی بۆ بەرژەوەندی ئەوان بووە، هەمو کەسێک وزەو دەرس لە سەردەمی مناڵی و هەرزەکارییەوە وەردەگرێت.

سەردانی داکارو مارتینیکی کردیتەوە، زێدی لەدایکبوون و گەورەبوونەکەی، لە تەمەنی دە ساڵییدا لەگەڵ خێزانەکەی لە گوندی شامانی پارێزگای فۆجی لادێی ژیاوە، ئەو شوێنەی هەوارگەی راوو شکاری دۆق لۆرین بووە، لەو شوێنەدا تا تەمەنی ١٥ ساڵی لەگەڵ ماڵەوە ماوەتەوە. کە بۆ خوێندن چووەتە قوتابخانەی دواناوەندی (خاتوونە کاسۆلیکیە) کە لە ئاییبسنال، لە ماڵەوە دوورکەوتیتەوەو لە بەشی ناوەخۆ ماوەتەوە. گوندنشینەکان پێیان وتبوو، تۆ پێویستە بۆ وەرگرتنی هێزو وزەی مناڵیت سەردانی ئەو گوندە بکەیتەوە. ئەوانیش بۆ پاڵپشتی هاوولاتیە گوندییەکەیان لەسەر تۆری ئەنتەرنێت ماڵپەرێکیان بۆ سازکردبوو، تێدا بەرنامەی کاری سیاسی ئەویان پێناسەکردبوو، لەو ماڵپەرەشدا گفتۆگۆشی تێداکرابوو. لەسەر ماڵپەرەکەدا دوو نامەی ئەنتۆن و بۆل روایالی برای روایالیش بەدی دەکرا، لە نامەکەیاندا پاڵپشتی بەرنامەی سیاسی ئەویان کردووە، لەبەرئەوەی خوشکی ئەوانەو وەک هاوولاتیەکی ئەو خێزانەو

ناوچەکەش شانازی پێوە دەکەن. جاک روایال ئەو وەک کاندێدیکی راسترەوی توندرەو خۆی ناساندبوو، هەروەها بە دژایەتی ژەنرال دیگۆل ناسرابوو، لەگەڵ مانەوەی فەرەنساش بوو لە وڵاتی جەزائیر.

بەشی پێنجەم

بەشی پێنجەم:

گۆڤاری لۆنۆفیلی چەپخواز بەرگی گۆڤارەکەی بە وێنەو بە پەیڤێکی روایال رازاندبووە، کە وتبووی:

ئێستا من بەتەواوی ئامادەم.

هەر لەو گۆڤارەدا وتبووی:

دیارە جەماوەرەکەم بەرەو زۆربوون دەچێت، منیش وامکردووە، کە جەماوەرە چەپخوازەکەم داوایان لێکردم خۆم کاندیدبکەم. منیش داواکەم هێنایەدی. من بە شێوەیەکی سروشتی هاتوومەتە پێشەوە، بوومە کەسی پێشنیارکراو بۆ هەڵبژاردنەکە، ئەوانیتر هیچ بژاریان لەبەردەم نەماوە تەنها ئەوە نەبێت، بەدوام بکەون.

کە پرسیاری ئەوەیان کردبوو، هەستت چی دەبوو، ئەگەر تۆ لەو پرۆسەیەدا سەرکەوتوو نەبووایت، ئەو لە وڵامدا وتبووی:

ئەگەرچی لە ژیاندا دەمام، بەڵام لە گۆڕەپانەکە دووردەکەوتمەوە. دیارە ئەوەش چاوەروان نەدەکرا، چونکە ئەو لەو راپرسییەی کە لە کۆتایی ساڵی ٢٠٠٥ لەناو دەنگدەرە چەپەکان کرابوو، ئەنجامەکەی رێژەی ٢٩% هێنابوو، بەڵام بەرامبەرەکەی تەنها رێژەی ١٣% بەدەستهێنابوو.

<u>دیاردەیەکی پرۆپاگەندەیی:</u>

لە کۆتایی ساڵی ٢٠٠٦ سەرکردایەتی حزبی سۆسیالیست گەیشتبوونە ئەو راستیەی کەوا دیاردەکەی سیگۆلین، تەنها دیاردەیەکی پرۆپاگەندەیی بووەو بەس، بۆیە ئەو ناتوانێت لە کۆتایی لە شەڕەکەدا سەرکەوێت. لە بەهاری ئەو ساڵەدا روایال بەرەسمی هاتبووە ناو مەیدانەکەو کاری بۆ کاندیدکردنی خۆی

کردووە، ئەوەشی بۆ ئەوەبوو ناوی زۆرتر ئاشکرا بکات، یان بەرەسمی ئەو راستیەکان بدرکێنێت، ئەوانەی مەبەستی پۆستی سەرۆکی وڵاتیان هەبوو.

<u>پشیلە بە رەنگ نییە:</u>

هەر چەندە ئەستێرەی ناوبانگی روایال زۆرتر دەدرەوشایەوە، کەسایەتیەکانی ناو حزبی سۆسیالیستی فەرەنسی لەناو هەرێمەکان بروایان بە سەرکەوتنی زۆرتری دەهێنا، وایان چاوەران دەکرد، ئەو تاکەکەسە لەناو ئەو حزبەدا بتوانێت حزبەکەیان بەرەو سەرکەوتن ببات.

کە سەرۆکی هەرێمی (ئاردیش) باسکال بتراس، پشتیوانی بۆ ئەو ژنەی راگەیاند، جەماوەرەکەی زۆر گەشەی کرد، باسکال ئەو پەیڤە ناودارەی سەرۆکی شیوعی چینی

(هیسار بینگ) ی کردبووە دروشم، کە وتبووی:

گرنگ نییە پشیلەکە کام رەنگە، گرنگ ئەوەیە مشکی پێ بگیرێت. ئەو رای وابوو روایال سیگۆلین دەکارێت، حزب بەرەو کۆشکی ئالیزی ببات.

لە ١١ ی ئەپریل کە لە سەماکەی لەگەڵ ئەکتەری کۆمیدی ناوداری فەرەنسی جمال دبوز تەواوبوو، لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆنەوە وتبووی، ئەگەری زۆر هەیە من کاندیدی سەرۆکایەتی حزب بم بۆ سەرۆکایەتی کۆمار، بەڵام تا ٢٩ ی سپتمبەر دەبێ چاوەروان بم، کە دوا ماوەی رەسمی پێشکەشکردنی خۆکاندیدکردنی حزب بۆ شەڕی سەرۆکایەتی.

پێبەپێ دەردەکەوت، روایال لە وتاری سیاسی تەقلیدی حزب دووردەکەویتەوە، لەو لێدوانانەدا دیارە کە وتوویەتی:

پێویستە شکۆداری بۆ کارو بەهاکانی بگێرینەوە. تۆنی بلێر توانی رووبەرووی کێشەی بێکاری بێتەوەو چارەسەریشکرد. دەڵێم

بەداخەوە بۆ هەڵوەشاندنەوەی خزمەتی سەربازی. کەمکردنەوەی ماوەی کارکردنی رۆژانە بۆ ٣٥ دەمژمێر، بۆ هۆشیاری لە دەزگاکانی ئابووری هیچ ئەنجامی باش و سوودی نەبوو، پێویستە چیتر فشاری تری نەخرێتە سەر. ئەو خێزانانەی مناڵەکانیان تاوانێک دەکەن، تا ئەوانە بێنەوە ناو بازنەی کۆمەڵ، بە شێوەیەکی کاتی رەزامەندی لەسەر لۆژیکی پەروەردەیی ئەو خێزانانە بکرێت. ئەو هەرزەکارانەی تاوانێک دەکەن، بخرێنە ژێر چاودێری کەسانی سەربازی و کاری مەدەنیان پێبکەن، تا دووبارە لە رێزگرتنی پەروەردەی مەدەنی و یاساکان رادێنەوە.

یەک سارکۆزی:

پاش ئەوەی ئەو لێداونانەی روایال دەنگی دایەوە، نارەزاییەکی ئەستوور لەناو ریزەکانی چەپ و سەندیکاکان و کۆمەڵەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی دەرچوو. بەڵام سەرکردایەتی حزب لەناو رێزەکانیدا بۆیان نەبوو لە کۆبونەوە داخراوەکاندا ئەو بابەتە باس بکەن، ستڕۆس لەو بارەوە وتبووی:

لەو وڵاتەدا جێگەی یەک سارکۆزی دەبێتەوە، پێویستمان بە دوو نییە.!

ڤابیۆس و ستڕۆس بروایان نەدەکرد، روایال لە هەڵبژاردنە ناوخۆییەکاندا بەسەریاندا زاڵ بێت. ڤابیۆس لە ژێر دروشمی (یەکێتی رەوتەکە) شەڕیکرد، دووەمیشان، بە دروشمی

(نۆژەنکردنەوەی چەپ) و لەبەر رۆشنایی گۆڕان بەرەو چەپی کۆمەڵایەتی دیموکراسی هاتبووە مەیدان. بەڵام دەرکەوت کەس گوێی لێرانەدەگرتن، لە هەموو راپرسیەکاندا، بۆ زانینی کێ دەکەوێتە بەرامبەر سارکۆزی لە هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی کۆماردا، روایال بەردەوام لە پێشەوەدابوو. فرانسوا هۆلندیش لەو ئازادیەی بۆ سەرەتاکان و هەڵوێستەکانی سۆسیالیستەکان سازی

کردبوون دڵشادو سەربەرز نەبوو، زۆریس ئاگاداری لێداونەکان و گرفتەکانی نەبوو.

قسەکردن بە وەکالەت:

لە کۆبونەوەی سەرکردایەتی حزب لە ستراسبۆرگ نێوان ئەو ژن و مێردە دەرکەوت. هۆلند داوای لە هنری ئایمانیولی یەکێک لە سەرکردەکانی رەوتە چەپەکانی حزب و سەرۆکی پێشوی کۆمەڵەی نیشتیمانی کردبوو، روایال رازی بکات، واز لە بیرۆکەی چارەسەری کێشەی هەرزەکاران بەدەستی سوپا بهێنێت، چونکە ئەوە کێشەیەکی گەورە لە پێش رێکخستنەکانی حزبی سۆسیالیست دەکاتەوە. لەسەر داوای هۆلند سەرۆکی پێشووی ئەنجوومەنی نیشتیمانی، ئەوەی بەبیر روایالی کیژی کۆلۆنیل هێنایەوە، کەوا لە سەرەتای سەدەی بیستەم سوپا تەقە لە کرێکارانی فورمییە کردبوو.

کە لیونیل جۆسپان ویستی لە بریارەکەی پەشیمان بێتەوەو دووبارە بێتەوە ناو کاری سیاسی، وەک کاندیدی سۆسیالیستەکان بەشداری شەڕەکەی سەرۆکایەتی بکات، ئەو هەواڵە رەوشەکەی ئاڵۆزکرد.

(جوسپان، پاش سەرکەوتنی چەپەکان لە هەڵبژاردنەکانی یاسادانانی ساڵی ١٩٩٧، ئەو فرانسوا هۆلندی بۆ سکرتێری یەکەمی حزب هەڵبژاردبوو).

کە جولیان دریی قسەکەرەکەی روایال هاتە پاڵ سیگۆلین و هۆلند، لە پشووی هاویندا، لە ماڵەکەی ئەو لە شارۆچکەی موجانی سەر کەناری دەریای ناوەراست، ئەنجومەنی جەنگ کۆبوونەوە. لەو کۆبونەوەیەدا جولیان لە هۆلندی پرسی، ئایا بروات بەو هێناوە هاوکاری ژنەکەت بکەیت، لە پالاوتنی ئەو بۆ سەرۆکایەتی کۆمار. لەبەرئەوەی هێشتا خۆی ساخ نەکردبۆوە، بۆیە نە بە بەڵێ

و نە بە نەخێر وڵامی نەدایەوە. بۆیە یەکێک لە سەرکردەکانی ناو حزب، لەوانەی لەگەڵ گەرانەوەی جوسپان بوون، لە هۆلندی پرسی، تۆ ئەو ئازایەتیەت تێدایە بە هاوسەرەکەت بڵێیت، کەوا من لەناو حزبدا بریاردەرم نەک تۆ!

پاش چەند رۆژێک لە کۆبونەوە سێ قۆلییەکەی (دری ـ هۆلند ـ روایال) لە مۆجان، زانکۆی هاوینەی حزبی سۆسیالیست، دیدارێکی هەبوو، لەو دیدارەدا روایالی نیازمەندی پێشنیارکراوی حزبی سۆسیالیست بۆ سەرۆکایەتی، رازی نەبوو لە بازنەیەکی گفتوگۆدا لە لەگەڵ گەنجادا بەشداربێت، بۆیە ئێوارەکەی هەمان رۆژ گەنجەکان دروشمی دژی ئەویان بەرزکردەوە، جۆسپانیش پێش ئەوەی بێتە ناو کۆبونەوەکە لە پێشبرکێیەکە کشایەوە. کیژە خوێندکارێکی دەرچووی خولی ٢١ ی نیسان ـ ئەپریلی ٢٠٠٢، کە جۆسپان لە گۆرەپانەکەو لە ژیانی سیاسی کشایەوەو سۆسیالیستەکان لە هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی و یاسادان سەرنەکەوتن، ئەو کیژە لێی پرسیبوو:

تۆ زانیووتە ژەنرالێکی شکاو، دووبارە بەشکاوی بەشداری شەرێک بکاتەوە،

بەزارێکی وشکەوە، وڵامی دابۆوە، من بۆیە کشامەوە تا یارمەتی سۆسیالیستەکان بدەم. کە نیکۆلا سارکۆزی زانی جۆسپان لە مەیدانەکە دەرچووە، وتبووی:

من زۆرم لا سەیرە چۆن حزبی سۆسیالیست دەتوانێت، دەست لە ئەزمونی کابرایەکی وەک جۆسپان بشوات!

لەناو حزبیش هۆلند زۆرینەی دەنگەکانی ناو نووسینگەی نیشتیمانی لەدەستدا، کە هاوپەیمانیەتی مەوزوعی نیوان گابونیەکان و سترۆسەکان و جوسپانەکان راگەیاندرا. بۆ دەستنیشانکردنی پاڵێوراوی حزب بۆ سەرۆکایەتی کۆمار، سکرتێری یەکەمی حزب ناچارکرا، سێ دیمانەی رووبەروو بکرێت.

وەک چۆن جۆسپان چاوەرانی هۆلندبوو، هۆلندیش چاوەرێی سەرۆک وەزیرانی پێشووبوو، تا خۆی بۆ هەڵبژاردنەکانی ناوخۆ هەڵبژێرێت، بەڵام ئیشارەتەکە بە دوو ئاراستە دەرچوون، هەردووکیان لە پرۆسەکە دەرچوون.

زێدی لەدایکبوونی روایال:

لەو دەمانەدا روایال بەسەردان لە سینگال بوو، ئەو وڵاتەی باوکی تێدا ئەفسەربووە، لەو وڵاتە لەگەڵ کۆمەڵێک رۆژنامەنووس سەردانی ئەو خانووەی کرد کە لەناویدا لەدایکبووە. بەرێوەبەری قوتابخانەکەی بەدڵشادییەوە رایگەیاندبوو، کەوا ئەوان زۆر حەزدەکەن، ئەو ببێتە سەرۆک کۆماری فەرەنسا. ئەو بە رۆژنامەنووسانی راگەیاندبوو، کەوا ئەو لە هەڵێکی رێزپەردا لەو شوێنە دوورە لەدایکبووە، ئەو تەنیا ماوەی دوو ساڵ لە داکار ژیاوە، بەو شێوەیە روایال رووبەرێکی فراوانی لە میدیاکان داگیرکردبوو. بۆ دیمانەکە رازی نەدەبوو لەسەر هامان ئاستدا لەگەڵ ڤابیۆس و سترۆس دابەزێت، ئەو دەیویست گفتوگۆکان لەسەر بنچینەی بۆچوونەکانی ئەو بێت و بەس.

بیرۆکەی هەڵوێستە تەقلیدییەکانی سۆسیالیستەکانی وەک مەسەلەی نەخشەی پەروەردەی پێگەیاندنی مناڵان، ئەو نەخشەیەی بواردەدات شیرازەی ئاوێتەبوون و بەیەکەوەبوونی کۆمەڵایەتی بەرجەستەبێت. بەپێی یاسای پەروەردەیی فەرەنسی لە قوتابخانە حکومییەکان، هاووڵاتیان ناچارن تەنها مناڵەکانیان لە قوتابخانە نزیکەکانی ماڵەکانیان ناونووس بکەن، کە نەخشەی پەروەردەییش نەما، واتە هاووڵاتیان دەکارن، مناڵەکانیان لە هەموو قوتابخانە حکومییەکان بخوێنن، حزبی سۆسیالیستیش ئەوەی بە هەنگاوێکی ترسناک دەزانێت، بەتایبەتی لە گەرەکە هەژارنشینەکان.

لە ناوەندی مانگی ئوکتۆبەردا، سەرکردایەتی حزبی تووڕەکردبوو، کە نەیویستبوو هەڵوێستی خۆی سەبارەت بە ئەندامبوونی تورکیا لە یەکێتی ئەوروپی بەئاشکرا دەرببرێت. هەر ئەوەندەی وتبوو، ئەو مەسەلەیە پابەندە بە هەڵوێستی میللەتی فەرەنسی، ئەوان دوابڕیار لەسەر ئەو مەسەلانە دەدەن، ئەوەش پەراوێزکردنی دەوری حزب دەگەیێنێت.

ئەو مەسەلەیە لەناو لایەن چەپەکان و راسترەوەکان گفتوگۆیەکی زۆری دروستکرد، بۆیە بۆ بەیانیەکەی لیونیل جۆسپان بەو شێوەیە هوشیاری کردەوەو وتبووی:

دەوری بەرپرسی سیاسی نابێ بۆ رای گشتی ملکەچ بێت.!

بەهەمان شێوەش ڤاییۆس و ستڕۆس ئاگاداریان کردەوە. هەرچەند حزب روایالی بە لادانی شعوبی ئاگادارکردەوە، بەڵام ئەو نەرمی لەو جۆرە هەڵوێستانە نەنواند، ئەو وتبووی:

من دوورتر دەروانم، لایەنە کۆمەڵایەتیەکان و نەتەوەییەکان هاوتەریب دەڕۆن. ئەو قسانەش چەندین رووداوی ناخۆش بەبیر فەرەنسیەکان دەهێنێتەوە. ئەوەش بۆچوونی نازییەکان و راسترەوە توندرەوەکان لە سەردەمی شەڕی دووەمی جیهاندا. هەرچەندی رەخنەو نارەزایی رووبەرووی دەکرانەوە، ئەو هیچ لە هەڵوێستەکانی نەدەگۆڕی.

لە مانگی نۆڤمبەردا، کە وتی من پێشنیاردەکەم، هاووڵاتیان چاودێری میللی لەسەر ئەو کەسانە بکەن، کە لەلایەن میللەتەوە دەنگ وەردەگرن، ئەوەش خۆڵ پێداکردن بوو بە چاوان، نوێنەرەکان و ئەندامانی شارەوانیەکانی لە حزبی سۆسیالیستی زۆر تووڕەکرد، ئەوانەی لەلایەن میللەتەوە دەنگیان وەرگرتبوو. بۆیە جولیان دری وتبووی:

پاس ئەو قسەیە قبوولکردن و لێخۆشبوون لە روایال ئاسان نییە.

<u>روایال و جاک دارک:</u>

ژنە قەدیس جان دارک، وەک بەناوبانگترین پاڵەوانی مێژوویی لە فەرەنسا ناسراوە، هەر لەناو شاری پاریس سێ پەیکەری رێزلێنانی بۆ دانراوە، لە هەموو شارەکانی تری فەرەنساش پەیکەری هەیە، روایال لە هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانا، دەیویست بە وێنەکانی خۆی، وێنەکانی ئەو ژنە پاڵەوانە بشکێنێت. لە یەکێک لە ڤیستیڤالەکانی وتارخوێندنەوەدا وتبووی:

جان دارک پاڵەوانی هەموو فەرەنسییەکانا.!

راسترەوە توندرەوەکان ــ بەرەی نیشتیمانی، جەژنی جاک دارک کە ساڵانە لە ٨ ی مانگی ئەیار یادی دەکرێتەوە، بە جەژنی خۆیانی دەزانن، پێشەوای بەرەکە جان ماری لۆبان چەپکە گوڵی رێزگرتن لەسەر پەیکەرەکەی دادەنێت، وەک ژنێکی نمونەو میسالی سەردانی دەکەن. ئەو ژنە وەک پیاوان شەڕی کردووە، نمونەی بەجەرگی و کۆڵنەدان بووە، لەلایەکی تریش نمونەی ژنی بەوەفاو بەسۆزو ناسکی بووە، فەرەنسیەکان پێویستیان بە ژنی ئاوا بەهێزو زیرەک و وریایە. سیاسەت پێویستی بە ژنێکی وا قەڵب و بەخشندەو داواکارە لە رەوشت و هەموو شتێک بکات بۆ وڵاتەکەو ئەویش نمونەی قوربانیدانە.

سیگۆلین کە باسی جان دارکی کردووە، مەبەستی وتارە هەڵبژاردنەکەی بووە، مەبەستی بووە ئەو بەرگەی گەڕانەوەی و گەشەپێدانی فەرەنسا دەگرێت. وەک دارک لە روانگەی ئەخلاقەوە فەرەنسا بەرەو ئاسۆی راست و بڕوابوون بە وڵات دەبات. چۆن دەنگێ لە ئاسمانەوە بۆ جاک دارک هات، داواکاربوو فەرەنسای کاسۆلیک لە ئەنگلیزەکان بپارێزێت. لە ماوەی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانیدا وەک سەربازێکی ئامادەباش دەوەستا، خۆی بە

جلوبەرگێک دەپۆشی لە جلی سەربازی دەچوو، بەڵام نەخش و شکۆی پێوە دیاربوو.

بەشی شەشەم

بەشی شەشەم

هەر جارێک روایال لێداوانێکی دابایە، قسەکانی دژ بە دروشم و پرنسیپەکانی سۆسیالیست بوون، کەسایەتی لەناو حزبدا بەرەو بەهێزی دەچوو، لە ململانێیەکەی کاندیدکردن ناو حزبی سۆسیالیست بۆ پۆستی سەرۆک کۆماری لەسەر بناغەی جەماوەری سەری گرت. ئەگەر لە دیمانە تەلەفزیۆنەکان و لەپێش ملیۆنەها فەرەنسیەکانیش زۆر پرشنگدار نەبووبێت، ئەوە سەرکەوتنی بەسەر ڤابیۆس و ستروس لە ١٦ ی نۆڤمبەردا ئەنجامێکی زۆر باشی لێکەوتۆتەوە، زەبرێکی دژواریش بەو دوو سەرکردەیە کەوتبوو. لە کۆی دەنگدەرەکانی ناو حزب ئەو ٦٠،٦٥% دەنگەکانی وەرگرتبوو.

روایال ئەو ژنەی بە پارێزگارو نەرم و سارد ناسرابوو، کە ئەنجامی دەنگدانەکەی پالێوراوی حزبی سۆسیالیست بۆ سەرۆکایەتی کۆمار راگەیاندرا، بەرووی کەناڵەکانی راگەیاندن کە لە پێشوازییدا وەستابوون، هاتە قسە، بەروونی پێیراگەیاندن، کەوا ئەو بەباشی و بە هەموو پێویستیەکانەوە بەرووی شەڕەکەی هەڵبژاردنەکەی پۆستی سەرۆکایەتی دەبێتەوە، بەپێی ئەو ئەنجامی دەستی کەوتووە، پێویستی بە هەڤاڵبەندی و دانوستان بە هیچ کەسێک نییە، جا ئەو کەسە هەر کەسێک بێت. ئەو ئەنجامەکەی وا دەبینی، کە لە بێ پشتیوانی بووەو دەستی کەسی تێدا نەبووە، ئیتر ئەو پێویستی بە هاوکاری جیهازی حزب نەماوە.

لەناو کۆشکی حزبدا، یەکێکی نزیک لە هۆلند، وتبووی:

هەر کەسێک لەناو حزب، دەیتوانی لەو پرۆسەیە سەرکەوێت، ببێتە کاندید حزب، تەنها ئەندامە فیلەکانی ناو حزب نەبێت.!

بۆ بەیانی روایال وتبووی:

سیاسەت دەبێ بەراستی لەناو ژیانی راستەقینەی هاوولاتیانەوە هەڵقوڵابێت، گوێ لەو دەرسانە وەرگرێت، کە لەلایەن ئەوانەوە پێشکەش دەکرێن، دەکرێ ئەو باش بزانرێت، هاوولاتیان خۆیان باشتر لە ژیانی دەگەن، ئەوانیش بە چەپەکان دەڵێن بجولێنەوە، کە میللەتیش هەستایەوە، ئەوە فەرەنسا بۆ بنیاتی نوێکاری پێشدەکەوێت، ئەوەش وەک جاک دارکە.

بەڵام فرانسوا هۆلند رای وابوو، سەرکەوتنەکەی بەبێ هێزی دەستەیی حزبی سۆسیالیست نەبووە. ئەگەرنا ئەو وەک کاندید حزب دەردەچوو، سەرکەوتنی روایالیشی بە بژار نەزانیووە، دەرچوونی کەسانیتر لە بیرو بژاری ئەودا بوون. سەرکەوتن لە بواری سیاسی تەنها بۆ کاندیدی سەرۆکایەتی کۆمار نییە، بواری سەرکەوتن لەو مەیدانە زۆرە تا کەسی سیاسی تێدا، هەڵبژاردن و کاندیدکردن بباتەوە، رەنگە ئەو لە پرۆسەکە سەرنەکەوێت، بنچینەی هەڵمەتەکەی هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی لە دوا بریاری دەگەرێتەوە بۆ حزبی سۆسیالیست. پرۆژەو بەرنامەی هەڵبژاردنەکەی تەنها بەرنامەو کارنامەی سۆسیالیستیە. بەڵام کاندیدکراوە سۆسیالیستەکان ئامادە نەبوو گوێ لەو جۆرە قسانە راگرێت. ئەگەرچی ستروس و ڤابیۆس کۆششیانکرد ببینن، بەڵام ئەو ئامادەیی تێدا نەبوو، ئەوان بۆ گەیشتنی ئەو بە کۆشکی ئالیزی یارمەتی و هاوکارییان دەکرد، تا لەو پێشبڕکێیەدا سەرکەوێت. لە جیاتی ئەوەی بێتە ناو کارو بەرنامەی حزب، لەو شەڕەدا، ئەو بەتەنها کاری کرد، لەسەر هەرێمەکاندا گەڕا، سەردانی یەکە یەکەی هەرێمەکانی کرد، لە گرفت و کێشەکانی هەموو هەریمەکانی وەک حالەتی جیاواز تەماشادەکردو بەرنامەی چارەسەری بۆ دادەرشتن، لە کۆی ئەوانەوە، چاوی لە ئاریشەکانی وڵات دەبڕی. لەو دەمانەدا ڤابیۆس وتبووی، کێشەی

ولآتێک بە پارچەپارچەیی چارەسەر نابێت.

سیاسەت و مێینەیی:

لەو وتارەی بەبۆنەی کاندیدکردنی بۆ هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی، دووبارە رەگەزی مییینەی کەسایەتی خۆی دیارکردبوو، پابەندبوونی بەرنامەی سیاسی حزبی بە کێشەی ژنان باسکردبوو. لەو بۆنەیەدا وتبووی:

دەستنیشانکردنیان تاکێکی ژن بۆ ئەو پۆستە، بوونی هیوا دەگەیێنێت. دوو سەدە پاش (ئولیمپ دۆ گۆج)، ئەو ژنەی سەرکردایەتی شۆرشی فەرەنسی بەوە تاوانباری کردبوو، گوایە بەهاکانی مێینەی خۆی داماڵیوە، کە بردیانە بەر پەتی سێدارە وتبووی، (ئەو ژنەی دەچێتە بەر پەتی سێدارە، دەگاتە پێش بلندگۆش)، ئەوەشیان بەراستی شۆرشێکی راستەقینەیە.

بۆ بەیانی فەیلەسۆف ماکس گالۆ، کە لەسەردەمی یەکەمین حکومەتی فرانسوا میترانی سۆسیالیستی قسەکەری حکومەت بووە، وڵامی داوەتەوە، کەوا پارێزگارە بریتانیەکان مارگرێت تاتشریان کردبووە سەرۆکی حکومەتەکایان. کە جولیان دری پشتیوانی سارکۆزی کرد، ناکۆکی لەگەڵ گالۆ پەیدابوو. لە دوا پەیڤەکانیدا روایال وتبووی:

ئەگەر ئێوە هەمووتان، بەدروستی قسەکانی رۆژانەی فەرەنسیەکانم بۆ بگێرنەوە، بە وردی پێشنیارەکانیشم جێبەجێ بکەن، بێگومان بەرەو سەرکەوتنتان دەبەم.

شاژنە شەرمنەکە:

لەگەرمەی خۆشیەکەی روایال بەبۆنەی سەرکەوتنەکەی بۆ هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی، فرانسوا هۆلند وتبووی:

ناکرێ پێش سەرکەوتنەکە، ئاهەنگی شادومانی بۆ بگێردرێت،

پێویستە ئەو لەو دیاردەیە خۆی دووررابگرێت، یەکەم نیشانەو هەنگاوی سەرکەوتنەکە لە یەکبوونی کاندیدکراوەکەو حزبەکەوە دەبێت. ملمڵانێ و شەرەکە بۆ بردنەوەی ئەو هەڵبژاردنە سەرچلیەکی تاکەکەسی نییە، حزبی سۆسیالیست بۆ ئەو پرۆسەیە کەرەستەی زۆری دەوێت، مەرجی دووەمیش دەبێ دروشمەکانی پرۆپاگەندەی هەڵبژاردنەکە لە هێزو پتەوی چەپەکانەوە سەرچاوە بگرێت، وەک مەسەلەکانی کۆمەلایەتی پەروەدەیی و کەرتی گشتی و زانیاری.

ئایا دەترسا لەوەی سیگۆلین لە شەرەکەی پاشگەزبێتەوە؟

کە سکرتێری یەکەمی حزب وتارەکەی خوێندەوە، بەدەستی ئیشارەتی بۆ کاندیدکراوی حزبی کرد بێتە تەنیشتی، وەک هیمای پشتگیری و هاوکاریکردن، بەلآم سیگۆلین بە شێوەیەکی نامۆو سەیر جولایەوەو رازی نەبوو بچێتە تەنیشتیەوە. بەلآم ئەو سووربوو لەسەر داواکەی ... بەناچاری لەسەر سەکۆکە دابەزیووە خوارەوە، ئەویش بەنەرمی پالێکی پیوەناو بەتەنها بەرووی جەماوەرەکەی وەک شاژنیکی شەرمن مایەوە.

زەبرەکان لە خۆرهەلآتی ناوەراستەوە:

بۆ بەیانی روایال بەدەستەی تیمی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی خۆی راگەیاند، کە پێکهاتبوو لە دوو کۆنە ترۆتسکی وەک جولیان دری و سۆفی بوشیە بیترسۆن، یان دەرچووی ئامۆژگەی نیشتیمانی ئیدارەی وەک جان لویس بیونکۆو دوو بەرێوەبەریشی بۆ هەڵمەتەکەی و سێ یاریدەریشی دانابوو. پاش دامەزراندنی ئەو دەستەیە رووی لە خۆرهەلآتی ناوەراستکرد، جولیان دری ئامۆژگاری کرد، ئەو باش ئیسرائیل دەناسێت، بۆیە وا باشە ئەو سەفەرە دوا بخەیت. بە روایالی وتبوو:

لەو سەفەرت بۆ خۆرهەلآتی ناوەراست هیچت دەست ناکەوێت،

تەنها چەند زەبرێکت پێدەکەوێت و دەگەڕێیتەوە. ئەو ژنە سۆسیالیستە دیارە حەز بە ڕووبەڕووبونەوەو سەرکێشی دەکات، بۆیە گوێی لێرانەگرتبوو.

قسەکەرەکەی رایگەیاندبوو، کەوا ئەو سەفەرەکانی لە ئێستگە ئالۆزەکانەوە دەست پێدەکات. چونکە بوونی ئەو لە کۆشکی ئالیزی، باش دەکەوێتەوەو سوودی تەنها بۆ فەرەنسا نابێت، بۆ ئاشتی هەموو جیهان کاریگەری دەنوێنێت.

مەبەست لەو سەفەرەش دانان و پڕکردنەوەی کەلێنەکان بوون، لە گرفت و دۆسیە دبلۆماسیەکان، ئەوانەی لە دەستەڵاتی سەرۆکی دەولەتن. هەفتەیەک پێش راگەیاندنی ئەو سەفەرە لە ئەنجامی راپرسیەکاندا دەرکەوتبوو، کەوا ڕێژەی ٥٨% ی فەرەنسیەکان وا دەزانن کەوا سارکۆزی سازگارە بۆ ڕووبەڕووبونەوەی قەیرانەکان، بەڵام روایال لەو راپرسیەدا ڕێژەی ٢٦% بەرکەوتبوو.

یەکێک لە کەسە نزیکەکانی وتبوویان، کەوا ئەو چوار هەفتە پێش ئێستا، داوەتنامەیەکی لە سەرۆکی پێشووی لوبنان (ئەمین الجمیل)، ئەوەی لەو دواییانەدا کورێکی کوژرا پێگەیشتبوو. لە بەیروت وتبووی:

رەوشی ناو لوبنان زۆر شپرزەیە، لەبەر رۆشنایی بروابوونم بە پرۆسەی دیموکراسی و بۆ نارەزایی دەربڕینی خۆم سەبارەت بەو کوشتنە سیاسیانە هاتووم.

رەوشەکەی ناو لوبنان ئالۆزبوو، ١٥ رۆژبوو لوبنانیەکان دەیانزانی، لەو رۆژانەدا حزب اللەی بەرهەڵستکارو داردەستی سوریاو هەوادارنی ژەنرال میشال عۆن، خۆپیشاندانێکی گەورە بۆ دەست لەکارکێشانەوەی حکومەتەکەی فوءاد السنیورە سازدەکەن. ئەو لەناو فرۆکەبوو بەرەو لوبنان دەچوو، کە خۆپیشاندانەکەکرا، کە گەیشتبووە بەیروت، بالوێزی فەرەنسی لە لوبنان و وەلید

جونبلاتی هاوپەیمانی السنیورەی سەرۆک وەزیران، ئامۆژگاری روایالیان کردبوو، لە بەیروت نەمینێت و بچێتە عومان، بەڵام ئەو لە وڵامدا وتبووی:

ئەگەر من بەیروتم بەجێهێشت، وێنەو ناوبانگی بەیروت لەکەداردەکەم، من هاتوومەتە بەیروت، ئەو دیمانانەی لە بەرنامەمم دایە دەیانکەم. دەرچوونم لە بەیروت نارەزایی و ناشایستەیی شەرعیەتی حکومەت دەگەیێنێت، خۆپیشاندانیش شێوەیەکە لە شێوەکانی ئازادی و رادەربرین. پاش ١١ رۆژ جولیان دری چالاکیەکانی حزب الله و عۆنی بە کودەتا وەسفکردبوو. !

لەو سەفەریدا روایال سەردانی هێزە فەرەنسیەکەی ناو (یونیفیل) کردبوو، لەوێ ژەنرالە فەرەنسیەکە فیلیب ستولتز، پێوتبوو بەردەوام فرۆکەکانی ئیسرائیلی ئاسمانی لوبنانی پێشێل دەکەن، بۆیە ئەو داواکاربوو ئیسرائیلەکان بۆ ئاسانکاری کارەکانی یونیفیل و بەردەوامی مەسداقیەتیان ئەو پێشێلکردنانە راگیرێت. بۆ چارەسەری کێشەکانی سیاسی ناوخۆی لوبنان، بەڵێنی دابوو، بەزووترین کات کۆبونەوەیەکی نێونەتەوەیی ببەسترێت، ئەوەش بوار خۆش و ئاسان دەکات کۆنگرەی کۆمەکی لوبنان کە بریارە لە سەرەتا ساڵی دادێ بگیریت، سەرکەوێت.

پاش چەند سەعاتێک پێشنیارەکە بۆ کۆنگرەیەکی نێونەتەوەیی گۆڕا بە کۆبونەوەیەکی نارەسمی بۆ بەرنامەرێژی و رێکخستنی هەڵوێستەکان لەگەڵ وڵاتانی کۆمەک بەخش بە لوبنان، هەر لەو دیدارەدا پشتیوانی لە حکومەتی لوبنانی کرا بۆ دامەزراندنی دادگایەکی نێونەتەوەیی بۆ دادگاکردنی بکوژانی سەرۆک وەزیرانی پێشووی لوبنان رەفیق الحریری.

کە روایال ویستی نێوانێک بۆ سیاسەتی حکومەتی ئێستای فەرەنسی دەرحەق بە رەوشی لوبنان دابنێت، چەند هەڵوێست و گێژاو بەرپابوو. کە روایال لەگەڵ لیژنەی کاروباری دەرەوەی

ئەنجومەنی نوێنەرانی لوبنانی گەمارۆدراو بە سەدان هەزار لوبنانی کۆبۆوە، ڕەوشەکەی لوبنانی بەئاڵۆزی و شێواوی بەرجەستەکرد. ئەوەی لەو دانیشتن و دیدارەدا بێزاری و ناشیرینی تێدا ڕوویدا، فەرەنسیەکانی تووڕەکردبوو، کە ڕۆژنامەنووسە فەرەنسیەکان لە وەرگێرەکەیان بیست، کە عمار داگیرکەرانی ئیسرائیلی بە نازیە فەرەنسیەکان شوبهاندبوو، بەلام ڕوایال و سەفیرەکەی فەرەنساش وڵامیان نەدانەوە. ئەوەش سەرە داوێکی باش بوو کەوتە بەردەستی ڕاسترەوەکان، کەوا ڕوایال کەسێکی شیاو نییە بۆ وەرگرتنی بەرپرسیاریەتی.

ڕاوێژکاری سارکۆزی کاندیدی ڕاسترەوەکان، فرانسوا فییون وتبووی:

دانیشتن لەگەڵ ئەندامێکی حزب الله، ئەو حزبەی کۆشش وخەبات دەکات بۆ ڕووخاندنی دەولەتی ئیسرائیل هەلەیە، کە وڵامی جنێوەکانیشیان نەداوەتەوە، ئەوەش هەلەیەکی گەورەترە.

شیراک داواکاربوو کەوا حزب الله لە ژیانی سیاسی لوبنانیدا دەوری تەواوی خۆی ببنێت، دیارە کەوا کاندیدی ڕاسترەوەکان لە ئیسرائیلیەکان نزیکترە، نەک لایەنگیری عەرەب بکات. سێ ڕۆژان بەبەردەوامی بەرپرسانی ڕاسترەوەکان لە دەزگاکانی ڕاگەیاندن هێرشێکی توندیان کردە سەر ڕوایال، ئەویش لە وڵامدا وتبووی:

من لەو ڕۆژنامەنووسانە تووڕەم، ئەوانە ڕاستی قسەکانیان بۆ عمار گۆڕیبوو، ئەوانیش هۆکاری ئەو بوون، من نەکارم دیدار لەگەڵ هەموو لایەنەکانی لوبنانی سازبکەم، کەسیش ناتوانێت من لە دیداری نوێنەران میللەت ڕاگرێت، ئەوەشی لە لوبنان بۆ دیداری نوێنەرانی حماس وتبوو، بەلام پاشان نەکرا. لە عومان سەرۆک وەزیران و وەزیری دەرەوەی ئوردنی و ڕاوێژکاری پاشا عبداللەی دووەمی بینیبوو. لە غزە لەگەڵ محمود عباس دانیشت و بەیەکەوە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەنووسیان سازکردبوو، تا لای

ئوتومبێلەکەشی هاوشانی ڕۆیشتبوو.

بیونکۆ یەکێکە لە بەڕێوەبەرەکانی هەڵمەتەکانی هەڵبژاردنەکەی ڕوایال وتبووی:

بەرپرسانی خۆرهەلاتی ناوەڕاست دەرچوونی ڕوایالیان لە هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتی بەجدی وەرگرتبوو، لە قودس ئێوارە خوانێکیان لەگەڵ وەزیری دەرەوەی ئیسرائیل خواردبوو، بۆ بەیانیەکەشی لەگەڵ سەرۆک وەزیران و وەزیری بەرگری ئیسرائیلیش کۆببۆوە. پێش دەرکەوتنی ئەو لە قودس، کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانی کردبوو، لەوێ بەبێ هیچ پارێزگارێک پاڵپشتی تەواوی لە سیاسەتی ئیسرائیل کردبوو. دیارە وتاری سیاسی ئەو ژنە لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر دەگۆڕێت، لە ئیسرائیل بیانۆی فرینی فرۆکەکانی ئیسرائیلی لە ئاسمانی لوبنانی بە پاراستنی پێویست ناوبردبوو، بەلام پێش سێ ڕۆژ بەئاشکرا دژی ئەو فرینە قسەی کردبوو. بوونی دیوارەکەی ئیسرائیلی بەپێویست زانیبوو، ئەگەرچی فەرەنسا لەگەڵ ئەو دیوارەدا کۆکنەبوو. بۆیە وتبووی، ئەوانە هەمووی کەرەستەی دابینکردنی ئاسایشن بۆ وڵاتەکەیان.

بۆ مەسەلە ناوەکیەکەی ئیران ئەو زۆر لە ئیسرائیلەکان توندتربوو، دژایەتی بۆ بوونی بەرنامەی ناوەکی ئاشتی بۆ ئیران ڕاگەیاندبوو، چونکە ئەوە بوار سازدەکات ببنە خودانی بۆمبی ناوەکی. بۆیە یهود براک ڕایگەیاند، هەلوێستەکانی ڕوایال جێگەی شایستەو ستایشن. دیارە بەو شێوەیەش فەرەنسا دەستەلاتی باشتر لە گۆرەپانی دەولی ناچەسپێت.

لە ٢٠٠٧/٠٦/٢٢ تا ٢٧ ٠٦ ٢٠٠٧ لە ڕۆژنامەی (القبس) ی کوێتی بلاوکراوەتەوە.

پێناسەیەکی وەرگێر:

لە ١٩٥٥ لە شاری دێرینی (هەولێر) لەدایکبویمە. ئامۆژگای تەکنلۆژیای بەغدام تەواوکردووە. تا لە ولات دەرچووم فەرمانبەری شارەوانی هەولێر بووم. لە ساڵی ١٩٩٨ ەوە لە ولاتی سوید دەژیم.

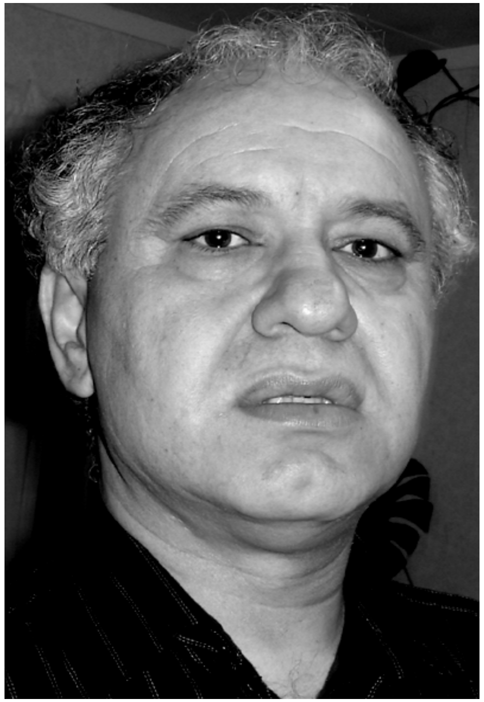

چاپکراوەکانم ...

لە یادی سەد ساڵەی شارەوانیدا، ١٩٨٥ کتێبی (هەولێر) م بە قەبارەی ٣٦٥لاپەرە ئامادەو چاپکرد.
هەر لە شارەوانیدا لە ساڵی ١٩٩٤ دا، ١٢ ژمارەی رۆژنامەی" هەولێر " م دەرکرد.
کەلاوە .. ١٩٩١ ریپۆرتاژ / بۆ ئۆردوگاکانی دەڤەری هەولێر.
دیوەخانی فلێن ... رۆژانەو ریپۆرتاژە /لە ١٩٩٩ لە رۆژنامەی " ئالای ئازادی " زەحمەتکێشان لە دە ئەلقەی درێژ بڵاوکرایەوە.
هەولێر .. تا دبلن ! .. ٢٠٠٠ ریپۆرتاژ / زانکۆی ئازادی بەرلین.
بەغدا.. بۆ هەولێر ! .. ٢٠٠٠ ریپۆرتاژ / سویدو سلێمانی.
مەملەکەتی فارگۆنەکان ... ٢٠٠١ ریپۆرتاژ / سلێمانی.
بەسەرهاتی دەریاوانێکی خنکاو .. ٢٠٠١/ رۆمانی گابریل مارکیز، لە ژمارە ٢٥ی گۆڤاری " ئاینده "ی سلێمانی بڵاوکرایەوە، وەك نامیلکەش بڵاوکرایەوە.
دە رۆژەکەی هەولێرم .. (١١) وتارو ریپۆرتاژبوو /لە گۆڤاری (گوڵان) ی هەولێرو رۆژنامەی (کورد) لە ئوستراليا بڵاودەکرێتەوە.
رێگای دوورم بۆ ئازادی، نیلسۆن ماندیلا/ وەرگێران. لە هەولێر لە دەزگای موکریانی بڵاوکرایەوە.
سارد، یان گەرم .. (١٢) ریپۆرتاژبوو /لە رۆژنامەی (هەواڵ) ی سلێمانی لە یولیو ٢٠٠١ - ینایری ٢٠٠٢ بڵاوکرایەوەو وەك نامیلکەش بڵاوکرایەوە.
فارگۆنەکان ..... ریپۆرتاژو بیرەوەرییە لە دەزگای بدرخان لە هەولێر بڵاوکرایەوە.
مەملەکەتی کەلاوە ... وتارو پێناسەی بیناسازی کوردییە وەك نامیلکە لە وەزارەتی رۆشنبیری لە هەولێر بڵاوکرایەوە.
کۆریا پێناسەی کۆریار باشوورەخانەی وەرگێران هەولێر ٢٠٠٧

ئامادەی چاپە:

هەتان، چەند وتارێکە لەسەر بیناسازی کوردەواری، لە ساڵی ١٩٨٨ ەوە ئامادەیە.
بەبیر نەوەکانتانیان بهێنەوە. وەرگێران. لەسەر قرکردنی جولەکەکانە لە رۆژانی شەری دووەمی جیهانیدا،
مەجبوور.   ....   سوید ٢٠٠٢
تەها حوسین .. نابینایەکی بینا   ....   سوید ٢٠٠٥

مارتن لۆسەر   و: سوید ٢٠٠٦
ئەنجیلا میرکل   و: سوید ٢٠٠٧
مێژەرو گوڵ دیدی سەفیری فەرەنسابووە لە ئێران   و: سوید ٢٠٠٧
سێکس و پۆلیتیک   و: سوید ٢٠٠٧
پرێنسیس ماساکۆو دیانا   و: سوید ٢٠٠٧
ترێنە خێراکە خۆرهەڵات   و: سوید ٢٠٠٧
بەهەشتی زیندان .. وتارو ریپۆرتاژە لە ١٩٩٦ەوەو بەبەردەوامی دەمنووسی، ئێستاش گۆشەی (برێف) لە چەندین گۆڤارو رۆژنامەو ماڵپەرەکانا لەوڵات و دەرەوەی وڵات بڵاودەکەمەوە.

بەرهەمەکانی خانەی وەرگێڕان

ژ	ناوی کتێب	نووسەر	وەرگێڕ
١	سەرەتایەك لەزانستی ڕۆژنامەوانی	د. فاروق محەمەد	فەرەیدون ڕەئوف عارف
٢	نیوتایمز	تانیا ڕیکۆبا	محەمەد مستەفا
٣	کارما	ن. لازیرین	جەلال دەباغ
٤	کوردناسی	قەناتی کلاشوڤیچ	ڕەئوف حەسەن
٥	ئەفسانەی ئەرمەنی	چارلز داونینگ	عەزیز گەردی
٦	سروشتو پەرەسەندنی هزر	د. نوری جەعفەر	سابیر بۆکانی
٧	گرنگی کورد و کوردستان	مەنسور مەخدوم	ڕەفعەت مورادی
٨	گەندەڵی لەسربیا	کۆمەڵێك نووسەر	محەمەد مستەفا
٩	فیمینزم	جیەن فریدمەن	فەرشید شەریفی
١٠	زانستی کیمیا بۆ هەموان	جی. بی. شۆلیین	د. بایەزید حەسەن
١١	کۆمەڵناسی جەنگ	گاستۆن بۆتۆل	مەنسووری تەیفوری
١٢	ناوی من سورەیە	بورهان پاموک	زریان ڕۆژهەڵاتی
١٣	ماڵی بووکە شووشە	هێنریك ئیبسن	تەیمور تاهیر
١٤	چەردەیەکی کۆمەڵایەتیانە لە مێژووی نوێی عێراق- بەرگی (٣)	عەلی وەردی	غەفوور سالح
١٥	سیناریۆ	سید فیلد	ئاوات دەوڵەت
١٦	توێژینەوەیەك دەربارەی سروشتی کۆمەڵی ئێراق	د. عەلی وەردی	خەبات مەحمود فەتاح
١٧	ئیسلامو ئەوروپا پێکەوە ژیان یان ڕووبەڕووبوونەوە	ئینگمار کالسۆن	بورهان عەبدوڵڵا تۆفیق
١٨	ئەنتی ماکیاڤیل	فرێدریکی دووەم	موحسین ئەدیب
١٩	ژنی سەردەم	ئەلکسەندەر کولونتای	تەیب عارف
٢٠	چەپکە گوڵێك	کۆمەڵەیَ چیرۆك	جەلال مەحمود عەلی
٢١	چەند ئەفسانەیەك لە کاریبییەوە	ئەدەبی گەلان	محەمەد کەساس
٢٢	کولتور چەمکو پێناسە	داریوش ئاشووری	کۆسار فەتاحی
٢٣	شێوازی هاوڕێیەتی	ئەندرێ ماتیۆس	ناسر سەلاحی
٢٤	ڕای گشتی و ڕاگەیاندن و بانگەشەکردن	د. هانی ئەلرەزا - د. رامز عەممار	ئەحمەد سەلام
٢٥	شانۆی هاوچەرخی سوید	د. فازڵ جاف	دلێر میرزا
٢٦	سەد ژنی کاریگەر لەمێژوودا	شێبلی ئێلێری	یووسف فەقیهی
٢٧	دووژن لە ژنێکدا	نەوال سەعداوی	دڵنیا عەبدوڵڵا
٢٨	یانەی بکوژان	مایکل ئوبرسکالسکی	سوارە قەڵادزێی
٢٩	پاڵنەرەکانی جەنگ	ئانشتاینو فرۆید	مەریوان هەڵەبجەیی
٣٠	سۆزانییە بەڕێزەکە	ژان پۆل سارتر	فەرهاد پیرباڵ
٣١	زمـــان	بێرنارد کەمرێ ، جێرید دایەمەند، دەوگ واڵن ك.دەیفید هاریسن	کامل محەمەد قەرەداخی
٢٢	قەناعەتپێکردنی سیاسی	چەنگیز ئانك	زریان ڕۆژهەڵاتی
٢٣	کورد لەعیراق	کەریم یەڵدز	شاهۆ بورهان
٢٤	سایکۆلۆژیی ژیانی هاوسەرێتی	د. عەبدولحەلیم سەمعان	سۆزان جەمال
٢٥	فەلسەفەی مارکسیزم	پودوسیتنیك و یاخوت	جەلال دەباغ
٢٦	جیهانێتیو جیهانگیری	ئەلسەید یاسین	ئەحمەد قادر سەعید
٢٧	فەلسەفەی هێگل	کۆمەڵێ نووسەر	ڕێبین ڕەسوڵ
٢٨	بەجیهانێتیو جیهانگیری	سەید یاسین	ئەحمەد قادر
٢٩	فەلسەفەی هیگل	کۆمەڵێ نوسەر	ڕێبین ڕەسول

٣٠	فەلسەفەی مارکیسزم	ڤ. پودوسیتنیك‌و یاخوت	جەلال دەباغ
٣١	قەڵای پەری	بەهرام ئەفراسیابی	سامان عەبدوڵڵا
٣٢	سەردەشت لەئاوێنەی بەڵگەنامە مێژووییەکاندا	فەرەیدون حەکیم زادە	حەمە رەسول حەسەنپور
٣٣	دامەزراندنی ئەمەریکاو دەستوورەکەی	لیدیا بجورنلوند	ئەبوبەکر خۆشناو
٣٤	چارەسەری کێشەی کۆلیسترۆل	زانکۆی کەنەدا	کەیومەرس عەبدولغەفور
٣٥	چەردەی کۆمەڵایەتی بەرگی ٤	عەلی وەردی	غەفور ساڵح
٣٦	وانەکانی مێژوو	ویل و ئارێل دۆرانت	پێشرەو حسێن و سۆران عەبدوڵڵا
٣٧	شیعر چییە؟	لۆرەنس پیرین	ئەبوبەکر خۆشناو
٣٨	حاڵەتی جەنگ	جیمس ریزن	حەسەن عەبدولکەریم
٣٩	مووخۆرکە	عەزیز نەسین	غەریب پشدەری
٤٠	یانزە دەقی شانۆنامی بیانی	کۆمەڵێ نووسەر	نوری سەعید
٤١	ڕێگای ئازادی	هواد فاست	جەلال دەباغ
٤٢	سایکۆلۆجیای منداڵ	د. حابس ئەلعەواملە	ئیسماعیل مەعروف
٤٣	دنکە هەنار	کۆمەڵێك نووسەر	عەزیز گەردی
٤٤	دیدەنییەکی نوێی مێژوو	محەمەد حەسەنێن هەیکەل	محەمەدمستەفا
٤٥	خۆراکی سروشتیی و رازی تەندروستی	ئارشای ورئاواشیان	ناسر سەلاحی

٤٦	مردنی بەڕێز وەزیری پێشوو	د. نەوال ئەلسەعداوی	جیڤارا کەمال
٤٧	سەرمایەی کۆمەڵایەتی و کۆمەڵگەی مەدەنی	فۆکۆیاما	کامیل قەرەداغی
٤٨	ئەم شارە دزی تێدا نییە!	گابریل گارسیا	دلاوەر عەبدوڵڵا
٤٩	جینۆسایدی ئەرمەنییان	ئارنۆڵد توینبی	ئەبوبەکر خۆشناو
٥٠	مەغۆل لەمێژوودا	د. فوئاد عەبدول	نهاد جەلال
٥١	گوڵبژێرێك لەبێماناترین حیکمەتەکان	کۆمەڵێك نووسەر	قوباد رەسول گورون
٥٢	تیۆری کۆمەڵایەتی لە پارسۆنز بۆ هابرماس	ئایان کریب	ڕێبین ڕەسوڵ ئیسماعیل
٥٣	نواندن لە سینەمادا	مایکل کین	سەروەر قەرەداغی
٥٤	پەروەردە لەنێوان نازو تەندوتیژیدا	فەرید حەسەن	هەڵوێست عەبدوڵڵا
٥٥	موسادی ئیسرائیلی	چەند نووسەرێك	هێرش هەورامی
٥٦	ئەلف بێی کارکردن لەکەناڵەکانی راگەیاندن	جف پریدمور	مەجید ساڵح
٥٧	ئەرشیفکردنی وێنە لەبواری ڕاگەیاندنو ڕۆژنامەگەری	عامر ئیبراهیم	نەوزاد عەلی
٥٨	ئیشکالیەتی مێژوو و ناسنامە	نامەی ماستەر	نەوزاد جەمال
٥٩	ئەفلاتون‌و ئافرەت	ئیمام عەبدول فتاح	ئەژین عەبدول خلق
٦٠	کۆتایی مێژوو	فرانسیس فۆکۆیاما	ئیسماعیل کوردە
٦١	لەمۆدێرنەوە بۆ جیهانگەرایی	ج.تیمونز روبیرتس، ئەیمی هایت	محەمەد حسێن
٦٢	تورکیا لەئەتاتورکەوە بۆ ئەردۆغان	مەنال لوتفی	مەجید ساڵح _ موحسین ئەدیب

٦٣	زارۆکستان	کۆمەڵێ نووسەر	حەمەکەریم عارف
٦٤	من هەم، من شەڕانگێزم	کۆمەڵێ نووسەر	سۆزان جەمال
٦٥	لەکۆشکی ئالیزییەوە	بیار بیون	شێرزاد هەینی
٦٦	مێژووە نهێنییەکەی نەوت	ژاك دی لـــۆنی و ژان میـــــــــشێل شارلێیە	ڕەوف زوهدی